

KONSUL CARLINGS HUNDÅR

GABRIEL SANDEN

KONSUL CARLINGS
HUNDÅR

ÄVENTYRSROMAN

HELSINGFORS
HOLGER SCHILDTS FÖRLAGSAKTIEBOLAG

GABRIEL SANDÉN

KONSUL CARLINGS

HUNDÅR

ÄVENTYRSROMAN

HELSINGFORS 1919
HOLGER SCHILDTS FÖRLAGSAKTIEBOLAG

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

I	Konsul Carling upptäcker Amerika	7
II	Utför	20
III	Den stora kuppen?	32
IV	Amerikanska radiumbolaget.....	46
V	Halsbandet	61
VI	Vilda Västern.....	76
VII	Händerna upp	98
VIII	Huruledes konsul Carling lärs att sätta värde på bondvatten	120
IX	Öknens ängel	136
X	Konsul Carling kommer till ett vägskäl.....	154
XI	Inferno	171
XII	Första fläcken avlägsnad	187
XIII	Provokatören	195
XIV	Per angusta ad angusta	210

KONSUL CARLING UPPTÄCKER AMERIKA.

— Ännu ingenting?

Genom sitt skinande mässingsgaller betraktade kassören förstrött den massiva figuren, men svarade inte. Det var som sökte han dra sig till minnes någonting mycket avlägset.

— Ni kommer ihåg mig, förmodar jag? framkastade Carling med ett kordialt leende och lutade sig fram. Men det där leendet skylde över en obehaglig oro i magtrakten, då den andre inte svarade genast. Han såg däst och dum ut, kassören, som om han höll på att smälta en alltför kraftig lunch, och det bara spädde på Carlings onda aningar att märka, att han i hemlighet bak stubbmustaschen manipulerade med en tandpetare. Det var ett dåligt omen — det blev visst bara fortsatt väntan! Eller var det verkligen möjligt, att bankmannen inte mindes honom? Han hade annars gått här i snart en vecka nu, alltid ställt sig sist i kön vid kassörluckan i utländska check-departementet och kommit fram kort före stängningsdags. Ehuru han fann det barnsligt, märkte han att blotta misstanken att den andre kunnat glömma honom nedslog hans mod i dag. Förr hade det bara retat honom. Allting var så främmande: där hemma hade han bara behövt visa sig i en banklokal, och direktören själv hade kommit framstörtande med utsträckt hand.

— Mitt namn är Carling — från Sverge, började han. Väntar en kabelremissa hemifrån.

— I see, sade kassören med samma likgiltiga uppsyn. En kabelremissa — hur mycket?

— Å, så där ett par tusen dollar.

— Genom vilken bank?

— Osäkert. Kreditbanken, tror jag, svarade Carling mekaniskt, men rättade det sedan hastigt till bankens officiella firma — här ute hade de förstås inte reda på kundkretsens förkortningar.

— Vi ha inga förbindelser med den banken. — Kassören skakade på huvudet, — Ni kan höra åt hos State Bank of Chicago; de ha vidsträcktare skandinaviska förbindelser.

Och som om saken därmed var avfärdad, blottades spetsen av den oförskämda tandpetaren under kassörens sandfärgade stubbmustasch. Hemma skulle konsul Karl Carling skaffat en banktjänsteman avsked för vida mindre. Egendomligt också — var det impertinens eller bara ett utslag av den amerikanska bankbyråkratismen, som ingen kunde bli klok på, men Carling erinrade sig blott alltför tydligt att samma förhör ord för ord upprepats var dag han stått här nere. Samma idiotiska hänvisning till State Bank — vad fan hade han med *den* banken att göra? Där sutto ju idel skandinaver, en och annan landsman till och med, och svenske vicekonsuln, som var förste kassör och institutets faktotum, läste säkert stockholmsbladen...

Karl Carling kom med sin vanliga invändning:

— Men jag rekvirerade pengarna uttryckligen hit — till First National.

— I see, sade mannen bakom gallret trött och förstrött; han tog hela saken som den inte angick honom. För formens skull tog han ändå fram en bunt papper ur en låda och bläddrade i den. Bland långscharlar, checker och adviser lyste några bjärta telegramblanketter. Carlings fetthjärta slog förväntansfullt.

— Ingen kabel från Europa i dag, förklarade kassören i slutgiltig ton, stoppade in bunten igen och lämnade platsen vid gallret. Konsul Carling hade varit sist i kön,

Han vände sig trött om för att gå — för femte eller sjätte gången utan en cent för sitt besvär. Han kunde inte låta bli att undra, om inte kassörens sätt skulle varit mer förekommande, ifall det rört sig om några tiotal tusen i stället för ett par. Men, för hin — ett par tusen dollar var en hop pengar också det, i hans hemlands mynt! Och det var i alla fall nog att frälsa honom, Karl Carling, från gatan.

Å, vilket land, vilket land!

Han kunde inte längre neka till att situationen började bli bekymmersam.

Där konsul Carling från Sverge tungt gick tvärs över First Nationals kolossala expeditionssal på väg mot dörren, var det inga bugande tjänsteandar som visade honom vägen, ingen fanns att säga adjö åt, ingen tycktes så mycket som lägga märke till hans närvaro. Utom möjligen någon av bankens detektiver från sin upphöjda plats på galleriet. Bakom de förvirrande många expeditionsdiskarna och gallerburarna gick penningkommersen sin gilla gång — om han stupade eller svalt ihjäl bekymrade ingen det bittersta. Här var han en död man, en herr Ingenalls från Ingenstans — en absolut nolla. Det jämna rasslet från arbetet runt omkring lade sig som bly på hans sinne; det hånade honom med sin ytterliga likgiltighet. När man så länge och så intensivt som han spelat en framträdande roll, verkade varje bevis på att man inte längre betydde det minsta som ett brutalt slag för pannan. Herregud, att så där med ens sjunka ned till massans nivå, slukas upp av dessa miljoner betydelselösa existenser. Han, som alltid föraktat plebsen . . .

Konsul Carling var egenkär — på sitt sätt. Man skulle knappast trott det, när man såg hans kolossala, försummade kroppshydd, mer fjärran från fysisk kultur än en av polcirkelns otvättade vildar, eller hans pösiga ansikte, där de ursprungliga dragen av hakans och kindernas svällande fettvalkar tryckts ihop till inte stort mer än ett tryne. Vad figur och ansikte beträffar kunde han gått och gällt för en uppskärare från slakterierna — en sådan där, ni vet, som dag ut och dag in står med kniven på spärr och med ett enda sakkunnigt kejsarsnitt skär upp buken på den ena

ömkligt skrikande svinkroppen efter den andra, där de i en svindlande, ändlös rad passera, hängande i kabeln. Carling älskade anse sitt yttre för »imponerande», och det kunde hända det var det — hemma. Men här, mitt i en ung och brännande aktiv nation, som av den knivskarpa kampen för tillvaron tvangs att kultivera varje naturlig resurs, verkade han klumpig, överfet bulldogg bland en hop livliga terriers. Och dock var han onekligen en kulturbloomma — en punschkulturbloomma.

På håll såg man redan att han var utlänning. Han verkade ryss i sin stora päls, som han bar uppknäppt över sin mäktiga buk här inne i värmen. Hans ansikte glänste det oakat högrött långt upp på den kala vivörhjässan och ned över hakans och nackens tjurpåsar — en apoplektisk färg, som kom en att misstänka en explosion inte långt borta. Hjässan lyste så mycket mer som han på greenhorn-maner gick med hatten i hand i banklokalen — ett sätt att uppträda, som ovillkorligen på en yankee gjorde intryck av ödmjukhet, tiggeri.

Herregud, vilket land, vilket land!

Det gick väl an, så länge man kunde vräka sig och hade fullt upp med multum. Men man måste vara miljonär för att i längden kunna leva på hederligt europeiskt bättermanssätt här ute. Slutade man att strö guld omkring sig, var det strax slut med ens anseende. Förste skoputsare kunde bli familjär.

Konsul Carling kände hemlängtan, liksom alltid när något gick honom emot. Där hemma behövde man minsann inte ha huvudbry för några lumpna tusen. Det var bara att vika in på närmaste bank med ett avlångt papper, skratta åt sista skruvförlusten med direktören, kasta en slängkyss åt kassösen, som räknade upp sköna nystrukna sedlar — och så gå till Statt eller klubben och krympa förmögenheten. Men här! Man kunde inte få lös en cent, om man inte stal eller tiggde, och bankerna, som ju ändå slutligen voro till för att hjälpa folk ur knipan, bankerna — fy fan!

Det var varmt här inne. Han kunde inte komma ifrån ångskåpskänslan, och lika mycket för att pusta ut som för

att tänka över sin ställning slog han sig med en astmatisk suck ned på en av salens lädersoffor, inte långt från huvudentrén. Folk strömmade ut och in — brådsakande affärsmän, beskäftiga clerks från kontoren, kassörskor med penningväskan tryckt upp mot bröstet. Klackar klapprade oavbrutet mot golvets marmorrutor.

Tja, han var i ett rent förbannat dilemma, Karl Carling. För bara några månader sedan hade han där hemma lungt håvat in det yttersta på sin ansträngda kredit och i maklig takt startat på »en utländsk affärs- och rekreationsresa». Det hade gått flott till en början, för fulla fickor och fulla segel. Monte Carlo, Paris, Trouville, London — han hade riktigt slagit sig lös, njutit livet med äkta efter-oss-syndaflo den-humör. Men när kreditorerna där hemma börjat visa tecken till oro, hade han tyckt det vara bäst att lägga Atlanten mellan sig och dem — efter berömda mönster. Han skulle ändå aldrig kunnat klara upp härvön på sin hals alltför länge; och att åter stupa på sin post, ta över sig krasch och skam och elände — kanske till och med sitta inne för fördröjd konkurs — det var han ändå för »levnads-glad» till (han själv kallade det så!). Och varför skulle man göra det, när man inte var absolut tvungen? Gudskelov, världen var ju stor!

Och nu satt han och ångrade att han någonsin givit sig hit över. Han hade nog varit lika säker i något hörn i Europa — i London till exempel, under ett nytt namn. Dold bland miljonerna, men ändå inom räckhåll för vännerna, om så behövdes.

Och det behövdes snart nog. Det var det fatala med riksdalern — annars ett helt behändigt litet mynt — att den var så litet värd här ute. De första dagarna i Nya världen hade han ännu i tankarna förvandlat var dollar han gav ut till sitt hemlands mynt, tills dyrheten gjort honom skrämmd och han beslutat låta dollarn vara dollar och blunda. Följakligen hade New Yorks lyxhotell och guldkrogar och först som sist Broadway — o du stora vita väg, brännpunkten för all världens nöje och flärd! — kommit resterna av hans malättna resekreditiv att smälta som snö för solen.

Och så hade självbevarelseinstinkten drivit honom längre västerut, där väl livet måste vara billigare.

Billigare — vilken chimär!

Konsul Carling hade krossat Atlanten i första klass på »Mauretania», och han satt i en salongs-Pullman på lyx-expressen »Twentieth Century», när det bar av över prärien. I Chicago hade han beställt rum på Blackstone. Han var en gentleman och sybarit. Först när kreditivresten visade tre siffror i stället för de ursprungliga fem, hade han förmått övertyga sig själv att det nu inte var fråga om att leva som gentleman och sybarit utan om att överhuvudtaget leva. Det hade inneburit en hel revolution, bara det att flytta till ett billigare hotell.

Och för en vecka sedan hade han kablat till en gammal vän i Stockholm om en försträckning. Det hade varit en nödfallsutväg, som han i det längsta skytt att använda, men han hade hittills aldrig ett ögonblick tvivlat på att pengarna skulle komma. John Brenner var en god vän och en tät karl; en sju- åttatusen hårda betydde mindre för honom än utsikten att kunna hjälpa en kamrat, som var i knipa. — Men så pengarna dröjde! De närmast föregående dagarna hade Carling ännu förtröstansfullt kunnat intala sig tålmod; Brenner kunde ju vara på resa eller kabelgrammet dröjt länge på väg — det fanns en hel hop plausibla förklaringar. Men i dag såg han inte så sangviniskt på saken längre; det var kanske något på tok med hans matsmältning. Det kunde ju hända att Brenner sade nej. Och ändå — han ville så ogärna tro det om gamla Brenner, snart sagt den ende av hans vänner, som inte hade något att beklaga sig över, nu då de Carlingska affärerna ramlade. Det var skönt att ha åtminstone en person, som man inte exploaterat. Det var en sorts kassareserv.

Konsul Carling funderade. Det var inte gott att reda ut härvan. Han visste inte huru hans affärer där hemma i detta nu stodo. På två veckor hade han inte sett en svensk tidning, och den sista han läst hade varit daterad för en månad sedan. Där hade mycket riktigt stått om början av konkursförfarandet — ansökan till rätten, borgenärs-

förhör, godemännen. Det var ändå ännu ingenting farligt; det var ännu ingen orsak att vägra en gammal kamrat några tusen, och Brenner var inte trångbröstad. Men vem kunde veta, om man inte så här dags kokat ihop en värre soppa — ansvarsyrkande, efterlysning, häktningsorder?

Carling reste sig plötsligt och gick tillbaka till kassör-luckan i utländska checken. Det kom för honom, att Brenner kanske inte alls vågat kabla pengarna från Sverige av fruktan för beslag. Han hade kanske begagnat en norsk eller ännu hellre en tysk bank — allra minst Kreditbanken, som kunde presentera stora fordringar i den carlingska kraschen. Han hade varit en åsna som inte tänkt på det förut!

Men kassörluckan i utländska checken var stängd, och »paying-tellern» i buren bredvid upplyste Carling om att kassören gått.

— Stängt, förstår ni. Kom igen i morgon!

Carling gick. När han steg ned för marmortrappan, föll bankens skulpterade teakportar igen efter honom med en ekande ilsken skräll som efter en ovälkommen gäst, en inkräktare.

Så stod han på gatan. Det singlar ned stora smutsiga snöflingor mellan skyskraporna, flingor som ögonblickligen smulto till intet på den underminerade, varma asfalten. Folk kutade med uppslagna rockkragar mot nordvästen. En blizzard i antågande? Carling, som någon gång läste böcker, tänkte på Henning Berger — manne han skulle känna igen sitt Chicago nu, efter alla dessa år och med den svindlande utveckling allt hade här borta?

I den slippriga modden på Dearborn hade en åkarhäst halkat omkull tvärs över spårvägsskenorna. Det var en stor, klumpig kamp med tiggande stora, dumma ögon, som hotade att trilla ut. Där var en liten folksamling kring djuret, som låg alldeles stilla och flämtade med kolossala bälgtag med bröst och buk — formän, gårdskarlar, polismän och en och annan nyfiken passant. Bakom, nedåt gatan, samlade sig en lång kö av spårvagnar, och allt eftersom de stannade kommo förare och konduktörer fram och gåvo råd om

hästen eller domderade över uppehållet. Trafiken var blockerad för ett par block norrut, och kön av väntande fordon växte oupphörligt.

Carling steg ned till gruppen på gatan — han hade ännu inte hunnit bli blaserad på slika skådespel. Av vad karlarna omkring honom sade, förstod han att djuret visat sig vara för tungt att flytta undan. Hästen låg fortfarande i skaklarna; den närmast följande spårvagnen hade törnat mot den stora foran och kastat den så tätt mot djurets svett-dränkta bakkropp, att framhjulen skuro djupt in i den köttiga länden.

— En stor best, den där, kommenterade en fotgängare, som kastat en blick på det fallna öket, och gick likgiltigt vidare.

En konstapel steg fram, lutade sig ned mot det hjälplösa djurets huvud och tryckte av ett skott rakt in i pannvinkeln. Det gick en häftig sprittning genom djurets lemmar, det gjorde att par våldsamma ansträngningar att resa sig upp, men tumlade tillbaka med en hemsk duns och kraniet smällande slappt mot skenan. Så spändes kadavret ur redet, ett spann kraftiga bryggarhästar hakades fast med en gjord om framkroppen och drog med lätthet den döda kamraten intill trottoarkanten, ur vägen för spårvagnarna. Vagnsförarna hurrade ett tag, äntrade åter sina plattformar och gävo sig ringande i väg — ett helt stort tågsätt av vagn vid vagn. Nyfikna passagerare stirrade ut genom fönstren, då de passerade den upplösta hopen utanför First National. Kadavret låg stilla i rännstenen med stelt utspärrade ben och vidöppna, brustna ögon.

Vilket land, vilket land!

Carling gick tungt bort mot State streets myllrande trafiklyfta. Det var »shopping-time», damernas butiktid, och de breda trottoarerna svämmade över av nervösa, brådskande människor, mest kvinnor. Rasslet av de otaliga fötterna lät som ett järnvägståg långt borta, interpunkterat av trafikkonstaplarnas korta visslingar och spårvagnarnas klämtningar. Under fotgängarnas fötter lyste ljuset från de under gatan byggda källarvåningarnas horisontal-

föaster redan skimmergult, ehuru dagern ännu knappast mattats; endast borta i tvärgatornas tidigt skumma hålvägar kom detta underjordiska ljus mer till sin rätt och åstadkom en egendomlig effekt — det var som människoskuggor med brinnande fötter och fallar sprungit omkring på långa rader av rödglödande halster rakt över fördömsen.

Konsul Carling kände sig olustig och upprörd i magtrakten — hans flesta sensationer kommo från magen. Han antog att han var hungrig och dök därför utan betänkande ned på North American, en elegant, nyöppnad källarrestaurang under ett stort varuhus vid State. Där inne var det mustig värme, stark belysning och orkestermusik. Naturligtvis dans — man dansade över allt vid denna tid. En liten lustig piccolo, som genast tilltalade honom på tyska — han såg så bierfet ut — hjälpte honom av med pälsen, och en förekommande hovmästare installerade honom efter önskan i en ledig alkov. Han beställde en styv silver-fizz och ostron.

Stämningen i alkoven var tryckt. Han lärde sig aldrig att spisa allena; där hemma hade han till det sista undvikit eget hushåll bara för att kunna inta sina måltider bland glada vänner på klubben. Ack ja, de måltiderna — och nachspielen!

I det här fördömda landet sköt dom hurrande ned hästar på gatan och serverade köttet som »sirloinsteak». Tanken äcklade honom — det var visst någon humbug med den här fizen också, och så måste han ha sig en rå visky. Men det hjälpte inte; hans morgue bara mörknade. Det började plötsligt synas möjligt, ja rent av troligt att de där pengarna aldrig skulle komma. Vad fan skulle han då ta sig till?

Hans läckra blue-points smakade plötsligt bläck, och han satte sig att peta i det praktfulla friska köttet, medan han tänkte på detta: vad skulle han ta sig till? Arbeta hette det ju — så sade man till trashankar, som tiggde vid kösdörren. Arbeta — oh yes, han skulle nog arbeta — med nöje — bara han fick någonting lämpligt att göra. Någon-

ting *lämpligt*, märk väl — han kunde ju inte gå och sopa gatan heller, han med sitt fetthjärta och sin astma. Kroppsarbete, det som nykomlingar vanligen fingo ta till, var ur räkningen för honom; han tålde helt enkelt inte vid det. Men något annat. Han var en utmärkt administratör — de carlingska verken voro bevis nog; att det gått omkull för honom berodde bara på att han slagit på för stort, expanderat för häftigt. Han skulle vara en bra chef på vilken plats som helst, human och rätträdig och — — ja, hur hette det nu igen i den där adressen han fått av sina arbetare på fyrtiärsdagen? — »en arbetarvän, en far för sina underlydande». Det hade kostat honom tiotusen till pensionsfonden för arbetarna, det där betyget, men i det stora hela tvivlade han inte på att det låg något i det. Han *var* hygglig mot folk, men fick dem ändå att göra sitt bästa. Vad kallades det här ute; de hade ett modernt slagord för det — »efficiency».

Men han misstänkte att folk avancerade sig till sina chefsposter i Amerika. Det var nog inte tillräckligt att säga att man var född till det. Visa vad du kan, hette det. Men det kunde inte tusan visa vad man kunde på en underordnad plats, när man just var född till chef!

Där var en ostra, som inte ville lossna. Han tänkte inte äta den, men loss måste den. Han bände duktigt, och när den kom upp med gaffeln, låg där en liten knöl, inte större än ett knappnålshuvud, på skalkupan. Ett pärlembryo . . .

Han hade ju sin korpus — det var ju som en black om foten, när han gick och bockade sig för plats. Han var för fet; folk trodde han drack, fast det ju inte var mycket nu för tiden. Han kunde kanske också sacka av på viskyn, så bleknade han väl litet.

Kypare, en highball! — Han måste ha en grogg att skölja ner beslutet med.

Förbi alkoven tangoade par efter par. De voro lätta på foten de! Avundsjukt iakttog han dem en stund. Musikens smekande rytm gjorde honom melankolisk; där var en ständigt återkommande kromatisk gång i basen, som — han kände det — verkade på mjälten.

Amerika — vilket hundland! En vacker dag störtade han kanske på gatan, konsul Karl Carling, som en annan tröttkörd krake. Ingen skulle bry sig om honom: en liten nyfiken hop skulle för en stund slå ring kring honom, eh konstapel skulle skyffla honom åt sidan, och någon skulle säga med ett grin:

— En stor best, den där!

I barmfickan skulle man snoka rätt på hans plånbok:

— Inga pengar? Tänkte just det! En tramp, som förirrat sig in i storstaden, ingenting annat . . .

Och så skulle man få tag på hans legitimationspapper.

— Konsul Karl Carling, från Sverge. Vad var det för en stad? Skriv: obekant hemort. Så där — nu ringer vi upp renhållningsverket.

I allt dystrare tankar betalade Carling sin nota och steg upp. För att komma ut till kapprummet måste han passera det glatta balsalgolvet. Han gav sig inte tid att invänta dansens slut utan kryssade försiktigt fram mellan paren med uppmärksamheten helt koncentrerad på den dubbla uppgiften att inte halka och inte stöta till någon. Hans massiva kropp gjorde en grotesk figur mitt bland de mer eller mindre eteriska dansande, men till lycka för sin självkänsla visste han det inte. Andra uppfattade det emellertid; amerikanen har en känsla för humor, som aldrig förnekar sig, allra minst när han lunchar på restaurant dansant. Här och där vid borden längs salens väggar följde man med leende blickar hans försiktiga färd, och ett sällskap uppslupna ungdomar gav ifrån sig ett college-tjut och reste sig, skålande över till honom. Han var som en björn på glanskis, men så upptagen av sitt att han inte märkte något, ända tills en gäll kvinnoröst någonstans från bordsraden rätt bokom honom överröstade musiken med ett klingande svenskt:

— Nej minsann — är det inte konsul Carling!

Han stannade tvärt, med en otäck känsla av stopp i sitt fetthjärta. Då han vände sig om på klacken, stötte han omilt till ett par, just inbegripet i det balansfrestande vrankssteppe. De törnade emot honom som en våg mot Gi-

braltar, splittrades ifrån varann, andfådda och förargade Kavaljeren virvlade några varv runt som en snurra under försöket att återvända balansen, kom så upp tätt vid Carlings skuldra och väntade på hans ursäkt. Men Carling var så upptagen med en systematisk granskning av räckan av gäster vid väggborden, att han glömde hövlighetens prima principia. En bekant, någon som kände honom — här i Chicago, i hjärtat av det förbannade landet?

— Tölp! väste kavaljeren utmanande. Han hade synbarligen ingenting emot att slåss på stället.

Carling bockade förstrött åt sidan och fortsatte sin granskning — en smula villrådig och ängslig, då ingen gjorde min av att fullfölja det igenkännande ropet. Det hade varit en kvinnoröst. Där var fullt upp med damer vid borden, och alla tycktes de ha roligt på hans bekostnad, alla betraktade de honom med löje i blicken. Somliga skrattade helt öppet mitt i ansiktet på honom. Men han kunde inte erinra sig ha sett ett enda av dessa fruntimmer förut. Och dock hade någon av dem ropat hans namn — det var intet misstag, han hade hört det alldeles tydligt: »minsann är det inte konsul Carling!» På ren svenska till på köpet.

Och nu kändes ingen av dem vid det!

— Jag skall klaga hos managern! förklarade den förorättade vinrankan och stampade med sin fot i golvet. Hennes hår hade tygats illa till vid sammanstötningen; det gjorde henne rasande, ty det hade varit en konstfull uppsättning, inte enbart hennes eget.

Carling uppfattade att hon talade till honom och bugade sig igen, själsfrånvarande.

Var det den där blonda med den lustiga lilla uppnäsan — hon såg visst litet svensk ut? Eller den stora, utmanande, i pannlugg och dekolleté? Eller hon där borta i tangofärgad chiffon — eller den där ramsvarta spanjorskan med cigarretten mellan läpparna? Eller — — eller — — för höga fan, *vem* hade ropat på honom?!

Dansen gick. Par efter par knuffade i förbifarten till honom med armbågen, hotade hans liktornar. Men först när han såg sig föremål för ett omisskännligt och allmänt

åtlöje vid borden, en orsak till flatskratt efter flatskratt, gick det upp för honom att man sammansvurit sig för att knuffa bort honom från dansgolvet. En jakettklädd överkypare styrde sina steg bort till honom; han såg beslutsam ut, nästan som en utkastare.

Karl Carling slog till reträtt. När situationen och den roll han spelade däri plötsligt genomträngde hans distraktion, förstod han att han inte kunde vänta att en dam skulle kännas vid honom nu. Det skulle fordrats övermänskligt mod att inför alla dessa vittnen till hans chikan ta sig an det svarta fåret. Även om han kände igen någon av damerna nu, skulle hon sannolikt betacka sig för att ha något med honom att göra . . .

Carling slog till reträtt. Invärtes rodnade han och ältade fruktansvärda hämndkänslor. Man hade skrattat ut honom — *honom*, den imponerande konsul Carling! Han skulle bojkotta stället, aldrig mer öppna dess dörrar.

Men när han väl fått pälsen på sig och åter stod i snögloppet på State, med en stor maduro glimmande mellan läpparna, tuggade han energiskt den färska tobaken och tänkte på orsaken till hela sin blamage. Kvinnorösten, kvinnorösten! »Minsann är det inte konsul Carling!» Han kunde satt sitt huvud i pant på att han hört rätt.

Och ändå! — —

Det var en sällskaps-chance, som han fördärvat för sig. Ett tillfälle, som kanske aldrig skulle komma igen! Där han tungt kutade i väg mot vinden, som höll på att växa till vinande blizzard — ensam och allena, en atom uppslukad av miljonerna — tänkte han på Amerika, överraskningarnas, de tusen möjligheternas land, och mumlade djupt nere i pälskragen:

— Kanske var det ändå den lilla blonda med uppnäsan?

II.

UTFÖR.

Så länge han lever kommer han att minnas de följande månaderna. Numera, när han så här på avstånd tänker på dem, sker det förmodligen med det för honom egna kluckande magskrattet. Men det var nog inte så ensidigt humoristiskt, mens det räckte.

Han var av naturen flegmatisk, böjd att ta allting med ro, inte på grund av någon sövande filosofisk teori, ty all medveten filosofi låg honom fjärran, utan helt enkelt för det han var fet och bekväm och lättsinnig. »Var lugn, Karl Carling, det reder sig nog», förmanade han sin bild i spegeln, när han knöt sin halsduk någon särskilt kritisk morgon. Han var optimist: det var minst besvärligt.

I grunden var det just denna optimism som kommit honom att ge sina affärer på båten och söka sig en annan marknad. Innerst trodde han ännu, att de carlingska verken skulle kunna ställas på fötter igen, bara någon tog i med hårdhandskarna. Men *det* låg inte för hans röst — att inskränka och ekonomisera och gnida sig fram. I sina uppriktiga stunder medgav han att han, hur styv byggmästare han än var, inte dugde till stötta. Han hade byggt upp verken och gjort dem till en mäktig utvecklingsfaktor för sin stad och sin landsdel — på kredit. De sista åren hade han kunnat hålla sig uppe bara tack vare nya byggnadslån för utvidgningar, som noga taget inte voro behövliga ännu, men som i en framtid skulle bli det, hoppades han. I en

framtid, ja — men mellan nu och framtiden lågo åtskilliga år av inskränkningar och amorteringar och futtigt gnideri, och det stod han inte ut med, Karl Carling. Han var skapad för att gå på och ge ut. Grovarbetet lämnade han helst åt andra.

Han hade ju kunnat ställa verken på aktier och låta sig bli utpetad så småningom. Men om det var något han hatade, var det tanken att bli avdankad inför den kommun, av vilken han bara vant sig vid ros — en fördetting, ett tomt skal kastat på skräphögen. Det var ojämförligt enklare att rymma fältet. Och med det rosenskimmer, vari han såg världen utanför hemknuten, föreföll det honom inte osannolikt att han, om han fick börja om helt från början, i en handvändning skulle ha fast mark under fötterna igen. Han hade, när han reste hit över, redan sett sig som de carlingska företagens räddare — tack vare någon extra lyckad kupp i de oändliga möjligheternas land. Han hade nämligen kommit överens med sig själv om det, att hade han bara tur här ute, skulle hans kreditorer vara de första som profiterade. Det var ett sätt att i egna ögon urskulda rymningshistorien: han var här för att skaffa kapital!

Men det gick förbålt långsamt med det. Tillfället till en generalkupp vek bara längre undan, ju mer det led. En mindre bergfast optimism än konsul Carlings skulle fallit i grus och spjällror för länge sedan.

Naturligtvis kom det inga pengar, Brenner varken köplade eller skrev. »Soppan där hemma är färdig, kan jag förstå», mediterade Carling med ett stänk av bitterhet. Han såg fortfarande inte till några svenska tidningar; det hade varit den enklaste sak i världen att köpa dem i tidningsständer, men han föredrog att ingenting veta om kraschens utveckling. Han började medvetet konservera sitt sinneslugn.

Feg — konsul Carling feg? Den tanken kom verkligen för honom ibland; han kände på sig att det var vad man kallade honom där hemma nu. Men de där hemma, vad visste de, vad begrepo de egentligen? Han domderade och skroderade sig med lätthet till självaktning igen. Var *det* fegt att

vid två och fyrty år kasta sig i ett sådant sjuhurraude bistert äventyr som han, vafalls? Det gällde livhanken, ingenting mindre. Att med två tomma händer skapa sig en framtid på främmande botten, under lågkonjunktur till, var min-sann åtskilligt svårare än att stanna hemma i vadd och bomull och fortsätta bluffen. Och han gjorde det ju för att skaffa kapital. Fegt? — det var min själ sublimt, heroiskt!

I sinom tid upphörde han med sina besök i First National. På sistone täcktes han inte en gång gå fram till gallret längre. Äntligen hade då kassören lärt sig känna igen honom; det syntes på blicken, som blev allt mer irriterad vad det led. Carling nöjde sig med att slokörat sitta på en soffa i närheten av gallret, tills han var säker om att kassören sett honom — så gick han. Till och med en brevremissa skulle hunnit fram så här dags. Alltså: John Brenner hade svikit. A la bonne heure — han skulle ännu visa de där herrarna! Han såg sig i andanom komma hem, klappa en halv miljon i bordet och säga:

— Var så god, här är vad jag är skyldig!

Emellertid flyttade han igen ett tag. Uppgiften var knappast mindre svår nu än förra gången. Långe väjde han i tankarna mellan ett billigt privatlogi och ett dyrt hotell. Det förra var mer överensstämmande med hans finanser just nu, det senare mer ståndsmissigt. Han kunde eventuellt bluffa sig fram så långt det gick, när pengarna en gång togo slut — om han inte dessförinnan lyckats göra en kupp. Han var onekligen skyldig sig själv och sin uppgift att hålla sig bland kretsar, där pengarna rasslade; hans tillfälle måste ju komma någon gång, och det var inte troligt att det skulle söka upp honom i en simpel omgivning. Följaktligen beslöt han sig för det dyra hotellet. Men bara för att övertyga sitt lindrigt protesterande samvete om det omöjliga i ett billigt boardinghouse för honom, koasul Karl Carling, tog han en rundtur genom inackorderingsdistriktet på lägre nordsidan. Och därunder råkade han ringa på hos lilla Mrs De Bough i 17 32 North Clark, såg henne, mötte ögonblicklig sympati och — stannade. Det dyra hotellet fick vara till längre fram; man kunde säkert inrätta sig ganska

bekvämt här också. Läget var ju förnämt: Lincoln Park låg rakt in på fönstren. Och det började redan våras — man hörde lejonens brunstiga rytande från »the Zoo».

Mrs De Bough var en liten kvinna med ett stort hjärta. På grund av lagen om kontrasters attraktion drogs hon från första stund motståndslöst till Carling. För henne var han med sin längd av sex fot två och något mindre bredd inkarnationen av förmögen manlighet. Mr Dan De Bough, hennes man, var hopplöst liten och obetydlig. Dessutom var han typograf och arbetade om nätterna.

Carling å sin sida godkände henne utan ändring. Han var egentligen kvinnohatare, men det kom sig lika mycket av nödtvång som av kvalitén hos hans dambekanta. En småstadsungkarl med hans vanor har i allmänhet intet stort urval i den vägen, gunås. Och när han såg ned i mrs De Boughs patetiska duvoblå ögon i det smalt mejslade, lätt pudrade ansiktet — ett utsökt keltiskt specimen — märkte han med ett klack i fetthjärtat hur ömkligt ensam han stod i detta kyliga, fjärran land. Tillåt också en hemsjuk gammal ungarl ha sina stunder av sentimentalitet!

— De Bough, sade han med franskt uttal på namnet — gammal fransk emigrantadel, kan jag tro?

— Oh yes, vi komma egentligen från Frankrike. — Hans värdinna rodnade av nöje. Det visade sig emellertid snart nog, att Frankrike för henne var Quebec och Montreal — kriget med dessa svåra lektion i europeisk geografi för amerikanerna var ännu bara i vardandet. Carling lät sig inte bekomma, när hennes man senare energiskt försvarade sitt äkt-irländska ursprung. Han fortfor att uttala hennes namn på franskt sätt, och det smickrade henne var gång — det gjorde henne liksom jämbördig med honom.

För resten var det nu inte länge han behövde använda hennes tillnamn. Hon var kristnad till Ellaline, men kallades Billie efter Billie Burke, som hon liknade. Det var en kvarleva från den tid hon stått bakom disken i parfymdepartementet hos Marshall Fields. Carling lockade ur henne små drag av hennes historia, medan de om kvällarna sutto på trappaltanen och snön smalt i parken utanför. Hon hade

genast övertagit hans språkliga uppfostran; hon ansåg med rätta att han med sin styva skolengelska inte skulle komma långt här i landet, och för att bättra på det proppade hon honom full med den vitsigaste amerikanska slang och lärde honom säga »well» och »awright» och »is that so?» i varannan mening. De övriga pensionärerna såg han inte mycket till det var mest ungt folk, och det var vår ute — följaktligen voro också de ute. Men av mr Dans mordiska uppsyn kunde han sluta, att han själv på något mystiskt sätt var under observation, även då mr Dan satt vid sin sättmaskin på tryckeriet. Det roade honom att se den lille mannens svartsjuka; det var en helt ny sensation för Carling.

Ibland gjorde de — Billie och Carling — korta promenader i den vårvåta parken eller längs Michigan-sjöns cementerade strandbädd. Det tog på, men han visste det var bra mot fetman, och den lilla kvinnan vid hans sida var så fängslande. Hon pratade immerfort på sin förbryllande dialekt, alltid träffande och karakteristisk, och snart låg hennes fattiga, kraftnötande arbetsliv bart för hans blickar. Till intresset för kvinnan sällade sig medlidandet med den spröda varelsen, som dignade under en alltför hård kamp för tillvaron. Och ofta talade hon om sina framtidsplaner. Det var en trädgårdsfarm i södern — en egen torva och en liten söt bungalow. Hon var trött på hjärtlösa hyresvärdar och inackorderingar, som rymde från hyran. Men ännu fattades en hel del i det erforderliga kapitalet.

— Tycker inte också ni om södern, västern? frågade hon naivt. Man blir så fort oberoende där ute — man startar med en liten hönsgård eller köksträdgård, och om ett par år kan man köpa sig bil och victrola! Dan och jag har tänkt ut alltsammans för länge sedan . . .

Naturligtvis gick inte Carling länge fri från den obligatoriska frågan vad han sysslade med. Hans historia lät pausibel nog: han låg i underhandlingar med skördemaskinstrusten om försäljning av de carlingska fabrikerna borta i Sverige. Ett återsken av den stora trustens guldgloria föll härvid över honom och befäste hans prestige. Han visade Billie fotografier av anläggningen, och hennes

hjärta värmdes alltmer. Att en sådan stor, rik man hedrade hennes ringa hus! Carling förklarade att det uteslutande berodde på henne . . .

Det där om trusten var till en början en ren bluff. Men en natt vaknade Carling efter en otäck mardröm, som satt hans spekulativa förmögenheter i verksamhet, och upp-täckte att det låg något i det. Och ju mer han funderade, desto mer möjlig blev hela historien. Ännu hade de carlingska verken inte gått under klubban, och kunde han bara förmå trusten att intervenera, så kunde han förnöja sina borgenärer eller åtminstone ingå ackord. För Harvester-bolaget med dess kapital på hundratals miljoner var den carlingska anläggningen, hur betydande den än efter inhemska förhållanden var, bara en munsbit. De arbetade ju huvudsakligen i samma bransch, och Carling hade några patent, som till och med trusten skulle anse värdefulla — eventuellt. Harvester hade ju filialfabriker litet varstans på jordklotet — varför inte också i Norrland?

Uppe på trustens magnifika kontor visade man honom från instans till instans, och det tog ett par dagar innan han nådde toppen. Här var man förekommande och på ett platoniskt vis intresserad. Åskade detaljuppgifter, som med beredvillighet gävos. Frågade rent ut om orsaken till hembudet och fick beskedet: kapitalbrist; företaget »stod under administration» för närvarande.

Oh well, man skulle kanske skicka en representant från Ryssland över för att ta propositionen i ögonsikte. Ville mister Carling vara så god och kabla en order till sitt folk att visa honom omkring?

Naturligtvis! Trots sin flegma kände Carling en lindrig feber. Först nu förstod han i vilken grad opinionens dom över hans lättsinniga resa ur landet tryckt honom, trots alla hans försök att ignorera den. Här var en möjlighet till rehabilitering, och han klamrade sig fast vid den med båda händerna. Det var hans kupp, hans generalkupp!

Med en stil, som inte var riktigt stadig, skrev han ut ett långt kabelgram till sin ingenjör med förhållningsorder. Försiktigtvis uppgav han inte sin adress; svaret fick läm-

nas till Harvesterkontoret, han skulle höra åt där senare.

Följande dag ringde han upp trusten från ett telefon-skåp i en droghandel nere i city — han riskerade inte en gång att gå upp igen personligen. Det kunde ju hända att de där hemma kokat ihop en så tjock soppa, att myndigheterna gärna skulle lägga beslag på hans person.

— Mycket riktigt, där låg ett kabelgram för hans räkning. Vart fick de skicka det?

Carling gav en klipsk liten messenger-boy en dollar mot löfte att inte förråda hans väntställe och skickade honom upp efter depeschen. Det var den längsta halvtimmen i sitt liv han tillbragte vid sodafontänen på apoteket i väntan på gossens återkomst.

Tekniske ledaren vid de carlingska verken kablade lakoniskt:

»Förkyllt; kom genast hem.»

— Idiot! kommenterade Carling med en för honom ovanlig hetta. Inte ett ord till förklaring av situationen . . . Tuggande sin cigarr till små smulor skrev Carling ut ett nytt kabelgram, längre än det förra, brådskande. Han adresserade det till häradshövding Bratt, den av godemännen han stått på bästa fot med. De hade tömt många små halv-
vor i varandras sällskap, Bratt skulle förstå schäsen, Bratt var en hederspascha.

Följande dag var en glasklar vårdag med parken pudrad av en nattfrost post festum och sol över stadens rökar. Carling, som haft en orölig natt, intalade sig åter mod. »Det reder sig, ska du få se», nickade han åt sin bild i rakspegeln. Och i dag gav han Den i all försiktighet och gick egenhändigt upp i trusten.

Presidenten var på börsen, men ville han inte träffa »vår minister Fairbanks»? — han kände till allt rörande affären. Clerkens sätt var oföränderligt förekommande, men Carling hade ingenting otalt med mr Fairbanks.

— Kommer upp igen senare, förklarade han.

Men den lilla clerken var enträgen. Trodde inte presidenten fick störas i dag. Mr Fairbanks var fullt informerad, sir. Ett ögonblick, sir.

Han gick efter hjälp av en annan herre från en glasbur i närheten, och tillsammans motade de en lång, knivskarp yankeetyp som satt och deklamerade i en diktafon.

— Mister Carling to see you, sir! anmälde clerken med en egendomlig betoning, som optimisten Carling tog för ett gott förebud. Men när han stod ansikte mot ansikte med Fairbanks, blev han osäker. Han var inte van att folk såg ned på honom, men denne trusttjänsteman var minst tre tum längre än han, och han bad honom inte sitta ned. Och den stålgråa blick, som överfor honom från hjässan till fotabjället, blänkte av en överlägsen ironi. Carling, som annars inte var psykolog, kunde nästan höra honom tänka ett föraktfullt: en typisk soft-living-product! Dessa fördömda amerikaner förstodo inte att taxera en dyrbar fetma . . .

Fairbanks bad honom inte sitta ned, och de skakade inte heller hand. Det var en skarp kontrast mot presidentens urbanitet. Carling förbannade sin foglighet; det hade tagit honom två dagar att nå upp till presidenten, och nu lät han dupera sig av denne underling.

— Åhum, sade han. Jag förmodar — —

— Ja, jag känner till alltsammans. — Fairbanks' ton var nästan en förolämpning. — Vi ha låtit undersöka er proposition, mister Carling.

Konstpåus. Carlings fetthjärta började rinna ner i damaskerna. Anamma! tänkte han.

Och så tillade Fairbanks mycket kyligt, med en lätt bugning mot dörren:

— Och efter vad vi hört, förvånar det er kanske, inte att vi inte vill ha någonting med er att göra. Good-by.

— Men hör nu, min herre! — Carling bröstade på sig med ansträngning. — Det här är en förolämpning, en skymf . . .

Fairbanks hade redan vänt sig ifrån honom och sysslade åter med sin diktafon.

— Affärsetiken är kanske olikartad här och i ert land, sade han över sin axel; men jag försäkrar er att Amerika inte är någon asyl för förrymda bedragare. Vi utlämna dem . . .

Utan en redig tanke i sitt huvud gick Carling ut genom förrummet och ringde på hissen. Han kände sig som någon skulle slagit honom med slägga rakt på hjässan — knäveckan fjädrade sig. Affärsetiken, mumlade han utan att förstå; affärsetiken . . . det var en ny term för honom.

Då korgen ljudlöst kom susande uppåt ur djubet, uppenbarade sig åter den enträgne clerken från något av de inre gemaken och räckte honom ett Western Union-konvolut.

— Kom i morse, sade han och försvann igen.

Under färden nedåt bröt Carling det och läste:

»*Inställelse 21/10; du är ett nöt. — Bratt.*»

Svenska National-Associationen hade ett litet kontor i femte våningen av en trång gammaldags kontorsbyggnad vid Dearborn, nere i city. Skylten var missvisande, en bluff. »Associationen» var alls ingen förening av immigrerade svenskar, som man skulle kunnat tro. Någon gång långt tillbaka i stadens tillblivelsetider hade visserligen några invandrade svenskar kommit tillsammans för nytta och nöje en gång i veckan i bakrummet till en saloon vid Chicagoavenyn, den tidens svenska gata och samtidigt gränsrån för det dåtida Chicago; de hade lyckats samla ett par tiotal landsmän omkring ölsejdlarna och korten, och en dag voro de högmodiga nog att konstituera sig som en förening med det stolta namnet här ovan. Men det var början till slutet. Den kungliga svenska avundsjukan sprängde inom kort den lovande sammanslutningen — traditionen vill göra troligt att detta skedde kort efter det några behjärtade fruar genomdrivit en paragraf i stadgarna, enligt vilken föreningens uppgift vore att »understöda behövande landsmän», varpå den ena medlemmen efter den andra, vädrande åderlåtning, avdunstade. För resten hade man aldrig kunnat enas om de »behövande» landsmännen.

Men de sista medlemmarna — man och hustru — usurperade i sinom tid det stolta namnet och spikade upp det som skylt över sitt kommissionskontor, som tack vare det snart blev ett hela västerns clearing-house för rödblommiga, fasthyllta bondflickor och seniga blonda karlar från Svea

rike — à två dollar per anmälan och kommission efter löneförmåner.

Skylden bedrog också konsul Carling. »The Swedish National Association» — det var säkert en klubb, en av det anspråkslösare slaget. Han kände nog till parvenyernas »Swedish Glee Club» vid övre LaSalle, men visste tillika att svenske konsulen var preses där uppe, och han ville fortfarande inte att deras vägar skulle korsas. Han hade numera inte stort mer än sin frihet att mista; följaktligen var den honom dyrbarare än någonsin.

Han blev förvånad att se så mycket simpelt folk packat i kommissionskontorets förrum, men hade inte tid att grubbla över det, innan etablissemangets härskarinna — och samtidigt diktatrix över halva svensk-Amerika — fick korn på honom och lämnade sina närmaste kunder för att höra efter vad den förmögne herrn kunde önska. Hon var en reslig gammal dam, starkt grå i håret och med något av drottning i landsflykt över hela apparitionen.

Jo, han ville fråga om de hade svenska tidningar i behåll från någon månad tillbaka — det var en notis han måste leta upp, men hos tidningsförsäljarna kunde han inte komma över gamla nummer.

— Den här vägen, var så god! — Hon var fortfarande artigheten personifierad, ehuru hon började misstänka att den förmögne herrn inte alls var en klient.

I ett av konsultationsrummen innanför lade hon fram hela packar av stockholmstidningar ända från årets början.

Han började ivrigt söka.

— Kanske det är något jag kan komma ihåg? frågade hon tjänstvilligt.

— Ånej — — hm, det vill säga, det är alldeles privat, stammade han förlägen. Han kunde ju inte säga henne att han sökte information om sin egen konkurs!

Hon lämnade honom, smått stött.

Carling letade. Fairbanks' ord — det var nu ett par veckor sedan han hört dem — hade väckt honom ur hans letargi. Affärsetik! Förrymd bedragare! Utlämning! —

Fy fan, var det möjligt att han var så dålig som så? Att en amerikan, en man i humbugens och bluffens och svindelns förlovade land kunde vända sig ifrån honom med ett: jag vill inte ha någonting med er att göra?

Det där gnagde och gnagde. Carlings kränkta självkänsla krävde upprättelse. Men på vad sätt? Först måste han åtminstone taga reda på vad det var för ett brott man tillvitade honom. Det var därför han var här.

Han letade. Från rummen på ömse sidor hörde han röster. I det han lade ihop enstaka ord och fraser han uppfångade, förstod han slutligen vad det var för ett etablissemang han råkat upp i. Ett kommissionskontor — var det en ödets fingervisning? Men så såg han genom den halvöppna dörren hela stolraden med kraftiga unga drängar tålmodigt väntande på sina jobs. I konkurrensen med sådana hade han minsann ingen chans.

Det var så han själv häpnade över sin tankegång. Han, konsul Karl Carling, i konkurrens med bonddrängar! Hur långt ner på skalan skulle han egentligen komma? Han var en gentleman och sybarit — hur kunde han tillåta sitt huvud att tänka sådana tankar!

Men ändå — han *måste* ta sig något nyttigt före. Han kunde inte i längden leva på vår och solsken. Hans dollarulle var anskrämligt mager vid det här laget. Och affärs- husen ville inte veta av honom. Morgon efter morgon, så tidigt att daggen ännu glittrade i gräset, hade han gått ut, köpt sina tidningar och börjat rondan från firma till firma. Man hade mött honom med ironi, stundom med öppet hån:

— Vi ha inte *rum* för er! Är ni en ny »den vita rasens hopp?» Gå och utmana Jess Willard eller Jack Johnson!

— Ni skulle bli en idealisk poliskonstapel, hade mrs De Bough en gång sagt, helt på lek, i sin naiva beundran för hans övermått av korpus. Och han hade tagit vinken ad notam och anmält sig som rekryt. Sergeanten hade haft svårt att hålla sig allvarsam.

— Låt oss sätta er på vatten och bröd i tre månar först — sedan sex månars drill. Men kom ihåg att staden inte betalar extra uniformspremier!

Nu ville han på allvar hem, trots allt som väntade honom. Men nu kunde han inte resa — hade inte tillräckligt över till biljetten. Den vanliga, vanliga tragedien!

Ty han reflekterade ännu inte på gratisresa. Därhän hade det ännu inte gått. Men när han från grannrummet hörde en farmardräng bli bjuden sjutti dollar och allt fritt avundades han honom uppriktigt. Han dugde inte ens till det, Karl Carling . . .

Han gick utan att ha funnit vad han sökte. Det var honom plötsligt åter likgiltigt, hela trasset där hemma. Hans omedelbara problem var fetman, den förbannade fetman. Den hade kostat en förmögenhet att förvärva; nu måste han offra sina sista slantar för att bli av med den.

Han hade ofta passerat en skylt i Masonic Temple-bygggaden: »Gentlemen's Gymnasium & Natatorium. Private instruction. Obesity cured quickly.» Beslutsamt gick han dit. I ett kontor på nedre botten blev han undersökt av anstaltens doktor — knackad i rygg och bröst och pålyssnad.

— Jag har hjärtfel, sade han.

— Obetydligt. Just take it easy.

— Vad kostar det?

— Tio dollar. — Otroligt billigt, tänkte Carling och blev misstänksam.

Han fick sitt ifyllda formulär med noggrann beskrivning på hans fysiska konstitution i näven och visades upp till toppvåningen.

Här togs han om hand av Grant, ställets »physical director», en man med mordisk uppsyn och monstros sväl-lande muskulatur, ifördes den reglementerade lätta dräkten och sköts in i en väldig sal under takets glaskupol, där en massa människodjur arbetade under ett vansinnigt högt tryck. Det slog Carling, att om Dante levat i det nutida Amerika, hade han kunnat foga den effektfullaste pinoscenen till sitt Inferno. Denna röra av arbetande muskler och flämtande bröst, av virriga blickar och svettströmmande ansikten var förvisso lidandets apoteos.

Men om en stund fann sig konsul Carling, ännu med martyrminnen klibbande vid sitt sybaritansikte, galopperande sitt första varv på den lädermadrasserade löparbanan.

III.

DEN STORA KUPPEN?

Det var en utsökt samling amerikanska vällevnadsmän, som varje morgon fyllde salar och bassänger i doktor Turners anstalt. Precis samma metod ansågs synbarligen effektiv såväl mot överloppsfetma som excessiv magerhet, och följaktligen var sällskapet fysiskt sett mycket blandat. Där funnos alla grader mellan humlestören och matsodotten, ehuru Carling med lätthet tog priset bland de fylliga. Han representerade det extrema även i denna utställning av fysisk abnormitet — så långt tycktes en amerikan ändå aldrig låta sig urarta.

Med avseende på denna världens goda var sällskapet emellertid utsökt homogent. Det gick inte många dagar innan Carling förstod att han råkat in bland idel krösusar — och det bästa var, han togs själv för en sådan. Ännu för några veckor sedan skulle Carling känt sig som fisken i vattnet här uppe, medveten om att vara bland gentlemän och likar, men den sista tidens förnedringsprocess hade redan hunnit avsätta vissa spår i hans annars inte synnerligen bildbara karaktär, och han häpnade själv över att han kunde känna sig osäker och bortkommen i sitt dolda lilla jag. Här låg ett uppslag till ingående rannsakan av förhållandet mellan plånbok och självmedvetande, som han emellertid försummade att fullfölja inför de vyer de exklusiva förhållandena öppnade. Vyer på gott och ont, bevars. Han kunde till exempel mycket väl föreställa sig dessa penningstinna

herrars heliga fasa, om de upptäckte att de fraterniserat med en fattiglapp. Till dessa kretsar hade den berömda amerikanska demokratismen aldrig trängt, det kände han på sig. Att han överhuvud upptogs i kretsen berodde på att de blint litade på doktor Turners urskillning vid intagning av nya patienter; och denne åter litade lika blint på sin förmåga att taxera folk efter beskaffenheten av deras muskelvävnader och stoffet i deras gångkläder.

— En utlänning, det är sant — men han är O. K., försäkrade denne gentleman vid efterforskningar från de mest exklusivas sida. Jag såg märket i hans rock: den dyraste skräddarfirma i Fleet street. Och hans muskulatur — tro mig, den karlen har aldrig arbetat i hela sitt liv!

Det sista var en superlativ rekommendation.

Så upptogs Carling då med nådig reservation i de utvaldas krets, och inom kort blev han helt populär. Hans jättelika korpus och synbarligen obegränsade godmod'ghet voro omotståndliga. Redan under femte seansen hade han äran kasta medicinboll med mr Sydney C. Moore, fläskpackarkungen, och hade förstånd nog att småle — visserligen ansträngt, med dock småle — när denne illustre gentleman behagade slå hans näsa i blod. En morgon ställde tränaren i boxning upp honom mot unge Parker Palmer, en torr liten herre med hönsbröst och en monokel, som han höll inklämd i ögonvrån till och med under matchen för att demonstrera sin överlägsenhet i försvaret. Parker Palmer var en celebritet, hela samhällets enfant terrible — men en ofantligt rik mammas ende son. Han visade sig vara en otroligt rörlig tätting, mot vilken Carlings solida men otränade styrka var till absolut ingen nytta. Efter att ha blivit påhamrad i två heta rounds och slutligen tagit en eldig stöt rakt i maggropen, satte sig Carling på mattan dubbelviken och kippade häftigt efter andan. Han erkände sig besegrad. Unge Parker Palmer var förtjust och överenskom på rak arm om en frimatch varje morgon klockan tio.

— Ni är en idealisk motståndare, Carling, förklarade han. Seså, kalla mig Blackie, är ni hygglig. Jag tycker om er — ni fyller hela platsen framför mig, det finns så mycket

av er att jag omöjligt kan slå fel. Och så är ni så mjuk! Säg, vad är ert golf-score?

— Mitt golf — huh, vad för något?

— Ert golf-score.

— Huh, noll, tror jag.

— Spelar inte? — Nu föll monokeln ur ögat av oförställd förvåning. — Hej, gubbar, här är en rolig fisk! ropade han ut över salen. Han känner inte till golf!

Han tycktes ha rätt: man *var* en rolig fisk, om man inte golfade. Man samlades omkring dem, man bekikade fenomenet Carling med vantrogna blickar. Han värjde sig med förklaringen, att man inte golfade mycket i hans hemland — att man överhuvud inte sportade vid hans ålder.

— Men säg mig, frågade mister Callum, vars etnografiska samlingar från sumptrakterna omkring Amazonflodens källor voro världsberömda, *vad* gör man då?

Carling funderade styvt en stund.

— Äter mat och dricker punsch, var det enda han kunde erinra sig.

Mister Callum skakade betänksamt på sitt vita huvud. Han hade visserligen aldrig tagit ett steg ut i djungeln, bara bekostat expeditioner och köpt kollektioner, men glorian kring hans namn förpliktade honom att visa personligt intresse för vetenskapen.

— Stackars människor, sade han. Ni spelar således ingenting? Till och med de mest utvecklade folkstammar

— —

— Spelar? Visst tusan — mycket! Kort, förstår ni.

— Whist, bridge eller pinnocle? frågade Parker Palmer, som drog en spader med passion.

Carling nämnde nationalspelet vira. Parker Palmer blev eld och lågor; han var specialist på nya spel, som ingen kunde lära sig. Han inviterade Carling ögonblickligen till Hamiltonklubben. Aldrig i sitt liv hade Carling varit så hårt frestad. Ett parti! Ingen anade hur han längtade efter ett parti! I alla dessa månader hade han fått nöjas med lumpna tärningar vid cigarrdisken i saloonerna — ett uruselt surrogat.

Men han avböjde — var upptagen, sade han. Varför

ljög han? Sedelrullen var för mager att riskera! Men efteråt kunde han piskat sig själv för sin brackighet. Var var nu hans gudomliga lättsinne?

Varför överhuvud förutsätta att han skulle komma att förlora? Det var alldeles inte likt honom.

Naturligtvis kom man också fram med förslaget att han skulle lära sig det ädla golfspelet — »the only gentleman's game». Men också här ställde sig Carling absolut avvisande, och denna gång på fullgoda skäl. Han hade övernog av motion vid dessa morgonseanser i gymnasiet. Hans miss-handlade kropp utvecklade med smärta och vända nya muskler på de mest oväntade ställen, och de gamla värkte frenetiskt. Han var utpumpad för hela dagen, och ändå märkte han ingen minskning i sitt omfång — snarare tvärtom, ty han åt och drack med större njutning än förr.

Och dock höll han ut hos Turner. Det var så mycket mer heroiskt som han naturligtvis snart kom underfund med att den avgift denne utpressade för dessa timmar av tortyr var tio dollar per seans — ingalunda för hela behandlingen, såsom han först trott. Om ett par veckor skulle han vara skyldig den smarte gentlemannen mer än han hade på fickan, d. v. s. mer än han ägde. Han kände obehag i maggropen vid tanken på det ögonblick, då den statyeska kassösen på kontoret i bottenvåningen skulle presentera sin räkning med det glättigt tanklösa »your check, please, mister — —», som han en och annan gång hört henne rikta till medpatienterna. De hade lika glättigt-tanklöst på stående fot fyllt i sina checker, men Carlings casus skulle bli svårare. Var gång han passerade kassaburen — och det var omöjligt att komma upp i anstalten utan att kassösen såg det och ritade krux i listan — kände han sig trots sin fett leende hälsning som om han steg på en mina. Besynnerligt, han hade varit med om mången kritisk situation i sitt liv och hade år av träning i vingleriets konst bakom sig, men här gick han och mådde illa var gång han mötte den där obetydliga kassörens blick. Åter ett outnyttjat uppslag till självpsykologiska betraktelser om själens föränderlighet och samvetets störda slummer. Men han skylld

alltsammans på indigestion och den nervositet, som kommer över den starkaste inför hans livs avgörande kast.

Ty det var vad som kom honom att hålla ut med tortyren — att han här ansåg sig stå inför sitt stora tillfälle. Det var ju onekligen väl förspänt: första gången han kom i intim kontakt med amerikanska gentlemen var det idel täta karlar. Här kunde säkert mycket göras, bara man bar sig slugt åt. Djarva och förvirrade planer tumlade om i hans hjärna. Under sin tvungna överksamhet under resten av dagen slukade han Chesters odödligt cyniska wallingford-historier i »Cosmopolitan» och brann av begär att spela hjälten i något liknande lukrativt bedrägeri. Wallingford och kretsen hos Turners övertygade honom åter om att han sannerligen befann sig i de tusen möjligheternas land.

Och dock tvekade han att sätta sina planer i verket. Det skulle varit att introducera ett störande element i den överksamhetens atmosvär, som vilade över denna krets av rikmän och rikmäns söner. Dessa herrar tycktes aldrig företa sig något nyttigt; de tillbragte sin tid i gymnasiet — det var en lika helig morgonplikt som att äta frukost —, på Countryklubbens gröna golfbana, ombord på motoryachten eller i sina gyllne nattklubbar. Det var ett bekymmerfritt dolcefar-niente, ett halvt djuriskt uppgående i stundens triviala förströelser, som tycktes utesluta varje nyttig aktivitet. Om affärer nämndes aldrig ett ord. Förvärvsbegäret var dött på grund av övermättnad: deras pengar ynglade pengar utan att de själva behövde röra ett finger eller tänka en tanke. Kupongerna klipptes automatiskt av hyrda hejdukar, och bankerna gjorde resten. Det var ett dagdrivarliv, där det var första budet i god ton att inte göra något. Carling kände med sig att han skulle förnedra sig själv i deras ögon, om han kom fram med ett förslag till affär. Det kunde rent av hända att han riskerade sin position.

I sitt dilemma fick han hjälp från ett oväntat håll. Han hade mer än en gång känt den långe mr Horace Donavans blick vila på sig, och för var gång hade han känt ett lindrigt obehag. Han var inte i stånd att definiera blicken i de där halvslutna, drömmande spanjorögonen — det var något

lurande, iakttagande och fientligt i dem, som kom honom att känna sig genomskådad. Mannen är detektiv, sade han sig första dagen, men ändrade snart åsikt: Donavan var visserligen inte populär, men fraterniserade dock alltför intimt med kretsen för att inte vara en genuin medlem av den. Dessa herrar skulle aldrig nedlåtit sig till kamratlig samvaro med en karl, som »gjorde någonting», inte ens en gentleman-detektiv. Carling fick veta att han var från södern, en bekant politikers son, som ägde stora plantager på Havaji och nu var i Chicago för att se sig om efter en passande gemål. Det tycktes vara allt man visste om honom — utom det att han tack vare sin mission och plantagerna var säsongens lejon.

På Carling verkade den länge snobben mycket osympatisk, och de hade inte talat många ord med varann, då Carling en dag nere i natatoriet, medan han stod och vägde vid bassängkanten huruvida han skulle dyka eller hoppa i med fötterna förut, fick en våldsamt knuff bakifrån och störtade rakt på magen i det hårda, kalla vattnet. När han efter ett par kallsupar och med smärtan ännu rivande i de oordnade inälvorna kom upp, besluten att ställa den skyldige till svars, mötte han den leende, sammetslena och dock lurande blicken ur Horace Donavans halvslutna ögon.

— Jag snavade, urskuldade han sig; på min ära, det var inte min avsikt!

Han talade med en tillgjord läspning. Carling spottade och tryckte vattnet ur ögonen.

— Ni har skaffat mig en duktig kontusion, brummade han, då han varsamt kände på sin mage. Se då bättre upp, för tusan!

Senare var han böjd att tro, att Donavan i alla fall knuffat honom i med avsikt. Ty från den dagen bet sig den långa humlestören fast i mastodonten. Donavan var synbarligen den ende i sällskapet, som hade vyer. Och vilka vyer! Carling måste trots sin antipati bli intresserad.

När havajanen talade om pengar — och det gick snart därhän, att de knappast talade om annat — existerade inga andra summor för honom än miljoner — allt därunder var

under hans värdighet. Och den äckliga snobbigheten tycktes bara vara en mask, anlagd kanske till förmån för äkten-skapsmissionen. Han sjöd av aktivitet inunder. Hans plan-tager måste vara kolossala att döma av ett och annat ytt-rande han fällde. Men för övrigt tycktes han vara intressant i en massa företag litet varstans på jordklotet och hade sett sig ordentligt omkring i världen — Sydamerika, Indien Ryssland, Sibirien.

— Och ni, Carling, vad gör väl ni här? frågade Donavan en dag i förbigående. De sutto i dadajanens snabba roadster på en tur utåt strandpromenaden. Mellan sig hade de den flämtande Felix, en livlig liten Airedale, som följde med sin herre över allt, kopplad vid en smal guldkedja. Felix var ett utslag av Donavans kvinnlighet; där funnos andra drag, såsom ringarna på hans smala fingrar, den oföränderliga chapeauclaquen, de enormt högklackade lackskorna, som synbarligen också hörde till maskeringen.

För vilken annan i kretsen som helst — om nu någon annan överhuvud kunnat komma fram med en sådan fråga — skulle Carling av ren självbevarelsedrift framställt sig som en dagdrivare av samma ull som de. Men här behövde han inte hyckla — i själva verket trodde han inte heller det skulle nyttat till något: han kände sig genomskådad. Följaktligen förklarade han att han kommit över för att studera amerikanska affärsmetoder. Det var sant åtmins-tone till hälften.

— Studera våra affärsmetoder — hos de där? sade Dona-van föraktfullt. Det är det ruttnaste band lata rika jag träf-fat på i Staterna — bara gamla England kan skryta med någonting liknande. — Han väjde elegant för en liten rin-gande brougham, som ville passera, hälsade artigt-förtro-ligt på damen i den och fortsatte med sin läspande, släpiga, likgiltiga röst: — Ni har hoppat i galen tunna, Carling på min ära! Förstår jag er rätt så har ni ingenting emot att lära er yrket praktiskt, d. v. s. förtjäna medan ni studerar — är det inte så det heter?

Han tog inte ögonen — de halvslutna, halvt lurande, halvt drömmande spanjorögonen — från den beundrans-

värt väl makadamiserade, lätt fuktiga chaussén framför dem, men trots detta och tonen kände Carling en viss spänning i atmosfären, och till och med Felix höll upp med sitt flämtande.

— Det skulle kunna hända att jag har någonting för er, läspade Donavan vidare. Jag har för många järn i elden — räcker inte till över allt. Och ni har just den breda, förmögna front, som inger förtroende.

Carling skrattade lågt. — Säger ni det! Och jag som av alla krafter strävar att magra . . .

— Det är dumt, på min ära, mycket dumt. Som ni går och står är ni ju en levande reklam för ert bankkonto. — En lurande sidoblick åtföljde orden. — Bara ett grand mer pondus i ert uppträdande, en liten smula överlägsen myndighet, om jag så får säga. Om ni reflekterar, så köra vi upp till mitt hotell med detsamma. Jag har speciellt en liten affär, som det brådskar med, men som jag är för upptagen att ägna mig åt.

Och utan att invänta svar körde han den lätta roadstern i en elegant båge till motsatta sidan av chaussén och föll in i filen av biler i riktning mot staden, vars skyskrapor förtonade i rök- och dammolnen långt i söder.

Han bodde på Brevoort, rymligt, elegant och komfortabelt. Den speciella lilla affären gick lös på miljoner och gällde några lovande pechblendefyndigheter i västern, som han »av en händelse» kommit över. Han tog fram kartor och dokument, visky och cigarrer, och satte sig att förklara. Den blaserade masken föll av, ton och åtbörder blevo livliga, och ögonlocken rullades upp för den listiga, gnistrande svarta blicken.

— Plumhill är den första radiumfyndighet i Staterna som lönar sig att bearbeta, förklarade han — materialet är fem gånger rikare än Joachimsthal. Oerhört, min vän, oerhört! Se här ha vi experternas analys: två ton pechblende ger ett gram radiumklorid — och ett gram radium säljes i den öppna marknaden för cirka femtiotusen dollar.

Och världen är radiumhungrig; ingen fara för avsättningen. Där ligger tusen och åter tusen ton pechblende och

väntar på brytaren — och det är ingen svår brytning heller — en ren barnlek. Tänk på det, min vän — tusentals ton, och varannan ton renderar femtiotusen. Oerhört, min vän!

Han fortfor länge i samma ton, överentusiastisk, över-sangvinisk. Det lät som det bara gällt att skyffla miljonerna direkt ur jorden. Men när Carling äntligen fått honom ned till konkreta fakta, visade det sig att processen vid frigörandet av det dyrbara radium ur pechblende var en mycket kostsam procedur. Horace Donavan sade rent ut, att han inte ensam orkade med propositionen. Man måste bilda ett bolag, och det var här han räknade på hjälp av Carlings »breda, förtroendeingivande front».

— Ni är som klippt och skuren att sätta företaget i gång, förklarade han. Ni är utlänning visserligen, men vid närmare påseende är det bara en fördel. Vi amerikaner har nu vår åsikt om utläningar och affärer — där vi skulle vara på vår vakt mot en äkta yankee, är vi förtroendefulla som barn gentemot utläningar. Vi kan nämligen inte tro, att en utbörding skulle vara djärv nog att söka dra oss vid näsan — oss, världens smartaste folk!

— Och så är det det goda med saken, att en radiumgruva är någonting alldeles nytt. Ni kan få gå och bjuda ut guldklimpar stora som hönsägg utan att någon vill riskera en cent; man skulle på förhand ta er för en bedragare, ty man har fått övernog av »saltade» guldfyndigheter och man är utled vid hela gruvjobbet. Men kommer ni med någonting splitternytt, någon ännu oprövad hasard, så skall ni få se hur penningpåsarna flocka sig omkring er . . .

— Säg mig, vem är John Doe? frågade Carling. Det var det namn, på vilket inmutningen av Plumhillfyndigheten skett, och han ville veta om det möjligen var ett alias.

Donavan stirrade ett ögonblick på honom med vidöppen mun; denne tjocke utlännings okunnighet var i sanning storartad.

— John Doe — herregud, vet ni inte det? John Doe är ni och jag och vem som helst. Det är ett in blanco. Varför frågar ni det?

Carling pekade på den officiella överlåtelsehandlingen på fyndigheten:

— Varför står inte ert namn där i stället?

— Det är av bekvämlighetsskäl. Ser ni, den fattige guldetare, som ursprungligen upptäckte fyndigheten, var klok nog att inse, att han aldrig själv skulle komma att bearbeta den. För kostsamt, förstås — allt han kunde göra var att sälja sin claim. Plumhill ligger ensligt där ute på prärien; för att få den såld måste han lämna platsen, och i hans frånvaro kunde det hända att någon farande sven kom och lade beslag på hans upptäckt. För att skydda sig inregistrerade han sin claim hos myndigheterna i närmaste stad, bifogande karta och beskrivning. Men han hade vissa skäl att inte uppge sitt namn, något streck han begått någon gång, en häststöld kanske — vem kan veta om de där strykarna ute på prärien? Och så var det framför allt bekvämare för en, som fortast möjligt ville sälja sin fyndighet, att ställa papperen på innehavaren; då behövdes inga köpbrev och vittnen och notarius publicus och sådant där — man kom bara överens om priset, tog sina pengar och lämnade inmutningspapperen i stället. Det är inte så ovanligt där ute.

— John Doe är således innehavaren — jag förstår, nickade Carling. Han hade mycket svårt att vänja sig vid amerikanernas legära sätt att göra miljonaffärer.

— Alldeles ja, innehavaren. — Horace Donavan samlade ihop papperen med en lurande liten sidoblick som om han suttit i ett ensligt blockhus ute i vilda västern, där nävrätten var enda lag. Så skrattade han till; Carling syntes i sanning alltför menlös. — Nu vill jag ha en mixed drink, förklarade han; kom, låt oss gå ned på baren ett tag. Vi kan fortsätta samtalet vid en cocktail där nere.

Och han visslade på Felix.

Baren på hotell Brevoort var ett utsökt konstverk i morisk stil som en dröm ur Tusen och en natt. Cirkelrund, med små pelarflankerade, arabesksnidade nischer runt omkring och inlagt golv och takvalv, verkade den som ett svalt och dämpat kapell i någon österländsk moské. Uppassarna

voro ebenholtssvarta negrer i fantastiska, guldstickade dräkter, men innanför den cirkelrunda bardisken i mitten av rummet, inlagd med pärlemono, porfyr och onyx, stodo stela, vita bartendrar i stärkt vitt. Ljuset föll dämpat och mångfärgat ur lätta, snirklade amplar uppe under valvens arabesker och i nischernas mystiska djup, gnistrande här och där i förgyllningar och kristaller.

De slogo sig ned på de låga divanerna i en nisch och fingo sina drinks. Felix stod med det fula råtthundshuvudet över Carlings runda knä och iakttog varje hans rörelse med sina små, tiggande ögon, som voro halvt begravna under det lurviga pannhåret. Carling hyste ingen sympati för hundar, men av pietet för sin värd lät han djuret hållas.

— Felix har fattat ett ovanligt intresse för er, Carling, skrattade Donavan. Hör annars inte till de vänliga. Men försök smeka honom ett tag!

Carling förde handen över djurets huvud och nacke. Ögonblickligen gav det till ett ilsket morrande och drog sig undan med borsten på spärr. De nyss så tillitsfulla ögonen sprutade etter.

— Så-så, Felix — ligg ner, nice doggie!

— Vilket praktfullt halsband han har! utbrast Carling. Tror ni inte det är för tungt för hans klena hals?

— Halsbandet är allright — har alltid burit det, sade Donavan och övergick på nytt till sitt pechblende. Han hade papperen i en rulle med sig och satte dem ifrån sig på det låga turkiska bordet emellan dem. Han sökte övertala Carling att resa till New York och organisera ett radiumbolag.

— Här lönar det sig inte att försöka — allra minst med de där fårskillarna hos Turners, sade han. Chanserna växer ju längre österut man kommer. Själv kan jag inte ge mig i väg — skall gifta mig inom kort, om allt går väl. Men ni, Carling!

Och de diskuterade saken. Drinkarna förnyades då och då. Ute i baren var det flau, och betjäningen stod och hängde sömngt bakom disken och i sina hörn. Felix låg vid nischöppningen med huvudet mellan framtassarna; ryggborsten hade lagt sig men ögonen fixerade ännu oavvänt Carling med ett misstroget uttryck.

Carling hade ingenting emot förslaget, bara han fick bra betalt — han kände till vad Broadway kostade! Dere-sonerade just om detta, då några nya gäster trädde fram till disken. Donavan satt med ryggen åt och såg dem inte, men Felix överflyttade med ens sin uppmärksamhet på nykomlingarna, reste sig på huk med ånyo borstig ragg och morrade sakta.

Carling insisterade på trettio procent och ett drygt dag-traktamente. Men Donavan var motsträvig. — Förstår ni då inte, att jag inte åtar mig att finansiera företaget. Ni måste arbeta på egen risk; först sedan ni har ert bolag färdigt kan ni framlägga era anspråk. Då kan ni hugga till — vi är vana vid grova grunderprovisioner i det här landet. Jag går in på trettio procent av Plumhills försäljningspris men inget dagtraktamente.

Carling bläddrade förstrött bland papperen på bordet. Han skulle ha gått in på dessa villkor, om han bara haft mer pengar på fickan; som det nu var kunde han inte kasta sig i ett månadslångt arbete utan ett hederligt förskott.

— Då är det så gott vi låter saken förfalla, sade han.

Just då gav Felix till ett vilt skall, och en stor, senig hand lades på Donavans skuldra. Han vände sig om i blinken, rusade upp och mötte detektivstjärnans blänk från ett rockuppslag:

— Hands up! var det någon som skrek.

Bartendrar, negeruppassare, Carling och Donavan och övriga gäster lydde. Mitt i rummet stodo tre karlar och täckte dem med sina revolverar. Carling begrep ingenting. Men när han såg den dödligt hätska blick, som Donavan borrade i detektivens hårda ansikte, gick det kalla kårar utefter ryggen på honom. Det här artadesig till våldsamheter.

— Förbannade hundracka! ropade detektiven och sparkade vilt ifrån sig, utan att ta blicken från Donavan. Felix hängde med ett fast bett vid hans vad.

— Tag bort honom, hör ni! Det sakramenskade kräket — —

Men vid sparkarna hade revolvern, som han siktade med rakt emellan ögonen på Donavan, vajat en smula.

Snabb som blixten grep denne vapnet vid pipan och sökte rycka det till sig. En brottning, rasande och vild, välte bord och drinker; ett skott brann av — om det träffade någon visste väl ingen i denna villervalla. Carling stod ännu med halvt uppräckt händer och skälvde i hela kroppen, när de övriga polismännen redan kväst sitt offer och fått handklovarna på honom. Det hela räckte bara ett par minuter — ett par minuter av stönanden och svordomar, skrik och ilsket hundskall; så fördes Donavan ut genom dörren, sönderriven och med vild uppsyn. Felix, som fortfor att skälla som en besatt, ville följa med men skickades med en kraftig spark tillbaka in i barrummet.

Ett par av detektiverna dröjde ännu. Den ena kom fram till Carling och anställde ett kort förhör, medan den andra tog en stilla drink vid disken.

— Och vad vet ni om den arresterade? Känt honom länge? kom det efter de obligatoriska frågorna om namn och adress.

Carling värjde sig förvirrat. Han kände inte alls den arresterade, visste ingenting om honom, hade bara vänt sig till honom i en affärsangelägenhet — sökt intressera honom för ett företag, det var alltsammans.

— Ett företag, så-å. Var hade de träffats då?

Carling nämnde Turners gymnasium. Detektiven gav till en liten vissling. — Jaså, opererat där också? (Vi ska se, vi ska se. — Han strök sig mediterande om hakan.

— Vem är denne Horace Donavan? vågade Carling fråga.

— Horace Donavan — låter fint, inte sant? En listig fan, har gång efter gång slingrat sig ur händerna på oss. En av de farligaste internationella bedragare vi ha i vårt galleri. Ni kan skatta er lycklig att ha sluppet undan för ingenting.

— Vad har han gjort då?

— Mycket, sir — mer än jag orkar berätta för er. Nu sist har han stulit ett dokument mitt för näsan på senator Seymour — ett politiskt dokument, i utpressningssyfte förstås. Vad är det här för papper? avbröt han sig vid anblicken av dokumentpacken på golvet. — Era?

Carling nickade. För sitt liv hade han inte kunnat förklara varför han gjorde det. Men samtidigt sprack kallsvetten ut över hela kroppen på honom: tänk om detta var de seymourska papperen; då hade han gjort sig till Donavans medbrottsling!

Detektiven hade hukat sig ner efter de kringspridda papperen och synade dem ett efter ett. — Plumhill, pechblende, mumlade han. Är det det här ni sökte intressera honom för — pechblende? — Han skrattade till.

Carling nickade igen, denna gång ivrigt. Gudskelov, tänkte han, han hade ändå klarat hyskan.

— En liten tapp? föreslog detektiven, i det han räckte dokumentrullen. Carling följde viljelöst fram till disken.

När han några minuter senare trädde ut på gatan, hade han plumhillpapperen under armen. En liten strykful Airedale sprang ömkligt gnällande i hälarna på honom. Han sparkade till honom, men han kom igen med en värld av bevekande böner i de små ögonen.

— Fördömda racka, mumlade Carling, men lät djuret hållas. — De lär knappast bry sig om att föda dig hos din herre numera. Vi ska tala med Billie.

IV.

AMERIKANSKA RADIUMBOLAGET.

Alla fönster stodo öppna åt nedre Clark, men det var knappast till någon nytta. Ute stod gatans mustiga värmeridå orörlig och kompakt som en mur och vägrade att blanda sig med den källarliska unkenheten innanför. Endast eldflugorna ritade snabba bågar av glimmerstoff mot den svarta husytan tvärs över gatan och kommo som plötsligt slocknade sotpartiklar infarande genom bågfönsterna i den sparsamt upplysta salen, där de fnyste åt luften och gävo sig i väg igen, tändande sin lykta vid dykningen in i mörkret. Rasslet av många fötter på den uppmjukade asfalten nedanför trängde som ett monotont brus hit upp; av och till tjöt en bil i gatukorsningen och en motor surrade förbi, medan spårvagnarna med jämna intervaller rusade uppåt eller nedåt med sprakande blå gnistor om den lyfta svansen. Men i hörnet av avenyn och Clark, rakt under fönstren, hade en liten trupp nitiska moodyister fattat posto, och ekot av deras hysteriska predikningar — än en kvinna, än en man — skar genom slummens sorl som en ropandes röst i öknen. Allt emellanåt började en liten, ettrigt falsk gatorgel en av dessa lustiga hymnlåtar med starkt markerat tempo, i vilka Moody-sekten nedlagt all sin aggressiva trosvisshet, och en kör av röster sökte av alla krafter följa med, men blev alltid ett par takter efter. Då skrällde ett virrvarr av oljud mot husknutarna, melodien drunknade, och när trumman föll in för att bringa reda i det hela, klirrade alla

fönsterna som vid åska. Då var man tvungen att hålla upp med förhandlingarna uppe i salen, tills oväsendet efter några synkoperade sluttakter plötsligt åter flöt ut i en salvelsefull predikan.

Men det var inte bara moodyisterna som störde. I salen näst intill övade en vokal konservatorieklass på primärstadiet. Mitt i ett entonigt mummel bröt det löst med ett hundratal ivriga röster: »re, mi, fa», — och så var det tyst en stund för att sedan igen oförmedlat få fart i ett illtjut: »si, do!» Och för var gång klassen gav hals gingo några ord förlorade i samlingssalen invid.

— Så vitt jag kan förstå, herr ordförande — en mycket mager, asketisk herre i svart med hornbrillor reste sig vid bordet på estraden; — så vitt jag kan förstå, önskar denna fru att ni ville förklara precis vad ni ämnar göra med pengarna.

Han sade det med omisskännlig respekt i rösten och bugade sig, i det han halvt vände sig mot auditoriet och sporde: — Var det inte så ni menade?

En nickning på en vibrerande stenkolsäggret svarade ja. Det var en ägrett som skälvde oavslåligt med en massa matta blixtar i halvdunklet; ägarinnan var synbarligen slagrörd.

— Jaha, med nöje, började ordföranden och harskade sig rungande. Det var en kolossalfigur med isterbuk. När han reste sig i hela sin längd, kastade ljusen på bordet sitt fulla sken över hans imponerande breda pikéväst, det elegant skurna ljusa rockuppslaget med sin krysantemum i knapphållet och den blixtrande stora solitären i den skotska halsduken; men skenet nådde inte högre än dubbelhaken, utom när han böjde sig fram, och då markerade det fett-påsarna i hans tunga ansikte och det oljiga leendet under den rölliga stubbmustaschen som underljuset från en gammaldags ramp. Han talade med en varm, förtroendeväckande bas och en tydlig londonaccent, som den amerikanska nasaltimbren inte förmådde skyla.

— Det skall bli mig ett nöje att lämna alla de upplysningar ni önskar, ladies and gentlemen, sade han. Det är

just därför jag tagit mig friheten att kalla er till detta möte. Alla interpellationer äro välkomna...

Auditoriet satte sig tillrätta med en hörbar, belåten suck. Man hade inte varit riktigt säker på hur den slagrörda fruns impertinenta fråga skulle upptas. Men här var synbarligen rent spel och inga rackerior. Gudskelov!

Alla dessa femti, sexti, som sutto där, ivriga, rädda och förhoppningsfulla, hade vågat vad de hade på kistbotten på det riskabla, men lockande spel man övertalat dem att kasta sig in i. För sin besparing hade de tecknat aktier i det lovande »Amerikanska radiumbolaget». Belysningen i salen var bara halv — ett välberäknat drag av sparsamhet från bolagsledningens sida —, men man kunde inte misstaga sig på den klass de församlade tillhörde. Det var idel småfolk. Första stolraden, där de under mycket krusande förmåtts att slå sig ned, upptog i tur och ordning tre inackorderingsfruar av varierande kvalitet och volym, envar med ett par satelliter i släptåg: en lytt liten skräddare, i vars ansikte man kunde läsa år av bekymmer och slit för en stor familj; en frodig massös med pincené på sin svenska uppnäsa och enorma fötter i högst pretentiösa skor; anlagda liksom enkom för att dölja hemmets lagårdsrester mellan tårna; en bedagad, utarbetad och skinntorr sömmerska, trots slagrörda frun med stenkolsägretten, som egentligen långt för detta bort söka sig in vid ett ålderdomshem, men envisades att bo i pension på sin lilla ränta; en grovlemmad dentist av gamla skolan, som förde tanken till Frank Norris' Mc Teague; samt ett par andra äldre herrar, som synbarligen räknades till honoratiores. En grupp för sig strax bakom bildade De Boughs med sitt anhang. Mrs Ellaline, mer påfallande lik Billie Burke än någonsin i den dämpade belysningen, med sin flickaktigt spåda, genomskinligt blonda företeelse draperad i luftig batist, hade just nu ett oroligt uttryck i ögonen, som hon oavvänt höll fästa på konsul Carling. Vid hennes sida mr Dan De Bough, som råkade ha en frikväll och dragit med sig upp en kollega, lika skrikande irländskt röd i håret som han själv och lika misstrogen i fråga

om hela radiumjobbet. Att mr Dan gått in på att offra sina slantar på denna »svindel» var uteslutande fruns förtjänst — han hade givit med sig för att få fred i huset. I de båda De Boughs kölvatten följde en dam, som med lätthet tog loven av samtliga närvarande fruntimmer — inklusive Billie — och själv noggsamt visste om det. Det var en lång, pikant brunett av obestämd ålder och den spetsiga typ, som just då började bli på modet och tog sig charmant ut i vid spetsklänning med rosafärgade band inunder och en stor vit hatt, som satt djärvt på sned. Det var miss Kenyon. Det var allt man visste om henne: att hon hette miss Kenyon. Hon hade för ett par dagar sedan flyttat in hos De Boughs och genast med entusiasm tecknat sig för tusen dollar i radiumbolaget. Pengar hade hon synbarligen; men var hon fått dem ifrån och vad hon sysslade med visste ingen. Hon satt mellan två herrar, en sprättig ung kontorist med framtid och litet besparingar — nu överlättna åt radiumbolaget — samt en av de största tecknarna, en trumpen, tafatt kötthandlare med högrött ansikte och ansvallda ådror som om han sugit blod ur alla de djurkroppar, som hängde i hans bod. Miss Kenyon, som av sin värdinna redan fått orlovssedeln att vara en skamlös flirt, hade märkbart an på kötthandlaren, som blev rödare och mer tafatt för var gång hon viskade något i hans stora, utstående öra. Det tycktes roa miss Kenyon ofantligt att upp-egga kontoristsprättens svartsjuka. Men samtidigt försummade hon inte att mycket noga följa med vad Carling hade att säga.

Aktionärernas pengar — förklarade han — representerande tills vidare hälften av det till dato tecknade kapitalet eller tjugufemtusen sexhundra dollar — han kontrollerade beloppet hos kassören, den svartklädda asketen — voro insatta i säkert förvar i Fort Dearborn nationalbanken på bolagets konto. Kassören kunde prestera bevis över depositionen. Medlen skulle, såsom redan vid bolagets grundande påpekades, användas till bekostande av i lag påbudna taxationsarbeten — s. k. assessment work — på bolagets fyndighet Plumhill i staden Arizona samt till

propaganda för en lyckosam försäljning av sagda fyndighet till ett kapitalstarkt brytningsbolag, i vilket de nuvarande delägarna i Amerikanska radiumbolaget fingo, om om de så önskade, ingå som aktionärer; i annat fall — — —

— A-a-a, tjöt konservatorieklassen i nästa rum, en liten ters som de upprepade i oändlighet. Carling sökte göra sig hörd, men uppgav försöket med ett urskuldande småleende. När tystnad åter inträdde lika plötsligt som avbrottet, hade han förlorat tråden — han var knappast någon talare, Karl Carling, och de täta avbrotten kommo honom att tappa koncepterna. För att dölja sin förvirring lutade han sig ned och viskade med sekreteraren till vänster om bordet. Det var mrs Wirman från Svenska nationalförbundet, gråsprängd och drottninglik och vederhäftig.

— Ni höll på att säga — — —

— Ordförandel ropade en röst nere i salen.

— A-a-a! föll klassen in i ett högt tonläge, som redan lät fruktansvärt ansträngt.

— Ett ögonblick, bad Carling på måfå ut i salen; så böjde han sig åter ned till mrs Wirman med en vädjande blick.

— Ni höll på att förklara huru de som inte vill gå med i stora bolaget — — — —

— Ja, jaha. — Carling harskade sig och rätade på sig. Åter exponerade han sin imponerande framsida i skenet från ljusen.

— De däremot, som inte önskar ingå som delägare i det nya bolaget, får sina pengar tillbaka jämte sin andel av försäljningsvinsten. Det blir några hundra procent, tillade han vårdslöst.

— Ordförandel envisades en herre där nere.

— Strax, strax, sade Carling; i tur och ordning, mitt herrskap! Jag har ännu några ord att säga. Jag vill för er egen skull uppmana er att inte för en omedelbar, om än dryg vinst på ett bräde kasta bort en framtidschans av enastående värde. Ni har naturligtvis er frihet. Men jag har givit er detta tillfälle att komma med på ett företag med de mest lysande utsikter, emedan jag gått ut från syn-

punkten att ni, som arbetat och sparat och slitit hårt för era slantar, är bättre värda den stora vinsten än de, som redan har nog och övernog. — Hans röst lånade något av gatpredikantens salvelse, och det godmodiga leendet gav vika för ett ädelt allvar. Det var intet tvivel om att han själv i detta ögonblick trodde på sina ord. — Hade jag inte tänkt på detta sätt, skulle jag naturligtvis gått direkt till storkapitalet. Det hade besparat mig mycken tid och möda. Men jag ville distribuera företagets välsignelser bland de lager, som var verkligt förtjänta därav, bland den driftiga, sparsamma arbetande klassen, de små butiksägarna, hantverkarna, de självförsörjande kvinnorna. Tyvärr är vårt sammanlagda kapital inte nog att driva företaget. Det kräver massor av pengar, såsom jag aldrig försummat att framhålla. Men vid den slutliga försäljningen till kapitalet skall jag i största utsträckning se era intressen till godo, jag skall kämpa för de fördelaktigaste villkor för ert kvarstående som delägare med full delaktighet i profiten, och jag skall tvinga mig till sådana stipulationer i kontraktet att det skall bli omöjligt för kapitalet att frysa ut er. Då jag så gör, sker det under förhoppning att de flesta, om inte alla av er vill skörda frukterna av mina ansträngningar i ert intresse. Det betyder oberoende, en tryggad, solid ställning, välstånd, kanske rikedom.

Han gjorde en paus. Det var mycket tyst i salen en stund; man övervägde hans ord, som gjort synbart intryck. Mrs De Boughs ögon lyste, då de mötte hans. Hon var stolt över honom.

Det var egentligen hennes idé, detta med småfolket. Då han sagt att han kunnat gå direkt till kapitalet, var han inte fullt ärlig. Han hade gått till kapitalet. Han hade t. o. m. sökt bearbeta kamraterna i Turners klubb och förlorat sin ställning i deras ögon. Men kapitalet hade vänt honom ryggen. Det var dåliga tider för alla grundars.

Billie, som var hans förtrogna — med en viss reservation förstås — hade då förmått honom att bli »filantrop». Hon var själv den ivrigaste provvryttaren för projektet bland bekanta och grannar. Men det hade gått trögt — amerikanen

börjar bli misstrogen i fråga om nya projekt, lancerade av okända jobbare. Då hade Carling kommit med ett genidrag. Han hade enrollerat pastor Sophus Lindquist i Sionskyrkan och mrs Wirman bland sina bundsförvanter. Det hade inte varit lätt; men när allt kom till allt voro inte heller dessa hedervärda och inflytelserika personer annat än folk, som ville komma på grön kvist. En diger bunt gratisaktier hade förmått dem att intaga säte i bolagets styrelse, pastorn som kassör, fru Wirman som sekreterare. Och därmed var framgången given. De kyrksamma hade flockat sig kring pastorn, som var känd som en kraft till det goda bland de nordiska kolonisterna på nordsidan; och mrs Wirman, försyn och diktatrix för Svensk-Amerika i mellanvästern drog med sig en mängd tjänstflickor och burgna arbetare och farmare. Så hade av de många små bäckarna slutligen blivit en respektabel å. Dessa två voro mer värda än alla garantier och all annonsering.

— Ordförändel!

— Var så god, mister — — —

— Larsson, ifyllde sekreteraren.

En trygg och bred odalmanntyp steg upp i salen. Han talade halvt skånska.

— Det är good and well vad ordföranden här sagt. Vi är arbetare och småfolk och allt det där. Och vi kan vara glada att ha kommit med på ett hörn, om det här jobbet håller vad man lovar. Radium är mycket bra; det lär bota kräfte. All right, jag läjkar det. Men — hm — vad jag ville säga är, att våra pengar är jämt lika goda som andras. Fast vi är småfolk, se! No difference at all, at all! Och jag tror nu inte för min del så värst mycket på somligas näjsiti mot småfolk och tocke där. Jag tror nog man förstår att se sig själv till godo först och främst, he-he?

Assistenternas på estraden miner blevo långa, stränga. Man flyttade på sig besvärat ute bland aktionärerna, och ett och annat »sch» hördes. Men en skock bondpojkar flinade öppet.

Det var en brydsam situation för Carling. Men han tog

oxen vid hornen. Det godmodiga leendet blev bredare, när han utan att resa sig replikerade:

— Mister — hm — Larsson har fullkomligt rätt i det, att jag sett mig själv till godo. Jag har förbehållit mig själv aktiemajoriteten. Det är väl inte mer än rätt och billigt, eftersom det utgör min enda ersättning för överlåtelsen av Plumhill-fyndigheten till bolaget. Har någon någonting att invända, så är ordet fritt.

Larsson reste sig halvt igen, men drogs ned i rockskörten av de bakomsittande.

Pastor Lindquist räddade definitivt situationen:

— Jag tror mig uttala åtminstone majoritetens av de närvarande känslor, då jag säger att vi äro mister Carling tacksamma att han givit oss tillfälle till denna placering. Vi ha noggrant undersökt propositionen och kommit till slutsatsen att den är genomsund, praktiskt taget riskfri och med utsikt till utomordentlig vinst. Det där har jag sagt förut, men jag upprepar ännu en gång, att vi böra stödja mr Carling som en man. Vår sak ligger honom nära om hjärtat: han skall inte svika oss — må vi inte heller svika honom! Vi ha hittills inbetalt hälften av vad vi tecknat. Det har underförståtts att andra hälften skall erläggas endast i det fall att pengarna äro för bolaget behöfliga. Ingen kan i närvarande stund exakt beräkna kostnaderna för taxationsarbetena eller hur länge vi nödgas vänta innan försäljningskontraktet är klart. Men jag vågar på aktionärernas vägnar försäkra, att ingen skall undandraga sig sin plikt att stödja bolaget till det yttersta. Endast den uthålliga kan vänta att bli delaktig av den slutliga profiten.

Mötet var kort. Man talade ännu om en del detaljer; Carling besvarade tålmodigt några interpellationer, som framställdes för tionde gången under bolagets tillvaro, och så bröt man upp.

[Ute lågo slummens gator försåtligt tillrättalagda som maskorna i ett spindelnät och myllrade av offer i skenet från tusen lockande ljus och lågor. I alla gathörn, fyra i kors mot varann, strålade krogarnas transparanger, och mitt i kvarteren gapade de täta biografernas och nickelvarietéer-

nas ljusspyende ginungagap, levande av affischernas skrikande färger och slamret från de elektriska pianona innantill. Långa köer av nöjeslystna människor slukades och försvunno efterhand bakom den målade biljettförsäljerskans starkt upplysta glasbur, tillväxte på nytt och slukades igen, medan svärmar av kokotter gjorde sina lovar kring karlarna och gatförsäljarna stodo på pallar i rännstenen och bjödo ut sitt futtiga kram med underbar svada och tränade, genomträngande utroparröster. Nere på körbanan, rakt framför ingången till en illa beryktad danslokal, höllo moodyisterna tappert stånd mitt i larmet från den ohöljda synden. Just när Carling kom ut, höll en herkulesbyggd, chokoladfärgad neger på att vittna; extasen hade tagit honom, han hoppade jämfota så det sjöng i stenläggningen och ropade oavbrutet med upplyft, glädjestrålade ansikte och tårarna strömmande ur ögonen:

— Glory halleluja, jag är frälst! Glory, glory halleluja, Jesus har hittat mig!

Efterhand samlades hela Amerikanska radiumbolaget på trottoaren. Under en strålände transparang över ingången till Bush Temple-treaten delade sig sällskapet. Mrs Wirman med ett hov av trogna skulle söderut. En kompakt grupp, där De Boughs, miss Kenyon med sina kavaljerer samt Carling och pastorn utgjorde centern, stormade en nordgående spårvagn, som vid denna tid på aftonen, då strömmen av nöjeslystna ännu sökte sig ned till city, var nästan tom. Stämningen i det lilla sällskapet var optimistisk; den sprättiga kontoristen, som var en ivrig provryttare för radiumbolaget, hördes försäkra sin dam, att de allesammans »om ett par, tre år skulle köra omkring i stora röda biler». Farväl med spårvagnsresorna då; ingen trängsel, inga armbågar i magen, intet tramp på liktornarna, intet stropphängande mer! Men under det han talade hängde han själv resignerat i en takstropp rakt framför miss Kenyon, så deras knän snuddade vid minsta överhalning av vagnen. Han gjorde det inte av brist på sittplats.

Pastor Lindquist spädde på förhoppningarna på sitt

tvärsäkra vis och med en oratoriskt skolad röst, som trängde till var vrå av vagnen.

— Det värsta är över nu, förklarade han — organisationen, teckningen och allt det där. Allt vi har att göra är att sitta med händerna i kors och vänta, tills mr Carling fått kontraktet komplett. Och det skall inte räcka länge, efter vad jag hör? — Han vädjade med en blick till Carling, som nickade jakande. — Och sedan — ja, allt vi har att göra sedan blir att ligga mjukt i lyx och överflöd och då och då sträcka ut handen efter dividenderna. Kommer ni ihåg historien med telefonaktierna? Det var just folk som ni och jag som först köpte dem, och nu är varenda en av dem miljonär!

Carling nickade allvarligt. Prästens tirad sövde alla tvivel hos honom själv och öppnade lysande perspektiv. Om de andra blevo miljonärer på kuppen, så blev han själv miljardär — han ägde ju lika mycket aktier som alla de andra tillsammans.

Han talade föga. Det var skönt att lyssna till de ivriga, glada rösterna omkring och känna sig som alla dessa människors välgörare. Det var en välgörenhet, som var lönande. Han trodde själv så bergfast på sitt radium; sedan assessment-arbetena givit svart på vitt på Plumhill-fyndighetens värde, skulle det inte bli svårt att få den avyttrad. Och då kunde han, konsul Karl Carling, vända hem till sitt land igen och klara upp alltsammans. Han hade ju tid på sig till oktober — tre månader. Åja, det skulle säkert lyckas inom den tiden. Bäst han startade västerut med detsamma och fick fyndigheten ordentligt värderad.

Hans tankar gingo till soffhörnan på Statt. Glada gosar runt omkring, korkar smällde, batteriet skyldrade på bordet, och allt emellanåt var det någon som ropade »skåll!» Se, det var livet — där hörde han hemma, i sitt soffhörn, som också var högsätet och medelpunkten. Det var hans plats; hans bak hade ju under tidernas lopp urholkat den gamla madrasseringen precis efter sitt behov. Här ute — här uppfattade de intet av spritens glädje och förnöjelsen i ett gott lag. Här stod man vid en disk och drack råvisky,

och en ärlig gentlemans grogg kallade de »highball». Nej, bara han fick radiumjobbet undanstökat, hade han ingenting här att göra. Home, sweet home!

Radium var ändå en skön sak, en bra vara. Han tvivlade aldrig ett ögonblick på att där fanns radium på Plumhill. Horace Donavan var en skurk, en tjuv och en svindlare — må vara! Men i den här punkten hade han varit ärlig, det kunde aldrig bli fråga om annat. Han, Carling, hade ju assayerns officiella, besvurna och sigillerade intyg på att där fanns pechblende på så och så många procent. Dokumentet var äkta som skattkammarens sedlar.

Slumpen — en ren bondtur — hade spelat hela byket honom i händerna. Den enda punkt, där Carling ännu kände någon oro, var att Donavan kunde lyckas rymma och en vacker dag återfordra sin egendom. Sådant var ju alltid möjligt i det här landet. Men Carling hade vidtagit sina försiktighetsmått. Papperen lågo i säkert förvar i Fort Dearborn Nationals tressorfack. De voro ställda på innehavaren, på denna besynnerliga John Doe, som lika väl kunde vara Horace Donavan och konsul Carling som vem som helst annan i kristenheten. Donavan, om han slapp lös, skulle först och främst äga bevisa att han var den rätte John Doe, och det skulle han inte kunna göra utan att komma fast på nytt. Han hade fått åtta års straffarbete, och det var inte troligt att han skulle bli frigiven i förtid. Om åtta år — ha, om åtta år kom ingen i hela Amerikat längre ihåg Karl Carling!

Det hade varit förenat med åtskilligt besvär och tidsödande omgångar att få reda på Donavans öde efter häkteningen. De första dagarna efter händelsen hade tidningarna visserligen skrivit spalttals om den infångade stortjuven och hans bedrifter inom societeten, men så hade Pancho Villa företagit ett av sina mordbrännartåg in över gränsen mot Mexico, några amerikaner hade blivit ihjälslagna, och pressen hade glömt allt annat för ett frenetiskt rop på hämnd. Horace Donavan — namnet var för övrigt ett alias — hade från sin plats som dagskrönikans förgrundsfigur plötsligt störtats i den mest fullständiga glömska. Först efter trägna

efterforskningar hos polisen och i City hall erfor Carling, att han dömts till åtta år i Joliet för stöld av ett riksviktigt dokument från en illinoissenators bostad, där han mottagits som gäst. Dokumentet hade visserligen, trots ivriga letningar av hela detektivkåren, inte anträffats, men indicierna hade även därför utan varit tillfyllest. För övrigt hade han inte kunnat överbevisas om något av de talrika hårresande brott, som pressen och polisen efter häktningen tillvita honom, men polisen uppgav synbarligen inte hoppet att framdeles avslöja honom som den osynliga internationella förbrytarledare de ansågo honom vara. »Han kommer nog aldrig på fri fot igen», hade undersökningskommisariern försäkrat. Så mycket bättre för Carling och aktionärerna i radiumbolaget.

Om det var sant, att Donavan var en farlig förbrytare med mycket ouppdagat på sitt samvete — Carling hade ingen personlig åsikt i frågan — så var det möjligt att han också åtkommit plumhillpapperen på oärligt sätt. Historien om den fattige guldletare, som sålt sin claim till förste bäste, kunde vara uppdiktad, ehuru Carling i agitationen för radiumpapperen själv gjort bruk av den. Där kunde rent av ligga ett brott på botten av alltsammans, det hade Carling klart för sig. Följaktligen skulle det knappast bli någon lustresa, den färd till Arizona han planerade. Men eftersom han på inga villkor ville förlora sin stora chans genom några komplikationer med lagen och dess tjänare, hade han föresatt sig att gå mycket varliga fram där ute. Han måste först av allt, utan att blottställa sig själv, fullständigt klarlägga plumhillhistorien. I denna delikata sak kunde han inte lita på någon annan än sig själv.

Omkring honom i den tungt skramlande spårvagnen höll man på med självbekännelser. Pastor Lindquist hade väckt frågan, på vilket sätt var och en av dem komme att använda den förmögenhet deras radiumaktier i sinom tid skulle lägga i deras knä, och den ena efter den andra hade blottat sin innersta åstundan. De Boughs voro ense om, att sättmaskinen och inackorderingarna skulle höra till det förgångna; de skulle då vara i stånd att förverkliga sin dröm

om en fruktfarm nere i södern. Den sprättige kontoristen förklarade med en talande blick på miss Kenyon, som skratade ut honom, att han först av allt skulle gifta sig — det skulle bli ett hejdunderande bröllop, och smekmånaden skulle de tillbringa i bil på en färd tvärs över kontinenten.

— I den stora röda bilen! inföll miss Kenyon gäckande Och med en ny kostym för var dag!

Kötthandlaren skulle slå sig på packaraffärer — det är nu en gång mitt fack, förklarade han, halvt desperat över de båda ungas samförstånd. Miss Kenyon hade upprörande försummat honom under färden.

— Och ni, miss Pace? frågade pastorn den skinntorra sömmerskan i svart siden. Hela vagnen tystnade för att lyssna, och hon rodnade som en ungmö.

— Resa, sade hon lågt och allvarligt. Hennes ögon, som hade en ansträngd, kisande blick efter fyrtio års stirrande på nålen, förlorade sig i drömmar.

— Vart? frågade miss Kenyon med ett undertryckt löje i ögonen. Paris, kanske?

Miss Pace nickade jakande. — Ja, jag tror jag vill se Paris först av allt, förklarade hon mycket allvarsamt.

Miss Kenyon och några andra — märkligt nog, alla fruntimmer — gävo luft åt sin munterhet. Den gamla slagrörda damen med stenkolsägretten, som skälvde mer än annars, sade om en stund apropå någonting hon tänkt på:

— Det är på tiden att somliga av oss ha litet tur.

— Ja, det är det, bekräftade pastorn med eftertryck.

Vid North avenue steg en del ur, och ett par block högre upp var det De Bough och de andras tur. Felix, som legat på trappaltanen, kom rusande emot dem och hoppade vild av glädje upp på dem i tur och ordning. Billie fick märken av tassarna på sitt vita klänningsliv och Carling på sin vita väst. Men miss Kenyon brydde hunden sig inte om. När hon lockade på den, gav den henne en kall blick och fnyste häftigt.

— Ni är så ny ännu, miss Kenyon, tröstade Billie och lade sin kind på setterns kloka huvud. Hon var skadeglad att den koketta miss Kenyon inte gjort lycka hos Felix,

oaktat hon flere gånger ertappats i färd med att söka vinna honom med sötsaker. — Min kloka lilla älskling! kuttrade hon. Men i detsamma mötte hon Carlings blick i lyckskennet och smålog lyckligt. Se där en till, som miss Kenyon alla sina konstgrepp till trots inte gjort lycka hos.

Man gick in. Frun i huset ställde i hast fram litet förfriskningar i matsalen i källarvåningen: ingefärsdricka och pschorr och cigarrer. Det var mycket svalare här inne än ute, och när miss Kenyon föreslog ett slag i parken, avböjde alla herrarna. Om en stund gick hon ensam; hon måste se sin aftonstjärna, förklarade hon:

— En charmant kvinna, sade De Boughs rödhåriga kollega, som följt med in i förväntan på ett nachspiel. Genom fönstrets skyddsnet kunde de följa den höga, vita gestalten, där hon långsamt gick över gatan och försvann i det blåa skenet från bågglamporna i Lincoln Park.

Kontoristsprätten instämde livligt. Han drack ur sitt öl och gjorde sig i ordning att följa efter. — Och en fördömt klok kvinna, tillade han.

— Det följer med åldern, inföll Billie spetsigt. Hon satt hopkrupen i soffan med Felix' lena päls mot sin kind. Hunden var hennes stora favorit.

— Åldern? ryckte kontoristen fram till försvar. Vad är det för fel med hennes ålder, om jag får fråga? Hon är tjugusex år; det har hon själv sagt mig.

— Hon kunde vara er mor, Charles, förklarade Billie. Herrarna voro oense om detta. Mitt under diskussionen tog »Charles» sin halmhatt och gick ut. Man såg honom snedda över gatan med beslutsamma steg.

— I kväll friar han, skrattade Dan De Bough illmarigt.

— Det är synd om honom, sade hans fru. Och jag tycker inte om att mista mina hyggliga herrinackorderingar.

— Två rum blir tomma igen, mitt i sommaren, suckade Dan tankfullt och hällde upp mer pschorr.

— Du missförstår, sade Billie. Hon ger honom korgen, och då är stackars Carlie tvungen att flytta. Men hon blir nog kvar. Å, jag önskar jag aldrig tagit henne i huset!

— Korgen? grymtade Carling, som slagit sig ned i en

korgstol mitt emot Billie och belåtet blossade på en mörk perfecto. De voro ju nästan överens redan i spårvagnen, tyckte jag.

— Och ni tror hon tar honom? Ånej, inte hon! Det är *er* hon är ute efter, Carling.

Carling satte sig rakt upp och smålog halvt generad, halvt smickrad. Men han gitte inte neka; det var för resten ett faktum att miss Kenyon lade an på honom. I går kväll hade de språkat ett par timmar — mest om radium och Plumhill, det var sant —, men det var en ovanligt lång stund för en kvinna att stå ut med honom. Utom Billie, förstås. Billie var en liten sakramenskad sötnos!

Dan sökte utforska miss Kenyons utsikter hos honom.

— Inte ett spår! förklarade Carling. Jag är en inbiten ungsman, och jag förstår att det egentligen inte är mig själv hon vill ha. Redan första dagen hade hon klart för sig, att jag satt inne med aktiemajoriteten i radiumbolaget. Vet inte var hon fick det ifrån.

— Det var jag som talade om det för henne, bekände Billie. Jag ville att hon skulle tycka om er, Carling.

I detsamma gav hon till ett utrop av överraskning.

— Carling, Dan, mister Mack — kom och se! Någon har varit på Felix' halsband. Man har försökt stjäla det ifrån min lilla älskling!

Mycket riktigt, där fanns ett tydligt hack efter en fil i låset till setterns halsband. Det var ett ovanligt brett, tungt halsband av silverfjäll. Både Carling och Billie hade försökt få det utbytt mot ett lättare, som mindre skulle generat hunden i sommarhettan, men Felix hade aldrig tillåtit det. Också nu morrade han ilsket med raggig borst, när de undersökte låset; men däremellan gnällde han på ett egenomligt sätt.

● — Min stackars lilla darling, klagade hans matmor och strök raggen. Hör bara, han ber om beskydd! Å, de elaka, fräcka människorna — härefter släpper jag inte min lilla Felix ensam utom husknuten.

Men hos Carling föddes en vag misstanke. Det var ju Horace Donavans hund.

V.

HALSBANDET.

Den kvällen lades Felix' sovmatta, trots Billies protester, in i Carlings rum. Han tyckte fortfarande inte om hundar, men Felix' hade plötsligt i hans ögon blivit intressant. Det var ingen vanlig setter — det var en hund med ett tragiskt öde. Carling, som visserligen alldeles saknade fantasi, men där hans tankar en gång inväxlats på ett visst spår mycket väl kunde följa det till slutet, var besluten att till varje pris — även till priset av Felix' lilla liv — skaffa sig visshet i fråga om halsbandet. Det föreföll honom orimligt, att en tjuv skulle riskera att bli illa biten för att komma åt halsbandet för dess egen skull — därtill var dess värde inte stort nog. Men i alla fall visade märket efter filen tydligt, att någon var angelägen att komma i besittning av halsbandet. Det låg någonting under detta, någonting som möjligen berörde honom, Karl Carling, närmare än som var angenämt. Det var Horace Donavans hund. Ägde Carlings misstankar sin riktighet, voro de båda — Felix och Carling — i samma prekära predikament. De hotades båda av en stor fara.

Redan samma kväll, sedan han kommit in till sig, sökte han närma sig hunden. Felix hade aldrig blivit intim med honom; det var uppenbart att han betraktade honom i husbondens ställe och hyste stor respekt för honom, men på samma gång sade honom hans säkra instinkt, att husbonden inte var förtjust i honom. Var det fråga om att lyda,

så var det Carling som skulle få honom till det; och gick det inte på kommando, tillämpades husagan efter liberalt mått. Men Felix hade nogsamnt annoterat, att hans herre ännu aldrig smekt honom.

När Carling hade fått slut på gnällandet och dörrskrapandet och tvungit hunden att lägga sig på mattan, lade Felix sitt kloka huvud mellan framtassarna och följde hans rörelser med denna på en gång hängivna och dolska blick, som bara kuvade hundar kunna ha. Carling tyckte inte om den blicken. Djuret gjorde honom osäker. Han misstänkte att han skulle få mer besvär med det än han egentligen tyckte om att påtaga sig, även om det gällde att utreda frågan, om han själv hade någonting att frukta. Han försökte att småprata vänligt och förtroendeväckande, medan han tog av sig kragen och knäppte upp alla stramande knappar; men de bruna hundögonen förlorade inte av sin vaksamhet och modererade inte sitt dubbeluttryck. Han vände honom misslynt ryggen för att få något av parkens fuktiga svalka in till natten. Han suckade resignerat. Det skulle igen bli en orolig natt — dagens kvalm dröjde envist kvar i rummet, och murarna kändes heta som i en bakugn. Gardinerna flappade sakta i draget, och gaslågan i sin billiga dussinkupa brann oroligt; men när han med sin sista aftoncigarr mellan tänderna ställde sig vid fönstret och såg ut, drog röken bara inåt och stannade i ett tätande moln i lampskenet.

Vilket land! pustade han — vilket fördömt klimat! Hela sommaren hade varit ett svettbad. På kvällarna några munnar luft nere vid sjön; fattals med beer och massor av iskylda drinks i draget från fläktarna på de otaliga barerna; skjortombyte tre, fyra gånger om dagen och en svindlande tvättnota hos kinesen på hörnet; moskitosting över hela kroppen under siestorna i parken och våldsamma snuvattacker efter någon mänskensutflykt med de överfyllda lustångarna på Michigansjön. Och detta under alltjämt sjunkande finanser: det ena undvarbara plagget efter det andra hade vandrat till juden bak de tre förgyllda kulorna. Nu var man i augusti, och Carling, som kom från ett nord-

ligt luftstreck, väntade sommarens slut. Dock inte utan en viss bävan — han hade hört och läst åtskilligt om detta underliga lands underliga höst. Men han sökte tröst i tanken att det numera — glory halleluja! — redde sig åtminstone med finanserna. Och då klarade man sig nog också genom höststormarna.

Parken stod svart och blå på andra sidan gatan — svart i lövet och i skuggan, blå i bågslampsljuset. Proppfull av folk också i kväll, naturligtvis. Flirtande och bolande par i varje snår, och gräsplanerna beströdda så tätt med sovande värmens flyktingar, att man inte kunde ta ett steg i mörkret utan att trampa på dem. Han kunde höra lejonens rytande i djurgården, Big Toms fruktansvärda ökenstämma överröstande de andra. Big Tom var blind — bländad; det enda sättet att betvinga denna vildmarkens konungslige herre. Carling erinrade sig hans vreda tomma blick, när de skåde-lystna larmade utanför hans galler, och ett eget sätt han hade att då och då slicka sig om käften som efter en fantastisk läckerbit. Miss Kenyon hade sagt någonting vitsigt om honom i går, någonting kvinnligt hjärtlost och kvickt, som han förgäves nu sökte erinra sig. Men i stället fick han syn på miss Kenyon själv under lindarnas svarta valvbågar på andra sidan gatan. Hon stod i det fulla lyktskenet vid trottoarkanten i sällskap med tre herrar — ingen av dem kontoristen, som kanske redan fått sin korg. Vad som förbryllade Carling var, att alla fyra stodo och stirrade rakt upp mot hans fönster; något misstag var inte möjligt, ty hans fönster voro de enda i fasadbredden på den höjden. Och det föreföll honom rent av som hon just höll på att peka ut honom för sina kavaljerer; hon talade ivrigt, så starrbligade de ännu tysta en stund, och när de sedan fortsatte nedåt allén, vinkade hon ett förtroligt god natt till honom, där han stod.

Det var ju en ren obetydlighet — en litet vågad manifestation av en »skamlös flirt» — men Carling reagerade starkt. Han borde känt sig smickrad, men i stället kände han ett oförklarligt obehag över att tre obekanta män vid denna tid på dygnet blevo visade på hans fönster. Gud vet

vad det var för slags karlar hon sällskapade med! Och vad var hon själv egentligen för en kvinna? Miss Kenyon; en skamlös flirt — det var allt man visste.

Harmsen drog han ned rullgardinerna och vände sig inåt rummet. På sin matta låg Felix i samma ställning som förut och mötte hans blick. Uppenbarligen var hunden för misstrogen att våga sova. Nåja, det var så gott han gick till verket med detsamma.

Carling sökte fram ur en byrålåda ett par gamla, tjocka vinterhandskar och tog dem på. Så valde han ut bland skrivbordssakerna en kort, kraftig papperskniv av stål.

— Felix, icil

Det gick som en elektrisk stöt genom hunden, och han reste sig hastigt. Men så tvekade han. De bruna ögonen uttryckte största hängivenhet och underkastelse, men det gick långsamt att lämna sovmattan, och de få stegen bort till Carling togos med blytyngder vid fötterna. Svansstumpen viftade desto ivrigare.

— Ici, icil come here! — Carling klappade sig inbjudande på knät. Då hunden hoppade upp med framtassarna, reste sig raggen automatiskt över nackskinet, och i ögonen kom en vild blick — av rädsla. Carling strök ned borsten och talade lugnande: — Så, så, gossen! Litet ängslig, vasa? Nå, nå, om du bara uppför dig hyggligt och anständigt, så blir det ingen smörj den här gången. Ser du, jag vill bara hjälpa dig av med ditt halskrås, så du får det bekvämare. Så, så, nice doggie — nice little Felix, så ja, så ja! . . . Vet hut, tjuvrackan ska du bita din herre? Stopp med sådana konstler, stopp, säger jag! Din sakramenskade best, din — —

Det blev en strid, där människan lade in sin styrka mot djurets blixtsnabba vighet. Carling höll ett kraftigt tag om nackskinet, medan papperskniven bände i halsbandslåset. Hunden tjöt och ylade; framtassarnas trubbiga klor borrar sig igenom byxan på knäna och sargade skinnet som hade de varit en tigers, och när Carling till gengäld lyfte upp kräket högt över golvet, slog det med sin viga kropp så häftigt i luften, att den bastanta kniven bröts tvärt av. Låset, som tycktes vara av en vidunderligt stark konst-

ruktion, höll fortfarande stånd. Het och rasande fattade Carling med båda händerna om halsbandet och drog isär av alla krafter. Men det höll. I stället höll han på att strypa djuret, som ännu kippande efter andan och med ögonen halvt ur sina hålor högg med blottade, vassa tänder efter hans handleder. Fradgan rann vit ur munnen på hunden, och pälsen var våtglänsande av svett; han såg döden för ögonen, men gav icke tappt. Carling, mot sin vilja imponerad av denna halsstarrighet, uppgav slutligen försöket och slungade hunden med några mustiga avskedsord handlöst bort i en vrå, där den flämtande började slicka sig.

Carling lutade sig pustande tillbaka i stolen. — Föibannade racka! svor han helt automatiskt flere gånger, medan han torkade svetten ur pannan och undersökte sina skador. En gång hötte han till och med åt djuret med sin sargade näve, men Felix gav honom en blick av sådan rörande hängivenhet, att han för stunden kände sig avväpnad. Det var som Felix velat säga: — Allt, herre, blott inte detta!

Carling kände att han högaktade kräket.

— I morgon skjuter jag dig, förklarade han ädelmodigt.

Och det var hans fasta beslut. Han hade visserligen nödgats för tillfället uppge försöket att tillägna sig halsbandet, men han hade likväl därunder fått visshet. Det var intet vanligt halsband. Under brottningen med hunden hade hans händer konstaterat, att det var av ovanlig tjocklek; där fanns en ficka i foderlädret, och det hade prasslat av papper. Någoting var gömt innanför halsbandet — någonting som hans forne herre, yrkesförbrytaren Horace Donavan, inte vågat hålla gömt på sig eller bland sina effekter. Och hunden var tränad att försvara denna skatt till sitt sista andetag. Felix spelade rollen av tjuvgömmare åt sin herre!

Carling trodde sig till och med om att med ganska stor sannolikhet kunna säga vad det var för slags papper Felix bar i sitt halsband. Donavan hade blivit häktad och dömd för stöld av ett riksviktigt politiskt dokument, men det hade inte påträffats bland hans saker. Det hade inte påträffats,

helt enkelt emedan den mest knivskarpa detektiv aldrig kommit på idén att misstänka förbrytarens hund.

— I morgon skjuter jag dig, Felix! upprepade Carling och nickade uppmuntrande åt hunden, som svarade med ett livligt viftande på svansstumpen, ja hela bakkroppen.

Han hade visserligen intet begär att komma åt dokumentet; det skulle sannolikt bara inveckla honom i ledsamheter och framtvinga obehagliga förklaringar, som han hittills undgått att ge. Men det var ojämförligt farligare att ha denna levande tjuvgömmare i sin närhet. Någon visste att Felix hade papperet på sig. Någon hade redan gjort försök att tillägna sig det. Och denna någon kunde lika väl vara en av Donavans utskickade som en person, som av en händelse letts på spåret. I det förra fallet svävade han, Karl Carling, i samma fara som hunden. Ty Donavans utskickade hade sannolikt också reda på, att Carling satt inne med gruvdokumenten.

Det perspektiv dessa spekulationer öppnade var sådant att Carling kände en otäck hönshud krypa över sig. Han gick och drog ut den lilla lådan i nattduksbordet, tog fram sin brovning och undersökte om den var laddad. Den var det *inte*. Och dock hade han för några dagar sedan med egen hand fyllt magasinet!

Han stod perplex med vapnet i hand. Handen började skälva. Det var inte av ansträngningen med hunden — den hade han redan hämtat sig från; det var av pur, oförfalskad fruktan.

Allt sedan han börjat ana hur det förhöll sig med Felix och hans halsband, hade han visserligen resonerat sig till att han själv var i fara — kanske, men långt ifrån säkert. När hans misstankar i fråga om hunden för en stund sedan bekräftats, hade faran nog redan ryckt närmare, men var fortfarande bara en hypotes, som mycket väl kunnat framkallas av det onda samvetet. Först nu, när han såg sig bedrägligen avväpnad och försvarslös, vek hans loja flegma definitivt för en stark rädsla. Än så länge kunde han visserligen resonera och tänka klart; han förlorade inte besinningen, han lydde inte sin första impuls att rusa på dörren och

sätta sig i säkerhet. Han sökte intala sig, att han var offer för en mardröm, men visste ändå hela tiden att han var klarvaken. Han sökte tydligt och i detalj dra sig till minnes vad han gjort med pistolen sista gången han hanterat den och lyckades lika klart som om han gjort det nu erinra sig hur han tagit patronerna ur asken i kofferten till vänster, sett efter att ingen kula av misstag blivit kvar i pipan och därpå ordentligt stoppat magasinet fullt, låtit en patron glida ut i eldgången och lagt ned vapnet i lådan fullt aktionsfärdigt. Han kunde ännu se sina händer göra de mekaniska greppen. Det var således intet tvivel om det: för fyra dagar sedan hade han laddat pistolen. Han hade gjort det efter att ha läst om några ruskiga inbrott, som flere nätter å rad företagits i en räcka hus vid Lincoln parkväg, gatan näst intill. Och nu var vapnet tomt; inte ens patronen i eldgången fanns kvar. Någon hade smugit sig in i hans sovrums och tömt pistolen. Han hade varit borta mest hela dagarna, men det hölls noggrann kontroll på alla, som gingo ut och in i huset, och det var otänkbart att en fränling skulle kommit åt att göra det. Alltså måste det varit någon av dem som bodde i huset! De Boughs stodo höjda över varje misstanke; han hade skrattande omtalat för dem sitt lilla försiktighetsmått, och de hade båda gillat det. Det måste vara någon av pensionärerna. Han lät dem passera revy, den ena efter den andra, men hans tankar fladdrade redan så starkt att han fann dem alla lika misstänkliga eller lika oskyldiga. Det var ingen han kunde utpeka framom de andra. I det stora hela — så vitt han nu kände dem — föreföll det att vara hyggligt folk allesamman. Men man kunde aldrig veta vad dessa amerikaner gick för.

Han satte sig på sängkanten och sökte av alla krafter lösa problemet. Han angrep det från alla möjliga sidor. Han hade skäl att förutsätta, att det var samma person som försökt sig på Felix' halsband och krattat ur pistolen. En av Horace Donavans utskickade alltså! Han var säker på det; han kände vissheten in i benen: det var Horace Donavans verk. Han hade från sitt fängelse tussat en kanalje på honom med order att till varje pris sätta sig i besittning av såväl

halsbandet som gruvpapperen; han kände Carlings adress, eftersom han mer än en gång kört hem honom i sin roadster. Varken Donavan eller hans emissarie kunde ju veta, att plumhilldokumenten inte förvarades i Carlings rum utan i tressorfacket i en säker bank. Man hade för avsikt att leta igenom Carlings effekter, kanske till och med gå igenom de papper han bar på sig; man skulle begagna sig av tillfället en natt, när han sov, och för att inte bli överraskad hade man krattat patronerna ur hans pistol. Man tog synbarligen inga onödiga risker. Det hela var iscensatt fullt förbrytarmässigt.

Men vem skulle han misstänka? Än en gång gick han igenom listan på sina medpensionärer, men med lika klen resultat som tidigare. Horace Donavans emissarie hade dolt sig väl.

Han strök sig över sin kala hjässa, som var kallvåt; så gick han resolut till byrån, drog upp en flaska gammal »Bourbon» och tog sig en styv tankeställare. Viskyn gjorde honom gott; han kände att skräcken gav med sig och att darrningen i lederna lättade. Han tog sig med detsamma en till.

— En förbannat otäck historia! mumlade han, betydligt uppiggad. Det kan naturligtvis inte bli fråga om att sova i natt. — Han lyfte den svarta buteljen mot ljuset och mätte innehållet med blicken. — All right, det räcker, om jag är sparsam. De ska inte överrumpla mig, de kanaljerna!

Han hade visserligen inga fler patroner, men han tog till sig sin bastanta promenadkäpp, skruvade ned gasen så att bara en obetydlig blå låga utan lyskraft blev kvar, och slog sig så ned i en korgstol för sin bistra vaka. Han hade fått för sig, att de kanske skulle komma i natt, banditerna. I varje fall var det bäst att vara beredd.

Groggen pärlade sakta i sitt höga glas på bordet, minskades stadigt och späddes åter på. Felix var orolig i sin sömn, gnällde, småskällde, vaknade ett par gånger av maran och intog en ny ställning efter en omständligt och löjligt nosande cirkelpromenad på den trånga mattan. Ljuden genom fönsterna blevo färre; klackarnas klappande på asfalten förtunnades, de kittliga tösernas fånskratt från parken dog

bort i natten, lejonen hade lagt sig till ro, spårvagnarna kommo med allt längre intervaller; men ute från trakten av flodmynningen tjöt en hjärtskärande mistsirén oavbrutet som en ond ande i skärselden.

Carling drog upp sitt ur, lade det bredvid sig på bordet och dåsade bort. Han hade inte sovit ordentligt av värmen på flere nätter, och nu fann han det omöjligt att hålla sig klarvaken. Viskyn hade lullat hans rädsla till ro, och ingenting hände som skulle spätt på den.

Mycket sent — någon tid fram på småtimmarna — smällde det i paradddörren där nere, och han for upp förvirrad. Kommo de nu? Så log han harmset åt sin egen inbillning — folk i olovligt ärende skräller väl inte i dörrarna så där heller! Bara någon nattstående pensionär, som kom hem att sova. Han lyssnade. Mycket riktigt: det var någon från våningen inunder — kanske kontoristen, som sköljt ned sin korg. Eller miss Kenyon, som bodde på samma botten; hon brukade vara skandalöst sent ute, hade Billie sagt.

Miss Kenyon, tänkte han och myste. Hon var allt mum hon — en tusan så stilig kvinna, en riktig läckerbit. Om inte Billie hade varit, så — ja, vem vet? Man var ju ingen kostföraktare.

Han kom att tänka på hennes frivola godnattvink från gatan för några timmar sedan och tog sig en djup klunk. Det måste således anses vara fastslaget, att hon var lätt på foten. Tre herrar i släptåg, och nedåt staden bar det — så dags på natten. Kabaret, nattrestaurang, maxixe och »Turkey trot» och gud vet vad. Jo jo, man roar sig, man njuter, man är helt lätt på foten, minsann.

I morgon skulle han bjuda henne på en månskenstur till Michigan city, tänkte han i sin lättsinniga, redan något upphettade hjärna. *Trots Billie!*

Men så kom han ihåg — faran. Det var riskabelt att ge sig i sköna kvinnors våld, när man var i hans ställning. Man ger så lätt all vaksamhet på båten under ett galant äventyr. Om lyckan var god, så var just miss Kenyon i maskopi med den skurken Donavan.

Det var en förflugnen, halvdrucken tanke. Han tänkte

den egentligen inte först — den bara snuddade vid hans hjärna. Men hans medvetande grep den, och han satte sig kappprakt i den knakande stolen. Felix suckade tungt i sömnen.

För höga fan, tänkte Carling överraskad — där har vi det jul!

Miss Kenyon — var det inte miss Kenyon, som energiskt sökt ställa sig in hos Felix och bara framkallat motsatsen till sin avsikt? Hunden hatade henne, det var ju tydligt; och det hatet kunde mycket väl ha framkallats av en försåtlig attack på halsbandslåset, så dresserad som Felix nu en gång var. Och vidare: hunden hade oroats och pistolen tömts först under någon av de allra senaste dagarna, d. v. s. efter miss Kenyons inflyttning på torsdagen. Dessförinnan hade ingenting hänt. Och hennes utomordentliga intresse för radiumbolaget! Hon hade genom otaliga försåtliga frågor sökt pumpa honom på hela kakan och köpt aktier för att få se alltsammans inifrån och följa med utvecklingen av företaget. Och i kväll hade hon stått därnere i allén och visat tre okända karlar på hans fönster. Hennes medhjälpare naturligtvis!

Det hela var ju klart som solsken. Det gick perfekt i läs. Glory, glory halleluja! Nu hade han henne fast!

Carling höjde sitt glas mot den matta lilla gaslågan och betraktade blandningen med en fuktig, varm blick. In vino veritas — sannerligen, sannerligen! Och här hade han gått och ålagt sig återhållsamhet allt sedan midsommaren. Han hade misskänt och föraktat detta snilleselixir, gudarnas yppersta gåva. Det skulle bli slut med det nu

— Skål, sade han högt.

Felix suckade på nytt, tungt och skälvande.

Carling kände sig mycket upprymd. — Miss Kenyon, du lilla sötnos, nu har jag dig fast! sjöng han triumferande. I denna stund existerade inte faran för honom längre. Att veta från vilket håll attacken var att vänta var nästan det samma som vunnen seger. Han skulle förekomma henne; han tänkte inte sitta som haren i gropan och vänta — nej, han skulle avslöja henne, skrämma henne, driva henne på flykten.

Han gjorde ett par slag genom det trånga rummet och funderade. Och ju mer han funderade, desto mer tvehågsen blev han. Att företa sig någonting mot henne var ju att direkt utmana henne, och i en tvekamp med en slug och förslagen kvinna var han ingalunda säker på övertaget. Hon skulle bara manas att utföra sin mission så mycket snabbare. Gud vet vad hon kunde hitta på att göra! Och så hade hon helt säkert medhjälpare. Även om han gjorde henne själv oskadlig, var spelet långt ifrån vunnet. Tvärtom, det blev bara mer tilltrasslat, med nya, okända motståndare. Donavan påstods ju stå i spetsen för en hel liga av durkdrivna förbrytare. Nu trodde Carling det.

Villrådig vädjade Carling till glaset. Nyss hade han triumferat, men vid närmare eftersinnande antog faran bara allvarsammare proportioner. En hel liga — han ensam mot en hel liga. Det var en hemsk casus. Om han skulle uppge alltsammans, lämna ifrån sig gruvpapperen för att få fred? Här gällde det synbarligen ingenting mindre än den kära livhanken.

Han grubblade styvt på detta en stund. Hans chanser att rädda sig och sitt rov lågo egentligen bara i en plötslig och hemlig flykt. Om han tog papperen och pengarna och gav sig i väg och sopade igen alla spår efter sig — långt, långt bort, till världens ände — så fanns det en möjlighet att han kunde klara sig för Donavan och hans anhang. Han skulle vid första tillfälle sälja Plumhill och göra sig kvitt hela rasket. Vad visste man t. ex. i Europa om Arizonas lagar, om »assessment work» och hävdande av claimer? Han trodde sig om att kunna lura någon naiv herre med mycket pengar — det gick långt flere sådana lösa i Gamla världen än här.

Hans tankar voro vana vid de där vägarna; att rymma med andras pengar kunde ju betraktas som hans specialitet. Men det var ett faktum, vars orsaker han inte då brydde sig om att forska efter, att de där tankarna nu starkt repellerade. Han ville inte bedra dessa människor, som litade på honom. Det var fattigt folk, som lämnat honom sina små besparingar — det enda som stod mellan dem och fat-

tighuset. Den gamla slagrörda damens rynkiga ansikte skymtade förbi; han hörde den skinntorra sömmerskan i svart tala om sin resa till Paris, och till och med den dryga skånska farmaren blev patetisk.

— Nej, vid gud, jag kan inte lämna dessa människor i sticket! förklarade han bestämt. Det må bära eller brista, men jag kan inte.

Då återstod bara det, att ta upp striden med Donavans hejdukar. Han skulle försöka smyga sig i väg västerut vid första tillfälle, vinna så mycket försprång att han hann inregistrera inmutningen i radiumbolagets eller sitt eget namn. Sedan fick Donavan försöka rycka Plumhill ifrån honom bäst han gitte; Carling skulle ha lagen på sin sida.

Det skulle inte bli någon lätt sak att undgå ligan, det förstod han. De voro varskodda om hans resplaner; ännu föregående kväll hade det varit tal om dem vid mötet i Bush Temple, där miss Kenyon varit närvarande. Det var mycket troligt att de vid det här laget satt spioner i hämlarna på honom och att alla hans rörelser voro bevakade.

Men det *måste* gå — på något sätt. Minnet av alla dessa människor, som litade på honom, skulle sporra honom att åstadkomma det omöjliga.

Det tog han en bottenflock på. Nu, sedan hans beslut var fattat, kände han sig utomordentligt god och ädel. Han reflekterade inte över denna känsla, njöt bara av den som av någonting mycket ovant och utsökt. Han hade för tillfället glömt att hans sätt att tillskansa sig plumhillpappren ingalunda tålde vid att synas närmare ur moralisk synpunkt. Han hade bara klart för sig, att han stred en hop små stackares strid mot en mäktig bandit och bedragare. Och hans bröst svällde av ett stort mod.

Han hade kanske slumrat till igen ett tag, då hans sinnen plötsligt spändes vid ett svagt buller ute i hallen. Det lät som smygande steg över repmattan; de kommo närmare, till trakten av hans dörr, tyckte han. Nu knarrade en förrädisk golvplanka, och allt blev tyst som av plötslig skrämsel. Innanför dörren stod Felix med alla hår på ända och darrade i alla leder som av våldsamt frossa; han vädrade

med skälvande nos i dörrspringan, upp och ned och längs tröskeln. Han bar sig åt som om han gripits av en oersonlig skräck, var alltför skrämnd att ens ge skall.

Det gjorde ett kusligt intryck på Carling att hunden, som han omedvetet litat på som försvar, vid första fara tycktes bragt ur spelet. Varför skällde inte den fördömda rackan? Det skulle alarmerat huset och folk skulle skyndat till. Man var här liksom överallt i trakten i en nervös stämning på grund av de fräcka inbrotten vid Parkvägen, och det behövdes säkert inte mycket buller så här dags på natten för att driva alla pensionärerna ur bädden och ut i hallen. Om nu bara hunden ville ge hals! Det skulle otvivelaktigt driva banditerna på flykten. De hade naturligtvis inte beräknat att han skulle ha hunden hos sig.

Carling reste sig från sin plats och grep ett krampaktigt tag om käppen. Han kände sig litet besynnerlig i lederna, och hans fetthjärta arbetade oroligt. Viskyn, tänkte han — för många groggar. Han ville inte erkänna för sig själv att han var rädd — ånej, det kunde aldrig komma i fråga, att Karl Carling var rädd.

Det var mycket tyst en lång stund där ute. Man hörde bara Felix' snörvlande, då han förtvivlat nosade upp och ned i springan, och så mistsirénens hjärtskärande ljud långt borta. Spänningen var ohygglig. Carling var säker på att någon kikade in till honom genom nyckelhålet. Dörren var låst, men för en beslutsam bandit utgjorde den bräckliga dörrspegeln intet nämnvärt hinder. Den kunde slås in med ett enda tag.

De trodde nog han sov, förstås. Om han gjorde buller inne hos sig, skulle det kanske skrämma dem på flykten. Han välte en stol med stort bråk och skruvade upp gasen. Så lyssnade han igen efter effekten.

Någon nyste där ute! Ofrivilligt, dämpat, liksom kvävt i en spetsnäsduk. Och det var omisskännligt en kvinna.

Resolut gick Carling bort, låste upp och slog dörren på vid gavel. Utanför stod miss Kenyon stödd mot trappträcket och skrek till:

— Herreje vad ni skrämde mig, människa!

Nu rusade Felix fram och gav hals. Det var det giftigaste, vildaste skall Carling hört i sitt liv. Hela den lilla hundkroppen skakade i en eruption av hat, och tänderna lyste dödligt vita i käftarna. Miss Kenyon ryggade tillbaka i häftig rädsla och gestikulerade vilt med sina vita armar — hörd kunde hon inte göra sig. Carling njöt av scenen en stund: hon hade skrämt honom; nu fick hon betalt med samma mynt. Och hon var bedårande, där hon stod. Gaslågan i hallen var lågt nedskruvad som alltid om nätterna, men ljusskenet från Carlings rum föll fullt över henne och sög sig in i den storblossiga kimonons skira veck, som väl lustigt smögo sig till hennes läckra gestalt. Carling var säker på att hon hade mycket litet på sig inunder; och hennes hår var halvt upplöst i ett böljande vågigt svall, som glänste som på en Afrodite nyss uppstigen ur vågen. Carling tog in bilden med lystna ögon, och hans pulsar började brinna.

— Vilken kvinna — du store, vilken kvinna! rungade det genom hans varelse.

Men situationen var omöjlig. Redan hörde de dörrarna öppnas i de nedre våningarna. Han hajade till, när han tänkte på möjligheten av att Billie skulle överraska dem i denna besynnerliga tete-à-tete. Och varför gick hon inte sin väg, miss Kenyon? Var det för att hon inte vågade vända den rasande hunden ryggen?

Han tog Felix i nackskinnets, slängde in honom i rummet och stängde dörren. När han åter vände sig om mot henne, stod hon med handen tryckt mot hjärtat och andades teatraliskt tungt. Men hon gjorde inte ens nu min av att gå.

— Ah, great god! framstötte hon. Den förskräckliga hunden — jag visste inte att han sov hos er. Han har nästan skrämt livet ur mig.

Ett huvud i nattmössa stack upp i trappan.

— Å, det är ingenting — ingenting farligt, menar jag, förklarade hon nedåt över bröstvärnet. Jag var på väg till badrummet, då Felix överraskade mig. Och så började han

skälla naturligtvis. Ledsen att ni blev störd, mister Morrison; sov så mycket sötare nu i stället!

Och hon kastade leende en slängkyss åt den uppskrämda gamla herrn — ett leende som sannolikt skulle gå igen i hans drömmar. Nattmössan försvann, och de kunde höra mr Morrison lugna de övriga pensionärerna där nere. Men en gäll kvinnoröst, ackompanjerad av en dörrsmäll, trängde ostentativt upp till dem:

— Hon borde lära sig att sova om nätterna som annat folk, den slynan!

Miss Kenyon gjorde en grimas och sade skrattande till Carling:

— Där hör ni allmänna opinionen! — Hon var alldeles lugn och säker på sig själv nu, som om Felix aldrig funnits. Hunden kraftrade och gnällde bakom dörren. Carling gick och skruvade upp gasen i hallen — han ville se henne i full belysning så länge som möjligt. Hon fortsatte utan en skynt av pryderi, till synes omedveten som ett barn om sin lätta dräkt: — Sova, ja — det tänkte jag också göra. Men nattluften har gett mig en snuva; om jag inte får ett hett bad med detsamma, blir jag gråtögd och rödnäst i morgon. Carling, det var bra ni är uppe och klädd — ni kan visst hjälpa mig med vattenkranen, som tycks ha rostat fast. Kom!

Hon gick före honom framåt gången. Kimonon böljade om henne som ett skirt moln, genom vilket Carling trodde sig skåda paradiset. Hans fetthjärta dunkade som en ångmaskin, hans pulsar flögo, och han andades med svårighet.

— Se kvinnan! ekade det genom honom. Hon var hans fiende, det visste han ju; men han stapplade efter henne, drucken i dubbel måtto, glömsk av faran och alla föresatser.

När han en halvtimme senare kom tillbaka till sitt rum, fann han Felix utflugnen och alla effekter i den största oordning som efter en visitation.

Miss Kenyon syntes från den morgonen inte vidare till i huset. Hennes kvarlämnade koffertar befunnos vara fastspikade i golvet — tomma.

Felix kom heller aldrig tillbaka.

VI.

VILDA VÄSTERN.

Redpeak — vilka minnen och syner det namnet manar fram! Det är som en trollformel, som med ett enda grepp rycker undan förlåten till den stora Västerns jungfruliga ödevidder. Inte präriernas, inte savannernas eller de underliga bergens eller de djupa urskogarnas Väster, utan kristenhetens ödsligaste vidder, de oändliga sandslätternas stelnade ocean. Öknen, den vida tysta öknen i all sin orörda härlighet och magra prakt.

Den börjar åt väster och sydväst från Tucson i »de få källornas land» och breder ut sig över större delen av två stater och ett grannrike. Den är kolossal och utan gräns, men vad jag närmast tänker på är den del som ligger inom Arizona, mellan Yuma och Coloradofloden på gränsen till Kalifornien samt Staternas sydgräns mot Mexico. Gilafloden äter sig grumlig, grund och fattig fram genom sanden, djupt, djupt nere mellan fantastiskt konkava strandbranter, på vilka geologen kan avläsa jordens tillblivelsehistoria lika tydligt som vore dessa skikt och lagringar inskrifter i naturens dagbok allt ifrån genesis' kallnande eld. Men det egendomliga är, att skriften från i dag är ganska lik den från eoner år tillbaka. På båda sidor om flodravinen ligger jungfrulandet ännu i samma skick, som när det låg som botten under havet: sand, sand, sand. — sand i berg och kullar och dalar, sand i sockertoppar, kaskader och mjukt rundade, regelbundna vågor; sand i alla färger från slagskug-

gans svartblått till de nyckfullt villsamma båglinjernas buteljgrönt, rosa, blekgult och vitaste, gnistrande vitt. En vidunderlig, mordisk värld av naken och halvnaken sand, där den ensamma människan är ett maktlöst litet kryp, ett flarn på vägen, en anomali och ett intet mot öknens despotiska majestät.

Och solen brinner stor och röd helt nära på ett ständigt molnfritt fäste. Hon glödgar sanden saharahet, bränner de glesa kaktusstånden lädertorra, gnistrar i myriader sanddiamanter och kläcker fram vidriga skorpioner och tarantlar ur sprickorna. Solen, den obarmhäftiga, oslippliga solen, är ökenlandets skapare och vidmakthållare; dess välsignelse är här förbytt i förbannelse. Men när hon om aftonen rullar ner bak horisontens kullar, sprutar hon för några korta minuter de underbaraste färgkaskader över himmelskupan; jord och rymd sugas upp i en ständigt ny häxdans av toner och skiftningar; kullarna brinna mellan slagskuggornas förlängda och djupnande blå, och i överjordisk glans strålar ökenen det stora stjärnströdda sydlandsmörkret i möte.

Ungefär mitt i den triangel, som markeras av Yuma, Phoenix och Tucson, mitt ute i det svallande sandhavet ligger Redpeak. Ett stapplande, ändamålslost och vegeterande samhälle, vars eländiga existens fylles av en ständig kamp mot ökenen och förintelsen. Ett fyrtiotal trähus, de flesta fallfärdiga bräskjul, och några pretentiösare bungalows i viktoriansk krokanstil, resten baracker av korrugerad plåt, heta som helvetet, klättra i oregelbunden terrassformation uppför nordsluttningen till Cobreberget — ett berg, som inte alls är något berg, utan bara en sandvåg som rest sin kam litet högre än omgivningen. De sluttande, vinda och sneda gatorna äro bäddar för åar och kanaler av lös sand, som ställvis för hela kvarter begravit gångbanornas nötta plankräckor, medan stormarna däremot på andra ställen urholkat grunden, så husen se ut att sväva i luften och man nödgats förlänga fronttrapporna med grovt tillyxade provisoriska stegar, som vid nästa storm kanske åter skola visa sig överflödiga. De förnämsta byggnaderna äro krogen och hotellet — »The Palace Hotel», — Odd-Fel-

low-logen samt Benavides' köpmansgård, där även postkontoret är inrymt och som följaktligen utgör det lilla samt hällets brännpunkt.

Mayer Benavides är Redpeaks storpamp, men sköter personligen sin »general store» och poströrelsen, vilket ger honom ett gott grepp på befolkningen. Vid vissa tillfällen, då någonting är i görningen och man ämnat lämna honom utanför, kommer hans officiella ställning som postmästare honom väl till pass. Ty Mayer Benavides är en god fader av den där typen, som inte vill att barnen skola reda sig utan honom; han är fullt och fast övertygad om att det skulle gå galet för Redpeak och de företag orten representerar, om inte han skulle hålla tyglarna. Och redpeakborna ha efterhand smittats av denna övertygelse. För dem är det en naturlag, att Mayer Benavides skall vara med om allt; och där han en gång kommit med på ett hörn, är det alldeles oundvikligt att han inom kort skall överta ledningen. Giv den lede ett finger — och så vidare.

Konsul Carling var naturligtvis fri från den lokala vidskepelsen och dessutom på förhand fast besluten att handla på egen hand. Han hade visserligen under sitt uppehåll i Redpeak hört en hel del om Benavides; det var som varje ortsbo han vänt sig till för att få råd, utforska öknen eller idka köpenskap med, ovillkorligen velat sammanföra honom med ortens självhärskare. En kväll hade han till och med skakat hand med den mäktige i hallen på hotellet, men han hade lyckats slingra sig undan alla snärjande frågor och all påträngande gästfrihet, vilket var mer än de flesta gingo i land med, när det gällde Benavides. Öknen har sin egen etikett, sina egna umgängesformer och sin speciella gentlemannacode, men i lycklig okunnighet om allt detta hade Carling gladeligen stött den mäktige för huvudet och endast tack vare denna sin tölpaktighet lyckats undkomma utan att förråda sitt ärende. Västern är nu en gång sådan, att Carlings uppträdande vid detta tillfälle säkert skulle lett till ett revolveruppträde, om det varit någon annan än Benavides han haft att göra med. Men Benavides hade länge sedan insett, att det var vida mer profitabelt att ut-

kräva hämnd i tysthet, i varje fall utan att man själv figurerade i störande uppträden eller råkade i öppen konflikt med lagen. Mayer Benavides var spansk-jude; han glömde aldrig en oförrätt — det var spanskt; men han var bakslug och girig — det var judiskt. Och juden i honom hade under senare år, sedan blodet svalnat, alltid visat sig vara den starkare, ett faktum som han själv var den första att lyckönska sig till i betraktande av de pekuniära fördelar det medförde.

Det var mycket sällan främlingar från Östern sökte sig ut till Redpeak, och en resande på ortens hotell var alltid en stor händelse. Erfarenheten hade lärt Benavides, att dylika herrar endast kunde ha ett ärende — gruvor. Men Benavides ansåg sig berättigad att komma med på varje gruvföretag inom hundra miles omkrets, och där han inte med godo nådde sitt mål, hyste han inga skrupler beträffande medlen. Carling hade varit som en sluten bok i fråga om sina affärer; — all right, Benavides hade sitt postkontor! Om han höll trogen utkik, skulle han förr eller senare nog komma hemligheten på spåren. Sedan återstod att bestämma om vidare åtgärder i saken.

Carling, som kände sig besvärad av infödingarnas nyfikenhet, stannade inte på orten längre än nödigt var. Han köpte utrustning och proviant för två män och fyra hästar för fjorton dagars tid, anställde gamle Sims, landsdelens mest erfarna »trailer», som vägvisare och gav sig en morgon i väg lika hemlighetsfullt som han kommit. Redpeakborna voro rasande. Då de en gång på halvåret åter fingo hälsa en långväga främling, en riktig stadsbo i sin mitt, sluter han sig inom sitt skal, visar sig kall och oåtkomlig för alla inviter, förtror sig åt ingen, ehuru de alla äro halvdöda av nyfikenhet, och rymmer så plötsligt ifrån dem utan att ha givit dem ens en hållpunkt för gissningar. Den dagen samlades en god del av Redpeaks manliga invånare redan tidigt på krogen och slogo råd om vad som borde göras för att avtvå denna skymf. Konferensen pågick till sena kvällen, och ju längre det led, desto hetare blev man. Först när Mayer Benavides slagit igen sin butik och gjort sig hörd i den all-

männa uppståndelsen, blev det någon reda med det hela. Kall och slug som alltid började han genast samla i hop de upplysningar än den ena, än den andra av de närvarande kunde lämna.

Det var inte mycket man visste. Men trots sin ytterliga hemlighetsfullhet hade Carling likväl varit tvungen att lyfta på en liten flik av slöjan. Hotellvärden erinrade sig hans intresse för ökenlandet och särskilt de gaviliska kullarna; provianthandlaren kunde intyga att det varit fråga om vattentillgången i samma trakt; Benavides' egen bokhållare hade sålt den tjocke främlingen två hackor och spadar och diverse andra järnvaror för läger- och brytningsändamål; och slutligen hade gamle Sims, som haft hästköpet om hand, i sin glädje över att åter en gång »komma ut» låtit undfalla sig en antydan om en sextimilesritt åt mexicohållet. Såväl distansen som riktningen kunde mycket väl tyda på Gavilan.

Men vad kunde främlingen ha där att göra?

— Kvarter är det således *inte*, det är säkert, fastslog en styvbent gammal prospektör, som på sin tid knackat hål i var bergsknall i sex väststater plus Alaska. Och som om det hela inte angått honom längre, stultade han småsvärjande sin väg.

Hade hans utlåtande utfallit i motsatt riktning, är det troligt att i samma stund väl trettio ivriga redpeakbor kastat sig upp på hästryggen och galopperat ut i öknens efter Carling. Guldrusning var Redpeaks huvudsakliga förströelse, alltsedan den olyckliga dag för snart en generation tillbaka då ryktet gick över hela Västern att Låghalte Murphy, en av guldgrävarlägrens mest föraktade parias, stött på en stamåder rakt här på Cobre. Det var dagen för Redpeaks grundläggning. Men långt ifrån att ta lärdom av Murphys skändliga bedrägeri hade redpeakborna — d. v. s. de som kvarstannat efter cobrerusningen — endast spetsat sina öron till nästan sjuklig känslighet för alla fyndrykten, som drevo in över sandslätten, och befunno sig ständigt på jakt efter nya kvartsmarker. Den gamle prospektorns ultimatum var därför mer än en missräkning, det var ett nederlag.

De gaviliska kullarna hade veterligen aldrig yppat några metaller. Till och med för denna härdiga, strapatsälskande ökenstam lågo de bortom all ära och redlighet, förskansade bakom dagsresor av den argaste ödemark, ökad för total vattenbrist, skallerormar och glödhetta. Så vitt man visste, hade ingen annan än den fjantige svensken Elverson någonsin ansett det mödan värt att gå över kullarna med hackan. Han hade funnit någonting, det var sant; hade låtit inregistrera en stor claim i Silvesbell, men så mycket var säkert, att inte var det guld. Sin hemlighet hade han av allt att döma tagit med sig i graven — hade störtat i öknen på återfärd till fyndorten; och de marodörer, som senare i hemlighet undersökt hans claim, hade kommit till det resultat, att fjantige Elverson varit fjantigare än man trott — sprittgalen. Ty fyndigheten hade inte yppat ett spår av ädel metall, inte så mycket som ett blänk eller ett korn en gång. Den gamle prospektorn, som nyss lämnat saloonen, borde väl veta det; han hade varit med bland marodörerna.

Nu stod folket i Redpeak ännu på den ståndpunkten, att om en skatt inte bestod av guld eller silver eller ädla stenar, så var det inte lönt att ta upp den. Inte ens koppar, sink eller platina var lönande i dessa ödemarkstrakter, dit järnvägen ännu inte trängt och väl aldrig skulle tränga. Det kunde visserligen någon gång lyckas att sälja en option på en kopparclaim till någon oförsiktig jobbare i New York, men en sådan affär var alltid förenad med svårigheter och besvär och ledde ändå till ingenting, och det låg inte för redpeakborna, som levde i en atmosfär av plötsliga och lättfångna rikedomar och inrättat sig därefter. Det var därför med ljunt intresse — men så mycket flere drinks — man denna kväll diskuterade möjligheten att Elverson, så fjantig han än var, verkligen lyckats nosa upp någonting av värde; man funderade hit och dit, framkastade allehanda förmodanden, men var i alla fall på förhand på det klara med att Gavilan inte var någonting för Redpeak. Man tog redan hela saken som en förevändning att sitta tillsammans på krogen. Det var alltid så i Redpeak: den obetydligaste händelse, som bröt öknen enformighet, gav anledning till

en generalfylla, vari hela samhället med storartad endräkt deltog ända till den oundvikliga upplösningen på varje sådant glatt lag — revolvern. Sedan någon eller några av karlarna fått sina blypiller i kroppen, nyktrade man till igen och drog den halvt skamsna humorns slöja över det förefallna.

Det var en samling kärnkarlar på baren i »Platshotellet» den kvällen — ärriga, magra, kopparbrynta stigmän med indianprofiler under stora sombreros och revolvern dinglande löst i höfthölstren; män som endast voro män och satte sin högsta strävan i att vara det — modiga, starka, snara i handling, härdade med öknens faror och dödar ständigt för ögonen och en veklig civilisation långt bakom sig. Det var mest medelålders eller gammalt folk, som efter ett mödosamt och växlingsrikt liv valt att slå sig till ro på denna gudsförgätna plats mitt i den öken, utanför vilken de numera inte kunde leva. Ungdomen sökte sig verksamhet annanstädes. Men själva ålderdomen har här ute växlat karaktär. Det är inte civilisationens hopsjunkna, tandlösa gubbstruttar med förtvinade muskler och knarrande leder och uppmjukade hjärnor man träffar här; det är vithåriga ynglingar med eld i blicken och stål i senor och viljor, stolta atleter, som bära sina år och mödor med ungdomlig svikt. Där finnas sjuttiåringar, som aldrig i sitt liv sovit under ett timrat tak, och gamla »trailers», som sett sina barnbarn växa upp, men ännu bevara den spänstiga indianska mjukheten i sin gång. Det är snart endast här ute på gränsposterna man påträffar denna sköna, obrutna ålderdom, som var spartanernas ideal.

Där funnos naturligtvis undantag. Såsom t. ex. Mayer Benavides. Ehuru han ännu inte kunde kallas gammal eller förfallen, kontrasterade dock hans lilla klotrunda, osnygga figur skarpt mot de andra. De voro friluftsmänniskor, han knodden, som hela sitt snikna liv stått bakom disken och vänt sina slantar. Allt som hos de andra var stort och brett och ädelt anlagt, var hos honom förkrympt. Och där han just nu stod med slug begrundan i sitt svartmuskiga ansikte, verkade han en ny Judas Iskariot. Han tuggade spetsen

av sitt stripiga haxskägg mellan tänderna, och de tankar han tänkte drevo svetten fram i hans gulbleka panna. Det hade gått upp för honom, att det just var den elversonska claimen främlingen jämte Sims dragit ut att söka rätt på; men han spratt häftigt till, när något ljushuvud bland de andra kom fram med samma antagande.

Det märktes på tystnaden, som med ens inträdde under virginiatobakens tjocka rökskyar, att det var ett betydelsefullt yttrande. Man stirrade häpen på varann; efterhand tändes vreden i blickarna. Och Mayer Benavides svet-tades ren ångestsvett.

En mycket lång och senig karl med höknäsa och en ofantlig silverstjärna på sin röda flanellskjorta slog sin stora, hårda näve i ekdysken med en smäll som ett skott. Det var Duncan Dunn, bykonstapel och biträde åt sheriffen i Silverbell — ortens enda representant för lagens majestät.

— Elversons claim tillhör hans syster! dundrade han. Rösten skar genom tystnaden som ett piskrapp.

Ett högljutt bifallstumult hälsade denna explosion. Frågan elektriserade de närvarande; de samlade sig i en tät klunga kring Dunn. — Dunn har rätt! ropade man. Det kan inte bli fråga om annat. Och om någon försöker råna flickungen på hennes rättmätiga arv, så gud vare hans själ nådig. Redpeak skall som en man stå upp och försvara henne. Bravo! Go get them, Duncan — raskt efter dem!

På de ivriga ansiktena och på nävarna, som fäktade i luften, kunde man se att sällskapet krävde omedelbar handling. Kraftiga händer höllo redan på att skjuta konstapeln mot dörren, medan många strupar skreko: — Vi följa med, alle man!

— Till häst, till häst! Hurra för Elsie Elverson. »the Ange of the Desert!»

— Död åt den, som kommer hennes rätt för när!

Mayer Benavides hade förgäves sökt göra sig hörd över tumultet. Med bartenderns hjälp klättrade han nu upp på disken, krossade några glas för att få fotfäste och ropade med en röst, som alltid blev gäll vid forcering:

— Duncan Dunn! Gentlemen — boys — compadres!

Ett ögonblick — förhastad er intel! Låt oss först noga överväga allt. Det är långt ifrån säkert att det är Elversons claim det gäller. Kom tillbaka — jag bjuder över lag! Kom tillbaka, compadres, och låt oss överlägga . . .

Det var inte hans röst eller ord, som kommo de ivriga karlarna att stanna; det var den groteska syn samhällets inflytelse-rikaste medlem erbjöd där uppe bland rökmolnen, gredelin i ansiktet av ansträngning och upphetsning och gestikulerande som en sprattelgubbe, så röken böljade i cirklar och strömmar omkring honom som vid ett häxbål.

Man kallade Benavides halvt på skämt, halvt på allvar »mären», borgmästaren; det var en lindrig förvrängning på det engelska uttalet av hans förnamn, men på samma gång en tribut åt hans stora inflytande över redpeakborna. Och även nu hejdade hopen sig vid dörren; några av de kvickaste, som redan hunnit ut, kommo tillbaka för att se vad som stod på, men det fanns många, som svuro över uppehållet.

— To hell med överlägga! var det någon som ropade. Vi ska ha tag på det tjocka svinet från Östern och tvinga honom att bekänna spader; och det med detsamma. Överlägga — om vad?

— De har fjorton timmars försprång, förklarade Duncan Dunn hetsigt från dörren. Det är ingen tid till prat nu, Ben.

— Du kan tryggt räkna från hälften, replikerade Benavides med sin gälla röst. Så ni inte att karlen var mjuk som ett dunbolster. Kan inte sitta till häst sex timmar i sträck, tro mig! Tids nog att sätta efter honom i morgon. Kom nu tillbaka — jag bjuder över lag!

Det var det sistsagda, som gjorde slag i saken. Mayer Benavides kunde vara helt mänsklig ibland, trots sitt judeblod. Det var sällan han bjöd, men när det skedde var det spanjoren i honom som gjorde det, och spanjoren gjorde det aldrig till hälften. Man skrattade och gjorde narr av honom, men samlades ändå framme vid disken i fyra djupa led. Tendern ställde fram »Palatshotellets» högtidsvisky, som hälsades med jubel. Redan eftsr företa skålen enades man om att det var bättre att vänta med förföljandet till ;

morgon. Allt främlingens försiktiga tal om Gavilan kunde vara en fälla, avsedd att leda dem på villospår, om de ämnade spionera på honom. Och i nattens mörker kunde inte den mest durkdrivna »trailer» följa ett ovisst spår i öken-sanden.

Men Mayer Benavides tog bartendern avsides och viskade i hans öra att inte spara på varorna. Så smög han sig ut.

Halvvägs på hemvägen mötte han en av sina söner, en klipsk liten judebängel, som sprungit sig andfådd. Det hade kommit en herre med nattdiligensen, som absolut ville träffa Mayer redan i natt. Gossen visste inte den främmandes namn, men påstod sig känna igen honom; han hade besökt fadern för ett år sedan ungefär.

— Det är bra, sade Benavides skarpt. Säg ingen att han är här — att någon sökt mig. Men, tillade han i lägre ton, spring över till Jack Berman och Roughhouse Jim och säg att de göra sig i ordning för en liten utflykt om en timme. Vatten och proviant för två dagar; deras bästa hästar — du förstår?

Pojken lomade i väg i natten. I skydd av mörkret kunde också fadern kosta på sig en språngmarsch hem. Han bodde i en ohygglig sen-viktorsiansk krokanvilla förnämnt avsides från det övriga samhället, ett läge som ofta visade sig lämpligt för hans mindre publika förehavanden. I hallen sprang en lång, gänglig ung man med spanjoransikte upp vid hans inträde. Han hade stora svarta ögon, som glödde hektiskt under obehagligt tunga ögonlock.

Benavides såg knappast åt honom. Utan ett ord följdes de åt till Benavides' arbetsrum, där värden omständligt tände oljelampan och drog gardinerna tätt för fönstren. Så vände han sig tvärt om mot den besökande och sade avmått:

— Om det är Plumhill ert besök gäller, så gör ni er onödigt besvär. Denna gång kommer ni för sent.

Den andre studsade.

— Ni har papperen, Benavides?

— Så gott som.

En stråle av hopp lyste fram under de dolska ögonlocken.

— Således inte ännu! Låt oss slå oss tillsammans, Benavides — hälften var.

Benavides skrattade ett otäckt hänskratt. Men hans ögon lyste som glödande kol.

— Intet kompaniskap denna gång. Senast bedrog ni mig. Nu föredrar jag att sköta saken allena — ni förstår.

— Krig således?

— Det är ni för klok till. Er risk är för stor.

— Er också. Ännu en gång: hälften var.

— Nonsens. Plumhill är mitt. Laga er i väg, så jag inte behöver kalla på Duncan Dunn och tala om vem det var som borrade hål i stackars Elversons vattenkaggar.

Den andre skrattade i sin tur.

— Och samtidigt gå miste om varje utsikt till Plumhill? Ni är klokare än så, Benavides. Ingen vet tills vidare om hålen i kaggarna; men i samma stund de få nys om det, kan ingen annan än miss Elverson göra anspråk på claimen.

Mayer Benavides satte sig i en länstol. Han bytte plötsligt om samtalsämne.

— Ni luktar fängelse — *Horace Donovan!* — Han betonade namnet ironiskt. — Läste om det i tidningarna. Men tala om hur ni slapp ut.

Den andre slog sig nonchalant ned, också han. Från rökbordet tog han en cigarr och tände den omsorgsfullt.

— Dokumentet kom till rätta från annat håll. Min dom blev reviderad. Det är alltsammans.

— Slugt gjort, medgav Benavides. Men giftermålsplanerna — era triumfer i sällskapslivet? Slut?

Donavan drog ett djupt bloss, och hans mörkhyade ansikte antog ett sorgset uttryck.

— Jag är desperat, Benevides. Det är dagsens sanning. Och ni vet vad det betyder, när jag blir driven till det yttersta.

Det lät som en smekning, och Benavides smålog ironiskt.

— Intet under att arvtagerskorna föllo för era konster,

om ni talade i den där sammetstonen. Berätta mig litet om Chicago high-life!

— Hälften var, Benavides? Jag är barskrapad.

— Oh well, jag tror jag går till kojs då; jag är trött efter en arbetsam dag, förklarade Benavides och gäspade. Ni bor på Palace, eller hur? Ni skall finna Duncan Dunn och alla stadens glada gossar på baren. God natt.

De reste sig samtidigt, värden simulerande den trötta affärsmannen, Donavan med ögonlocken tyngre än någonsin. — Till härnäst! sade han betydelsefullt.

— Helst inte, var Benavides' replik, då han med spansk artighet slog upp dörren.

En timme senare galopperade Benavides' utskickade, Berman och Roughhouse Jim, ut i stjärnmörkret över slätten. Sent på dagen, i gnistrande hetta och pinsamt bakrus, togo Duncan Dunn och sex trogna upp förföljandet. Horace Donavan var av omständigheterna dömd till överksamhet och skar tänder bak spjäljalusierna i sitt kvava hotellrum.

När Mayer Benavides taxerade Carlings uthållighet som ryttare till högst sex timmar i sträck, beräknade han jämnt dubbelt för mycket. Redan under den första milen hade gubben Sims, vägvisaren, anledning att fara ut mot sig själv över sin dumhet att inte se på förhand, att hans arbetsgivare för de närmaste fjorton dagarna inte var skapt för hästryggen. Carlings ofantliga kropp såg jämmerligt bortkommen ut i den höga mexikanska sadeln och skumpade betänkligt, oaktat skritten över den överraskande kompakta sanden var jämn och mjuk som över en äng. Hästen var en stor, kraftig fux, men det oaktat förrycktes proportionerna, så det bakifrån närmast såg ut som om det varit ryttaren som med hastiga knyckar ryckt hästen med sig mellan skänklarna, inte hästen som burit ryttaren. Så länge solstrålarna ännu föllo snett över sandvågorna, tog Carling sin obekväma ställning med flegmatisk ro; men hettan steg hastigt, och han började få en högst oangenäm försmak av de strapatser han kastat sig in i. Det var nära tolv år sedan han tjusat hemstaden med den förnäma anblicken av kon-

sul Carling till häst, men han hade med sangviniskt självförtroende trott sig efter skärselden hos Turner vara fysiskt rustad för de anspråk vilda västerns kunde ställa på honom. Där hemma hade han ännu till det sista haft namn om sig att vara hästkarl, vilket — han var böjd att erkänna det nu — mycket väl kunde komma sig av att han aldrig gick utan åkte. Så mycket förstod han ändå, att hans passgångares oroliga klippande med öronen inte uttryckte tillfredsställelse eller överdriven sedighet. Hästen hade dessutom en irriterande lust att ta vågkammarna i fullt trav, vilket inte konvenerade Carlings lösa fetma. Över huvud påminde djuret honom väl starkt om de vilda bronchos i Buffalo Bills cirkus — han vågade inte för en sekund ge det lösa tyglar av fruktan för ett bocksprång. Och dock hade hästen sålts som ett mönster av sedighet.

Sims, som red förut med packhästarna, nödgades outhärligt stanna och vänta på Carling. Han gjorde sina tröstlösa iakttagelser. Till en början hade det roat honom att beskåda Carling — det var en syn, som inte ofta bestods i de trakterna — men hans goda hjärta fick slutligen överhand över hans förakt.

— Oh shucks, sade han, i det han svängde upp bredvid Carling med ett enda kast på hästen; det är så gott jag vänder om och skaffar er en vagn. Borgmästaren har en med tältdukstak.

Men det tog på Carlings ambition. Han visste att det bara var kvinnor och barn som färdades på det sättet här ute. Han avböjde, men för att mildra skärpan i svaret bjöd han Sims på en drink ur termosflaskan. Det var ren »Kentucky Tavern».

Gubben Sims torkade sin tandlösa mun med avigsidan av en stör, senig hand och gav sig i väg igen, inom sig avsluten att ge sig till tåls. Den stora, underliga flaskan hade varit bräddfyll och viskyn kall. När allt kom omkring: vad gjorde det honom, om färden gick fot för fot? Han hade ju betalt per dag.

Och han stämde upp en underlig, skälvande falsk melodi,

som sorgmodigt lik en gammal gummas klagande psalmgnäll flöt ut över vidden:]

»Sal, Sal,
My heart it broke to-day —
Broke in two forever when they laid you in the clay;
I would give creation to be walking with my gal,
Walking down through Laramie with Snagtooth Sal».

Det var mig en rolig gammal kurre, reflekterade Carling, där han långsamt följde spåren av de tre hästarna i sanden. Gubben Sims måste vara minst åttio år att döma av de djupa fårorna i hans ansikte och det glesa vita håret, som fladdrade under den trasiga sombreron, men han satt till häst smidigt som en gosse och hade en ung älskares humör. Hans rörelser voro avmätta och säkra och gävo intryck av seg kraft, ehuru den knotiga, långa gestalten närmast liknade ett benrang. Sims använde inte stigbyglarna — stora och klumpiga, av mexikansk modell — utan lät de långa benen dingla fritt ned. Hans mockasinkladda fötter nådde härvid nästan marken ibland, då han inte höll dem korsade under bukjorden.

Stundom försvann Sims med sina tre hästar för långa stunder ur sikte, och till och med den klagande balladen om »Snagtooth Sal» tystnade i fjärran. Carling hade då endast att följa spåren i sanden. När denna ensamhet räckt överhövan länge, kunde Carling undra för sig själv, om karlen var fullt att lita på. Han hade med sig packning och hästar till något över två tusen dollars värde — det kunde ju löna sig för en fattig sate att ge sig i väg med alltsammans och lämna honom, Karl Carling, åt sitt öde? Men så fick han igen syn på Sims och hästarna, tålmodigt väntande på krönet av någon avlägsen sandkulle, och när han kom närmare, nåddes hans öra igen av den gamla klagande melodien om »Snagtooth Sal» — måhända den enda Sims kunde; i varje fall användbar till en mångfald av sorgliga texter:

»Plant a little stone above the little mound of sod;
Write: 'Here lies a loving and a busted heart, by God!'

Milen kröpo fram. Solens flammande diskus rullade allt högre. Över den tröstlöst tomma vidden vibrerade hettan redan som en skälvande, genomskinlig rök. Bak vågkammarna kröpo skuggorna ihop alltmera, blottande nya raviner av gulvit sand, just då människan allt hetare började längta efter skugga. Såsom enda vilopunkter för ögat stodo här och där svartgröna kaktusstånd, förtorkade, ynkliga exemplar, som likväl ilsket höggo efter hästens hasor med de långa, nålvassa taggarna. Det var obegripligt var dessa växter togo näring för sin eländiga existens i den sahara-torra ödsligheten, och ändå obegripligare varför de överhuvud växte här ute. Stillheten var kolossal, förkrossande. Hästen stegade ljudlöst genom sanden, glänsande av svett över länd och manke, medan ryttaren dåsade inför den oändliga enformigheten, lungvåt, utpinad och törstig. Han var öm som en enda blånad av den ovana ritten, men han visste, att om han rastade nu, skulle lederna styvna och omöjliggöra vidare färd kanske för hela dagen. Men han längtade efter skugga mest av allt — skugga, skugga, skugga!

I tre timmar höll han ut. Då hotades han av kramp och måste sitta av. Fötterna kände beröringen med marken som någonting ovant; benen vägrade bära honom, ryggen värkte som bruten, och för första gången i sitt liv på allvar pessimistisk kastade han sig ned i den glödgheta sanden. Hästen nosade ett tag på honom, fnyste förvånat och gav sig så i väg efter de andra i starkt trav och ängsligt gnäggande.

Skugga, skugga! Han kröp med möda till foten av ett kaktusstånd, men den blå skuggfläck han sett var en bedräglig synvilla, och taggarna stungo honom.

— Om inte gubben Sims återvänder på ögonblicket, så är det slut med konsul Carling, sade han högt.

Men Sims kom. Han kom i sträckt galopp över närmaste sandrygg med de tre löshästarna i gåsmarsch bakom sig, kastade sig av hästen med en ynglings vighet och frågade bekymrat vad som hänt. Det tog en stund innan han fick klart för sig det otroliga, att Carling redan var utpumpad. Man såg ju ännu från kullkrönet Cobreberget som en vårta

vid norra horisonten! De hade knappast tillryggalagt åtta miles!

Men när sanningen slutligen gick upp för honom, improviserade han hastigt men metodiskt ett ökenläger. Han lastade av packhästarna och tog sadlarna av riddjuren. Av navajofiltarna, som täckt hästryggarna, och en tältstång från förrådet reste han en enkel vägg mot solen; samlade så ihop ett fång torra kaktuskvistar och gjorde upp eld. Över denna smälte han i en bleckmugg något som hade stark likhet med njurtalg och insisterade på att få gnida in Carlings rygg och lår därmed. Först därefter redde han till lunch — eller, såsom han själv kallade det, »grub». De togo var sin viskydrum ur termosflaskan till maten, och efteråt sträckte de ut sig i skuggan av filtarna, Carling med en god perfecto, Sims med en ny mullbänk. Och så började den gamle trailern dra historier!

Carling var härdad mot skeppar- och jakthistorier av skandinaviskt ursprung, men här var min själ någonting nytt. Sims' minnen räckte bortom inbördeskriget, där han varit med på sydstatssidan, och voro särskilt levande från pionjärtiden, då Västern dyrkades upp för civilisationen av en handfull modiga män. Han hade slagits med vita, indianer, negrer och mexikaner, han hade prospektat litet varstans i Staterna, t. o. m. bortom sydgränsen, varit med om flere guldrusningar än han kunde minnas, ägt stora rikedomar och förlorat dem igen i en handvändning. Det var ett underbart brokigt, romantiskt liv, som blottades för Carlings blickar, medan den gamle talade med sin torra stämma och sin torra humor. Han kände sig som en liten pys inför sagovärldens skatter — och sagovärlden var här ingen överklighet, han levde själv mitt inne i den. Det var Västern, den gigantiska Västern med alla dess stordåd, mannamod, faror, äventyr, umbäranden och rikedomar — och denne trasige och tandlöse, ärrige och skinnorre gubbe hade varit med om dess skapande; genom hans långa, knottiga fingrar hade förmögenheter runnit, men han var lika nöjd ändå med sin slutliga, tarvliga lott. Och han fick underbara glimtar av Västerns storslagna, vilda, men alltid

ädelmodiga själ, dess elementära etik, där det goda ännu var gott och det onda ont och brottet nämndes vid sitt rätta namn och fick sitt straff ur folkviljans hand, ärligt och hårt och utan miskund. Det var ett underland värt att lära känna, sade han sig — och önskade han var yngling igen.

Hos varje människa fortlever under kulturfernissan den primitiva varelsen från grotterna. Den förvekligade, bortskämda och kulturkorrumperade Carling, som sällan reflekterade över sina känslor, förnam dock nu en mild förvåning, en loj undran inför den tjusning och entusiasm gubben Sims' historier rörde upp inom honom. Han hörde, gunås så visst, annars inte till de lätttröda — men där var något i dessa historier som grep *mannen* inom honom på ett sällsamt sätt. Nyss hade han varit översiggiven över de strapatser och besvärligheter han kastat sig in i; nu var det bara önskan att få höra mera, som hindrade honom att be- tvinga sina domnade, styvnade leder och genast fortsätta färden. Han flyttade oroligt på sin kolossala kropp; han bet ihop tänderna mot smärtorna och gav sig den och den på att klara sig i den bistra situationen. Det var redan mindre skatten där borta som lockade — det var själva kraftprovet att nå målet som stärkte viljan.

Sims hade av sig själv kommit in på ett nära till hands liggande kapitel: sandöknen. Det fanns bara en människa, som permanent slagit upp sina bopålar mellan Redpeak och Silverbell, sade han — och den mannen hade varit »nutty», bortblandad.

— Naturligtvis — hur annars? En karl med alla skruvar i behåll går inte och begraver sig här ute, allra minst med ett kvinnfolk i släptåg. Fast det finns ju kvinnfolk och kvinnfolk, förstås. Det här är nog ett av de bästa, by gum!

— Vem var han? drev Carling på. Han förstod inte det underliga sken, som lyste upp gubbens fårade drag vid de sista orden, men som slocknade i ett medlidsamt förakt, när han fortsatte:

— Å han? A nut, säger jag er. Sven Elverson — för resten skandinav liksom ni — var ganska redig i allt annat

utom berg. Och ändå var det just ifråga om berg han fått högre bildning — var gruvingenjör, se, geolog eller vad det heter. Det har Elsie, syster hans, sagt mig, så det måste vara sant. Men man skulle inte trott det, när man såg honom gå och knacka med sin långa hammare i stenar och grus och passera kvartsådror utan att så mycket som vända på huvudet. Han gav fan i guld, se. Det var det finurliga med honom. Sökte det som var dyrbarare, sa' han — men vad det kunde vara blev ingen klok på.

Gubben skakade långsamt på sitt vita huvud, och hans gamla stålgråa ögon fingo ett nästan melankoliskt uttryck.

— Syster hans påstår, att han var allright och att han skulle visat det, bara han fått leva. Kärleken är blind — syskonkärleken också. Det är bäst för henne, om hon får leva i den tron — hon trodde så fast på honom. Men beviset saknas — —

Carling väntade en stund. — Vilket bevis? frågade han.

— På att han var allright, vet jag. Sista tiden gick han omkring och knackade där borta i Gavilan. — Carling satte sig överraskad upp. — Ja, just dit vi ska, fortsatte gubben i samma jämna, litet gnälliga ton. Kanske det just är hans claim ni ska ta reda på. Det där vet jag inte, och det angår mig för resten inte — inte ännu. Jag är hyrd att föra er till Gavilan, sydändan, och det ska jag göra. Sydändan — det var just där han petade. Sydändan ja — yes sir.

Ingenting förändrades hos den gamle, varken ton eller sätt. Han såg inte ens åt Carling, medan han talade, utan långt bort över slätten — med det där halvt melankoliska uttrycket i ögonen. Men Carling, som med ens plågades av en besynnerlig oro, fick det intrycket att den gamle med tillhjälp av ett sjätte sinne spänt iakttog honom. Vart ville han komma? Gavilan — sydändan — Elversons claim — för höga fan, var detta *Plumhill*? Det virvlade om i Carlings hjärna.

— För se, ett par månader förrän han störtade, fortfor gubben i samma ton, lär han ha hittat vad han sökte. Elsie har berättat det alltsammans för mig — syster hans, se. Hon säger att han en vacker dag kom hem alldeles utom sig

med ett mineralprov i sadeltaskan. De hade brutit upp en liten farm åt sig fyrti mil härifrån åt Silverbell-hället, vid Happy Valley, där det finns en bäck. Jag glömde visst säga det: hon bor där än. Homestead, se? Den präktigaste jänta i kristenheten, sir — molallena där ute med sina höns och sin häst och sin ko — molallena, by God! En kärnflicka, sir! Tjugu mil till Silverbell, femti till Redpeak — för resten ensamheten med Vårherre. Vägrar att flytta, säger farmen är det enda hon har kvar, och den hänger hon fast vid. Så tror hon också att hon, om hon väntar tåligt på platsen, ska en vacker dag kunna lägga fram beviset för att bror hennes var allright. Det är väl mest det som håller henne kvar, se. By golly!

Sims slog näven i knät med kraft. Tonen hade stegrats av en svällande entusiasm, som samtidigt lyste upp hans gamla ansikte med någonting liknande ömhet. Och nu följde en räckta främmande och vidunderliga kraftord för att ge känslorna luft. Carling, som låg tyst, ett rov för en alltjämt stigande oro, kände sig på ett imponerande sätt övertygad om Elsie Elversons förträfflighet. Men *den* saken intresserade honom för ögonblicket mindre. Och dock vågade han inte med ett ord förråda sin otålighet.

— Yessir, fortfor gubben i lugnare ton, sedan han uttömt sitt rika förråd av mustiga kraftuttryck och valkat om busen ett tag; yessir, flickan är non-plus-ultra. — Han uttalade det främmande ordet på ett oigenkännligt sätt. — Vi kalla henne »öknens ängel», och det *är* hon, sir, så sant jag lever! Av oss redpeakbor skulle väl vid det här laget inte finnas en själ i behåll, om inte hon varit. Kom hon inte, när hälften av oss låg i själtåget och andra hälften redan gått till fäderna — tyfus, se — kom hon inte som den himmelens ljuva ängel hon är och skötte oss och fick oss på benen igen och pluggade fast vattenhålet, som var skuld till alltsammans, men som ingen av oss kunnat misstänka — kom hon inte och räddade Redpeak ensam och utan hjälp, men med hela vår dumhet emot sig! Där finns inte en människa på Cobre i dag som är, som inte har henne att tacka för att hon lever. Och vi vet det, sir. Vi går i döden för henne, sir!

Det sista sades nästan hotfullt. Carling flyttade oroligt på sig i sanden.

— Ni sade att Elverson hittat något? frågade han försiktigt; han kunde inte styra sig längre.

Gubben kastade på honom en egendomlig blick, sökande, genomträngande. Så satt han länge tyst och småtuggade och såg ut över slätten.

— Hittat något — hittat något! utbrast han omsider i explosiv ton; — well, yes — *något*, oh yes. Men vad? Det är frågan, sir. Någoting dyrare än guld? — oh shucks, skräpprat, amsagor! Inte i *det* hålet, sir! Vi rusade dit ut, naturligtvis, så snart vi hörde om det, i avsikt att staka ut claims näst intill, men, du hoppande store Jehosafat, där fanns ingenting, absolut ingenting — bara jord och berg och stenar. Karlen var galen, se? Vi gick till assayern i Silverbell, vi gick till Yuma, men man skrattade åt oss med våra mullprov. Förhistorisk mammutspillning, sa' man. Och där stod vi, traktens styvaste prospektorer, skamsna, förhånade, dragna vid näsan av ett fån!

— Men hade inte Elverson själv låtit taxera prov av fyndet?

— Jo, troligen. Elsie säger att han fått attest på det från någon kemist i Frisco, dit han reste efter det han inregistrerat claimen i Silverbell. Hon har själv sett papperet, säger hon; och vad hon säger är sant, förstås — kan inte bli fråga om annat. Men frågan är: *vart ha papperen tagit vägen?*

Han sade det med låg, förtätad röst. Han blickade fortfarande ut över slätten — Carling kunde från sin plats se den gamles örnprofil i kopparfärg avteckna sig mot den solflimrande vidden. Men återigen hade han en känsla av att gubben skarpt fixerade honom med sitt mystiska sjätte sinne. Var det en vanföreställning framkallad av ont samvete? Bah, han, Karl Carling, hade intet samvete! Och ändå förlamade det honom. Ty nu visste han det: det var Elversons papper, som lågo i hans ficka. Plumhill var Elversons claim. Hade han ännu hyst något tvivel om det, skingrades det definitivt av detta ortnamn: Frisco. Assayerns

attest rörande plumhillfyndet var avstämplat i San Francisco, ehuru claimen inregistrerats i Silverbell. Synbarligen hade det inte funnits fackmän på närmare håll.

En fråga brände på hans tunga, men hans spänning var så stark, att han inte fullt litade på sin röst. Långt om länge sade så Sims, som om han läst hans tankar:

— Sven Elverson, stackars fan, dog ute på slätten inte långt från Gavilan, då han skulle ta sig tillbaka dit ned. Störtade av törst, se — först mulásnan och så han själv. Men han hade inte papperen på sig som död, fast han naturligtvis stoppat dem på sig, när han startade hemifrån. Rånad, se? Och så hade den galna människan gått och inregistrerat sin claim på John Doe — kan man tänka sig! Tänkte väl sälja den, och ville till dess leka kurragömma med, alla nyfikna på county clerkens kontor. Galen, sprittgalen, se! — Så tillade han med en axelryckning: — Oh well, den galenskapen kvittar nu lika, förstås, eftersom claimen inte var något värd.

— Men om han nu ändå lyckats sälja den före sin död? invände Carling.

— Till er förmodligen? — Gubben Sims vände sig mot honom med sitt fårade kopparansikte förvidret av en plötslig munterhet. — Ho, ho, ho! Det var mig en äkta son-of-a-gun! Trodde aldrig han var så smart — he-he-he!

Djupt kränkt steg Carling upp, trots de rivande smärtorna i alla leder.

— Låt oss ge oss i väg, kommenderade han. Det skulle ligga en tillrättavisning i själva tonen, men gubben Sims skrattade sitt gälla gubbskratt ännu när han, efter att ha röjt upp lägret och sadlat hästarna, hjälpte Carling i sadeln — vilket inte var något lätt göra.

— Vad fan skrattar ni åt? dundrade Carling från hästryggen.

— Sven Elverson! skrockade Sims överlycklig. What a son-of-a-gun! Vem skulle trott det om honom!

Gubben svingde sig i sadeln med hästen vänd åt norr.

— Tänker ni fortsätta? frågade han, plötsligt åter allvarsam.

— Naturligtvis!

Med en sökande, listig sidoblick på sin tjocke förman svängde Sims långsamt om hästen. — All right! — och sprängde i väg.

VII.

HÄNDERNA UPP!

Jack Berman och Jim Daves — den sistnämnde bättre känd som rätt och slätt Rough-house Jim — redo en omväg i en båge åt öster till Last Drink-vattenhållet, där de sutto av och i godan ro inväntade sina offer. De sadlade inte av hästarna utan ströko bara upp betset över nosen, vattnade dem, hängde en havrepåse om halsen på dem och lämnade dem åt sig själva bland manzanitabuskarna, som växte kring källan. De behövde inte ens tjudras — en äkta westernhäst viker inte från sin herre mitt i öknen, allra minst vid den enda källan med grönt omkring sig på flere mils omkrets. När Jack och Jim så lämnade hästarna i full mundering, skedde det inte av förbiseende eller för det de nonchalerade djurens skötsel. Det skulle bara bli ett lätt jobb vad de hade för händer, menade de, och då var det ju onödigt att sadla av och på inom en timme eller så. Det skulle bli ett lätt jobb — förutsatt att gamle Sims inte anade oråd, och gjorde han en gång *det*, så kunde det hända att de måste sitta upp i en blink och ge sig i väg med detsamma. Ty Sims var en gammal pionjärräv, inte god att tas med, om han råkade vädra suspekta dofter. Fast det var nu knappast troligt, förstås.

Det var det sista vattentaget före den stora öknen. Benavides' legodrängar kunde således vara fullt säkra på att möta sina offer just här. På några morgontimmar hade de ridit samma väglängd utåt öknen som konsul Carling behövt ett dygns styvt knog att tillryggalägga, och de gävo

sig ännu tid till ett lätt mål över lägerelden och en pipa tobak i den magra skuggan av buskarna, innan de började vänta på allvar. Solen brände och stack i middagsilskan, så det gnistrade och glödde vitt över det stelnade sandhavet, när de förstulet lade märke till en lätt igenkännlig, gänglig figur, som med benen löst dinglande under sadelgjorden och två packhästar på tandemfason i släptåg dök upp över toppen av en sandkulle en kvarts mil åt norr.

— Hej, du Jimmy, se på den gamla Don Juan — alltid punktlig till ett rendez-vous, va? grinade Jack Berman åt kamraten. Ingendera ändrade ställning, men båda togo förstulet pipan ur munnen, knackade ut askan i näven och kvävde glöden mellan sina råbarkade handflator. På håll kunde man tro att de sovo; men under ögonlocken iakttog de illlistigt nykomlingen.

— Han är ensam, mumlade Jim; tror du han misstänker något?

— Search me! sade Berman. Han menade att han var ungefär lika klok som kamraten.

Saken var den, att gubben Sims efter vanligheten lämnat konsul Carling långt bakom sig och haft för avsikt att fortsätta direkt till vattenhållet för att så mycket förr få hästarna vattnade och vattenförrådet fyllt. När hans skarpa öga såg röken från den utbrunna lägerelden, som stannat över däliden där nere som en skir blågrå mist, gav han ifrån sig en låg vissling och höll in hästen. Han hade inte väntat möta någon här. Inga andra än redpeakbor rörde sig i denna del av öknen, och han var säker på att ingen lämnat Redpeak före honom på en exkursion hitåt — det skulle han hört talas om. Han fick syn på två karlar utsträckta i skuggan av buskaget, orörliga och med en nonchalans i ställningen, som på något sätt slog honom som beräknad. Han hade ett osvikligt ögonmått, gamle Sims. Och det verkade konstlat också det, att de inte sågo honom, fastän silhuetterna av honom och hästarna formligen måste skrika över den tomma vidden. Så gnäggade den ena packhästen till, snålt och utdraget, och fick ett glatt svar från manzanitabuskar. Då gick det inte gärna att simulera sömn längre.

Den ena av karlarna reste sig också lojt på armbågen och betraktade Sims en stund med handen skuggande för ögonen, varpå han likgiltigt sjönk tillbaka på sin filt.

Gubben Sims tyckte att också det där såg utstuderat ut. Man gjorde inte så i öknen, inte. Var det långväga resande, främlingar i trakten, hade de bort uttrycka åtminstone en smula intresse; och var det åter folk från Redpeak, skulle en vänlig, igenkännande hälsning varit naturligast.

— Utskickade att genskjuta oss förmodligen, kalkyletrade Sims. Så snigelmässigt som vi färdats, har det varit en smal sak. Hm-m — bäst att hålla fingret på trycket, Sims, min gosse.

Han kastade om hästen och red fot för fot tillbaka samma väg han kommit. Packhästarna, som redan vädrat vatten, kamrater och lägervila, följde motvilligt efter, stramande i grimskäftet. Sims hängde slappt i sadeln och lunderade.

Det var hans boss de voro efter, om de ville dem något. Håken kunde veta vad allt den tjocke greenhorn hade otalt med folk! Han fikade efter Elversons claim — well, där låg nog en stor ful hund begraven på botten av den affären. Om Duncan Dunn, sheriffen, fått nys om något? Ånej, Dunn skulle kommit minst tio man stark, en sådan karl var han. Det var nog någon ann — låt oss se, någon som också fikade efter den elversonska claimen? Passade lätt nog, om nu Elverson faktiskt hittat någonting av värde. Det var nu inte troligt förstås, men folk hade mördat varann för osannolikare vildkattplaner än så.

Vad var det du tänkte där just nu, Sims, gamle goss? Ett slagsmål? Helige Moses, han kände sig ung på nytt vid blotta tanken! Han sträckte på sin seniga kropp, krökte menande högerhandens pekfinger kring ett inbillat revolvertryck och skrattade kacklande. Det var gunås länge sedan han var med om en liten scrap. Det kunde visserligen bli allvarsam nog, han ensam mot två eller flere, men det var just det som kittlade hans gamla varelse med en nästan pojkkaktig glädje. En mot tio, gärna för honom — gamle Sims kunde peppra på! På någon hjälp från konsul

Carling räknade han inte ett ögonblick. En mjuk flabb som han, som inte kunde skjuta ett ärligt skott en gång, var bara till hinders. Bäst att inte låtsa om att det kunde vara en fälla; det skulle bara skrämma upp honom, och sådana där stadsherrar blevo ju så lätt »nervösa».]

När han omsider fick syn på Carlings jämmerliga figur skumpande utför en sandkulle, klämde han till med den klagande refrängen om Snagtooth Sal med många extradrillar och dinglade självsvåldigt med de långa benen. Han höll på att spricka av fröjd inför de sensationella utsikterna, men han var på det klara med att ett enda ord bredvid munnen kunde fördärva alltsammans. Fördöme mig, tänkte han, var inte hans besynnerliga boss i stånd att vända raka vägen tillbaka till Redpeak igen, om han fick det minsta nys om faran framför dem. Det fanns ju konstiga kroppar här i världen, jo-jo-men!

Sims hade analyserat Carling med en gammal trailers skarpblick, och vad han kände för honom var närmast bara ett medlidsamt förakt. Men inför faran, inför den visserligen avlägsna men dock förefintliga möjligheten att de kunde komma att dra det kortare strået vid det som förestod, ertappade han sig med en splitterny, gryende känsla av beskyddande faderlighet för denna stora klumpiga skojare, som kom plumsande in i Västerens otamda vildhet med mindre förutsättningar än ett lindebarn att klara skivan. Sim var lojal och trofast och absolut hederlig. Han hade åtagit sig att föra Carling till Gavilan, och ehuru hans sympatier i fråga om Elverson-claimen voro på den lagliga arvingens sida, tänkte han inte tillåta att ett hår kröktes på hans huvud, så länge han befann sig i hans vård.

Men han måste i alla fall förbereda Carling på att det fanns folk där söderut.

— Resande före oss vid vattenhälet, rapporterade han i förbigående, då han svängde upp hästen bredvid Carling. Denne gjorde en sur grimas och småsvor på svenska ett tag. Han hade helst undvikit att visa sig för folk i sitt ömkliga tillstånd. Natten på det hårda sandlägret hade varit för-

skräcklig, och nu var det med yttersta möda och utsikten till snar vila han förmådde hålla sig i sadeln.

— Kan vi inte ge fan i vattenhålet? frågade han.

— Nothing doing, siree! — Det lät prompt och bestämt.

— Vi får ju lov att tappa vatten på säckarna här, så det ska räcka ända till Gavilan och tillbaka.

— Må hin ta Gavilan! — Carling kom från ett land, där det fanns vatten i slösande överflöd överallt och allestädes och hade svårt att begripa att på jordklotet verkligen funnos så av gud förgätna trakter, att man under flere dagsresor inte fick en droppe friskt groggvatten en gång. Till grogg — det var den enda form han kunde tåla vatten i. Att vatten var nödvändigt för att uppehålla livhanken hos dem och djuren under de dagar som stundade gick över hans horisont. Det var de här besynnerliga ökenmänniskornas skrock, det var vad det var.

— Och dessutom skulle det vara liksom lite oartigt att resa förbi. Dom där nere före oss kunde känna sig förnärmade, och det vore kanske inte fullt så trevligt — för herrn. Vi är tvungna att bli deras gäster, se? Öknens etikett, dom kallar. — Sims lade huvudet på sned och plirade skadeglatt på sin store granne. — Fin regel, sir: first come, first served. Den som först kommer över något har rätt till det; delar han så inte med sig åt dem som kommer efter, så slåss man om det — se? Och det fina är att man aldrig kan veta, håcket det blir.

Han skrattade till helt skadeglatt.

Anamma, tänkte Carling — skall man nu slåss om vattenet också? Det var otäckt i hans kondition. Han kände ovillkorligen efter att hans lilla browning låg i bakfickan, men så förde han handen upp till bröstet — där, innanför fodret till hans khakifärgade norfolkjacka, som han knäppt upp i värmen, voro de dyrbara dokumenten insydda. Fördömda papper — i vilka äventyr och vedervärdigheter skulle de vidare störta honom? Han var fruktansvärt sönderbråkad och nedslagen och utled vid alltsammans, och den obarmhertiga solen brände i dag bort all den styrka i lidandet han annars deriverat från tanken på Amerikanska

radiumbolaget och alla de där människorna, som litade på honom. Om han inte skämts för gamle Sims, så skulle han i denna stund uppgivit hela exkursionen. Hans fetthjärta var sannerligen inte byggt för sådana här strapatser, och under natten hade han tyckt sig märka symtom, som tydde på att hans lever ärnade börja krångla igen. Ja ja, det blev nog hans död det här . . .

När han fick sikte på det improviserade lägret vid källan, höll han desperat in hästen; men Sims gav henne ett förstulet rapp över länden med tömandan, så att hela kavalkaden tog sluttningen i ett ganska smart galopp.

— Har du sett en skumpande mjölsäck förr, du Jim? viskade Jack Berman häpen ur södra mungipan, när de främmande närmade sig.

Jim Daves låg orörlig och skrattade tyst och innerligt.

— En skolryttare, by golly — i den högre skolan, som det heter hos Barnum, kommenterade han.

— Nej hör nu! Stoppa honom då hellre i menageriet, Jack — inskrift: »New York Mammut».

Först när den oförbätterliga packhästen igen givit hals i en längtansfull, vibrerande gnäggning, låtsade karlarna vid källan som om de väckts ur sin stilla siesta. De satte sig samtidigt upp och gnuggade sig i ögonen.

— Hå, främmande! lät Jim med välspelad överraskning. Det kan man kalla rart på den här trakten.

— Sitt av och slå er ner! — Jack Berman makade åt sig på filten med ett vänligt grin.

Mottagandet, som kunde betecknas som hjärtligt, beredde Carling en obeskrivlig lättnad. Han tog av sig hatten och fläktade sin kala hjässa, medan ansiktet klövs av det gemytliga carlingska leendet. — How d'you do? hälsade han.

— Fine, gov'nor — and you? Men vad ser mitt skumma öga? fortfor Jim: är det inte Sims, gamla goda Skinny-Sims? Gosh, det var tur! Slå er ner, för all del, och ta för er — vi har just spiset och tagit oss en tupplur på saken. Men i den här värmen håller det sig varmt hur länge som helst; man kan ju koka ägg i sanden, vet jag.

— Bostonbönor, irländsk stuvning, bröd och flott, bjöd Jack Berman i kyparton. † Jag skall ha kaffet uppvärmt i en blink! — Och han började beskäftigt krasa små stickor på glöden under trefoten.

— Thanks, gentlmen, thanks. — Den gamle trailern svingade sig ur sadeln och gnuggade småmysande sina knotiga händer, medan han med en utsvulten coyotes blick följde Berman's vana rörelser vid elden. Rough-house Jim, som utan ord syntes förstå Carlings predikament, hjälpte honom med kraftiga tag ur sadeln och ledde utan vidare hästarna till vattentaget — ett litet cirkelrunt hål i den rostbruna marken, nästan osynligt för de täta buskarnas skull. Alla fyra hästarna sänkte ögonblickligen mularna i broderlig sämja tätt vid varann ned i vattnet och sörplade i långa, vällustiga drag den grumliga vällingen. Carling lade med djup tillfredsställelse märke till att Jim oombedd tog sadlar och betsel av ridhästarna. Det föreföll ju att vara hyggligt folk det här; han hade minsann ingenting emot att vila ut hos dem. Hela hans rådråkade jättekropp skälvde av vällust, när han med en tacksam suck lät sig falla ned på filtarna i skuggan, och han hade dåsat bort med detsamma, om inte strupen bränt som eld och gommen känts som torrt läder. Han önskade sig lidelsefullt en grogg — iskall, stor som en åm, med sakta rasslande kolsyrepärlor som stego mot randen. Viskyn fanns, men intet vatten. Ännu var han inte törstig nog att hålla till godo med vattenhålets grumliga välling, som hästarna dreglat och trampat i.

— Hett nog för er, gov'nor? frågade Jim med en anstrykning av ironi, sedan han lämnat hästarna i buskaget. Oh yes, Vårherre är mycket nådig med sol i de här trakterna. — Rough-house Jim var en lång, knotig karl med ett mörkhyat rovfågelsansikte, så ärrigt och sönderskuret det gärna kunde bli. Carling var ingen fysionomist, eller rättare, all hans erfarenhet i den vägen var av noll och intet värde här ute, och han tog utan vidare det grimasartade leendet kring Jims torra läppar för banko och lät dupera sig av den attrapperade vänligheten i de lurande, små och tattsittande ögonen. Han var glad att dessa enormt långa

orangutangarmar med stora klumpar till smedsnävar i ändarna tillhörde en vän, inte en fiende. Jim var klädd som en äkta westerner, varmt och durabelt och tämligen färgrikt: en tjock, stickad mörkblå skjorta med lädermanschetter och en röd bandannaduk knuten hårt om halsen för att absorbera svetten samt ridbyxor av skinn, som vidgade sig trattformigt nedåt på mexikanskt manér och hade breda vinglikt flaxande sidsömmar, som sade flapp-flapp vid vart steg. Det proppfulla patronbältet hängde slakt långt ned på magen, och ur hölstret stack kolven av en stor sexpiping. Carling hade sett kostymen förr — på bio.

Medan Sims och Berman skämtade vid elden, där köttstuvningen värmdes i kastrullen, sökte Rough-house Jim göra vad han kunde i konversationsväg med den slöe Carling. — Ni är från Östern, sir; det ser man på utanskriften, sade han, och tonen var inte fri från ett godmodigt gäckeri, då hans små tätsittande ögon med ett litet otrevligt glitter foro över den andres skraddarsyddade khaki, gjord av en förstklassig chicagofirma efter engelskt tropikermönster. — Inte van att färdas i öknen, förstår sig. Måste vara raggen så viktig business, eftersom ni rider till och med om dagen. — Han gjorde en liten paus för att invitera en förklaring, men då ingen kom, fortfor han: — Se vi, min kamrat Berman och jag, vi ligger och drar oss om dagen och rider om natten i stället. Bekvämare så, se — inte så förbannat hett, och så spar man djuren. Här är vårt läger för i dag: skugga och vatten, vad kan man mer begära? Gör som vi, vi slår oss ihop, och när solen gått ner startar vi vår månskenspromenad gemensamt, eh? — Igen en inbjudande paus. — Men ni har väl för brått, kan jag tänka?

Carling svarade inte nu heller. Desperat frågade Jim rakt på sak: — Vart ska ni hän då?

Carling harskade sig rungande. Han önskade att Sims varit där och tagit ansvaret för svaret från hans trötta skuldor. Men å andra sidan kände han tillräckligt landets läge från kartan och Sims' orienteringar för att veta, att det skulle vara lönlöst att ljuga sig ifrån den pockande frågan. Man passerade Last Drink bara på väg söderut, och söderut

lågo bara de gavaliska kullarna och mexikanska gränsen där bakom.

— Söderut, sade han därför obestämt.

— Å, Mexico, kom det prompt från Daves med spelad förståelse. Han klippte litet med de sluga ögonen och tillade med en generös gest: — En sådan där hemlig expedition över gränsen — jaha, jag förstår och frågar inte mer.

Carling förstod inte vad han menade, men nickade för att komma ifrån det.

— Mexico — oh hell! muttrade Jim Daves liksom för sig själv, medan hans indianprofil antog ett hycklande medlid-samt uttryck. — Inte trevligt där nere, med Pancho Villa härjande och plundrande till och med på vår sida, den hunden. Kanske Jack Berman där och jag är de sista vita män ni kommer att se då. — Det lät ominöst, förtäckt hotfullt; men Carling bara slöade. — Skada på sällskapet; vi hade kunnat ha det så trevligt tillsammans.

Jack Berman föll nu in från elden: — Ta litet grubb, mister — vad huset förmår. — Han gjorde en inbjudande gest mot elden. — Inte mycket att komma med, ingen Fifth-avenue-bankett, gunås, men väl unnat.

Han var en sattbyggd karl av den jovialiska typen med ett belåtet runt ansikte och troskyldigt blåa ögon. Han hade krängt av sig skjortan och var naken till midjan, och på hans feta, håriga torso kunde man avläsa solens härjningar i en röd skrift av blåsor och blommor. Han var oljeskinande av svett och höll sig gärna i skuggan, medan däremot hettan från den lilla elden inte tycktes genera honom det ringaste. Faktiskt var elden vida vägnar att föredra framför det obarmhjärtiga solsteket.

Måltiden dukades fram på en navajofilt. Carling tänkte betacka sig, men lät efter några menande blinkningar från Sims truga sig till en bit. Kanske det här hörde till etiketten också, tänkte han; och det var långt ifrån honom att vilja stöta sig med sina värdar. Carling levde gärna i fred med alla människor — speciellt folk med smednävar och en sexpiping på magen. Sims mumsade belåtet på stuvning och bönor och sörplade i sig kaffet kokhett — bra mot vär-

men, förklarade han — men hade trots sin fullproppade mun förmåga att delta i samtalet. Carling satt en stund tyst och lyssnade häpen. Det mesta var grekiska för honom — karlarna förföllo till en obegripligt fantastisk dialekt, en western-slang, som skulle gjort en övad lingvist bet. Han tog en sista klunk av det svarta, osötade kaffet, drog sig tillbaka under buskarna och tände — hopplöst utanför — en stor cigarr. Han sträckte ut sin kolossala kropp och blundade. Inte dum, den där idén att sova om dagen och färdas om natten; varför hade inte Sims haft vett att föreslå det arrangemanget? Å, Sims, han var en soltorkad gammal kondor — honom gjorde inte hettan någonting . . .

Bakom honom prasslade det i buskaget, när hästarna bytte om fot, och han kunde höra kören av mumsande käkar i havrepåsarna. Besynnerligt i alla fall, tänkte han sömnigt: varför voro de där karlarnas kampar sadlade, om de tänkte rasta hela dagen? Oh well, vad angick det honom? Om han nu tog sig en tupplur, var det väl ingen som mistyckte? Ökenetiketten — bah! När konsul Karl Carling sover, är det rätt. Basta!

När han ändrade ställning, prasslade det av papper i hans khakibarm. Det kom honom att med sömntyngda ögon plira bort till de tre vid elden. Just nu skrattade Berman till, så hans runda mage, ituskuren av svångremmen, våldsamt hoppade med flottiga reflexer från sol och eld. Den karlen skulle ha gott av en termin hos Turner, tänkte Carling avlägset — fast Turner var nu egentligen en förbaskad humbug. Det skulle sådana här strapatser till för att en istadig fetma skulle ge sig. Han riktigt kände hur kilogram efter kilogram rann av honom på hästryggen — om en fjorton dar vidpass återvände han väl till civilisationen smärt som en yngling . . .

Och så var Karl Carling helt borta. Han drömde han satt i sitt urholkade soffhörn på Statt och drack pärlande immig viskygrogg med alla de gamla gossarna från fordom. Men plötsligt satt en underlig jättestor stekel på kanten av glaset, guppade med den dödligt tillspetsade bakroppen och flög honom rakt i tinningen med ett ilsket sting

med gadden. I ett nu voro vännerna och groggen utsudade av en dimma, het som ånga, och han schasade förskräckt bort insekten, men fick i stället ett svidande nyp i handen. Halvvaken plirade han upp och fann en stoppnåls-lång kaktustagg sittande djupt i hans feta tumme. I det han med en grimas drog ut den, spetsade han öronen.

— Å, tig med det där du, li'l son-of-a-gun! röt någon vid elden. Det var visst lille jovialiske Berman, men när Carling försiktigt sneglade dit bort, tackande Morfeus att han åtminstone var utanför grälet, fann han de tre sittande i allsköns gemytlighet med snuggorna i munnen; de hjälptes åt med diskarna som tre mamseller. Han tyckte sig ha hört någonstans, att »son-of-a-gun» var ett skällsord, som alltid tiggde om ett skott till svar här ute; men synbarligen brukades det snarast som smeknamn av de där karlarna. Ja, ja, öknens etikett var tämligen invecklad . . .

Han vände sig på andra sidan och såg till, att ingen kaktus var inom stickhåll, men i detsamma kom tanken på tarantlar och skallerormar och hindrade honom att slumra in på nytt. Uppmärksamt synande den kruttorra sandbotten under buskarna framför sig, hörde han Jim Daves' enträgna röst bakom sig:

— Oh say now, *kan* du inte stanna? Din boss där — se, han sover redan på sitt söta öra, fridfullt som en liten knubbig kerubim. Låt honom hålla på med det till kvällen, så går det så mycket bättre för er sedan. Vi ska ställa till någonting roligt så länge — kasta hästskor eller dra en spader — fast Berman och jag är ganska utbrända på kort just nu. Eller räv och gäss — du spelar ju räv och gäss, Skinny? Oh, come on now; vi har ett finfint bräde med oss i packningen; det är Jacks favoritspel, fast han förbanne mej inte kan spela ett smack. Jack är från California, you know.

— Å, håll käften på dig, Jim! — Berman tycktes inte särdeles förtjust över påminnelsen om sin födelsestat.

— Sorry, sade Sims. Vi får allt lov att fortsätta, så snart vi fyllt vattensäckarna. Bråttom av bara raggen. Bossen inte van vid klimatet och sadeln — kommer att störta för mig, om vi inte skyndar oss, se?

— Ett helsikes jobb du tagit, Sims, sade Berman.

— All right då, Skinny, gav Jim Daves resignerat med sig; vi ska inte gråta för det, inte — spara allt vad vätskor du har, heter det i öknen. Res när du behagar. Men fan tar mej, om jag inte ställer till med den där lilla skjuttävlan nu, som du gnällt om så länge, Jack. Skinny blir prisdomare och håller potten — va', Sims, gamla ökendansare?

Jack Berman mumlade någonting djupt inne i sin mäktiga torso.

— Ho-ho! ropade Jim skadeglatt; nu slipper du min själ inte undan, Berman. Ser du, Skinny, han har gått här och skrutit mig döv och galen om hur snällt han kan skjuta. Nu — ho-hej, sonny — nu ska vi allt se vem som är ovanpå! Rädd, Jack, eh? Titta, Skinny, på en som har rampfeber! Well, han är nu från California förstås.

Mullret i den nakna torson steg som åskan. Carling tittade dit bort över sin axel: Berman drog upp en sliten tobakspung ur byxfickan och plockade fram en hopknycklad tiodollarsedel, som han med ett uttryck av förtvivlad beslutsamhet smackade i knät på Sims.

— Täck insatsen, din skrovliga texanska skojare, så ska jag visa dig California jag! röt han.

Rough-house Jim grinade förtjust, så alla hans tobaksgula betar blottades, och lade prompt upp sin tia. Så tog han konservburken, tom efter de förtärda bostonbörnorna, gick med rullande hästkarlsgång och flappande byxvingar till en manzanitabuske på trettio alnars avstånd och hakade upp burken på en gren, så den cirkelrunda bleckbottnen svajade mot elden. Solen slog reflex i den blanka ytan, som på grund av sin egen tyngd rörde sig i mjuk gungning som i blåst.

— Nu får du visa vad du går för, din rödhåriga skrodör, grinade Jim, när han kom tillbaka till elden.

— Sa du rödhårig, sa du? röt Berman. Nu ska jag min själ visa er, att en kaliforniabo, rödhårig eller inte, alltid rår på en *tejano*. Ready?

— Ready! ekade Jim.

Det var en fantastisk match som följde — hemsk, otro-

lig, mirakulös, tyckte Carling, vilken skotten bragte på fötter. Det var som ett trolleri — aldrig hade han trott människor om att uppnå en sådan skicklighet. Han hade sett mästerskyttar på cirkus och varietén, men alltid med en axelryckning avfärdat deras konster som humbug med preparerade mål: små föremål som splittrades i samma ögonblick assistenten i kulissen drog i ett snöre. Men här var varje knep uteslutet; här *måste* han tro vad han såg. Dessa karlar träffade utan svårighet sina som pendlar svängande mål — först konservburkar, sedan kortlappar — med samma osvikliga säkerhet på trettio fyrtio alnars avstånd. De tömde sina sexpipingar utan att sikta gång på gång i en blixtnabb följd av skarpa knallar, och när den improviserade måltavlan granskades, trängdes alla hålen kring centerpricken eller hade med en stansmaskins precision borrat ut spadrarna på spelkorten. Båda mästrade jämnstarkt det hårfina tricket att på tjugo stegs håll skära i tu ett kantställt spelkort med ett enda skott. Berman sköt i lätt hukställning, med skrevande ben och fjädrande knän, och höll vapnet vid höften, medan texanaren stod kapprak, nästan på tå, svängde revolvern högt över skuldran och kastade fram skotten knyckvis som det varit småsten, med ögonen stelt fixerande målet. De voro så jämnspelta, att det irriterade — inte minst dem själva. Kaliforniern hade kanske ett övertag på nära håll — han kunde spruta en hel laddning i samma kulhål — medan medtävlaren excellerade på fjärrare rörliga mål; men det var omöjligt att säga vem av dem som borde få priset.

— Stopp nu, pojkar; det kan vara nog med bortslösad ammunition nu, sade Sims slutligen. — Han rev sig i nacken med ett grin. — Jag kan för min död ändå inte säga vilkendera som är den smartaste. Kan ni, boss? Inte heller? Nå, det är jag som är referee — det ser min själ ut som fick jag lov att behålla era insatser, pojkar. Ingendera har vunnit — vardera har förlorat. Alltså — —

Och han gjorde min av att stoppa pengarna i fickan.

— Håll, din gamla gnidare! ropade Jim Daves. Det var min sista tia, tillade han klagande.

— Min också, förklarade Berman dystert. Det går inte an, Sims, det vore rent röveri. Vi måste hitta på en utväg. Hej! utbrast han livligare; nu vet jag! Vi känner ju båda våra sexpipingar bättre än vår tumnagel — de har vuxit fast i näven på oss, så vi helt enkelt inte kan bomma med dem. Men en splittfrämmande bössa — se, det vore prävo-stenen! Say boss, kan jag få låna ert skjutvapen, sir?

— Naturligtvis. — Carling tog med glatt tillmötesgående fram sin browning ur bakfickan.

Berman stack sin revolver med sista patronomgången i hölstret och grep pistolen. Han tittade på den, vägde den i handen, tittade på den igen, medan en barnslig förtjusning kom hans godmodiga ansikte att skina.

— Du store Jehosafat! ropade han. Är den här lek-saken verkligen en bössa? Inte en pumpbössa med kork i ändan, eh? Det var den roligaste lilla dvärg jag nånsin sett! Har du ett förstöringsglas, Jimmy?

— Se upp, den är laddad, varnade Carling halvt för-närmad.

Uppenbarligen hade ingen av de tre förut sett ett sådant mästerverk av dödlig finmekanik, som Carlings finpolerade västficksbrowning. De samlades och beundrade underverket, och Carling fick visa hur man handskades med det. Då han därvid på försök sköt ett skott i luften, hoppade de omkring i barnslig förtjusning. Rough-house Jim slog sig på sin läderbyxa så det dånade, och skrattade som en besatt.

— Menar ni verkligen att man kan skjuta *ihjäl* någon med den där? frågade han mellan skrattanfallen.

— Åhå, Jim, vi tänker väl inte skjuta någon heller, va? — Berman fäktade kavat i luften med pistolen och skröt: — Nu Jim, din ohängda *tejano*, kom an *nu* och låt oss se vem som är ovanpå! Ta du Sims' bössa; jag tänker hålla mig till den här lilla skönheten. Tio steg — ready?

Rough-house Jim räckte ut handen efter gubben Sims' stora sexpiping och blinkade illparigt åt honom:

— Bara för att göra honom till viljes, Skinny. Han är från California, you know.

Carling såg hur Sims tvekade för en bråkdel av en sekund: så tog han långsamt sin sexpiping och lade den i Jims stora näve, i det han sade med ett besynnerligt leende:

— En karl, som skiljs vid sin bössa, är inte värd ett ruttet lingon. Men i det här fallet så — —

— Å, jag tror det är alright, grinade Jim. Bara för att visa den där inpiskade skrodören. — Han synade revolvern med en kvick blick och ställde sig så i linje med Berman. — Jag är färdig, Jack — kläm till!

De båda tävlande stodo med ryggen åt de andra och diskuterade målet. Till sin utomordentliga häpnad såg Carling hur gubben Sims förstulet fiskade upp ännu en revolver — en liten förnicklad bulldogg — ur barmen på sin vida blus och stack upp den innanför högra ärmlinningen.

— Du skjuter först, sade Jim Daves med underligt spänd röst. De hade enats om toppkvisten på en buske tio eller tolv fot ifrån. Berman hukade sig ner i sin karakteristiska fyrställning och tömde magasinet i så snabb följd, att det lät som en kulsprutas smattrande. Kvisten vickade orörd i busktoppen. Med en åtbörd av djupaste förakt slängde han den lilla browningen i sanden.

— Du vinner, Jim, sade han och förde handen till höft-hölstret; det är tammefan inte rättvist. Låt gå!

Men i stället för att sikta på kvisten virvlade Roughhouse Jim oväntat om mot de andra; i samma ögonblick följde Berman exemplet, och Carling såg med en frysande känsla i hårrötterna två dödligt allvarliga revolvermynningar riktade mot sig och Sims. Bak piporna glimmade två par beslutsamma och kalla ögon, utan en skymt av det raljerande uttrycket från nyss.

— Hands upp! kom det som ett piskrapp från Berman, men i samma nu släppte han revolvern som om den bränt honom och sträckte själv upp händerna över huvudet, medan hans trinda ansikte gapade med slappt öppen mun och en värld av barnslig förvåning i ögonen. Också Roughhouse Jim räckte med en bister ed upp händerna, men ville inte släppa vapnet. Hans små tattsittande ögon lyste med ett giftigt sken.

Det hela tog bara ett ögonblick, och det virvlade runt i Carlings hjärna. Vad var meningen — voro inte de gästfria vännerna vänner längre? Förvandlingen verkade som ett slag på honom — också han stod med öppen mun och bara gapade.

Gubben Sims stod småskrattande och täckte de andra med sin lilla nickelbulldogg. Det riktigt lyste om den gamle.

— Rough-house Jim Daves, kommenderade han med tonvikt på varje ord ord, du har mött din överman. Seså, släpp min sexpiping, eller den bränner hål i handen på dig!

Jim tvekade ännu. — Hör på, Skinny, sakta i back — —

Bulldoggen spottade till, och revolvern föll ur Daves' hand, på vars knog i stället plötsligt framträdde en röd droppande strimma. Inte ett tecken till smärta syntes i det ärriga ansiktet, men hans stora käkar tuggade i vanmäktig ilska.

— Se noga till, boys, att händerna stanna där uppe, tills jag ger er lov, sade Sims. Därpå, vänd till Carling: — Say boss, hatar besvära er, men vill ni inte gå och plocka opp de där skjutvapnen och ge dem åt mig? Och glöm inte att den där långa drasuten har sin egen sexpiping kvar i hölstret — ta den också.

Carling, i vars hjärna det fortfarande gick runt, lydde mekaniskt. När han kom intill Jim för att lägga beslag på hans revolver, hörde han hur hans käkar malde — det lät som när hästarna tuggade havre. Det var inte utan att Carlings hand darrade litet, när den försiktigt drog den stora sexpipingens ur hölstret.

Under tiden höll gubben Sims ett litet tal. Tonen var utan malis, men han kacklade i högsta diskant när han skrattade, och orden voro anspråkslöst triumferande som hos en, som alltid var säker på sitt övertag. — Ni trodde allt ni hade mig fast den här gången, eh? Hi-hi-hi — gamla rävar är inte lätta att fånga, men jag måste ge er det erkännandet, att det var ett ganska slugt spratt ni tänkte ut, gossar — riktigt bra för att komma från Rough-house Jim Daves, som annars är starkast i det rena böss-spelet. Men ni är ena riktiga stympare, när det gäller spela teater; där

trampade ni in ordentligt, se? Nästa gång ni ser hederligt folk närma sig er lägerplats, ska ni inte överspela er roll så ni inte alls låtsas se dem — det verkar strax misstänkt, se. Och så den här lilla nätta komedien med skjutmatschen sedan — hi-hi, ho-ho! Inte illa, by golly, verkligen utmärkt — *om* och uti fall jag nu inte råkat vara från Redpeak, jag också. Hur kunde ni glömma det, eh? Fin stad, Redpeak, jag säger inte annat, men inte större än att var karl på pricken vet hur bra hans granne skjuter. Och dessutom: ni två hurrande stråtrövare har jagat i par så länge, att ni nog känner varandras säkra öga lika bra som två gamla äkta makar. Så den gubben gick inte — gick inte alls, he-he!

— Och tror ni, era sakramenskade gröngölingar, fortfarande, nu med uppriktig harm i stämman, att gamla Joe Sims, som trampat världens gungfly längre än ni båda ställda på varann och varit med om fler scraps än ni båda hinna med, om ni så blev gamla som Methusalem — vilket ni nu inte blir förstås, dumma kräk som ni är! — tror ni, frågar jag, att gubben Sims någonsin godvilligt skulle lämna ifrån sig sin trotjänare — han gav sin gamla sexpiping en kärleksfull blick — och stått försvarslös i ödemarken inför två berömda skälmar som ni, om han inte haft någonting uppe i ärmen? Va? Och tror ni — och han bröt ut i en lång tirad av oåtergivliga skällsord, ty tanken tycktes försätta honom i raseri — tror ni ni kan lura mig från mina principer. Jag har god lust att ge er en liten näsbränna för det misstagens skull. Fy raggen, pojkar, ni går aldrig långt. Ni har dåligt omdöme, dålig psykologi, dom kallar!

Karlarna stodo där inför honom, Berman skamsen och slokörad som en ertappad skolpojke, Rough-house Jim lömskt fientlig och vaksam, fortfarande tuggande med sina starka käkar.

— För himlens skull, håll inte på så där, Sims, eller jag tar till lipen, bad Berman. Det är för ynkligt; vårt fina spratt, som gav oss värk i geniknölarna vid framkläckningen!

— Man kan knappast ha värk i en kroppsdel man inte

har, kommenterade Sims torrt. Se där, ta ner nävarna nu och stoppa på er dom här. — Han kastade de hopknycklade sedlarna till dem. — Om ni fått dem i förskott för de thär smutsiga jobbet, så får ni ta dem tillbaka och säga som det är, att dom allt får skicka ett par styvare karlar att knäcka gubben Sims.

Då han skulle stoppa på sig bulldoggen igen, stannade han mitt i åtbörden och betraktade småmysande vapnet. — Boss, sade han, det är inte så dumt att tro litet sämre om sina medmänniskor än de ser ut att vara. Inte Kristi lära precis, efter vad jag kommer ihåg från söndagsskolan, men en mäktig god princip att leva på. Som nu den här gången. Se, jag var inte riktigt säker om ni var karl nog att bära ett hederligt skjutvapen på er — har sett stadsherrar, som lubbat bara de sett blänket från en stålpipa. Så jag tog för säkerhets skull med den här lillingen för er räkning, ifall vi skulle råka i en trång passage. Annars är *en* bössa gudinog för mig, sir.

Berman och Daves förde en viskande konferens några steg ifrån. Det var naturligtvis Berman som öppnade underhandlingarna med segraren:

— Jag vill säga dig det, Sims, att det här kan komma att stå dig dyrt, förklarade han buttert. Du har sårat Jim i handen — du har burit hand på överheten. Men vi ska glömma det, ifall du — —

— Säg det där en gång till, kommenderade Sims och höjde olycksbådande sin sexpiping. Och ta hatten av, när du säger det. Om du ljuger, så skall jag min själ knäppa några hårstrån från din syndiga skalle. Jag ska visa er smart skjutning jag!

— Hold on! ropade Jim Daves hest. Han hade slutat torrtugga nu, men hans små lömska ögon glimmade otäckt, och hans lätt nedhukade ställning gav intryck av ett vilt djur färdigt till språng. You god damn old son-of-a-gun, jag ska min själ — —

Berman ställde sig skyddande framför honom, när hanen på Sims vapen spändes med ett litet knäpp. — Sims, för Kristi skull, hör på mig! ropade han ångestfullt. Vi är

Duncan Dunns förtrupp — besinna vad du gör! Sheriffen är efter den där herrn, din boss, och vi hör till hans posse. ¹⁾ Huvudstyrkan kommer efteråt — det är mest man ur huse från Redpeak.

Sims sänkte inte vapnet. Han överlade hastigt. En sidoblick på Carling hävde sista resten av tvivel om dennes sak till någonting otalt med lagen — vad det än var, som de lade honom till last. Carling stod och skälvde av en besynnerlig frossa mitt i solsteket. Fetthjärtat hamrade ore gelbundet, så det brusade över trumhinnorna. Hade han hört rätt — sheriffen?

Nu hade gamle Sims' solklara plikt varit att utlämna Carling utan vidare. Men hur det nu var tyckte han inte om det. Han tyckte inte alls om den vändning sakerna tagit. Där var någonting avgjort suspekt på botten av alltsammans. Att Rough-house Jim och Berman inte givit sig ut i det här ärendet på eget initiativ hade han väl förstått från början, men att de skulle spela under täcke med lag och rättvisa smakade av den mest burleska komik för honom som kände dem. De gossarna hade sannerligen långt oftare jagats *av* sheriffen än de jagat *med* honom! Emellertid: bara det faktum att de blandat in sheriffen i saken bevisade att det kommit ut i Redpeak att den carlingska expeditionen gällde något fuffens. Det kunde t. o. m. hända att man genom någon oförsiktighet från Carlings sida satte den i förbindelse med den elversonska claimen, och då — ja, då kunde man alltför väl föreställa sig en allmän uttryckning från Redpeak med Duncan Dunn i spetsen. Hela Redpeak gick som en man i elden för Elsie Elverson, om det gällde. Gjorde inte han själv det också? Visst tusan — det kunde inte bli fråga om annat! Men — och han sneglade bort till den darrande konsul Carling — i valet mellan att utlämna honom åt de där båda strykarna och att försvara honom —

¹⁾ De amerikanska sherifferna äga rätt att vid razzia eller skallgång enrollera befolkningen sig till biträde och motstånd mot en medlem av en dylik »posse» betraktas enligt lag som motstånd mot ordningsmakten, medförande särskilt i väststaterna rätt drakonska straffpåföljder.

och det var nu *det* frågan närmast gällde — var Sims' ställning given. Och han gick ännu längre, han visste inte själv varför och tänkte inte heller närmare över det: han såg helst att den där store, tjocke greenhorn kom undan sheriff Dunn också. Det var detsamma som att göra sig till hans medbrottsling, men det tänkte Sims inte på. Han visste bara att det var förbannat synd om den store, tjocke — ett ynkligt bortkommet stadsbarn ute i Västerns vildhet med dess hårda lagar.

Det tog honom bara ett par ögonblick att besluta sig. Carling stod och väntade med en känsla att allt liv smalt bort och rann ner i stövelskaften. Jack Berman och Roughhouse Jim stodo och väntade, säkra på sin lögns triumf. Det var för resten inte helt och uteslutande lögn. Det var snarare en genialisk blandning, en inspiration, som kommit i samma ögonblick det sett ut som spelet varit förlorat. Det var sant, att sheriffen i Redpeak var på väg hitåt med en posse för att gripa den store tjocke — Jack Berman hade råkat mitt upp i dryckeslaget på Palatshotellets bar, då han vid avfärden vikit in för att få sin fickflaska fylld, och hade hört alltsammans. Men det var däremot lögn, förstås att *de* hörde till sheriffs posse. Det hade varit Jims stora inspiration i nederlagets ögonblick.

— All right, boys, avgjorde Sims. Stå stilla där ni är, mens jag säger ett par ord till min boss här. Han vinkade Carling till sig och viskade i hans öra, medan han med öga och revolvermynning fortfor att fixera de andra: — Det ser förkyllt ut för er, boss. Mitt råd är att ni lubbar, mens jag uppehåller de här svinen. Ta första bästa häst och rid för hin söderut — märk väl: söderut. Jag tar rätt på er senare.

— Men — —

— Det är en order, sir! avbröt Sims men en kall grå blyxt i sina ögon. Åt söder, Mexico, ni förstår — ju närmare gränsen desto bättre. Run along, sonny!

Och därpå ägnade han sig odelat åt de båda andra.

Carling lydde. Han var tacksam att någon kommenderade, ty själv var han oförmögen till varje initiativ. Denna

oväntade och olycksbådande knalleffekt efter ett långt dygns svåra lidanden hade paralyserat honom. Han hyste av naturen motvilja för stormiga scener, som ryckte honom ur hans flegma, och detta vilda revolverdrama gjorde honom sjuk. Ja sjuk — han kände att han var en märkt man. Hastigt som man flyttar pjäserna på schackbrädet hade spelet skiftat — för och emot. Han hade blivit matt i ett drag. Det var ett spel med livet som insats; han hyste intet tvivel om att de menade dödligt allvar, de där revolverhjältarna. Han kunde vara själaglad att få tillfälle att komma utom skott-håll. Sheriffen — — sjufallt fördömda papper!

Han förstod sedermera inte själv hur han med sin värkbrutna kropp lyckades kravla genom buskaget och upp på ryggen av en häst. Och han kom aldrig på det klara med varför han valde just den hästen. Det var ett småväxt brunt sto med snälla ögon och vittecknad nos som på en ko — den minsta i högen, Bermans förmodligen, att döma av ett stort B inbränt i sadellädet och de löjligt korta stigbyglarna. Ännu med havrepåsen över nosen och betset högt uppe i pannan lade hon skrämnd i väg med honom i sin karriär över sandvidden, och Carling låg framstupa och höll henne om halsen för brinnande livet, ur stånd att styra färden, glömande alla direktiv för det enda överhängande bekymret att hålla sig kvar i sadeln.

Det lilla bruna stoet hade aldrig förr haft en så valhänt eller så tung ryttare på sin rygg, och det förvirrade henne till den grad, att hon inte kom sig för att durka förrän ett par tre mil från läget. Vid första bocksprång föll Carling som en mjölsäck till marken, utpumpad, slut. Stoet stannade mekaniskt, betraktade den kolossala människofiguren med skygga ögon och sökte genom havrepåsen vädra sig till vad det var för en. Hela tiden höll hon varje muskel i sin fina, spåda kropp spänd till ögonblicklig flykt, ifall den underlige ryttaren skulle företa sig någonting misstänkt. Men han bara låg och flåsade och pustade och stönade och torkade sig om huvud och nacke med näsduken. Hade han gjort sig illa? tänkte stoet plötsligt ångerköpt och tog mop till sig och knuffade honom vänligt i ryggen med havrepåsen.

— Å herregud, herregud, beskärnade sig Carling i det han kravlade sig upp ur sanden. Han hade kommit att tänka på att han kanske var förföljd av sheriffen och måste vidare. Denna gång ordnade han hästens mundering på rätt, förlängde stigbyglarna och lyckades efter ett par försök komma upp i sadeln. Stoet klippte fortfarande misstänksamt med öronen, men var på god väg att försona sig med sin nye herre. Bara han inte varit så tung!

Carling studerade solläget och styrde hästen i vad han antog vara sydlig riktning.

VIII.

HURULEDES KONSUL CARLING LÄRS ATT SÄTTA VÄRDE PÅ BONDVATTEN.

Efterhand som han travade framåt förändrade öknens karaktär. Den blev ännu ödsligare och ogästvänligare än förr. Det var som en varning åt små människokryp att inte ge sig för långt ut.

Vid Last Drink hade sanden ännu varit genomskuren av otydliga, halft igensopade kreatursspångar, som alla lett till vattenhållet. Här syntes inte ett spår, varken efter djur eller människa. Allt liv upphörde: inte en fågel, inte en insekt, inte en tarantel. Varje tecken till vegetation var lämnat bakom; malörten och manzanitan och kaktusen hade ännu markerat jämförelsevis farbara trakter — här ute fanns inte ett strå, inte en kvist.

Själva sanden tog slut. Jorden var betäckt med ett alkaliskt damm, vitt som snö och solbakat i en lätt skare, som brast och splittrades i skärvor under hoven. Små fjäderlätta moln stego upp vid vart steg och trängde envetet in mot den svettiga kroppen och orsakade en outhärdlig klåda. Ögonen runno av svedan; varje por brände frenetiskt. Inte ens svettningen — ymnig, enorm och översvallande — gav någon lisa; den gav bara ett klibbigt fäste åt det salta dammet.

Terrängen flacknade allt mera. Kullarna och vågkamarna glesnade och blevo lägre. Det var som orkade inte ens marken häva sig längre. Från hästryggen hade han nu den tröstlösa utsikten över mil efter mil av samma absoluta

ödslighet åt alla håll, ända bort till den oändligt avlägsna horisonten, där hettan skälvde som en skimrande dunstgardin över världens ände. Det var den enda rörelsen i den döda landskapsbilden: hettan som steg och steg som ett flimmer i luften över den vitglödande slätten.

Hettan ja! Vad visste människorna om hettan egentligen? Här var själva ordet inadekvat, räckte inte till för begreppet. Finsk bastu var skälvande polarköld mot detta! Här var själva helvetet öppet med alla fyra matade proppfulla. Här stod inte hin själv ut.

Fram på eftermiddagen föll han frivilligt ånyo av hästen och skulle blivit liggande — ville faktiskt ingenting hellre — om inte den brännheta marken drivit honom upp med ett rytande. Förtvivlad och nästan blind av svetten, som dröp honom i ögonen, såg han sig omkring. Skugga? — Han skrattade bittert till. — Skugga? Inte ett spår! Och nu skulle den heta sanden hindra honom att vila också, fast han resignerade beträffande skuggan. Han kände redan hettan tränga genom ridstövlarnas bastanta bottnar, och när han på försök ånyo med handen kände på sanden, höll han på att bli skällad. Jo, det här var härligt!

Upp och rida igen? Omöjligt — hans skänklar voro som flådda och var muskel värkte värre än någonsin hos Turner. Han orkade inte längre — om han så skulle brinna upp levande i den här helvetesugnen, så *orkade* han inte. Varje människa var i stånd att tåla jämt *så* mycket, och han hade kommit till gränsen av *sin* förmåga.

Hela hans stora, tunga kropp, skrek efter vila. Han lutade sig mot hästens länd och torkade svetten ur ögonen. Djuret badade i svett som han själv, men hon var inte glansvåt utan mattgrå, betäckt med en skorpa av solbakat damm, under vilken svetten dröp som ström under is och föll i stora droppar från hasorna, och bringan. Nosen slokade helt nära marken, och hon andades häftigt, krampaktigt, flåsande. Oupphörligt krafsade hovarna i sanden, så det blev djupa hål där hon stod. Av och till tuggade hon skramlande på betset och kastade en talande blick bakåt på kanten, som hängde vid sadeln. Carling förstod. Han var för resten

oerhört förstig själ, så han vid det här laget möjligen kunde tänka sig att hålla till godo med en munfull Last Drinkvatten. Möjligen.

Han tog kanten och konstaterade att den var full. Han drack ett tag, så ett till. Det var inte dåligt — varmt och jolmigt förstås, men ändå ganska drickbart under förhandenvarande omständigheter. Så tog han sadel och betsel av stoet och hällde vatten från kanten i hennes mun. Hon skulle tömt flaskan med ledighet, om han bara låtit henne. Stoet, tänkte han snålt, fick allt vänta med att slutligen släcka sin törst, tills de kommo till en källa; kanten var knappast tillräcklig för honom ensam, om inte Sims kom med nya förråder innan kvällen.

Hästen stod stilla nu, djupt över hovarna nedsjunken i marken. Det gav Carling en idé. Med foten skyfflade han undan det övriga sandlagret från en kvadratfamnns yta och fann sanden några tum under skaren tolerabelt sval. Hästkraken var inte dum hon — van vid öknen, förstås. Så lade han sig hostande som en besatt i det salta dammet, raklång med sadeln till huvudgård och panaman för ansiktet. Hans stora kropp värkte fortfarande fram svett i strömmar; men det var en obeskrivlig lisa bara det att få slappt sträcka ut lemmarna och dåsa. Han halvtänkte på sommarens gröna friska gräsmattor där hemma, hur ljuvligt det skulle vara att få löga sig i deras doftande svalka. Och hans trötta tanke gick längre: till ett härligt sjöbad i klargrönt vatten, med svala vindar jagande små toppiga vågor. Och överallt tänkte han sig fullt upp med människor — ängarna voro översållade av folk, som sov och rullade och flirtade; och i det klargröna vattnet plaskade glada människobarn med förtjusta röster återskallande från de små toppiga vågorna.

Ty det var det mest skrämmande här ute: ensamheten. Det var så dödstyst runt omkring, nu sedan hästens steg inte längre rasslade i sanden, att tomheten kändes som en otäck värk i örat, och en beklämmande ångest i bröstet. Han var glad över att han hade hästen vid sin sida.

Solens smälta kopparskiva sneddade allt lägre och blev allt större ju närmare den kom horisontens urblekta, utbrunna blå. Själva stoet, som stod orörligt med slokande huvud, kastade nu en smula skugga — en svartblå fläck, inte större än en hund. Men den växte småningom: den förfärliga dagen led mot sitt slut.

Sims — var dröjde Sims?

Av och till reste sig Carling på armbågen och såg sig omkring. Där fanns ingenting att se, ingenting att fästa blicken vid. Bara samma vitglödande helvete åt alla håll, obrutet, evinnerligt.

— Det blir väl då min lott att kampera här i natt, tänkte Carling. Var tusan håller karlen hus?

Han kom att undra hur gubben Sims klarat hyskan med de där revolverhjältarna. Det var visserligen sant, att det inte var honom de ville komma åt, men den där långa räkeln — Jim Daves hette han visst — hade haft gift i ögonen på sistone, och Carling hade inte tyckt om hans sätt att tugga sin ilska med de där starka, svällande käkarna. Fick han bara sin sexpiping tillbaka, så fick nog gubben Sims en hård dust med honom. Tänk om — — tänk om — —?

— Ånej, sade han högt, Sims klarar sig nog!

Det var bara att vänta då. Sims skulle förstås ställa om att de fingo tillräckligt försprång framom sheriffen för att hinna över gränsen.

Men ju längre han låg, desto fler tvivel kröp där fram. Som nu bara det: hur skulle Sims kunna göra sig kvitt de där båda banditerna? De visste att Sims skulle söka upp honom, Carling — följaktligen skulle de suga sig fast vid honom som två långhalsar. Och blev han inte kvitt dem, innan sheriffen och hans band kom till, så hade han föga utsikter att få fullfölja sin privata expedition. Då skulle de, hela hopen samfällt, vara över honom, konsul Karl Carling — —

Han tog en ny överblick av terrängen. Ingenting syntes till. Samma obrutna vitskimrande ödslighet åt alla håll. Men det hade krupit en smula färg i det vita. Bleka, obestämda pastelltoner i gult och rosa, svaga reflexer av västra

himmelns djupnande glans, dämpade i fjärran det vitglödande skimret över slätten, och stoets skugga fick en dragning åt violett. Medan två tredjedelar av horisonten behöll sin utbrända, sjaskigt blåa färgton, prälade västra synranden med en blekgyllne bård, som långsamt vidgade sig solen i möte och blev varmare, rödare och mer strålande, medan han häpen låg och stirrade. Solen var större och rödare än han någonsin sett den och oscillerade av hetta. Det var allting mycket vackert, men han fick en besynnerlig känsla av att någonting var på tok. Var solen felplacerad, eller var det han, som — —?

— Huh, sade Carling och kravlade sig upp.

Sims hade sagt att han skulle rida åt söder. Men det sakramenskade stoet hade gett sig i väg utan att fråga efter väderstreck eller order. När han äntligen fått henne tyglad hade solen stått i zenit, och han hade mest på måfå slagit in i den riktning han antog vara söder. Nu visade det sig att det var väster i stället — rakt mot solnedgången. Om han överhuvud strikt hållit någon bestämd riktning — och det var något han inte var riktigt säker på — så hade det varit västerut.

Oh well, sökte han trösta sig, där fanns ju alltid spåren efter stoet. Sims var ju en erfaren trailer, en specialist på spår i sanden. Var han bara fri och oskadd och lämnad åt sig själv, skulle han säkert ta sig fram till Carling var som helst i öknen.

Men när han vände sig ifrån solnedgången och kastade en förtroendefull blick tillbaka den väg han kommit, sprack där plötsligt ut en otäck kyla över hela kroppen, och fetthjärtat stannade. Vad innerst i röda nu då? Han stirrade med fasa på marken, där hans häst trampat för bara några timmar sedan. Sanden var slät och jämn och orörd som hela den vida, jungfruliga slätten runt omkring.

— Men jag har väl inte *flugit* hit heller? utbrast han och torkade med skälvande hand svetten ur ögonen. Han tog några steg framåt i den brännheta sanden och stirrade som förhäxad på marken.

Här kom jag ridande, sade han högt för att övertyga sig

själv och pekade på marken framför sig. Hästen sjönk in djupare än jag gör nu — och nu — inte ett spår!

Han trampade omkring och iakttog sina färska spår. Knappt hade stöveln lämnat sitt hål — sanden gick honom till fotknölna — innan den kruttorra, mjöliga materian under skaren började tillra och rasa ner i gropan, som småningom fylldes igen och försvann. Det gick lika hastigt och automatiskt som på gungfly.

— Så nu börjas det, sade han och nickade melankoliskt. Han gick tillbaka till sin plats och satte sig att grunda på vad det egentligen kunde innebära, detta att ha gått vilse i öknen. Solen började spruta sin påfågelsgranna avskedshälsning över himmel och slätt; det var det praktfullaste färgspektakel en dödlig kunde bjudas på, men Carling såg ingenting, satt bara och stirrade framför sig och kände sig som en liten futtig nål borttappad i ett oerhört konglomerat av döda myrstackar.

— Så nu börjas det, nickade han; nu börjas det *riktigt!*

Det var fatalistens resignation inför det oundvikliga, trögdjurets passiva accepterande av ödets nycker. Men där var också något av aningens igenkännande inför det väntade. Djupt, mycket djupt under Carlings rhinoceroshud hade på sistone försiggått en förvandling — eller åtminstone början till en förvandling. I undermedvetandets lönligaste skikt hade en främmande skuld känsla väckts till liv och långsamt och dallrande stigit uppåt som en bubbla ur träsket. Den hade givit en skräckrelief åt hans mardrömmar och sträckt tafatta trevare under hans tankar och handlingar, tills hans oblygt aggressiva självkänsla blivit underminerad.

Känslan av skuld — känslan att han var en dålig människa.

Gud vet när den fötts; kanske fröet lagts av mr Fairbanks i International Harvester — kanske den helt organiskt växt upp som en följd av motgångarna och kassafebern. Den var bara så ny, att han ännu inte hunnit ge den namn, knappast ens bli klart medveten om att den fanns där. Han hade närmast förnummit den som en tyngd och en börda,

en skugga över hans segervissa optimism — men framför allt som en föraning om en olycka, en katastrof.

Han, konsul Karl Carling, som varit för bekväm att belasta sig med moral och skattat sig lycklig att inte äga något samvete, hade börjat tvivla på möjligheten att i längden undgå konsekvenserna av sina handlingar. Han hade börjat misstänka att någonstans i var människas liv lurade straffet, vedergällningen, i en eller annan form.

Och under hela denna ökenritt hade han allt starkare känt olyckan närma sig. Med sheriffen och hans posse hade vedergällningen redan ryckt honom in på livet. Hade han undgått dem bara för att drabbas av en vida värre olycka?

Då föredrog han helt naturligt att bli gripen. Den tomma, dödliga öknen skrämde honom. Han hade studerat kartan tillräckligt för att veta Gila-öknens fruktansvärda utsträckning — räddningen fanns inte närmare än hos Duncan Dunn eller i Redpeak.

Under de närmaste dyggen sökte han ta sig tillbaka samma väg han kommit. Men han hade ingen ledning, rakt ingenting att hålla sig till. Ibland tyckte han alldeles bestämt att han vandrade i en vid cirkel; det måste vara så, eftersom han alltjämt trampade samma vitglödande alkali. Snart nog blev det honom likgiltigt vart han kom, bara han hittade ut ur öknen.

Hans veckolånga kringirrande var ett herkuliskt kraftprov, som kunnat komma mången härdad, strapatsvan ökenbo att duka under. För goddagspilten Carling var ansträngningen övermänsklig. Hela denna tid — han förlorade snart förmågan att räkna dagarna — levde han på sitt eget fett och ett skålpund torra skorpor han hittat i sadelpåsen. Det värsta var ändå törsten. När vattnet i kanten tog slut, var han ur stånd att ersätta det. Han hittade inte en droppe vatten på den vida areal han genomströvade, ehuru gäckande hägringar och febersyner ständigt höllo honom på språng efter underbara oaser och flödande klara

källsprång, praktfulla breda floder och överdådiga vattenkonster à la Versailles.

På tredje dagen störtade stoet — segnade ner i sanden och var slut. Han begrät det lilla tåliga djuret som han ännu aldrig sörjt en vän. Redan därförinnan hade han emellertid fått lov att ta sig fram ändlösa mil till fots; hästen hade varit för utmattad att bära honom längre.

Först nu var han riktigt ensam. Den oändliga tomheten slog samman om honom, hotade att dränka honom. Den var farligare än sol och hetta och törst och hunger tillsammans. Den kvävde den sista resten av hans envisa optimism, satte sig som en oresonlig skrämsel i bröstet och infekterade den trötta hjärnan med besynnerliga tankar.

— Jag står inte ut, sade han sig. Det är rent förbanat, men jag står inte ut.

Och en kväll, då hettan envist dröjde långt efter det den förhatliga solen sjunkit i sitt purpurdis och stjärnorna, stora, klara och blinkande, tänts på den låga, bläckblåa himmelskupan, tog han fram sin lilla nickelbrowning och redde sig att dö. Tigande tyst så det dånade i örat låg slätten vit som en snöyta åt alla håll, en underligt död vithet utan skuggor som en liksvepning över en död värld.

— Jag står inte ut, sade Carling högt för sig själv.

För honom hade Gud aldrig spelat någon roll — hade helt enkelt inte existerat. Jo, på skolbänken: den slentrianmässiga kristendomsundervisningens dammiga och skräckinjagande herre, som han livligt hoppades skulle ha händerna så fulla med viktigare saker, att han inte hade tid med lilla Kalle. Och det hade han inte heller haft. I kraft av kontrastverkan hade han ibland senare gjort sig påmind, då högmässoklockorna larmat i kyrktornet och högtidliga gummor med psalmböcker mellan trådvantarna chockerade blickat upp mot fönstren på Statt, där ett nattståndet sällskap vid sista frukosten just stämde upp *sin* högmässa: »Hellan går!»

Men det hade inte generat.

Överhuvud hade livet bara bekräftat pojkårens misstankar, att Gud var till bara för gamla gummor och döende

Nu var han själv döende, och ofrivilligt kom han att tänka på vad sedan skulle följa. Konsul Karl Carling från Sverge skulle dö. Det betydde närmast slut på irrandet och ansträngningarna, svettningen och törsten. Det betydde vila och lisa — utplåning. Och så till vida var allt gott och väl. Han kunde bara inte föreställa sig, att allting verkligen vore slut med detta. Eftersom han aldrig brytt sig om att tillägna sig någon sorts livsfilosofi, var han vid famlandet i det stora okända hänvisad till vad som fastnat i minnet av barndomens lärdomar om religionens element. Och där framstodo tre väsentliga ting: gud, himmel, helvete. Gud kände han inte; att komma till himmeln var sålunda alldeles uteslutet — för resten föreföll tanken honom absurd: konsul Karl Carling som en sjungande och harpspelande ängel i sida vita kläder på en gata av guld! Återstod följaktligen helvetet. Han tänkte på det med största resignation. Helvetet kunde inte vara värre än nuet, åtminstone inte hetare. Och det ägde ett stort plus framom öknen: där fanns annat folk!

Och så irrade hans tankar från heliga ting till profana. Från gud till kvinnan var det bara ett tuppfjät, eftersom han inbillade sig att det just var det gudomliga hos kvinnan han älskade — älskade men aldrig fann. Egentligen var det skada att han skulle dö utan att ha funnit det. Ty det *fanns* där! Han, kvinnohataren, cynikern, hade sett glimtar av det hos en god liten kvinna som Billie och till och med hos en vampyrtyp som miss Kenyon, där hon stått inför honom i sitt fördärvade kötts skönhet. Någonstans i världen satt kanske just nu en liten kvinnoängel och väntade på honom som på sin av ödet bestämda make...

Febern gav hans fantasi vingar och befolkade den vita, tysta slätten under stjärnorna med led av eteriska, överjordiska kvinnoväsen, som logo och lockade. Av och till flöt ett ansikte förbi, som var honom bekant — en mun lyste röd, som han hade kysst någon gång, en kropp skimrade fram, som han hade köpt till en minuts brunstig lek. Men överjordiskt sköna och fullkomliga allesammans.

Pistolen föll ur hans hand och väckte honom till ett ögonblicks halvmedvetande.

— Det enda helvete jag är rädd för, sade han drömmande, är ensamheten. Och finns det därtill kvinnor i inrättningen där borta — ett slags samhelvete — förlorar ju straffet hela sin plåga. Då blir själva lidandet ljust och lätt . . .

Han plockade upp vapnet och tryckte av det mot tinningen. Det sade ett skarpt klick i tystnaden. Han skratade till och slängde pistolen ifrån sig.

— Undrar om jag spelat teater för mig själv hela tiden? frågade han häpen ut i rymden. Den uslingen Berman tömde ju hela magasinet!

Han torkade svetten ur pannan och stirrade med en rysning ut över det döda vita. Fatalisten Carling sade honom att han mottagit en fingervisning av ödet. Men det trängde knappast genom hans omtöcknade medvetande.

— Vi få se i morgon, mumlade han apatiskt och sträckte ut sig. I morgon — — Och domnade bort.

Klockan fem vaknade han av solen. Det var hett redan då.

Hans första tanke var vatten. Strupen brände som ett glödsmlätt rör och gommen och hela munhålan kändes som sandpapper med starkpeppar på. Tungan var en bit torr tilläder.

Kantinen var tom — naturligtvis! Han hade bara drömt att det regnat. Drömt att han legat med vidöppen mun och inte en tråd på kroppen och sugit i sig vatten med varje por som en svamp.

Han såg på sitt ur. Bara fem, och redan klibbade kläderna vid kroppen såsom limmade. — Det blir hetare än vanligt i dag, försökte han säga, högt som han tagit för vana här i ensamheten; men det gick inte att få fram ett ljud. Tungan bara skallrade i munnen som ett rudiment, och stämbanden vägrade ge ljud. Förskräckt tog han sig om strupen, som kändes svullen och hårdnad. Ur en ficka i norfolkjackan, som numera bara gjorde tjänst som huvudgård, letade han fram en fickspegel i ett litet inventiöst toalettetui och synade sig, i det han sträckte på halsen och gapade. Men herregud, var *det där* konsul Carling? Bilden i spegeln vi-

sade en typisk luffare med tumslång stripig skäggstubb och den brunbrända pergament huden fallande i tomma påsar och veck kring trötta, ruskigt slappa drag. Läpparna voro svartblå och ögonen nästan igengrodda inom röda valkar, som droppade var. Hans blick skyggade för hans egen bild som om han sett något otäckt.

Han nickade melankoliskt för sig själv, då han stuvade undan etuiet. Detta är vad som återstår av konsul Karl Carling — hans imponerande front! suckade han. Han steg mödosamt upp och mätte med blicken sin figur. Den hade krympt ihop otroligt; kläderna hängde i lösa säckar, och byxlinningen gick ett halvt varv till om midjan. Den charlatanen Turner skulle se vad som menas med verklig banting, tänkte han med en glimt av galghumor.

Så började vandrigen igen: tramp, tramp, tramp. Sandskareh brast och splittrades i skärvor för vart steg, men bakom honom fyllde stoftet hastigt igen hans spår. Hettan steg och steg. Vid sjutiden var det som om han stått framför en öppen masugn. Det artade sig till den svåraste dagen i denna räcka svåra dagar. Eller började hans krafter på allvar svika, var han slut?

Han skakade sina knutna händer mot solen och mumlade förbannelser. Med saknad tänkte han på den revolverkula som förvägrats honom. Vad var meningen med detta? Straffet stod ju inte i någon rimlig proportion till hans brott? Brott? Han skulle gottgöra alltsammans, betala tillbaka var eviga cent han var skyldig, träla och slita och förödmjuka sig — arbeta som gatsopare, om det gällde — bara han slapp ut ur detta vitglödande gehenna. Han svor dyrt och heligt att han skulle göra det.

Vid niotiden måste han igen slå sig ner i sanden för att vila. Han sam i svett, och rygg och skuldror voro så sönderbrända och fulla med blåsor, att han inte ens kunde lägga sig ner. Han satt med uppdragna knän, armbågarna på knäna och huvudet i händerna — en ställning han ännu för en vecka sedan omöjliga skulle gått i land med — och önskade sig utan att tänka, utan kraft att tänka, slut på alltsammans.

Vatten! ropade var fiber av hans kropp — vatten, vatten! Han tuggade fradga. Heta tårar välldes upp i de inflammerade ögonen och runno ner i skäggstubben utan att han visste det.

Att dö av törst — han, Karl Carling! — det var väl ändå den mest infernaliska ödets ironi, som någonsin gjort slut på ett människoliv. Han höjde sina knutna händer mot skyn och hädade.

Ett föremål drog hans blick till sig. Några meter ifrån honom låg någonting i sanden. Det var så länge sedan han sett något annat än sand, att han med barnslig nyfikenhet trots smärtan i lederna kravlade sig upp och gick bort och tittade.

Han skrattade till. Det var en gammal vattenkagge med brustna band, som föll i sär när han sparkade till den med fotspetsen. Han kunde se att den varit av den tillplattade, ovala form, som infödingarna begagnade på hästryggen. Tankfullt petade han med stövelspetsen i den lilla högen av trävirke. Här hade alltså ändå färdats människor en gång — han fick till och med veta initialerna på den okände ägaren till kaggen: »S. E.» stod det inbränt i träet. Gud, om han haft denne okände här nu — med eller utan vatten skulle han slutit honom i sin famn!

Naturligtvis skulle han varit *utan*. Den brustna kaggen där bar ju vittne om en tragedi. Man kastar inte mitt i öknen en vattenkagge av hästen, så länge det finns en droppe i den — knappast ens då. Ifall — och tanken kom till honom med en stråle av hopp — ifall man inte har bara en kort bit kvar att färdas . . .

Han rätade upp sig och såg spejande omkring. Bortom den oändliga vitglödande slätten slog den sjaskigt urblekta horisonten sin obrutna ring omkring honom. Det fanns ingen solrök så här dags, och han såg klart mil efter mil av det döda intet. Men kanske strax där bortom cirkeln fanns människor och räddning?

Han skrattade till igen, hårt och hånfullt. Det var mer än en dagsresa till periferien för honom i hans nuvarande tillstånd — och han skulle vara slut innan morgondagen.

Ett stycke ifrån föll hans blick på en annan kagge, halvt begravnen i sanden. Han gick dit i ett vanvettigt hopp att hitta en droppe kvar på botten. Ånej, så väl var det intel Också denna var gammal och söndertorkad av solen, som sken in genom springorna, men höll ännu ihop inom banden. En rad små lysande prickar på sanden inunder drog hans uppmärksamhet till sig. Det var solstrålar, som silade ner genom en rad små nålfina hål i träet. Maskhål? tänkte han. Nej, de löpte i en snörrät linje med regelbundna mellanrum — tydligen människoverk.

Tacksam för en avledning för tankarna grubblade han på ändamålet med dessa hål. Han gick tillbaka till den första kaggen och undersökte varje brädbit. Mycket riktigt: samma fenomen återkom på en av dem, men hålen voro så fina, att han bara kunde upptäcka dem mot dagern. Idiotiskt! tänkte han; de där hålen, hur fina de än voro, måste oundvikligen med tiden tömma hela kaggen. Inte underligt att »S. E.» slängt sina kaggar — de voro ju obrukbara.

I fråga om räddningen bevisade således fyndet ingenting. Det hade bara väckt ett hopp för att ögonblicket därpå smärtsamt kväva det. Nu orkade han inte ens hänskratta längre.

Han gick tillbaka till sin viloplats, där han makat undan det översta sandlagret, och kröp ihop som ett sårat djur. Timme efter timme förgick, solen steg och steg, hetan blev fruktansvärd. Han tog panaman av huvudet i den förtvivlade avsikten att framkalla solsting. Han kippade efter andan som en fisk på land. Han ville det skulle vara slut nu. Definitivt!

Fram mot kvällen såg han en ny hägring. Mellan höga buskklädda sandbranter flöt en grund och strid flod, så fattig och mager att den mer liknade en bäck. I det torra gräset uppe på branten gick en häst och betade, litet längre bort en ko med en halmhatt på hornen. Över en dunge av förkrympta träd — fruktträd förmodligen, ty de löpte i jämna rader — skymtade taket av ett litet hus. En kvinna stod vid taggträdsstängslet och strödde korn åt hönsen, som stimmade omkring henne. Hon var klädd i en blåblommig

kattunskänning med uppkavlade ärmor och storbrättad trädgårdshatt. Hela bilden stod så levande och verklig som om den bländande, solflimrande rymden varit en kinematografduk.

Men vad som slog honom var att den var så anspråkslös, så möjlig. Inga slösaktigt sprutande fontäner eller skimrande palats eller gräsmattor à la smält smaragd, ingen fet och präktig flod med överjordiskt kristallvatten och proppfulla lustångare. Bara en fattig liten lantlig idyll från randen av öknen.

Den varade bara några minuter, men det var nog att sporra honom till en sista jätteansträngning. Han hade fått för sig att hägringen måste vara en verklighet helt nära. Hela den natten vandrade han stapplande framåt, låg som död i följande dags solglöd, men tog med sammanbitna tänder och sinnet fullt av förtvivlans trots upp marschen igen på kvällen. Han grät ibland och svor ibland och hädade ibland, men allt emellanåt lovade han sin plågoande och nemesis — vem det nu var; gud förmodligen? — att bättra sig och göra allt gott igen, bara han kom ut ur sitt helvete. Han mutade som ett barn med fagra löften.

Så en dag i kvällningen, då hans själ och sinnen redan tycktes döda och hans stora kropp stapplade framåt blint som en automat utan annan drivkraft än en själlös fjäder, som redan var betänkligt slapp, störtade han huvudstupa utför randen av en plötslig klyfta i sandslätten. Han rullade genom buskar, som piskade och revo och stungo för att väcka hans domnade medvetande, och hamnade på en stenslätt och slog sig illa. Fjäderuppdraget hade ännu några slaka varv att gå, varför han envist arbetade på att resa sig igen, men med en druckens milda förvåning konstaterade att det inte ville gå. Hans halvvakna öra uppfångade ett ominöst brus, men ljudet gick hans medvetande förbi. Gång på gång sökte han kravla sig upp för att fortsätta, men föll bara ner igen och låg slutligen stilla och slak på stenslädden som en grotesk människoruin.

Konsul Carling höll på att dö.

Men det betydelsefulla bruset i luften fortfor. Utan uppehåll, långsamt och tåligt som den legendariska frälsningen borrhade det sig igenom hans blytungade coma, tills det fann rätt på och smekte den enda sträng, som ännu kunde bringas att vibrera. Människorinnet sväljde krampaktigt ett par gånger, medan ansiktet förvred sig av smärta. De torra svartblåa läpparna mumlade något — ett enda litet ord, som betydde livet:

— Vatten — vatten . . .

Han höll på att domna bort igen, var för svag att reagera längre. Men bruset gav inte tappt. Tålmodigt kallade det och lockade, steg i crescendo ibland som en tvingande maning och sjönk igen till ett snärjande, monotont mummel som en väckande litan. Det ryckte i Carlings igensvullna ögonlock, han försökte komma åt att se, men måste med fingrarna bända upp dem. Ansträngningen därvid tycktes vara allt han orkade med, ty han låg molstill en lång stund och stirrade med ett blodsprängt öga genom en smal springa, som långsamt vidgades som i skräck. Några fot ifrån, mellan stenarna, nästan så han kunde nå det med sin utsträckta hand, flöt hastigt en grågul välling förbi med ett himmelskt porlande.

Vatten!

Med en våldsam anspänning koncentrerade han sin domnade vilja i en enda punkt: *att nå dit bort*. Han nödgades arbeta på det med instinktens hela makt, ty hans själ var redan ett gott stycke hinsides. Så var där problemet att förmå musklerna att lyda. Han förmådde inte resa sig; var lem var centnertung. Så sökte han rulla sig fram. Stenarna stötte mot hans ömma kropp — men det gick! Han fick munnen till vattenkanten och sög i sig som ett djur. Det tog tid innan hans förtorkade strupe och gom reagerade för den ovana njutningen, och skälvande girigt tvang han sina muskler att släpa den tunga kroppen allt längre och längre ut över strandstenarna, tills han hel och hållen låg och lögade sig i flodens himmelska svalka.

Livsandarna återvände. Han ömsom drack och badade, kravlade sig emellanåt upp i buskarna och skrattade och slog omkring sig i ett delirium av glädje för att stunden därpå åter ligga i vattenbrynet och njuta med varje por.

Välsignade, sjufallt välsignade vatten!

IX.

ÖKNENS ÄNGEL.

Någon gång i tidernas begynnelse hade bäcken varit en respektabel flod. Det stod att läsa på branterna. Småningom under årtusendenas lopp hade den sinat allt mera, bädden den grävt i ökensanden förträngdes, tills det bara blev några fot vatten i en ravin med några meters bredd. Men det var tillräckligt att frälsa människors liv och räcka en lång, smal arm av mager, grådaskig vegetation utåt en i övrigt fullkomligt steril öken. Folkloren hade med sin traditionella överdrift döpt stället till Lyckodalen.

Det visste inte Carling, förstås — ifall han det gjort, är det antagligt att han sökt lägga så många mil mellan sig och dalen som möjligt före soluppgången. Nu sov han i stället lugnt i buskarna vid vattenbrynet, knappt medveten om en lägereld med några raggiga karlar och hästar omkring, som natten lång brann på krönet av den motsatta strandbranten. Han låg nere i skuggan, dit det oroliga eldskenet inte nådde, i en tung, tung dvala. Han vaknade inte ens, när hästarna vattnades vid bäcken ett stycke högre upp vid vadstället.

Men en vag aning om fara och försåt arbetade sig ändå fram under sömnen. Mot morgonen spratt han utan yttre anledning häftigt till och var i samma nu klarvaken, med varje sinne på spänn. Det förvånade honom själv.

— Ormarna, tänkte han och lyssnade efter det genomträngande skarpa ljudet av skallran, som han mindes från första dagens ritt med Sims. Men allt var dödstyst; bäcken

ensam sorlade vid hans fötter. Vad han kunde se av himmelskupan mellan strandbranterna — plötsligt föreföll honom utsikten olycksbådande inskränkt — var bläckblått med stora klara stjärnor som titthål från en upplyst sal. Det var kanske midnatt, kalkylerade han, men som om någonting av största vikt berott av tidsbestämningens precision, tog han resolut rocken på armen, fyllde kanten mellan stenarna och började klättra uppför branten. Det var mödosamt, och han var förfärligt matt ännu; han måste gripa tag i de stickande buskarna för att häva sig upp, men hela tiden bemödade han sig att göra så litet buller som möjligt. Den mystiska känslan av förestående fara vek inte ifrån honom.

Väl en gång uppe, förstod han den. Alldeles oförberett träffades han av skenet från elden mitt emot och kastade sig ögonblickligen på knä bland buskarna. Försiktigt och med en otäck kväljande känsla i sin tomma mage såg han dit över — på karlarna, som lågo utsträckta i sömn kring elden, på hästarna, som bildade en sammangyttrad grupp med huvudena på varandras ryggar litet längre bort — och ältade i tankarna ett namn, som omedvetet förföljt honom genom öknen alla dessa dagar:

— Duncan Dunn — sheriffen!

Utan överraskning, som en självklar och väntad sak.

Nedhukad smög han, flämtande av svaghet, sakta vidare. Ett stycke ifrån honom till höger sken den vita öknen matt som en oändlig snöslätt emot honom — en syn som gjorde honom sjuk. Men här vandrade han på en fast matta av torrt steppgräs, som prasslade sakta mot stöveln, mellan låga buskager, som i konturen påminten honom om hans hemlands vide och sälg, fast de här stucko om man tog på dem. Med en befriad suck rätade han upp sig, då han kommit utanför eldskenets räckvidd: ingen hade märkt honom av de där på andra sidan.

När han nu tänkte på det, slog honom hela vidden av hans olycka. Här var folk, de första han sett på en evighet, människor som han längtat efter med sjuklig styrka i ensamhetens ensamhet — och nu smög han sig bort ifrån

dem i stället för att skynda och falla dem om halsen under glädjetårar. Vad var nu det här? tänkte han med en ny förskräckelse. Varför flydde han, varför gömde han sig? Måste han döma sig till evig isolering, evig ensamhet? Han, Karl Carling, som älskade människor och allt vad därmed följde över allt annat!

Duncan Dunn, sheriffen! Det var inte längre sedan än i går han varit beredd att hälsa till och med honom med glädje och översvallande tacksamhet. Han hade ju inte begärt bättre än att få utlämna sig själv. Och nu.

— Satans papper! bröt han ut och rev sig i barmen. Nu var hans tålmod slut, nu hade han lidit nog. Han skulle kasta hela rocken dit ned i floden — och han stod redan färdig. Men lägerelden där borta varnade honom. De skulle fiska upp rocken och komma honom på spåren. Det skulle inte nytta honom det bittersta — tvärtom. Och hela tiden hade han ett besvärande minne av att han bundit sig, att han inte kunde göra det, att han lovat någon något och att denne någon inte var att leka med.

Nå ja! Han skulle vänta tills det blev dager och han kunde tända eld på alltsammans. Det var det enda riktiga.

Och så lunkade han trött framåt igen. Vart? Å, han visste det så väl! Någonstans där framme fanns en farm med äppelträd i jämna rader och ett litet vänligt hustak däröver. Hägringen . . .

Där bodde en kvinna, som brukade gå klädd i en blå kattunsklänning med uppkavlade ärmar och en stor trädgårdshatt och mata hönsen vid taggträdsstängslet. En kvinna . . .

Han viskade det för sig själv, där han gick: — En kvinna! Och hade en förnimmelse därvid som av ett ljuvligt, himmelskt mysterium. Han kände sig smältande sentimental och suckade. Billie De Bough kom för honom, liten, mjuk och insmickrande.

Han blev inte det minsta överraskad, när han nådde fram till taggträdsstängslet och såg farmen ligga där bakom som en stor svart klump på ett jättelakan. Marken var här litet högre, och i stjärnljuset såg det ut som om det ändlösa

vita runtomkring sakta och smygande kommit närmare i en olycksdiger hungrig ring av död och förintelse. Den lilla svarta fläcken med sina tunna armar utmed stränderna skälvde liksom hjälplöst i natten.

Han gick runt stängslet och tänkte: — Jag skall vänta till morgonen för att inte skrämma henne. Jag skall vänta tills Dunn och hans folk gett sig i väg. Annars förråder hon mig säkert — så som jag ser ut.

Bittert saknande sina rakdon, en skjorta och en snygg kostym, kröp han raklång under en hög med ris och trädgrenar och potatisblast tätt intill stängslet. Bråten dolde honom gott, trodde han.

Med tiden blev det morgon, och han kände en besynnerlig oro inför detta, att han nu skulle få se henne, tala vid henne. I den stigande dagern kikade han ut mellan grenarna och tog en överblick. Vad han kunde se av farmen var välskött och snyggt, men gjorde ett beklämmande intryck av fattigdom, av nöd. Naturligtvis, tänkte han; varför skall man också vara så galen att försöka med farmning här, där öknen ovillkorligen måste strypa en? Det var någonting på samma gång ömkansvärt och heroiskt i detta.

En ko råmade instängt någonstans, och en höna bröt ut i hysteriskt värpkackel.

Vad kunde det vara för folk, så här bakom all ära och redlighet? Han hade ju konstaterat att slätten sträckte sig lika långt på andra sidan bäcken, åtminstone så vitt han kunnat se i stjärnljuset. Vilken tillvaro! Hur stod folk ut med ensamheten här ute år efter år? Det var abnormt, någonting måste vara på tok med de människorna.

Men alla hans reflexioner gjorde honom bara mer nyfiken på henne i kattundräkten. Han märkte med ens att han hackade tänder som om han frös. Det var kallt här under bråten, gammal möglig skuggfukt steg ur marken, och hans kläder voro ännu våta efter vattenorgierna vid bäcken. Han var dessutom så ovan vid annat än sol.

Se, där kom hon nu! Han såg den blåa klänningen skymta mellan trädplantorna och en mjölkstäva, som glatt svängdes runt av en kraftig bar arm. Mer hann han inte uppfatta

innan ett häftigt gallskall brutalt kastades in i morgonidyllen med en resonans och styrka som en åskskräll. Paralyserad följde han med ögonen ett olycksbådande litet klot till hund, som blixtnabbt kom sättande rakt mot hans gömställe. Kräket stannade innanför stängslet och fortfor med sitt ettrigt gälla skall, som tycktes Carling fylla hela universum med sitt alarm.

Vad han hatade, hatade hundar i den stunden!

— Tyst, Rover, tyst — kom här! ropade en djup kvinnoröst, sekunderad av en skarp vissling. Men varje befallning var bortkastad på den lilla hundrackan i den stunden. Den följde en elementär instinkt, starkare än all inlärd disciplin. Raggen stod på ända, de små kängknappsögonen sprutade hat och förskräckelse, och hela den lilla kroppen hoppade och skalv vid skallet.

— Förbannade racka! väste Carling. Hade han kommit åt, skulle han med fröjd vridit nacken av den. Kvinnan visslade igen, nu närmare. Hon måste se mig lika väl som hunden! klack det till i honom. Förkylt, förkylt!

En grov karlröst blandade sig plötsligt i ensemblen; Rover tvärtystnade och kastade sig om med ett överraskat språng. Kons råmande hördes som en basunstöt.

— Hey, miss — good morning! Sett någon karl smyga omkring här?

Rösten kom från andra sidan trädgården, där grinden var. Carlings fetthjärta stod molstill. Men svaret kom rappt och bestämt:

— Inte på mitt område. Vad då för en karl?

Rover lade i väg som ett skott mellan träden och föll i en ny skallparoxysm där borta. Det blev svårt att höra vad som sades.

— En hästtjuv, miss. En riktig riven kanalje!

Carling vågade åter andas. *Honom* gällde det således inte. Men det kunde ju inte hon veta. Varför skyddade hon honom? Hon måste ha sett honom!

Han räckte försiktigt fram huvudet ur högen för att se och höra bättre. Hon stod halvt bortvänd och gungade med stävan, medan hon frågade sig för med en hög präktig

röst med djup altklang. Emellanåt tyckte han alldeles bestämt att hon snabbt sneglade bort till honom under hattbrättet. Hon förbryllade honom mer och mer.

— Ja då, en riktigt driven en, sade karlrösten. Startade från Redpeak den elvte med halva köpingen i hälarerna på sig, men ingen kristen själ har sett till honom se'n dess. Mitt biträde Dunn i Redpeak har med sitt folk snokat igenom hela Gila-öknen ända ner till gränsen. Inte ett spår av den rackarn! — — Norrut, säger ni? Ånej, miss! — Triumferande: — Tror allt vi har honom fast nu ändå, jussom. Han kan inte komma undan *mig* nu inte! Har varit sheriff i åtta år, miss, och då lär man sig deras tricks. Duncan Dunn i Redpeak är en åsna — jaha, en åsna. Som om det nå'nsin hänt att en hästtjuv tagit den väg han annonserat om på förhand! Nej, han skulle genast spritt sig åt öster och väster, så hade han fått honom i kragen i rödaste rappet. Eller han skulle skickat bud till Silverbell med detsamma — efter mig, ho-ho!

Carling lyssnade, medan hans fetthjärta började krångla igen. Somt den där karlen sade, stämde precis. Men hästtjuv — fy attan! Bättre upp, tänkte han. Hans ögon häftade vid flickan, mistroget-hypnotiserat. Skulle hon inte utlämna honom till sist ändå? Hon såg ju honom, såg honom rakt in i ögonen nu, med ett uttryck som förbryllade honom ännu mer. Kunde det verkligen vara så, att hon hade roligt på hans bekostnad? Det var ett glitter i de där blåa ögonen, som skvallrade om undertryckt skratt.

Om han haft tid för andra tankar att analysera sitt intryck av henne, skulle resultatet blivit: missräkning. Hon var så oerhört stor och grov! Hon stack upp bland trädplantorna som en jättekvinna. Vilket inte hindrade henne att leka med honom som katten med råttan.

— Ni sa' ni hade honom, tyckte jag? ropade hon. Den starka, klangfulla rösten var värdig hennes proportioner.

— Jaha, lita på gamla sheriffen i Silverbell, ho-ho! Spår nere vid floden en mil eller så längre ner — pinfärska spår, från i natt, om jag inte tar fel. Han kan ha vadat uppåt eller neråt floden för att sopa igen om sig, men nå'nstans måste

han upp igen på terra firma, di kallar — och då har vi honom. Tänkte han möjligen gjort påhälsning hos er — man kan aldrig veta vad en så'n där förhärdad kanalje tar sig till. Han måste vara desperat vid det här laget; Dunns bud sa' att han inte hade stort grubb med sig att tala om, så hungern tvingar honom nog fram, om vi inte hittar honom. Jaja, det är ju en varning för er, miss, som bor här så ensam. Ni har väl eran bössa laddad och till hands?

— Oh yes, var bara lugn! kom det övermodigt från henne. Jag ska nog ta hand om honom jag, om han morskar sig på min gård.

Hon kisade bort till Carling och böjde sig lätt framöver i ett riktigt gott, tyst skratt.

— Ja, vi vet ju att ni nog reder er, miss, bekräftade karlrösten. Mot tio desperados, om det gäller. Bara ni har ammunition så — —

— Å, *det* är inte huvudsaken.

— Så, säger ni det? All right. Ni har ju för resten en haken så munvig hund. Förvånar mig att jag inte hört honom ända bort till Silverbell. — Tonen var lätt ironisk. — By the way, vad var det han gav hals för strax innan jag kom? Trodde re'n, att nu hade vi *honom*.

— Å, det var bara en stor, stor mullvad han hittat, svarade hon och sneglade igen bort till Carling.

— Mullvad, säger ni? Å raggen, vad ni fått för en fin jordmån här ute, miss. Mullvadar i Gila, det var förnämt det!

— Ursäkta, det här är Lyckodalen, sheriff.

— Jaha, ja — Lyckodalen var det ja. Hur man bara kan vara lycklig molallena?

— Å, jag är kanske inte så ensam som man tror i Silverbell.

— Säger ni det? Ja, då är det ju allright — om man trivs med kreaturen, ja.

— Kreaturen! kom det sotto voce med ett undertryckt skratt.

— Jaha, miss, tack då och adjö, sade sheriffen i Silverbell med plötslig brådska. Skall fånga in min kanalje nu.

— Adjö och tack själv, sheriff. Han blir väl hängd, förstås?

— Lita på det, miss. Det är Arizonas dyra gamla lag!

Hon stod och lyssnade efter ljudet av hovarna, som nu kunde höras alldeles tydligt mot gräsmarken, sedan Rover äntligen tystnat. Plötsligt tycktes hunden erinra sig sin förste fiende och kom pilsnabbt tillbaka mellan träden. Med en snabb rörelse fångade hon i förbifarten hunden i halsbandet. Den småskällde gnällande, hoppade och stretade för att komma lös, men gav sig slutligen till tåls i det fasta greppet av hennes stora hand.

Kon råmade allt otåligare, och nu var det en hel kör av kacklande höns.

Nu kommo de fram till honom. Hon rörde sig beslutamt, med stora fria rörelser, och bar hunden i nackskinnnet som det varit en kattunge. Under trädgårdshatten såg Carling ett ljushyllt fylligt ansikte med ett par skifferblåa babyögon, som ovillkorligen trots hans oro verkade som en hemlandston. Men där var ett mycket bestämt drag kring munnen, när hon sade:

— Ni ligger kvar där ni är, tills jag mjölkat, mister hästtjuv. Sedan skall ni få någonting att äta.

Carling var för överraskad att svara. Rover gläfsste ilsket.

— För ni är väl hungrig, eller hur? lade hon till i litet vänligare ton.

— Hungrig? Det har jag glömt hur det känns, sade Carling uppriktigt. Han var så hes, att han inte visste om hon förstod honom. Rover blev vild över rösten.

— Tänk på en stor, saftig sirloin-steak mens ni väntar, så kommer det väl igen, sade hon och gick med en liten nick.

Han stirrade förbryllad efter henne. — Huh? grymtade han osäkert. Vad är du egentligen för en? Och vad tänker du göra med mig?

Men hennes bastanta rygg och säkra hållning gävo intet svar. Hon försvann bland träden med hunden, en dörr slog igen om dem någonstans.

— Huh? sade Carling. Egentligen var han henne tacksam för förhållningsordern — att ligga stilla där han var.

Det fritog honom från ansvaret för ett brådstörtat initiativ, något som han hatade. Och han hade mycket att grunna på just nu.

Instinktivt litade han på henne. De där klara svenska ögonen ville honom inte ont. Och ändå — det var ju mirakulöst detta! Hon tog honom för en hästtjuv, »en riktigt driven kanalj», kanske en desperado, utsvulten och i stånd till vad som helst — och hon var ensam, molallena — en kvinna! Och så bjöd hon honom på en biffstek!

— Det är min själ förbannat hederligt gjort av henne, tänkte han med gryende entusiasm. Fast — tillfogade han med skepsis — man kan ju aldrig veta!

Hon var honom en gåta.

Han hörde en dörr öppnas och skymtade henne stunden efter ute på gräsmarken på hans sida om stängslet stretande framåt med kon mellan buskarna och Rover gläfsande efter klövarna. Kon hade en gammal trasig stråhatt på hornen. En flock ivrigt krafande Plumouth Rocks började sprida sig omkring rishögen. Så kom hon ensam tillbaka. Hon gick som en bonde, tänkte han, karlaktigt tryggt och sävligt. Hon hade också karlstövlar på fötterna, såg han med vämjelse.

— Så, nu kan ni komma ut, mister hästtjuv, förklarade hon när hon nådde rishögen. Dåligt gömsle det där. Jag såg benen på er hela tiden.

Carling kravlade sig lydigt ut ur högen och skakade på sig som en våt hund. Han kände sig så också.

Hon mätte honom kritiskt från huvud till fot. Carling kände sig generat liten inför henne, och han skämdes för sin luffarapparition, där inte en detalj undgick henne. Varför skall hon också vara så förbannat stor! tänkte han förtrytsamt. Han var inte van att ha en kvinnas ögon i jämnhöjd med sina egna, och han tyckte absolut inte om det.

— Utmärkt, summerade hon upp sina iakttagelser med största allvar. (Skall hon inte se mig i munnen också? var Carlings förargade tanke.) — Jag tror ni duger — come along!

Men hon gick inte före utan efter honom upp till huset.

Det var det första tecken till svaghet hon visat. »En desperado — har ni eran bössa laddad, miss?» viskade han för sig själv med ett bistert leende. Han var säker på att hon bar en revolver någonstans under det blåa kattunet. Varför hade hon honom inte att gå med händerna upp enligt landets sed?

De gingo runt inhägnaden till grinden och fram till bungalow'n, som hade den traditionella öppna verandan framtill, skuggad av frodig humle. Målningen hängde i spruckna torra flagor om pelare och väggar, men verandagolvet var vitt som snö.

— Det är sant, sade hon bakom honom, när han nått upp, ge mig er revolver!

Och hon räckte ut handen.

— Huh, revolver? Har ingen!

— Försök intel! — Rösten var skarp. — Ro hit med den baral

— Jag försäkrar, miss — —

Då kom det rappt:

— Opp med händerna då!

Han lydde. Hon kom fram och strök sökande över hans kläder, tog rocken och plockade i fickorna, luktade på termosflaskan, tittade i kantinen och såg så upp med ett på samma gång förargat och förbryllat uttryck.

— Var har ni gömt den?

— Jag har inte gömt den alls. Den är kvar där ute någonstans. — Han nickade ut mot slätten. — Den var utskjuten och till ingen nytta, så jag slängde den.

Hon såg honom misstroget i ögonen.

— Slängde den? upprepade hon. Men varför? En karl utan bössa — —

— Är inte någon karl, fyllde han i. Ja, jag vet. Men jag var förtvivlad och trodde aldrig jag skulle behöva den mer.

— Så? sade hon förbryllad; det där stämde synbarligen inte alls med signalementet. Det låg en betydelsefull be-kännelse i hans förklaring, och hon granskade än en gång hans ansikte och dräkt, innan hon slog upp dörren med ett kort: — Stig på!

Köket var stort och påminte ogement om enorstuga där hemma. Där fanns till och med en öppen spis, den första han sett i Staterna, men att döma av den orört vita rappingen aldrig använd. Var ta ökenborna sitt bränsle ifrån? undrade han i förbigående. — Bredvid stod en blank och praktisk fotogenspis med en mängd röda fönster in till brännarna. Det var tätt under kaffepannan, som kokat över och spridde en himmelsk doft. Han söp in den med vidgade näsborrar och kände sig med ens yr i huvudet.

— Sitt! kommenderade hon. Hur länge sedan är det ni ätit?

Han sökte dra sig till minnes, men skakade hjälplöst på huvudet:

— Vet inte precis, miss. Åtskilliga dagar, antar jag.

Han hade satt sig ödmjukt på en trästol vid dörren och tagit panaman av. Hon vände sig vid hans ord från spisen och stirrade på hans skallighet. Babyögonen krympte ihop av ansträngningen att placera honom. Hon granskade på nytt hans ridstövlar, hans läderinfällda khakibyxor, hans rivna och fläckiga sidenskjorta, men hypnotiserades synbarligen av hans kala hjässa. Det var någonting spefullt sökande i tonen, när hon sade:

— En hästtjuv ger sig utåt Gila utan väggkost, med bara en liten kantin vatten, men en stor flaska visky. Säg mig nu, vad är ni för en karl egentligen?

Hon kom och stod framför honom med händerna i sidorna.

— Jag är ingen hästtjuv, miss. — Det kom hest och utan synnerlig övertygelse: han blev inte kvitt den där svindeln. Hon tornade upp sig för honom i en blå mist, och han frös i skuggan här inne.

Hon skrattade till hånfullt, litet elakt.

— Jaså, ingen hästtjuv. Vad — har — ni — då — stulit?

Han tyckte hon betonade det ominöst och teg. Han hatade henne. Stod det då skrivet i hans ansikte? Han vred sig under den hånfulla blicken ur de skifferblåa ögonen. De glänste obarmhärtigt fram ur dimman. Nu såg han

också den vita pelaren av hennes fasta, kraftiga hals — grov, men jämn som svarvad av mjölkig marmor. Någoting rörde på sig inom honom. Hon kom det till mötes:

— Men vet ni, att jag bara behöver vissla ett tag, så blir ni hängd?

Det där hemlighetsfulla nya — människodjurets elementärt hänsynslösa självbevarelsedrift steg inom honom, medan han stirrade på hennes vita hals. Det blev till en medveten tanke:

— Gör hon] min av att utlämna mig, har jag intet annat val än att strypa henne.

Och han kände en försmak av den vällust beröringen med hennes vita hull skulle skänka. Högt sade han för att uttröna något:

— Har ni telefon, miss, så skall jag klara upp alltsam! mans i en handvändning?

— Tele — telefon! I Gila-öknen? Herre du min skapare-

Hon brast i ett hjärtligt skratt — hon hade lätt för det, konstaterade han buttert. — Vet ni då inte alls var ni är?

Han skakade på huvudet. — Lyckodalen, hörde jag. Har hört namnet förr någonstans, men var det är har jag ingen aning om. Är det långt till Redpeak?

— Redpeak, det stämmer åtminstone! triumferade hon. Det var där ni stal hästen, sade sheriffen. Långt? — ånej, bara en femti mil fågelvägen!

»Jag har inte stulit någon häst», höll han på att upprepa, men teg av fruktan för den där frågan: »Vad har ni stulit?» I stället orienterade han sig vidare: — Är Silverbell närmare då?

— Tjugu mil. Men varför frågar ni? Ni vågar er nog inte åt någotdera hållet. De håller nog utkik efter er, må ni tro.

Han försökte sig på ett överlägset leende. — Och Mexico?

— Om ni provianterar lika väl som ni gjorde i Redpeak, så kommer ni nog aldrig dit! förklarade hon maliciöst.

Hon återvände till spisen och var med ens bara husmor

— Om det är som ni säger, att ni inte ätit på flere dagar — och ni ser mig ut just så — så får ni allt lov att vänta med en sirloin till längre fram, mediterade hon halvt för

sig själv. Ni kan lika väl stupa av för kraftig mat som av hunger. Vad säger ni om havregrynsgröt? — vänd till honom.

— Tackar. — Förr hade han hatat havregrynsgröt.

— Och en banan?

— Tackar.

— Och pannkakor med lönnsirap?

— Tackar. — Det började vattnas i munnen på honom.

— Och kaffe?

— Tackar.

— En vit mans frukost alltså, slöt hon och vände sig mot spisen igen, där hon snart hemtrevligt slamrade med pannor och kastruller. Carling satt slapp och matt och följde genom misten, som än tätnade, än lättade, hennes säkra, kompetenta rörelser. Hennes armar voro starkt solbrända upp till armbågen i underlig kontrast till den mjölkvita halsen, men voro runda och kraftfulla som allt hos henne. Under den löst sittande kattunsklänningen anade han en kropp som hos en valkyria eller amason eller olympisk gudinna — han visste inte vilket, snarast en blandning av dem alla: någonting överdådigt ståtligt, en köttets rent animala prakt som hos en prisbelönt ox. Raka motsatsen till hans stil, tänkte han och måste småle vid den groteska föreställningen om en man giljande denna överkvinna.

Retande ångor stego från kärlen på spisen, lågorna värmdes men han frös ändå, så han fick bita ihop tänderna för att hindra dem att skallra. Men kvinnan vid spisen pustade ett tag och tog av sig den fula trädgårdshatten. Med det samma var det som ljusare i rummet. Hon hade en underbar krona av armstjocka flätor av en blond nyans och med en rikedom av små vågor, som påminde om splitternytt upptvinnat manillarep. — Inte illa, på min ära! kommenterade Carling i tysthet: det där håret var det enda försonande drag han upptäckt hos henne. Naturligtvis i stil med det övriga — överfrodigt och kraftigt — men han hade en utpräglad förkärlek för ljust kvinnohår. Billie var också gullhårig.

— Vad glör ni på, mister hästtjuv? frågade hon brutalt,

då hon vid en hastig bakblick överraskade honom med en slött stirrande beundran i sina ögon.

Han for upp ur sina drömmier. Hennes röst hade varit skarp, nästan rå som ett piskrapp.

— Å, ert hår, miss, sade han uppriktigt, anseende det vara klokast. Inte råkar ni händelsevis vara svenskfödd?

— Vad rör det er? — Hon kastade med en häftig rörelse en stor smörklimp i stekpannan, och det ilskna fräset gav sannolikt ett slående uttryck åt hennes sinnesstämning. Men det var henne ännu inte tydligt nog. Plötsligt tog hon ett handfat med vatten, tvål och handduk och räckte honom dem med ett kort:

— Ni kan tvätta av er där ute!

— Fy för tusan, Carling, sade han sig med en grimas, när han stod på verandan; inte passar det att en hästtjuv gör närgångna frågor hos Olympen! Han, som annars var godmodigheten personifierad, var förargad och tvättade sig med ovanlig hårdhänthet. Han önskade sig längtansfullt en rakkniv; han önskade sig tillbaka hela sin forna »imponerande front» för att kunna gå till henne och fråga: »Ser väl en hästtjuv ut så här?»

Som det nu var blev han sittande på bänken där ute. Inne fräste det värre, och genom flugnätsdörren kom en doft som av nygräddade plättar. Om en stund kom hon och frågade i springan som för att släta över:

— Nå, har ni fått rätt på hungern nu?

Han nickade buttert.

En liten paus. Så kom det litet tveksamt:

— Vad är ni själv för landsman då?

— Å, en hästtjuvs nationalitet kan väl göra detsamma. Dörren föll igen med en smäll.

När frukosten var färdig, kom hon igen med ett kort:

— Var så god!

Han mindes tydligt att hon först brett en vit duk över köksbordet, men nu var det dukat inne i nästa rum i stället. Det var en typisk amerikansk småfolks-matsal med stel, högyggad ekmöbel i klosterstil. Han satte sig och störtade

över grötfatet med alla dessa sväldagars magasinerade hunger plötsligt frambrytande vid åsynen av ett dukat bord. Hon serverade, men satt inte själv till bords. Först sedan han kommit till pannkakorna och började bli tvärmätt, märkte han det. — Naturligtvis sitter man inte till bords med en hästtjuv! tänkte han bittert.

Hur skulle han bära sig åt för att rentvå sig från denna degraderande misstanke? Han kände sig mycket mån om att göra det inför henne — för frukostens skull, tillade han i tanken. Då hans nekande inte tog skruv, måste han väl bekväma sig till att berätta vad som förefallit där ute i öknen; men han insåg att han blev tvungen retuschera fakta litet grand, om han på allvar ville förbättra sina aktier. Han hade — hm! — han hade kanske i det avgörande ögonblicket inte visat sig så — hm! — så modig, som en sådan där sköldmö väntade av en karl. Anamma det, det var Sims fel alltsammans! urskuldade han sig. Varför hade han lytt honom och gett sig i väg? Det hade på en hårsman när kostat honom livet. Och att nu skällas för hästtjuv till!

Han tömde sin kaffekopp och harskade sig beslutsamt.

— Hör på miss, jag är er mycket tacksam för den härliga frukosten, började han och harskade sig på nytt — hesheten tycktes bara vara i tilltagande; men jag vore det i dubbelt mått, om ni tillät mig göra er en fråga — en så att säga juridiskt-moralisk fråga.

— Den kan ni ställa till sneriffen! — högdraget.

— Det är just det, miss — jag måste ha någonting att hålla mig till, någon vink om lagen i det här landet, som en främling inte har lätt att bli klok på. Ni kallar mig för hästtjuv —

— Och en hästtjuv blir hängd. Sådan är lagen! avbröt hon avgörande.

— Vänta litet! hejdade han, när hon ville gå. Det är sant att jag olovandes tog en främmande karls häst, men jag lämnade fyra egna i stället! Kallas det häststöld i Arizona?

Han upptäckte en glimt av intresse i de kalla babyögonen, men svaret kom föraktfullt:

— Fyra skinkmërrar i själatåget, kan jag tro, inte värda en dollar stycket? Ni blir säkert hängd i alla fall!

— Nej, för ingen del, miss! Varje häst var värd två gånger så mycket som hans, och två av dem bar packning för över tusen dollars värde. — Avsides sade han sig, att det ingalunda var säkert att gubben Sims godvilligt lämnat ifrån sig en enda av hans tillhörigheter som kompensation åt Berman — men det hörde inte hit.

Hon betraktade honom med ett uttryck, där misstron stred om övertaget med nyfikenheten.

— Det där låter besynnerligt, må jag säga. Varför rände ni i väg från er egendom på den stulen häst då?

Han ryckte på axlarna med en förklarande grimas:

— Vi blev överfallna, ser ni. Min revolver blev tomskjuten under bråket, så jag var till ingen nytta. Så tog jag första bästa sadlade häst — mina egna voro avsadlade för rasten — och gav mig i väg. Hästkräket skenade för mig, så jag råkade vilse och har irrat omkring i öknen sedan dess.

Han lade med full avsikt sina ord så enkelt och rakt på sak för att hon skulle ha lättare att tro. Hon hade satt sig med brickan med diskarna i knät, och han gratulerade sig till att hon nu var fullt med.

— Men ni lämnade era kamrater i sticket. Fy!

Han var genast beredd att parera:

— Tja, det var inte roligt — men nödvändigt. Ser ni, miss, vad rånarna var efter, det bar jag på mig, och det gällde framför allt att rädda *det*.

Hon funderade en stund, om hon skulle godta förklaringen, och han väntade med det sjuka samvetets spänning på nästa fråga.

— Var *det* nu viktigare än era kamraters liv? — Han tyckte han såg en blix i de skifferblå.

— Åh, så farligt var det inte, gudskelov. Det var bara mig de ville åt, ser ni — för att komma åt de där — nåja, de där papperen, ser ni. Min kamrat — det var bara en, miss — hade de ingenting otalt med; han var bara vägvisare, förstår ni — —

Han blev ändå ivrig till slut, så han stammade. Han visste inte varför det var honom så livsviktigt att just hon skulle tro gott om honom — det där om att vissla för att få honom hängd var nu bara nonsens, förstås; uppenbarligen tänkte hon inte förråda honom, så det var inte det, som drev honom svettig och nervös. Han var inte rädd för henne — ånej!

Men hennes nästa replik visade fruktlösheten av hans bemödanden att övertyga. Hon steg upp med en liten avslutande suck och en menande blick:

— Ja, jag har nu min tanke för mig jag: att ni flydde för sheriff Dunn i Redpeak! Det är inte värt ni slingrar er. De skulle inte ränna runt hela Gila efter er för intet!

Hon lät dörren falla igen efter sig, och han stirrade på dörrspegeln med slapp underkäk. — Oxel kom det för honom — lika envis och stupid och opåverkbar som en oxen . . .

Han steg upp och släntrade runt i rummet. Han mådde inte bra. Maten kväljde honom, och han började misstänka att han höll på att få ett feberskov. Och det var komiskt hur matt han igen kände sig — så knäveckan fjädrade, när han gick! Han sträckte på sig, men fick igen ett svindelansfall och måste stöda sig mot en stolkmarm. Nå, det gick ju över. Men han ertappade sig i detsamma med en obehaglig tanke: var det möjligt att han ändå var rädd för henne? Vad tänkte hon göra med honom? Vad gjorde hon nu?

I det här tillståndet var han ett lätt byte för vem som helst. Kom de och grep honom, skulle han inte orka röra en arm till sitt försvar!

Han satte sig i en fåtölj vid fönstret för att åtminstone hålla utkik över grinden, så hon inte kom åt att springa efter sheriffen från Silverbell, som troligen inte var så långt borta. Hon behövde bara vissla för att få honom hängd — vad menade hon egentligen med det?

Han borde ge sig i väg med detsamma. Han var ju mätt nu, obehagligt mätt, så han nog skulle stå sig de tjugu milen till Silverbell. Silverbell? — vad fan hade han där att göra? De voro ju efter honom där också!

Ja, längre orkade han då inte i sitt nuvarande tillstånd.

Bara hon skulle låta tala med sig, så han kunde lägga upp här ett par dagar och hämta krafter. Han kunde ju betala henne, gudskelov, betala henne hederligt! Han såg sig omkring i det snygga, enkla rummet: hon föreföll inte att vara i sådana villkor, att hon kunde förakta en hederlig slant, kom den så från — en hästtjuv.

Ett grant graverat plakat inom glas och ram över soffan fångade hans irrande blick. En vigselattest? Det hörde till landets kuriösa seder att hänga dem på väggen — som bevis för laglig sammanlevnad, gunås. Det var troligen för hennes föräldrar. Då fick han ju alltid reda på hennes namn!

Han reste sig mödosamt och gick och tittade. Nej, det var ingen vigselattest. Det var ett ingenjörsexamen från Northwestern University för en Sven Charles Gustavus Adolphus Elverson.

— *Elverson!* läste han högt och satte sig tungt i soffan. Jo, det här blev allt bättre och bättre. Elverson — Lyckodalen — Happy Valley — nu mindes han det! Gubben Sims hade ju berättat om dem.

Flickan där ute var således Elsie Elverson, Öknens ängel.

X.

KONSUL, CARLING KOMMER TILL, ETT VÄGSKÅL.

Själv stod Elsie Elverson ute vid staketet och strödde korn för en kulle gulduniga, pipande kycklingar, som irrade omkring som gyllne prickar i steppgräset. Hennes ljushyllta, vänligt formade ansikte hade en skugga över sig, och där stod en djup liten tvärrynka mellan de vagt tecknade ögonbrynen, såsom alltid när hon tänkte på sina bekymmer. Och det hände ofta nog på sista tiden. Det var minsann ett fullväxt jobb att farma i en steril sandöken utan en människa till hjälp. Och just nu låg uppgiften särskilt tung över henne. Det var så oerhört mycket som måste göras! Först det tyngsta: citrusträden måste gödslas till hösten, då man kanske kunde hoppas på en droppe regn att sila näringen i jorden med. Bevattningsrören från fallet tre mil uppåt floden måste ersättas med nya, där de rostade sönder och börjat läcka; annars riskerade hon att få ett totalt avbrott i irrigationen, så träden togo skada. Rören voro hemkörda sedan tre veckor, men ännu hade hon inte fått tid att sätta in dem. Och så hade hon till råga på allt fått för sig, att husetpartout skulle strykas nu. Hon gitte inte se de där spruckna väggarna längre, och så visste hon ju att färgen på plåttaket också lossnat i stora flagor i solbrännan och plåten öddes bort, så galvaniserad den var. Det steg fukt från floden om nätterna — inte dagg som där hemma, men en seg mist, som bröt sig mot slättens hetta och angrep all oskyddad metall som en syra. Hon hade fått tanken på nystrykningen så kär, att det arbetet stred om försteget med själva

steppslåttern, ehuru en tom silo var vida värre än ett läckande tak, så obetydligt som här regnade. Det värsta var att hon inte såg någon möjlighet att få allt det där utträttat, hur hon än snodde sig och trälade. Dagarna började också bli så korta nu, annars hade hon sparat fruktskörden till kvällsgöra — fruktskörden, som var det allra viktigaste ändå! Ty fick hon inte ner pomeranserna från träden i tid, så hann största delen mogna och förstöras, och så skulle ett långt arbetsårs möda vara förgäves. Och inte bara det — herreje, det betydde ruin och nederlag, om hon inte fick frukten såld till högsta pris, och det gavs bara för frisk prima vara. Så som hon lämnat sig efter med sista avbetalningen på farmen, måste hon vara beredd på att vräkas ifrån alltsammans, om hon inte klarade upp sitt mellanhavande med landagenten nu till hösten.

Landagenten, se det var då en ärkeskojare! Det låg annars inte i hennes natur att hata, men vad hon kände för den karlen måste vara hat, tänkte hon ofta. När hon betalt sista centen på farmen, skulle hon gå till honom och ge honom en hederlig bastonad. Det skulle bli en salig njutning efter alla dessa år av trældom och släp!

Sven och hon hade kommit över till Staterna, sedan det vid faderns död visat sig att han på sin ålderdom låtit jobba ifrån sig och barnen både skog och hemman till stockbolagen. Han hade alltid varit så enveten, far, och aldrig frågat barnen till råds, fast de voro vuxna och kloka nog. Nå, det hade blivit jämnt så mycket reda kontanter i arv, att Sven kunnat studera här ute och få sitt diplom, medan systemen — van från hemmet att ha sex pigor under sig — nu själv fått gå pigvägen. Vilket hon gjort med ungdomens glada mod för resten, så hon mången gång senare kommit på sig med att längta tillbaka till de ansvarsfria dagarna. Men under alla de åren hade de bara drömt om och strävat för en egen torva igen — besuttenheten låg dem i blodet, bond barn som de voro, så de inte kunde trivas riktigt i stads vimlet utan trängtade efter ett stycke egen mark att ty till i all främlingskapets rotlöshet. Efter granna prospekt och en landhajs suggererande svada hade de efter *sitt* förstånd

sökt förverkliga sin dröm — på avbetalning naturligtvis. »En fruktfarm i Södern; tillträde sedan halva köpeskillingen inbetalts — the rest is easy!» De hade knogat och sparat, nekat sig t. o. m. nöjet att bese farmen, eftersom resorna från Chicago ner till Arizona blevo för dyra, bara för att desto snabbare få träda till . . .

Nå, verkligheten, den tröstlösa, bittra verkligheten hade ingenting haft gemensamt med de braskande reklamprospekten och obetydligt litet med deras dröm! Det var en egen torva, gunås — men vilken torva! »The rest is easy.» Nu kom tvärtom det svåraste av allt! De voro segt folk, Elversons, så det kom aldrig i fråga att ge tappt. Det tog för dem bara så mycket längre tid att förverkliga drömmen, då de måste bygga upp hela farmen från grunden — ja, skaffa dit själva jorden att så i. Sven gick och prospektade än för andra, än för egen räkning, medan systemen bodde i tält här ute och sökte med nästan övermänsklig möda få det hela i gång. Det tog flera år innan trädplantorna började bära frukt, och under tiden sparade de ändå i hop till både avbetalningarna och byggnaderna och djuren. Folket i Silverbell hade en benägenhet att avråda och spå olycka, kanske också skratta i mjugg bakom deras rygg, när de om söndagarna kommo ut för att bese det vansinniga företaget. Hade Elversons bara haft vett att fråga dem först, innan de köpte! De kände minsann till landjobbaren de! Han hade lyckats lura också andra greenhorns i Östern att köpa mark på landremsan längs bäcken, men ingen av dem hade ändå varit nog galen att verkligen lägga ner arbete och pengar på sina lotter, sedan de sett dem. Men Elversons — ja, var han inte lite konstig i huvet, den där Sven? Flickan var en dundertös, det var uppenbart, så henne frikände de villigt från all delaktighet i galenskapen — inkonsekvent nog, eftersom hon faktiskt var den envisare av syskonen — och slutade med att beundra henne över all måtta, sedan resultatet av hennes möda blevo synliga i guldgula frukter och skinande blanka dollar.

Sven, han tog sig ledigt emellanåt, när systemen alltför nödigt trängde till hjälp på farmen, men annars gick han

runt i bergen och knackade med sin långa hammare. Men det var det konstiga, att han aldrig brydde sig om de likaste ställena, de där det möjligen fanns någonting att hämta, utan förklarade helt frankt, att det var något »ädlare än guld» han sökte. Så hans rykte som prospektor blev alldeles förstört, förstås, och han fick inte mer några uppdrag. Han var ju tosig, Sven Elverson, så studerad karl han var och så förnuftig och klok han än föreföll i andra stycken. Synd om syster hans! mente folk och beundrade henne sjufallt.

Och så gick Sven Elverson och dog knall och fall. Det var så likt honom att ge sig ut på långtur i öknen utan tillräckligt vatten för sig och öken! De gjorde skallgång från Silverbell och hittade hans lik och mulåsnekadavret, så han kom ändå hederligt i jorden, men systemen var bara ömkansvärdare än förr. De fäste sig inte mycket vid att hon ordade om att brodern fallit offer för ett nidingsdåd och blivit rånad. Hon hade själv varit med om att spänna vattenfaten på mulåsnan, och hon hade med egna ögon sett honom stoppa en del papper på sig, som inte återfunnos hos den döde. Ja, stackars tös, hon visste förstås inte hur det egentligen varit fatt med bror hennes . . .

Nu skulle hon väl ge sig i väg då? Fast synd var det, efter allt släpet på farmen alla dessa år, och just när hon börjat ta in så smått på vad hon lagt ner. Och sakna henne skulle de, både Silverbell och Redpeak, för en likare tös fanns inte i hela Arizona. Och rapp och klok! Och ett sånt handlag med sjuka och rasande! Mer än en hotande strid hade hon bilagt, när hon råkat komma in till Silverbell vid någon större krogscrap; och i Redpeak hade hon räddat var enda själ under tyfusedemien.

Det fanns ju en hel del unga män, som sökte få henne att stanna i trakten som hustru och mor. Men de hade ingen framgång med sina anbud — och se, stanna gjorde hon ändå! Ensam, molallena där ute på sin farm gick hon och stökade som om ingenting hänt, som kunnat förändra något i hennes liv. Och det var det modigaste av allt hon gjort!

Hur hon nu fick det att reda sig allena? Då och då kom

en ung ryttare från Silverbell — utom det gamla postbudet, förstås — och hörde åt hur hon hade det. Hjälpte kanske med sysslorna ett tag, men fick ingen uppmuntran för hjärtat, så det var inte lönt att stanna. För resten, det skulle hin stanna där ute! Det var nu en sak att gå i döden för en kvinna, en helt annan att arbeta för henne i stickande sol och masugnshetta!

Hon hade ju försökt med både pigor och drängar som hjälp åt sig. Men de hade stått ut en dag eller ett par och gett sig i väg igen. Det var inte hennes fel — det var stället, klimatets. De härdade inte ut.

Senast i förra veckan hade hon haft en dräng här ute. Han var en dago, en svartmuskig spanjor från Mexicohället, som sökt ta skadan igen för klimatet med en sydländskt eldig kurtis, så hon hade varit tvungen köra i väg honom med revolvern. Usch nej, det gick intel! Hon måste reda upp det ensam så gott hon kunde, om hon så skulle brista på kuppen.

Men när nöden är som störst, är hjälpen närmast. Denna morgon, då hon sett de där stövlarna sticka fram ur rishögen och hört sheriffens tal om den efterspanade hästtjuven, hade hon blixtnsnabbt format sin plan och handlat. Hon var på det klara med att hon inte skulle utlämna honom — inte ännu. Först skulle han hjälpa henne med de tyngsta sysslorna — gödslingen och strykningen av huset och slåttern — och han skulle vara tvungen göra som hon ville, eftersom hon hade hans liv i sin hand. Till belöning skulle hon betala honom som en dagsverkare och sedan låta honom dra sina färde och klara sig för rättvisan bäst han kunde. Var han bara hygglig, så skulle intet ont vederfaras honom, och hon skulle inte utlämna honom. Råkade han senare fast, vilket ju var det enda möjliga, så skulle det inte vara hennes fel, och han skulle av idel tacksamhet för fristen inte förråda, att hon dolt honom.

Och nu kom den förhärdade karlen och påstod, att han inte alls var någon hästtjuv! Om hon trodde honom — och innerst var hon kanske inte så obenägen — komplicerade det saken betydligt. *Var* han det inte, så skulle hon inte

kunna hota honom med lagen och få något arbete ur honom. Hon skulle troligen inte kunna förmå honom att stanna en enda dag, om han ingenting hade att vara rädd för.

Men — och här kom ändå en stråle av hopp — sheriffen i Silverbell trodde honom om häststölden och skulle häkta honom vid första skymten. Det var alltid något att hålla sig till. En karl må vara hur oskyldig och hederlig som helst, så drog han sig ändå för häktet och rättvisans skarpa ljus. Och den där såg inte vidare tapper ut. Han var utlänning — svensk, det hörde hon på talet — och redan det skulle vända skenet emot honom och göra det svårare för honom att klara sig inför fredsdomaren. Det insåg han väl själv?

När hon såg ut över slätten, kunde hon ännu långt ute i solglöden skönja Silverbell-sheriffen och hans karlar spridda över terrängen letande efter spår. Av riktningen att döma hade de låtit locka sig bakåt i stället för framåt; det var synbarligen så väl, att flyktingens spår på gräs-vallen om natten slätats ut, när grässtånden rätat på sig för morgonsolen. Nu stannade de där ute och redo ihop, synbarligen villrådiga. Ja, det var nog inte lätt att följa fotspåren i flygsanden intel! Hur var det — tänkte de vända? I alla fall måste de förbi huset här för att komma till vad-stället. Det var så gott hon gick upp och gömde sitt fynd.

I matsalen träffade hon på Carling i ett sådant tillstånd, att hon med en suck måste tillstå att hon nog inte skulle kunna dra någon nytta av honom de närmaste dagarna. Hon körde honom hastigt i säng i ett litet krypin uppepå, just under takåsen, och kom ner igen just i tid att mota en nyfiken silverbellare, som suttit av framför verandan. Hon blev glad att det var Tommy Dalton, som hon en gång vridit revolvern ur hand på, när han rasande rusig hållit på att peppra sin bästa vän och kompanjon full med bly — ett ingripande han var till den grad tacksam för efteråt, att han ännu inte vågat fria till henne.

— Tjänare, Tom! hälsade hon glatt. Är du också på jakt efter storvilt i min öken?

Dalton tog av sig sombreron och grinape förläget:

— Tja, jag är så, miss Elsie. Jag tänkte— vi trodde

— Hälsa han sheriffen och säg att ni ska laga er härifrån med detsamma. Det är mina jaktmarker, förstår ni väl, och vad där finns är mitt byte. Hästtjuvar och coyoter och skorpioner — allt!

— Ja men — vi tänkte — Har ni sett efter i huset, miss?

— Var han lugn, där kommer ingen in mig olovandes! sade hon spotskt.

— Är nu det så säkert? undrade han lamt. Hon var så stor och stark och grann, där hon stod lutad över verandäräcket, att hjärtat suckade i bröstet på honom och gjorde honom förlägen.

— Absolut, sade Elsie avgörande. Men varför frågar ni, varför kommer ni hit — först sheriffen själv och nu du? Har ni tappat spåret?

— Ser så ut. — Tommy Dalton rev sig i nacken. — Se, jag tycker det är klart att en sån där utsvulten dago inte gärna kan gå förbi ett ensligt ställe som det här, det första hus han sett på flera dygn. Där finns mat, tänker han och smyger sig fram med revolvern på helspänn och kniven mellan tänderna. Han kan inte annat, för han är lite knäsvag redan av hunger, se. Och han må inte ha anlag för mord annars, så viker han ändå inte för'et nu, om det behövs. — Elsie smålog outgrundligt vid jämförelsen med verkligheten, och det gjorde honom så tafatt, att han bröt tvärt av. — Jag har order att rida tillbaka efter ett par blodhundar (leendet frös på hennes läppar), men måste först opp och fråga, ifall det kanske var onödigt besvär.

— Blodhundar — å skräp! — Hennes hjärna arbetade febrilt inför den nya faran. — Då måste ni minsann vara säkra på att ert spår är hans och ingen annans för att hämta hundar tjugumil ut i öknen! — Hon stelnade till; hon tyckte hon hörde flyktingen hosta där uppe — hörde Dalton det också? — Visa mig på det, så kanske jag kan upplysa er om ett och annat. Är det vid floden, en mil eller så längre ner?

Och hon kom ner och sällade sig till honom som för att gå.

— Hur vet ni det, miss? Det är just vad det är — tre kvarts mil neråt ungefär.

Hon skylde över en ny hostattack där uppifrån med ett klingande skratt.

— Du min skædre — ni har tagit fel, alldeles fel, ropade hon. Det måste vara där Lionardo, min sista dräng, ramlade handlöst ner i floden, när jag körde i väg honom med revolvern! Karlkräket var så förskräckt, att han gick baklänges hela vägen och tiggde och bad mig för Jesus Maria att inte skjuta. Han må ha varit en skurk och en närgången smutsig dago, men någon häst hade han då inte med sig, när han kom till mig. För resten så träffar ni honom säkert inne på Trippers saloon, om ni vill honom något.

Hon hade verkligen fått honom att följa sig ut genom grinden och nedåt floden och broderade under vägen på sin historia, glad att ha lyckats locka honom ifrån granskandet av den där hostan, och ivrig att avvärja faran med hundarna. Hon var för ivrig att betänka konsekvenserna eller fråga sig varför hon, som hatade falskhet och lögn som pesten, skulle storljugas för att rädda karlen där uppe under takåsen, som ju ändå inte var till någon nytta för henne. Och hon upprepade historien om den närgångne Lionardo för sheriffen och hela hans posse, när de samlats vid flodbranten, där Carling störtat ner, och skrattade gott åt karlarnas förtretade miner, när de övertygade och snopna drogo sina färde. Ty tvivla på henne, det föll dem aldrig in.

Så, nu voro de äntligen fredade! Men en halv arbetsdag var förlorad — och kanske mer, tänkte hon förtvivlad, när hon såg om den sjuke, som nu kastade sig i brinnande feber. Skulle hon offra farmen och allt vad hon ägde för denne främmande karl? frågade hon sig med plötslig förtrytelse. Det var tydligt att hon inte skulle hinna med både det ena och det andra.

Men hon skötte honom i alla fall nödtorftigt mellan sysslorna. Butter och hårdhänt, men med en van sjuksystems kunskap och kompetens ryckte hon honom bit för bit ur feberns våld och byggde långsamt och säkert åter upp hans medfarna fysik. Hon förstod att det egentligen bara

var näring han behövde, näring och vila för de utnötta och uthungrade cellerna i hans härjade vävnader. Febern, som var nog så envis, var ändå bara en följd av hans medtagna tillstånd, en kroppens sista flammande protest mot miss-handeln och ansträngningarna, och gav sig automatiskt allt eftersom krafterna återvände. Ibland, när hon tänkte på vad han måtte genomgått för att bli så illa däran, rörde kvinnans eviga medlidande på sig inom henne, och det kändes ovant varmt under den bitterhetens skorpa hennes hårda liv höll på att baka in henne i. Men väl ute på far-men igen, med alla de väntande sysslorna över sig som en mara, kunde hon svära över honom med nästan manlig hetta och uttrycksfullhet. Han hindrade henne! Han var henne en black om foten! Hon önskade honom dit, där pepparn växte!

Men det föll henne aldrig in att göra sig kvitt honom på det sätt, som låg närmast till hands. Han var för sjuk för sheriffen.

Carling låg och njöt av vilan och vården med den borne egoistens tanklöshet. Han utvecklade rent av jämsides med konvalescensens fortgång en viss portion retlighet och pockande kinkighet, som inte alls voro förenliga med de omständigheter, under vilka han upptagits i huset. Han hade ingalunda glömt dem — det hela var liksom hon själv en gåta, som han i sin sysslolöshet ständigt grubblade på. Varför hade hon räddat honom undan sheriffen? Inte för att han var oskyldig, för det trodde han inte. Var hon karltokig? Knappast! — hennes sätt mot honom var ju så fränstötande som möjligt, och för resten erkände han motvilligt, att en kvinna av hennes urkraftiga junoniska typ kunde skaffa sig så många karlar hon ville utan att behöva rycka dem ur den såkallade rättvisans käftar. Men i hans smak var hon då avgjort inte! Hon var alltför överväldigande, alltför mycket sig själv nog.

Hade hon räddat honom av barmhärtighet? Puh — av den varan såg hon då inte ut att ha ett spår! Lika väl kunde en marmorvenus figurera som samaritan. Nej, hon hade något hemligt syfte med honom, tänkte dra nytta av honom

på något sätt. Om han inte insett, att det var omöjligt, skulle han varit frestad att tro, att gubben Sims eller någon annan varskott henne om att han, Carling, sannolikt hade reda på plumhillhistorien. Hon bar sig åt som om hon visste, att papperen på hennes rättmätiga arvclaim funnos där i fodret på hans rock. Men han konstaterade lätt nog, att hon inte ville åt rocken. En gång, sedan han redan kommit ett gott stycke på bättringsvägen, frågade hon honom, om han tillät att hon tvättade rocken åt honom, och lät sig utan vidare nöja med hans nej. Hade hon miss-tänkt något, skulle hon tagit rocken utan vidare.

Nej, det var något annat hon ville honom. Men vad — det var just gåtan.

Han blev inte klok på henne. Och det värsta var, att han ibland inte förstod sig själv.

Hennes tvära, bryska, otillgängliga sätt mot honom var ju bara naturligt, eftersom hon fortfarande trodde att han var en hästtjuv. Hon hade visserligen lagt bort att titulera honom som sådan, men då ingendera vidare bragt ämnet på tal, måste han ju tro att hon trodde honom om det. Och det retade honom. Det *borde* ju vara honom likgiltigt vad hon tänkte, bara han blev skött; men han ville ändå så gärna att hon skulle tro gott om honom. Men var gång han tänkte tala om det, stack medvetandet om de där fördömda papperen han hade som en syl i hans samvete och slöt hans mun. Han var visserligen ingen hästtjuv, men

— Låt mig bara komma ur sängen en vacker dag, så skall jag jag min själ klara upp alltsammans, sköt han upp det.

Och han kom upp förr än han väntat.

En natt, då han låg och kastade sig sömlös under takplåtarna, hörde han misstänkta ljud där nerifrån. Det brukade annars vara tyst som i graven nattetid i huset; uppenbarligen hade miss Elverson en präktig sömn. Men nu lät det som om någon sakta sköt upp ett fönster och bearbetade flugnätet av fina ståltrådsmaskor där innanför. Det var otäckt att höra här i ensamheten. Besynnerligt också att

inte Rover gav skall — den hade sin sovmatta på verandan och hade ju till uppgift att vakta huset.

Carling låg länge och lyssnade och betänkte sig. Det var ju visserligen hans plikt att skydda henne där nere, eftersom han hört — men å andra sidan var han ju sjuk och dugde inte till något. Han avskydde våldsamma uppträden, och för resten hade han ingen revolver. För att skrämma hostade han till ett tag, men blev stel vid tanken att han nu lockade faran till sig i stället. Bäst att stiga upp och möta den som en man! resolverade han med ett försök att vara modig. Han rullade sig ur bädden och klädde sig nödortfigt, tyst för att kunna lyssna. Knäna darrade av svaghet ännu, och hjärtat var sämre än någonsin.

Nu knarrade en dörr förstulet där nere. Plötsligt kom han på tanken att vissla på Rover för att slå alarm, och nu bröt ett våldsamt oväsen löst där nere. Hunden gav ögonblickligen skall, och två människoröster skreko om varann — hennes och en karls. Möbler vräktes omkull; det lät som en förtvivlad brottning.

Men intet skott. Gudskelov att dom inte skjuter! tänkte Carling och trevade sig i beckmörkret fram till trappan. Han livades av en plötslig handlingslust, nu då han kanske hade en chans att göra sig gällande, eftersom inga revolverar voro med i spelet. Och han ville fördömt gärna rädda henne — spela hjälte, om det bara var möjligt. Hon skulle säkert bli litet vänligare då!

Hallen var mörk, likaså salen, men innanför lyste ett svagt ljus genom dörrspringan. Han drog ett djupt andetag och slog upp dörren. I nattlampans matta röda sken lågo de två på golvet i brottning. Karlen hade övertaget; han låg framstupa och höll hennes armar fastnaglade i golvet och sökte stjäla kyssar av henne, medan hon slängde hit och dit med huvudet och spottade, som en retad katt. Inkräktaren, som hade svart krölligt hår och en liten senig kropp, som han med all makt mödade sig att göra tung nog att hålla henne nere, såg inte Carling, därtill var han alltför upptagen av sitt offer. Han gurglade fram passionerade ord på ett främmande tungomål och slickade rusig hennes kind,

öra och hals. Munnen kom han inte åt, så som hon kastade sig. Under honom slogo hennes nakna ljusröda fötter en rasande trumvirvel mot golvet. Hon hade tydligen blivit överraskad i sin sötaste sömn, ty bädden gapade tom med sin rödrandiga madrass — lakan, kuddar och filt hade hasat ner på golvet.

— Ett tydligt våldtäktsförsök — fy fan! tänkte Carling, när han tog in bilden. Han kände ett aldrig förr sport raseri brusa häftigt till genom ådrorna, och hans grepp hade den rättfärdiga vredens järnstyrka, när han tog inkräktaren i kragen och slängde upp honom som en vante. Karlen tumlade, våldsamt ryckt ur sin sällhetsdröm, över stolar och bord bort i vrån, och svor på spanska som en besatt. I samma ögonblick var också miss Elverson på benen, pionröd i ansiktet av upphetsning och blygsel. Hon bar blårandiga pyjamas, som läto henne synas ännu större än hon var, och barmen gick hög över stormen innanför. Uppenbarligen visste hon inte, att den var halvt blottad.

— Det är Lionardo Cabrera, en dräng som jag kört på porten! flämtade hon till förklaring. Han trodde jag var allena som förr. Å, den hunden!

Carling rusade på den svartmuskiga banditen med nävar som tunga släggor. Det var ett riktigt bärsärkaskov han hade. Han såg rött, han ville döda. Han grep karlen för bröstet och lät slagen falla var det passade, medan hans motståndare hoppade som en tätting i hans grepp och rev och slet och klöste för att komma lös.

— Se opp — kniven! ropade Elsie bakom dem, men i samma nu hade det skett: Carling fick ett sting i armen och släppte sitt tag, och ögonblickligen var spanjoren försvunnen genom de mörka rummen bakom. Rover fortfor att skälla som en besatt utanför porten, så den vägen hade skurken inte tagit.

Men inne i nattlampans rosasken bestods Carling en av de härligaste stunder i sitt liv. Elsie Elverson var som förbytt, när hon med ängslig omsorg förband hans arm och tackade honom för hjälpen. Allt det robusta maskulina var borta — hon var en varm, mjuk kvinna med en strålgloria

av nästan öm oro omkring sig. Hon var så glad att han visat sig vara en riktig karl till slut, att hennes ögon strålade med en varm glans. Allt sedan han berättat hur han flydde undan rånarna i öknen, lämnande sin kamrat i sticket, hade hon trott honom vara en pultron — och hon föraktade pultroner av hela sin själ. Nu var det som om hon med varje rörelse, med blick och ord gjort avbön för att hon misskänt honom så.

Hon smekte Carlings sinnen på ett förföriskt sätt denna natt. Han upptäckte till sin förvåning utsökta skönhetsvärden hos hennes typ och glömde att hon inte alls gick i hans stil. Hennes stora hår, enkelt benat över den breda, jämna pannan och flätat i två hårda, armstjocka blanka flätor, var onaturligt härligt som en Gretchen-peruk — och ändå visste han att det var äkta! I den ovanliga belysningen blevo hennes skinande ögon nästan blåklintsblåa, och de fasta, daggfriska läpparna kommo honom att tacka himlen att hon lyckats bevara dem oskärade nyss. I den matighet, som följde på hans ovana utbrott, var det en säll njutning att med blicken få smeka den runda halsens klassiska linje ner till den höga gräddvita barmens praktfullt rundade bröst, som i levande rosenskuggning skymtade innanför nattjackans uppslitna linning. Vilken himmelsk vällust gömde inte denna överdådiga kropp, en gång väckt ur sin jungfruliga marmorro! tänkte han med ett sting av bitter svartsjuka mot den okände man, som denna skatt skulle tillfalla.

— Ja, det var oerhört nedrigt, medgav han på tal om det nyss passerade, men tillade med en eftertänksam nick liksom för sig själv: — Men herregud, jag förstår honom! Det är värt livet — och mera!

Hon såg förbryllad upp och mötte hans som i trance stelnade blick. När hon förstod, ryckte hon häftigt igen linningen om halsen och blev blodröd så långt det syntes.

— Ni ska i säng på ögonblicket! kommenderade hon med hela sin forna barskhet i rösten, tog honom i den friska armen och ledde honom bryskt fram till trappan. — God natt!

Följande dag, då hon bytte förband — det var bara ett köttssår han fått — klädde han i ord en önskan han närt länge, men som de sista timmarna gjort brännhet: Må tro hon kunde framställa rakdon? Eller i nödfall kunde en riktigt vass kökskniv duga?

— Ja, sade hon dröjande, ni kan få låna min brors uppsats. Jag rör den ogärna förstås, men ni lovar ju att vara aktsam?

Det var tydligt att hon gjorde ett stort offer. Undrar om hon varit villig till det i går? tänkte han. Hennes sätt mot honom hade undergått en förändring: där var någonting skyggt, nästan flickaktigt blygt, som hon sökte skyla över med sin gamla barskhet. Det lyckades bara till hälften, särskilt nu då han börjat vårda sig om sitt yttre. Sjukdomen och innesittandet hade gjort honom mycket blek, men också frånsett detta smickrade Carling sig med att tänka, att nu såg hon väl att han inte kunde vara någon vanlig strykare och hästtjuv — han stack väl av som en man av värld, fast kläderna hängde som säckar på honom och voro klumpigt lappade? Han hade magrat kolossalt, men saknade inte längre sin imponerande front, ty det här klädde honom bättre, gjorde honom tio år yngre — och det var rasande välkommet just nu.

Och nu, då han gick uppe och krafterna växte för var dag, talades de också mera vid. Hon var fortfarande förbehållsam, men måste ju ändå komma med upplysningar på hans frågor, och han lappade ihop de strödda fakta till en rätt så fullständig bild av hennes strävsamma, hårda arbetsliv, hennes ojämna, tappra kamp för tillvaron. Han började ana vad Plumhill betytt för syskonen — långt mer än för delägarna i Amerikanska radiumbolaget: drömmen om rikedom. Och han vändades ibland natten lång på sitt läger under takåsen under sina bemödanden att finna en utväg att göra rättvisa åt alla. Efterhand märkte han huru som minnet av de små chicagoborna, som litade på honom, började blekna till förmån för henne, som var verkligheten och nuet. Men hans samvete tillfredsställdes inte ändå — det var konstigt så ömt det blivit!

En kväll, då de suto i matsalen efter suppersn och han lockat henne att tala om sin stora sorg, broderns död, slog honom en plötslig tanke.

— De där vattenkaggarna ni säger ni själv fyllde åt honom — var det något bomärke på dem?

— Ja visst. De bar Svens initialer: S. E. inbrända i ovalen. Men — plötsligt andlöst — varför frågar ni?

Han tyckte om att bli föremål för de där ögonens skälvande ivriga intresse.

— Jo, jag frågar för att jag en dag träffade på dem där ute — det vill säga vad som var kvar av dem.

— Svens vattenkaggar! — Hon sprang upp i sin iver. — Och just dem har vi förgäves letat efter över hela Gila!

Hon sänkte rösten nästan till en viskning:

— Säg, kunde ni se — — var det något fel med dem?

Det låg årslång sammanpressad ångest i frågan. Han berättade om raden av nålfina hål, som solen avslöjat för honom, och hon sjönk ner på stolen igen med sina stora solbrynta händer knutna för ansiktet och stönade svagt.

Men han ville komma till botten på saken. Det gällde att få full klarhet i plumhillmysteriet, så han skulle veta att handla.

— Frågan är vem som gjorde det?

Hon satt orörlig.

— Vem visste om att er bror skulle göra exkursionen genom öknen med de dyrbara papperen på sig? pressade han vidare. Fanns det någon annan i gården än ni två?

Hon tog händerna från ansiktet och såg alldeles förgråten ut, fast hon inte fällt en tår.

— Ja, det fanns! sade hon hest. Landagenten råkade vara ute hos oss just då. För att se hur vi hade det och erbjuda lån, om vi behövde. Men Sven betackade sig. Han hade ju sitt radiumfynd!

— Den där landagenten — vad är det för sorts karl?

— En skurk, en nedrig bedragare, en skojare och blod-sugare är han! bröt hon ut. Han förstörde vårt liv och var djävulsk nog att komma den långa vägen från Chicago för att hänskratta åt vår olycka. Han — —

— Är ni säker på att det bara var därför han kom?

Hon synade honom som ville hon läsa i hans hjärna.

— Historien om er brors fynd hade väl läckt ut i trakten, hjälpte han henne på traven. Kan det inte ha intresserat honom?

— Ingen trodde ju på det! sade hon med ett eko av gammal smärta i rösten.

— Men kanske ändå han? Säg mig, kan han ha kommit åt att borra de där hålen strax före avfärden? Märkte ni ingenting, när ni gjorde fast kaggarna?

— Nej. I det här klimatet immar alltid vattenkärnen, vore de så alnstjocka i väggarna. Men rann gjorde de åtminstone inte.

— Jag minns jag fäste mig vid att hålraden satt högt upp, sade han eftertänksamt. Om inte kaggarna var bräddfulla, märktes nog ingenting förr än hästen började gå och vattnet skvalpa. Och då rann det så småningom ut inåt hästens länd. Det kunde se ut som svett som droppade från hästen. Slugt, infernaliskt slugt! Tror ni honom om det?

— Baksluga mörksens gärningar är nog hans styrka!

— Mord således, nickade Carling, som började känna sig som en ny Sherlock Holmes. Ett nästan obevisligt mord. Men rånet av papperen? Mördaren och likplundraren var väl samma person?

— Åh! sade hon bara.

— Följde han efter er bror?

— Möjligt — ja, troligt. Jag minns han fick brått att ge sig i väg; skulle nå Silverbell innan kvällen, sade han. Men om han tog en omväg, så kunde han mycket lätt genskjuta Sven utan att jag visste det. Åh, saken är ju klar — men vad nyttar det mig? Jag har ju inga bevis!

— Ni kan få. Ge mig adressen på den där karlen, så skall jag söka upp honom!

Han väntade att få höra ett bekant namn: Dick Donovan, och kände sin yrvakna energi ebba betänkligt, när hon sade:

— Firman heter Bonanza Land Development Company och har kontor i alla Österns städer, tror jag. Mannen bakom

skylten är Garcia Hernandez, en sydamerikan, oljig och hal som en orm. Det var han själv i egen person, som prackade på oss farmen här och sedan kom och erbjöd oss lån för att få oss bättre fast i sitt nät. Den karlen — åh!

— Oljig och hal som en orm, säger ni. — Carlings intresse vaknade igen. — Beskriv honom för mig.

Och vart drag hon nämnde tyckte han stämde. Han hade det på tungan, att presidenten i Bonanza Land satt säkert bak lås och bom i Joliet, men betänkte sig: det var bäst för honom själv att hon inte visste om hans förbindelser med den internationella förbrytarledaren. Hon skulle kunnat misstänka något då!

Men när Carling några dagar efteråt kom till Silverbell, var det första han gjorde att gå upp till county-clerken och inregistrera Plumhill-claimen ordentligt på miss Elsie Elverson. Han skickade henne attesten per post jämte en biljett:

»Händelsen har spelat de där papperen i mina händer, och jag skyndar att bevaka er rätt. Ännu mer: jag känner er brors mördare och skall klämma efter honom, tills han bekänner.

Tack för er gästfrihet, miss Elverson. Ni har gjort mer för mig än ni anar.»

Så gick han och deponerade i ortens bank vad han hade kvar av radiumbolagets medel. Han skulle fylla ut resten med sin arbetsförtjänst och därpå returnera alltsammans. Han gjorde det mindre för att han lovat en högre makt att gottgöra, än för att två skifferblåa ögon, öppna och ärliga som ett barns, ständigt följde honom. I övrigt gjorde han sig inga förhoppningar beträffande miss Elverson; det var mycket redan det, att hon nu inte längre trodde honom vara en hästtjuv.

XI.

INFERNO

På Arizona gruvspråk kallas den arbetslöse en »rustler», det är en prasslare, ett torrt löv i vinden. Det är genialiskt träffande folklore. Mellan gruvorna gå de arbetssökande i flockar, drivna hit och dit av rykten om möjligheter och arbetstillfällen, irrande som osaliga andar genom Hades' skuggor.

En rustler är ödmjuk och slätrakad. Han omger sig med en nimbus av hederlighet och pålitlighet och går i snygga kläder. Hans skjorta är alltid ren, om än ofta ostruken — sköljd kanske i närmaste bergsbäck. Han är litet långsam och försiktig i sina rörelser, älskvärd mot kamraterna i flocken och undfallande och lågmäld inför de lyckligare lottade medmänniskor, som ha arbete. Han har anlagt en sympatisk mask och spar på sin arrogans och självhävdelse till den dag, då också han har arbete. Självmedvetandet återvänder först med ett stadigt jobb.

Han spökar vid gruvorna de tider förmannen är synlig, aktsam att inte vara i vägen, men ändå mån om att fästa den mäktiges uppmärksamhet på sig. Munnen tiger, men ögonen fråga diskret. Röner han ingen uppmuntran, går han ödmjukt till nästa gruva. Det är inte långt mellan gruvorna i koppardistriktet bortom Silverbell. Schakten ligga tätt på bergssluttningarna som gapande hål borrhade i jordens porer till avlopp för dess dyrbara svett. Vid nästa öppning eller »krage» finns kanske en chans för ett par armar, eller kanske vid nästa. ¶ Man blir aldrig framfusig eller en-

trägen. Då blir man bara bortkörd och förlorar en möjlighet.

Från gruva till gruva. Flockarna möttes, stannade och utbytte nedstämmande upplysningar om den trakt de just lämnat, men krävde ändå vidare och försökte *sin* lycka. Längst i norr, från Paintcreek, kom ryktet om en strejk, men de nordgående ändrade inte riktning — man kunde ju aldrig veta! Men i Paintcreek möttes de av gruvbolagets väpnade vakter, som togo dem i armen och vände dem med näsorna sydvart igen:

— Laga er i väg så fort ni kan, annars blir ni skjutna!

I skydd av närmaste skogsdunge satte de sig att fundera på detta. Det var minsann inte ett mottagande man haft skäl att vänta från ett bolags sida, vars arbetare strejkade. De voro visserligen inga scabs eller strejkbrytare — ånej, långt därifrån! — men man hade åtminstone kunnat låta dem ta reda på situationen, tyckte de.

Det var en betänksam hop renrakade rustlers, som lägrat sig på bergsslutningen. Den professionella optimism de buro till torgs inför varann tycktes med ens betänkligt sliten. Somliga hade gjort rondan från gruva till gruva i en månad eller sex veckor och voro böjda att erkänna, att det såg mörkt ut. De hade då aldrig behövt gå så länge arbetslösa förr. Någoting var på tok, någoting hotande hemlighetsfullt drog över distriktet som skuggan av ett moln för solen. Kunde det vara det där kriget det stod om i tidningarna? Åh, det var ju i Europa det! Ja, men ändå — kanske det var sant att det framkallat kris på marknaden också här? Någon hade verkligen sett en rad om att malmprisen sjönko och en allmän stagnation var förestående. Gruvbaronernas taskspelarkonster? Å well, man såg ju det i Paintcreek: det var tydligt att baronerna ville att arbetet skulle stå. De ville inte hyra nytt folk i de strejkandes ställe. Det var ett hotande tecken.

De fångade in en ortsbo, som kom springande för livet uppför slutningen. Spridda skott knallade bakom honom, och han slogs som en vildkatt för att komma lös ur de hindrande famntagen. De trodde det var en brottsling, en mör-

dare allra minst, men kommo underfund med att hans enda brott bestod i en brinnande önskan att komma ut ur Paintcreek. Det var inte tillåtet för de strejkande. De som överträdde förbudet gjorde det med risk av livet. De hörde ju själva hur de sköto!

Med flyktingen emellan sig drogo de sig på säkrare avstånd från lägret. Och han berättade. Carling trodde inte sina öron, men de andra voro så vana vid sådant, att de knappast voro förvånade. Bara då och då lät någon ungdom undfalla sig en svordom.

Jo, paintcreekborna hade slutligen tröttnat på bolagets röverier. Här hade de gått år ut och år in och vetat att deras arbete blev systematiskt undervägt — att de fingo betalt för en ton, då de faktiskt producerat halvannan — men inte vågat knysta, eftersom vakterna då skulle slagit dem fördärvade och de förlorat sitt jobb, kommit på svarta listan och nödgats slå sig på ett nytt yrke för att kunna leva. De voro icke-organiserade som alla gruvarbetare i de här trakterna: bolagen tålde inga fackföreningar på sina områden. Men för någon vecka sedan hade Mulligan från gruvarbetarförbundet lyckats smyga sig in i lägret och i hemlighet, trots spionaget och övervakningen från bolagets sida, fått en fackförening till stånd. Han blev uppspårad och miss-handlad till döds en natt av bolagets vakter, men föreningen prövade vingarna med en strejk för rättvis avlöning. Så var det lilla inbördeskriget i full gång. Vakterna fingo brått att häkta och slå in huvudskålar, och arbetarna försvarade sina liv så gott de kunde. Men för att inte yttervärlden skulle få nys om förhållandena, förbjödos paintcreekborna att avlägsna sig från bolagets område, och inga främlingar fingo tillträde till samhället. Men det sipprade väl ut ändå så småningom, och det vore väl märkvärdigt om inte hela kopardistriktet skulle resa sig till protest mot omänskligheterna.

Men hur var sådant möjligt i ett fritt land som Amerika? Det fanns ju lag och rätt, en konstitution, som garanterade envar medborgare frihet och oantastbarhet? Vad gjorde myndigheterna?

Gruvbolagen rådde om marken och allt vad därpå var, blev svaret. De utövade båda den administrativa och judiciella myndigheten — om inte direkt, så dock genom sina besoldade kreatur. Under djupaste fred behandlade de sina »undersåtar» efter krigslagarnas hela stränghet och värre — suspenderade sista skymten av lag och författning. Arbetarna voro lika rättslösa som en hop vilda djur.

Carling hörde, men trodde inte mer än jämnt. Det var naturligtvis överdrift alltsammans! Han kände sig rent av förargad på gruvbolagens vägnar och önskad nästan att storljugaren från Paintcreek inte sluppit genom kordongen. Nu skulle han gå vidare med sina lögner och ställa till oreda.

Han hade själv varit arbetsgivare med tusentals arbetare under sig, och han visste av erfarenhet hur lätt den minsta åtgärd från »kapitalets» sida t. o. m. i arbetarnas eget intresse kunde misskonstrueras och framkalla ont blod bland dem. Arbetarna gingo ju omkring i ett kroniskt missnöje, lika eldfångt för minsta gnista som blå. Det var ju möjligt att här förelåg ett eller annat missgrepp från bolagets sida, men att det inte respekterade arbetarnas liv vägrade han absolut att tro på.

Men ändå föredrog han av ren instinkt att komma så långt bort från Paintcreek som möjligt och tog lokalbanan tillbaka till Silverbell. Där hade han ännu inte försökt sin lycka vid gruvkragarna, och han drogs dit av den dubbla attraktionen av närheten till Lyckodalen och bankdepositionen. Vad han sett av gruvorna och arbetarna — mest de arbetslösa — hade inte varit uppmuntrande, och han började plågas av vaga tvivel om fackets lämplighet för honom.

Men på Silverbells station tog ödet honom bokstavligen i kragen. Det representerades av en till tänderna beväpnad, reslig karl i något slags uniform, som fångade upp honom i samma ögonblick han hoppade av vagnssteget och i halvt hotfull, halvt vänlig ton frågade:

— Söker arbete?

— Huh? sade Carling överraskad och stridslysten. Han trodde karlen var en poliskonstapel.

— Söker arbete, eh?

— Ja-a, jaha, ja visst!

— Ställ opp dig med de andra där borta. Se så, rör på pedalerna!

Det lät inte särdeles vänligt, men ändå — arbete, var inte det just vad han ville?

Han såg en massa karlar avlastas från boskapsvagnarna längre bak i tågsättet rakt i armarna på andra uniformerade individer och ställas upp i led bortom stationshuset. Han hann inte iaktta mera, hade bara en känsla av motvilja och en plötslig önskan att dra sig ur spelet, då han fick en omild knuff i ryggen:

— Hey you bohunk, damn you! Har du spatt, din drönare, eller menar du jag ska lotsa dej vid näsan, eh? Raska på med oppställningen eller — —

Carling kastade en blick på sin välbevärnade plågoande, såg av ansiktsuttrycket att han inte var vid lekfullt humör, — och lydde. Han hatade våldsamheter. Och han började förstå att de uniformerade voro baldwinvakter, så kallade efter den detektivbyrå, som levererade dem till gruvbolagen. Han hade hört tillräckligt om dem för att hålla sig snäll i deras närvaro.

På tremannaled flankerade av vakter i gevär marscherade de sedan till barackerna i utkanten av staden, omedelbart nedanför kopparberget. Baracken hedrades med namnet boarding-house och var ett stort skjul av grova plankor under ett tak av korrugerad plåt och med små ladugårdsfönster, nästan ogenomskinliga av damm och spindelnät. Inne löpte kojraderna så tätt, att där inte fanns rum för någonting annat — inte en stol, inte ett bord, ingenting utom dessa trånga sängställ av ohyvlade plankor med ett fång gammal halm i till madrass. När man lade sig — och det gjorde de snart nog, efter en kraftig supper i ett folkkök intill — hissades kläder och stövlar i ett knyte upp under taket för att vara ur vägen. Där funnos block och talja för ändamålet vid varje koj.

— Sådant är livet! tänkte Carling bistert, när han låg och stirrade på raden av järnskodda stövlar under takåsen i

den osäkra belysningen från visslande och hyssjande carbidlampor. Detta var hans väg till Canossa. Halmen spred en från stank och låg i klimpar under hans tunga kropp; kamraterna snarkade eller rökte billig Virginia eller spelade kort över kojkanterna; och det var en besynnerlig hop sammanraf-sat slödder från storstädernas gränder och slums, rena vildar i jämförelse med de snygga, renrakade arbetslösa, i vilkas sällskap han dittills trampat genom dalarna och över bergen. De här, de voro verkliga bohunks och dagos, svart-muskiga, snuskiga italienare, tjecker, polacker, judar, slaver — gamla Europas avskräde, som av någon företagsam arbetsbyrå dumpats mitt upp i ett samhälle av respektabla medborgare fem-, sextusen mil från sina hemland. Han var säker på, att han var den ende svensken i hela högen — ja, den ende skandinav, den ende germanen, och han skämdes för sällskapet. När han kom ihåg vad han en gång varit, hisnade han av den svindlande farten utför. Men så log han för sig själv; det var ju bara för i dag! Han hade blivit överrumplad vid tåget, och hela tiden sedan dess hade han förgäves vaktat på ett tillfälle att smyga sig undan. Vakterna hade bevakat vårt steg de togo, stodo väl också nu där utanför med laddade gevär för att hindra varje försök till flykt. De voro fångar hela högen, fast ingen tycktes generas av det utom Carling. De andra voro vana att vallas som en fårscock allt ifrån Ellis Island och kanske ännu längre tillbaka, i sina hemland. De tänkte bara på förtjänsten, som de skulle börja raka in i morgon, och voro lyckliga som djur vid utfodringen.

Carling fick sina första tvivel om systemet. Här gingo hundratals acklimatiserade, vana gruvarbetare arbetslösa i bergen, och bolagen föredrogo de där! Bevars, de voro billigare och fogligare och förnöjsammare; de skulle utan tvekan teckna under vilka kontrakt som helst, blott de kunde skriva till hustrun där hemma, att de fått arbete; och de skulle aldrig våga knysta över undervägning förrän i andra generationen kanske. Men arbetsprestationerna! Säkert hade ingen av dem gått i en gruva förr — det skulle märkts på dem, ty gruvarbetaren hade sina yrkeskaraktéristika, som

Carling lärt sig känna igen. De skulle knappast göra rätt för födan första tiden, bara ställa till oreda och förvirring och kanske olycksfall, där tio-, hundratals kamrater fingo sätta livet till. Allt medan massor av vant folk gingo i bergen och sögo på ramarna!

Det var inte rättvist — och inte heller profitabelt i längden, det kunde han som före detta arbetsgivare se mycket väl. Men det hela hängde i hop med immigrationsproblemet och kunde följaktligen ses från olika synvinklar. Han orkade inte bena ut det utan somnade. Under sömnen tyckte han sig höra dånet av sten, som kastades mot plankväggarna och plåttaket, klirret av krossat glas någonstans och smällen av ett och annat skott på avstånd utanför; men på morgonen kunde han inte avgöra, om det varit dröm eller verklighet. Hade för resten inte tid att grubbla, ty visslan vid hyttan kallade despotiskt, och i gången gick en Baldwin och purrade de tungsövda med gevärskolven.

Oh well, han kunde ju följa med och se hur det tog sig ut inifrån, tänkte Carling godmodigt. Han längtade inte särdeles efter en kolvstöt i mellangärdet och steg fogligt upp. Det var ändå någonting på samma gång eggande och lugnande i det där ljudet av ångvisslan. Han hade ett jobb! Han slapp raka sig i dag!

Men tvätta sig ville han åtminstone. Han såg sig omkring: intet handfat, intet vatten i sikte.

— Hey you, vad gapar du efter? sporde närmaste Baldwin. Hans blick fick ett överraskat, granskande uttryck vid Carlings svar. Han visade honom ut, där en tråglignande ränna med rinnande vatten löpte utmed husväggen, och såg på, medan Carling tog en avrivning. Vattnet var iskallt uppfriskande, och själva morgonluften gav mod och tillförsikt.

Carling var den enda vid tråget.

— Say bo, är du amerikan? frågade vakten i en nyans mildare ton, då Carling slutat gurgla sig i munnen.

— Nope. Svensk!

— Och kommit i lag med de där?

Carling berättade med godmodig humor hur det kom sig.

— Och du säger du själv betalt din biljett hit? Då hör du ju inte alls hit utan till andra sidan. Ser du boardinghusen där borta? De är för folk, de här för få. Bäst att flytta över med detsamma; du har tid, om du skyndar dig.

Carling var tacksam. Det skulle gå som en dans. Men medan han stod inne i den tjocka luften och kastade sina få tillhörigheter i handväskan, klappade samme Baldwin honom förstulet på axeln.

— Det är värt en hel hop att få flytta till folk, eh? Dom här har runnats för halv lön; du får nog full, om du står på dig hos förmannen.

Carling fiskade upp sin sista silverdollar och tryckte den i hans lagom utsträckta hand.

— Lycka till, bo! sade Baldwin, vid utgången.

Carling stod ute på backen, och det stack till i honom att han nu var fri igen, kunde gå vart han ville. Om han skulle ge hela gruvklabbet på båten? Han såg bort till boardinghusen på andra sidan: utvändigt åtminstone föreföllo de så tämligen lika det här. Under låg Silverbell som på en bricka — en liten plats av krogar och butiker och spelhelveten vid omständligt lagda raka gator med cementgångbanor som broar utmed körbanans djupa sandflod. Med lätthet singlade han ut bankpalatset av brungrå granit, som gömde hans pengar. Om han skulle ta ut dem igen och ge sig i väg från Västern en gång för alla? Här passade han ingenstans in, här slet han ju bara ont och for illa. Han hade förlorat tjugu pund i vikt, sedan han lämnade Chicago; det var gott och väl, för det var överloppsfett, och han kände sig vid bättre vigör nu än på många Herrans år — men det var också gränsen, mer ville han inte bli av med! Och att gå och peta i en gruva några hundra fot under jordytan skulle väl ändå vara knäcken för hans fetthjärta?

Granitpalatset sken och lockade och drog. Med de där pengarna — i Chicago eller New York —

Men bortom stadsgränsen löpte ett band av grönt rakt söderut över den vitskimrande kala öknen, mil efter mil

ända bort till den fjärran horisonten. Och där bortom låg molallena en liten farm med en svensk gullhårig flicka, halvt gudinna, halvt bondtös: Öknens ängel. Det skälvde till i bröstet på honom, när han såg dit bort. Kanske en dag, om han gjorde allvarlig bot och bättring, att han kunde gå inför de där klara skifferblåa ögonen igen och vinna sig en maka?

Herregud — maka, hustru, barn! Tanken var så ny, att han nästan vacklade till. Han hade aldrig tänkt på giftas förr; ungarlivet hade alltid varit gott nog åt honom. Han hade varit kär ibland, sentimentalt och sliskt som alla tjocka herrar, med ett drag av förutbestämd hopplöshet, som gjort det hela löjligt, till och med i hans egna ögon — efteråt. Men ett vanligt kälkborgerligt äktenskap hade han aldrig förr på allvar tänkt på. Det hade legat någonting osmakligt i själva begreppet.

Och nu stod han ändå här denna klara arizonamorgon och visste bestämt och manligt och utan en skymt av sentimentalitet, att han begärde en kvinna för livet och ville ha barn med henne.

— Fy fan, konsul Carling! sade han och skakade beklagande på huvudet som åt en, som sjunkit alldeles för djupt. Men han gick ändå raskt bort till boardinghusen på andra sidan och fick ett jobb som hantlangare åt en annan svensk på elvte bottnen eller ett tusen fot djupt i berget. Han såg så gammal och van ut, att han utan vidare fick dubbel avlöning mot bohunkerna i barack C. Men man frågade honom inte om han arbetat i gruva förut, ty på det är det lagförbud i Arizona. Hade superintendenten gjort minsta hänsyftning på hans antecedentia, skulle han haft laglig rätt att hämta en polis Konstapel och låta häkta honom. Sådan är lagen i de få källornas land.

Gruvarbetaren är en särskild specie av släktet homo. Yrket gräver ofelbart in sina kännetecken i både psyke och fysik.

Han lirkar dagligen med döden, vinner sitt levebröd ur dödens käftar. Det gör honom allvarsam och betänksam, och han rör sig trögt liksom bedövad av oupphörliga explosioner. Hans oproportionerligt utvecklade överkropp tynger på honom. Kanske det också är bergets vikt, som pressar spänstigheten ur honom — på ett visst djup mister ju själva stenen sin elasticitet och springer i bitar av sig själv. Han är fibrös som en kokosnöt på kroppen, och musklerna knyta sig i osköna klumpar och bollar och tjocka ormlika band, trögt och knakande som av brist på olja i gängorna. Det är någonting gammalt och rostigt över honom. Han är hårdad och seg, men ett gift likt ålderdomens har trängt in i hans blod och styvnat hans leder. Han vaknar upp om morgonen stel som en avlagd, torkad stövel och med värk och smärtor litet varstans, som om han gått genom ett tröskverk under natten. Och hans kropp lyser i alla regnbågens bjärtaste färger, gult och grönt och gredelint, överklädd med sidplåster, bröstplåster, ryggplåster i de mest fantastiska figurer för att dra ut värken. Trettisext procent av olycksfallen i mineralgruvorna orsakas av fallande stenar och klippstycken, och arbetarnas nakna skinn får ta emot stötarna.

Farorna, leken med döden, börjar redan vid nedstigningen. Carling, som gjorde resan ner i jordens innandöme för första gången, undrade över den likgiltighet, varmed kamraterna anförtrodde sina liv åt hissens enda stålkabel. Den var tvåusen fot lång och tycktes honom i jämförelse med sin uppgift som en svajande ända av ett spindelnät. Den fascinerade honom. Den var naturligtvis avprovad och inspekterad, men vilka garantier hade han för att var tum av de tvåusen foten avprovats lika noga? Människor hade gjort det, och människor felade. Gruvmännen visste bättre än andra, att även en pedantiskt noggrann människa hade sina ögonblick av vårdslöshet. Och det behövdes bara en skymt av ett fel på någon punkt av denna stålkabel för att livet skulle gå.

Hisskorgen var i tre våningar med rum för nio män på varje. Han fick plats överst under plåthuv, avsedd att

skydda mot nedfallande föremål, men i själva verket för tunn att utestänga ens en knytnävsstor sten med tio fots fall. Allting var så slarvigt, så inadekvat, så självmordsmässigt. Korgen sköt ner i djupet som om ingenting hållit den tillbaka. Det svindlade i huvudet, det ilade i magen. Mörker av ett svartare slag än han någonsin sett förr slukade dem, fuktig hetluft och fräna ångor trängde upp ur jordens inälvor, varmt vatten plaskade ner uppifrån. Buren slängde och slog i schaktet.

De passerade en vitstruken stengrotta, full av verksamhet och liv. Den blixtrade förbi i en plötslig sekundkort illumination som en glittrande cell, där stora kugghjul roterade, vatten ångade, hammare svängdes — och var borta. Återskenet dröjde ett ögonblick över schaktets våta väggar med deras nätverk av timmer och spiror, bultar, strävor och krokar och drunknade så igen i mörkret. Så en ny grotta, en till, ännu en — stationerna för de olika orterna. De stannade först på elvte botten med ett plötsligt ryck mitt i svartmörkret, som nästan kom en att förlora medvetandet. Så hoppade korgen med smärre ryck, som liksom återstudsade mot tomma avgrunden inunder, trevande på rätt mitt i elvte ortens stora höga grotta, som kom som en välsignelse efter den farliga färden. Carling var sjösjuk ännu när han jämte sina tjugusex arbetskamrater tagit plats på miniatyrståget av rullvagnar, som av en motor drogs in i berget genom huvudstollen. Denna löpte parallellt med malmådern, som angreps med regelbundna mellanrum från andra stollar dragna i rät vinkel mot extraktionstunneln. Först nu, i slamret från vagnarna mot skenorna, ekande tillbaka från det välvda vitstrukna taket, fingo karlarna mål i munnen. Det var som om alla dessa vana gruvarbetare stått i hissen med samma hemliga spänning som han, novisen, och först nu andats ut. Carbidlamporna tändes, här och där vid korsningarna hoppade karlar av, alltid parvis såsom de åkte. Carling och hans landsman voro destinerade till själva bergets hjärta.

Kamraten var en ljushårig, tjurnackad svensk jätte, smedson där hemifrån, ung, kanske några och tjugu, med

ännu ett skimmer kvar av sin höga svenska färg, som inte fyra år under jorden helt förmått bleka. Han hade också ett lättare humör än de gamla. Han visslade jämt och skrattrade gärna — skattade allra helst åt faran, som han tyckte om att reta och utmana. Carling tyckte om honom från början. Redan hans breda värmlandsdialekt var som musik för sjuka öron, hur han än annars mixade. Han bar det släta namnet Oscar Anderson och var godtemplare.

Carling ansåg det bäst bekänna, att han var första resans pojke, splitterny i facket, vilket förtroende Anderson kvitterade med att peka ut och kanske överdriva alla faror de passerade. Där var främst högspänningsledningen över deras huvud, som vid beröring kom en karl att brinna upp i en blå låga på ett ögonblick. Arbetare, som ertappades bärande ett stålverktyg över axeln, avskedades utan pardon. Överallt möttes de av mystiska tecken och varningar på bergväggen, svarta pilar visande på förbandsskåp, kors inom en cirkel, nummer och trianglar, hieroglyfer präntade på klippytorna med carbidlågan. Det gjorde en till mods som fanns där bakhåll och faror överallt. Man måste se sig för var man satte sin fot och hand, och det var inte värt för en lång karl att gå alltför rak i gången. Och all försiktighet till trots var man ändå bara en lekboll för bergets mystiska stämningar — oväntade ras, fallande stenar, okontrollerbara gaser, plötsligt lösgjorda vattenströmmar och detta våldsamma drag, som stundom blåser genom en gruva och krossar människor mot bergväggen som bräckliga glas-pjäser.

— Och vad som gör helvetet riktigt innerligt vitglödande är dom där hoparna av damn greenhorns, som dras in här jämt, sade Oscar Anderson. Dom lär ha fått in en ny laddning smutsiga bohunker i går — ja, jag menar inte dej, förstår sej, för du är en vit man, det ser jag ju. Du är green också, men du har hjärna, brains, och det är dom andra barskrapade på. Dom har inte förstånd för en littlan röd kopparcent, ska jag säga. En vacker dag kan det falla dom in att spitta fjuset till lunchen, just då vi alla sitter lugna i stollarna och mumsar på vår grubb. Ja, var inte så säker —

sånt har hänt förr! Jag har bara varit med om tre svåra olyckor på mina fyra år, men var enda en har någon av dom där träskallarna ställt till. Det är då visst och sant, att dom för olycka med sej för oss allesammans . . . Hey there, look out now — jump!

Och de hoppade samtidigt av. De voro framme i sin pall.

Carling ryste, när han såg ner i den tvärt sluttande gången, som slutade i ett svart ingenting. Så, detta var deras arbetsplats! Det såg först ut som den formats av en naturkatastrof, ett jätteskred i berget. Ingenting påminde om människoverk. Taket var skrovligt, lågt, och man fick ta det hela i perspektiv för att upptäcka den regelbundna välvningen; de lutande, hängande bergväggarna voro nakna och otimrade, utan så mycket som en spira eller en props till stöd. De buktade synbart inåt under det ofantliga trycket. Upptill löpte klyftbreda rämnor, förgrenade i ett nät av allt finare sprickor som i söndrat glas. Hela grottan hade ett spöklikt, astralt utseende, och bakom gapade det ohyggligt kroppsliga mörkret som en hungrig avgrund, som ett sugande hål ner i jordens tomma innersta.

— Attan! kommenterade Carling högt.

Men Anderson hörde honom inte. Med carbidblosset högt lyft klev han med den hemvanes dödsförakt rakt in. Och se, spökfasorna veko för den lilla lågan, grottan blev en ändlös gång allt eftersom mörkret kröp längre och längre in i kaviteten som en flock motvilligt retirerande svarta vargar. Hålet ner till planetens kärna var intet hål, när allt kom omkring. Carling klev efter med lampan över sitt huvud. Han hörde de hemlighetsfulla viskningarna från det rislande vattnet i bergväggarna, och utefter hans ryggrad tillrade som ett eko av de konvulsiviska rysningar, som vibrerade genom klippans levande organism. Någonstans vid vänstra väggen väste argsint en läckande luftslang och kom lågan på hans lampa att krympa i draget. Han var glad över att den inte gick ut. Ljuset var det enda, som skyddade honom för skrällen i denna avgrundshåla.

Längst in mynnade galleriet ut i en skrovligt utgrävd

grotta med ett takspann, som blixtrade i tusen färger. På alla sidor skimrade den svettiga stenen av koppar i gröngråa fläckar. De voro mitt inne i malmådern, och berget var här lika olikt stenen uppe vid jordytan som grundvattnetsfisk skiljer sig från arterna på de stora djupen. Där fanns bornit och azurit, blått i blått. Där funnos stenar av en knuten näves storlek, som tycktes i sig koncentrera alla beståndsdelarna till nya planeter, nya världar.

Oscar Anderson, naken till midjan, stod redan och bände med ett järnspekt loss de klippstycken i taket, som splittrats men inte lösgjorts av föregående skifts sprängskott.

— Det här är det värsta av hela jobbet, förklarade han, och Carling förstod honom, sedan han stått ett par timmar med armarna upplyfta och huvudet bakåtlutat. Men det måste göras först av allt. Om bossen hittar på någon, som arbetar under osäkert tak, får han sparken.

Blodet rann ur armarna och gav rum för en flammande värk. Nacken styvnade som i stelkramp. Carling gjorde pauser så ofta han kunde; ehuru han var generad för kamratens grinande:

— Det kostar på en grön en, eh?

Anderson arbetade visslande och glad, utan synbar möda som det varit en lek. Han steg aldrig undan ett fallande stycke mer än att det nätt och jämnt undgick att skrapa hans skinn. Han hade en högbröstad, knotigt mager torso, där man skymtade alla revbenen under den svettglänsande huden. Hans skuldror och armar voro enorma med muskler i höga knutar. I lampskenet fick hans överkropp ett rölligt skimmer som en blond kvinna i solen.

— Nu är det matdags, förklarade han efter en evighet. Han behövde inte se på klockan för att vara säker på minuten när. Hans tränade fysik var själv ett ofelbart urverk.

Carling var slut så här dags. Ingenting i världen kunde förmå honom att så mycket som röra vid ett järnspekt vidare, sade han sig. Han föredrog ökenstrapatserna hundra gånger framom detta! Han gav upp det hela!

— De göra så alla, första resans pojkar, nickade Oscar mumsande. Men vänta en kvart!

Carling, som var för sjuk att smaka en bit, kom i stället med en fråga, som bränt hans tunga hela tiden: varför de importerade bohunker och dagos, då bergstigarna voro fulla av vant folk?

— Jo, det ska jag gärna säga dej, fast det inte kommer att göra dej gladare, svarade den andre beredvilligt. Vi har en dödsfälla här i gruvan, åttonde bottnen söder — de rikaste stollarna i hela berget. Dom ligger under en gammal gruvbotten, som mexikanerna på kung Orres tid bröt upp. Den är vattenfylld ända upp till kragmynningen, och det händer ibland att ett olyckligt sprängskott ger fart åt ett ras, och då får vi simma förstås. Värst för dom stackars djäv-larna rakt under — dom kommer inte ifrån med livet, drunknar som råttor i ett hål, you see. Vi andra har ju inte stor chans heller, så det är otäckt, förstår du. Vi old-timare får inte fan själv att gå ner på åttonde bottnen söder — nej pass! — så dom måste ta så'na där bohunker som ingenting förstår och ingenting vet. Det är den rikaste malmen där, you know.

Varför pumpar inte bolaget läns den gamla gruvan då?
Anderson skrattade.

— Ja, gör det den som kan! Alla pumpar i United States blev nog bet på det jobbet, om de så runnade samtidigt. Där är visst en underjordisk flod, som mexikanerna lett in, när dom var tvungna lämna klabbet. Companyt har nog börjat borra en dräneringstunnel från utsidan, men inte kommit långt innan de tyckte det blev för dyrt. Det är billigare att dränka bohunker!

— Men de riskerar ju att få hela sin gruva översvämmad!

— Riskerar ja. Det är dom så förhärdat vana vid! Hela det här gruvklabbet är ju hasard från början till slut. Dom har en chans på hundra att det ska gå — en liten tid, förstår sej — och den stäkar dom allt vad dom äger på.

Carling fnyste. Han var till den grad indignerad, att han för stunden glömde sina smärtor.

— Att ni old-timare tål det där!

— Nä, hör nu, det gör vi *inte!* Vi protesterar var gång

det händer, och den här gången blir det väl rent av strejk. För vi är just som lite irriterade här nere efter det som skett och sker oppe i Paintcreek. Hört om det, tänker jag? Ja, det blir kanske strejk här nere också, som sagt var. Inte mej emot, för det där är ett damn foul business, det säger jag då. Ser du, companyt lägger åttonde bottnen under arbete bara när dom vill att aktierna ska stiga; annars vågar dom inte för oss, se. Det är en nödfallsutväg — in a pinch, you know, en kursregulator. Dom djävlarerna låter taxera malmen från åttonde bottnen som ett nytt fynd, se — och vips stiger kursen! Men sedan dom skeppat ut den malmen en tid och dom tycker sej säkra, så låtsar dom som dom först nu hörde våra protester och slutar brytningen, och allt är frid och försoning. Clever tric, eh?

Han steg upp från malmhögen, sträckte på sig och gick och tog skynket av bormaskinen, som stod mitt i grottan som en oljig svart svan med näbben upp mot taket.

— Kall som en hund, va? Smakar att arbeta igen? Tänkte jag inte det — kölden här nere är den bästa pådrivaren! Behövs ingen annan boss, by golly! Ja, du får ta till skyffeln och börja mucka då.

Att »mucka» betyder på arizonaspråk att skyffla malm i vagnarna.

XII.

FÖRSTA FLÄCKEN AVLÄGSNAD.

Det blev strejk, som sagt var. Det började vid Culebragruvan för åttonde bottens skull och spred sig som lönerörelse till det ena silverbellbolaget efter det andra. Paintcreek hade satt sinnena i jäsning i hela koppardistriktet. Det var svårt att få de tröga gruvarbetarna i gång, men när det en gång skett, artade det sig till ett bergskred.

Den som var glad var Carling — som en skolpojke, som fått en oväntad ferie. Detta var ödet! Det hade inte velat hans nobla botgöring. Han välsignade det med var fiber i sin värkande, rådbråkade kropp.

Han hade ju bitit ihop tänderna och varit beredd att stå i. Han övertygade sig med lätthet om sina hjältemodiga avsikter — nu när de gjorts om intet. Det stärkte hans illa medfarna självrespekt att tänka, att han ändå skulle varit i stånd till det, om det behövts.

Han inväntade inte den avhysning, som säkert skulle komma, utan lät sin tre dagars dagspenning stå inne för husrun och mat och flyttade ner till hotellet i staden. Det började också bli otrevligt uppe vid gruvan. Varje tåg bragte nya flockar av bohunker och mexikaner, som skulle göra tjänst som strejkbrytare, och baldwinvakterna blevo allt flere och allt brutalare. Efter mörkrets inbrott riskerade man när som helst en våldsam bastonad, om man rörde sig ute. Vakterna excellerade i att prygla upp enstaka strejkare, som föllo i deras händer. Oscar Anderson hade blivit så illa åtgången en mörk kväll, att han låg och skar tänder

av smärta och vrede på stadshospitalet — Culebras egen sjukstuga tog inte emot strejkare, fast det var många som betalat dryga skatter i tjugu år och längre just för dess underhåll.

Silverbells hotell ståtade under namnet »Astor House» och var ett buktande, långsträckt träskjul i tre våningar vid Mainstreet. Bottenvåningen, som nästan alltid visade ett eller annat trasigt fönster och märken efter revolverkulor i väggarna både utan och innan, rymde restaurangen, ortens förnämsta bar, biljardsalar och farorum. De sistnämnda voro nominellt hemliga, ty hasardspel var officiellt förbjudet på orten; men sheriffen kunde när han ville titta obehindrat in på de spelande från sitt kontor, som praktiskt nog låg tvärs över gatan. Fönstren stodo alltid öppna i detta klimat. Ingången till hotellet förlänades tillbörlig monumentalitet genom en kolossal veranda mot gatan, sirad till överlastning med en massa träornament i luftiga lövsågningsmönster. Men det föll genast en främling i ögonen, att själva räckverket utmed verandan saknade varje utsmyckning och bestod av smala, glest ställda träribbor som stöd för en sliten horisontalbom. Det var för att gästerna på verandan — stadens jeunesse dorée och en och annan skvallerkärning i gammelmansskepnad — skulle ha obehindrad utsikt över gatan mellan sina på tvärbommen vilande stövlar. Från gatan såg man bara sulor och klackar över räckverket, men det var nog för att identifiera habituéerna.

Carling fick ett snyggt rum en trappa upp och njöt av blotta anblicken som bara den kan göra, som länge saknat civilisationens komfort. Det fanns ett badrum längst borta i korridoren, förklarade hotellclerken och tillade oväntat:

— Herrn blir ju inte mycket inne, kan jag förstå?

— Huh — varför frågar ni det?

— Ja, hm — han talade i dämpad underton — för här är en sjuk i rummet intill, i fyrtinian, som sagt till om att han inte vill bli störd. Han går inte ut, ligger mest, tror jag. Bergsfeber antagligen, fast han inte vill ha doktor. Har bara en egen sköterska, som ser till honom. Han tog det rummet

för att det var ledigt på båda sidor om det, men om han klagar nu, får jag ju säga, att herrn inte är mycket inne?

— Säg honom att sjukas plats är på hospitalet! Jag tänker vara inne precis så mycket jag vill!

— Ja visst, sir, ja visst!

En av de första Carling stötte ihop med på verandan var county-clerken, som ögonblickligen kände igen honom från inregistreringen av Plumhill. Den enkla ceremonien hade väckt sensation i staden, något som Carling inte anade, då han strax efteråt givit sig ut på sin vandring i koppardistriktet. Innan kvällen hade han emellertid på hotellets kontor besök av gamle sheriffen, som att börja med var pinsamt inkvisitorisk angående det sätt, varpå han kommit över Sven Elversons papper — ja, saken var ju inte ordnad med inregistreringen så här post festum! — men allt eftersom Carling drog slöjan ifrån det elversonska mysteriet, blev allt mer gapmynt intresserad. Det var mycket likt en skandal för honom, sheriffen, att ett brott, begånget på hans område, så länge legat obeivrat; han kunde inte skylla ifrån sig på att ingen formell anmälan gjorts, ty det var känt vitt och brett vilka misstankar miss Elsie hyste beträffande broderns död. Det kom ytterst obekvämt för gamle sheriffen, det här. Vid de förestående valen kunde historien, om den kom ut, begagnas som ett argument mot hans återval av hans talrika motståndare, som även annars skreko vida om att han var för gammal för sitt ämbete. Sheriffen, som hade kommit med handklovar i fickan starkt betänkt på en häktning, glömde totalt sin avsikt inför nödvändigheten att köpa Carlings tystnad och skildes från honom under de hjärtligaste former. Mot Carlings löfte att tills vidare hålla tyst med vad han visste växlade han sitt hedersord på att göra allt vad han i sin ämbetsställning förmådde för att få mr Horace Donavan i Joliet, alias don Garcia Hernandez, president i Bonanza Land Development Company, överbevisad och dömd för mordet på Sven Elverson.

Redan följande dag skickade sheriffen ut tre pålitliga ryttare i Gila-öknen för att ta rätt på sagde Svens mult-

nande vattenkaggar, ovärderliga som bevismaterial, samtidigt som ett tjänstebrev avgick till fängelsemyndigheterna i Joliet med förfrågningar angående bemålde Donavan-Hernandez. Mordhistorien gav honom trumf på hand vid valet, om den sköttes fint som en överraskning.

Carling å sin sida var glad att ha fått tala ut och avlägsna alla orsaker till besvärande »missförstånd». Utan att han direkt sagt det, hade sheriffen likväl bibragts den uppfattningen, att han, Carling, som en skrupulöst hederlig karl hela tiden haft för avsikt att återställa plumhillpapperen till rätt ägare. Duncan Dunns rapport om den förrymde hästtjuven hade också i detta sammanhang fått sin rätta belysning, och den gamle sheriffen hade gått så långt i älskvärdhet att han lovat ta reda på vad som blivit av de carlingska hästarna och utrustningen.

Så gick då konsul Carling igen bland människorna utan att behöva känna rättvisans damoklessvärd ständigt över sitt huvud. Där fanns ju ännu det ouppklarade mellanhandet med Amerikanska radiumbolaget, men den uppgörelsen sköt han upp med ett behändigt brev till kassören, pastor Lindquist i Sionskyrkan, med en lagom optimistisk uppfordran till tålmodig väntan. Hålet i bolagets kassa växte ju bara, det var sant, men var ännu inte större än att alltsammans kunde föras på resekostnaders konto, ifall han inte genom någon liten spekulation i sista stund lyckades fylla igen det till sista centen. Han var optimist på nytt — och dock med en grundväsentlig skillnad: han tänkte härefter gå bara strikt hederliga vägar. Hans bittra erfarenhet hade lärt honom att det inte betalade sig annars.

Ett par dagar hade han, med Oscar Andersons upplysningar om innersta orsaken till dödsleken med åttonde botten i tankarna, funderat på att köpa culebraaktier, vilka ju borde uppleva en konstlad hausse. Sedan var han glad att han inte gjort det. Strejken kom emellan, och haussen uteblev trots bolagets krampaktiga bemödanden att bevara skenet. Silverbell var inte lika isolerat från yttervärlden som det ensliga Paintcreek.

I stället omfattade han med allt större förkärlek en an-

nan idé. En kväll hyrde han en ridhäst och styrde ut mot Lyckodalen. Han kom samtidigt till visshet om, att han hade längtat att få göra det hela tiden, att han egentligen aldrig hade bort lämna miss Elverson i ensamheten där ute, allra minst efter intermezzot med den skurken Lionardo. Ju närmare han kom den lilla farmen, dess oroligare blev han att någonting hänt under hans frånvaro. Hans hjärta arbetade på ett alldeles särskilt sätt, när den bekanta oasen kom i sikte. Jo visst, gudskelov — det steg rök ur skorstenen!

Så kom ny oro och undran. Hur skulle hon ta emot honom? Han hade lämnat henne som en tjuv om natten utan ett ord till farväl. Han hade drivits ifrån henne av en befallande impuls att rädda vad räddas kunde — hans hjärta, Plumhill. Det hade varit fegt, det insåg han nu mycket väl, och hon måste fått besynnerliga tankar om honom. Men han hade inte varit på det klara med sig själv, och det hade gällt för honom att till varje pris undvika förklaringar angående de där papperen. Skulle han vara ärlig, måste han erkänna att han inte vetat vad han skulle ta sig för med dem, innan han nått Silberbell och hon redan börjat bli ett egendomligt fängslande, litet sentimentalt minne bakom honom. Han hade ju aldrig trott han skulle se henne igen!

Där kom hon emot honom, upprätt på ett lass av infernaliskt skramlande rör, i fullt galopp. I draget av farten hade hatten åkt i nacken, håret lyste på långt håll, dräkten smög vällustigt intill kroppen framtill som på en antik grekisk staty. En kvinnlig Mercurius på hjul, tänkte han beundrande och höll in hästen för att ingen detalj skulle undgå honom. En Sorolla skulle råkat i extas över en sådan modell. Hon föreföll honom som en integral del av omgivningen, hon smalt in med landskapet och höjde sig tillika därur som dess skönaste frukt, som fulländningens apoteos. Hon var kvinnan, högbröstad, bredhöftad, stark och moderlig. *Hans* kvinna — en idealmor för hans barn!

I nästa ögonblick slog honom det omöjliga, det absurda i denna tanke. Vem var han, att han trodde sig kunna vinna en kvinna till hustru? I denna stund ägde han ingenting

han kunde kalla sitt — inte så mycket som ett anspråkslöst jobb en gång. När det kom till kritan, var han ingenting annat än en uppblåst bluff, en taskspelare i lånta fjädrar, en humbug. Det föll över honom som en lavin, att mannen som red här sin älskade i möte var en ömklig fördetting, en *ex-konsul*, sannolikt skymfligen avsatt vid detta laget, en *ex-industrimagnat*, som fördärvat sina chanser, en avviken cessionant, snart dömd in contumacia, en *för detta* hederlig karl, en — *exlex!* Hans mödosamt återförvärvade självrespekt brast i trasor från hans axlar. Det var självbedrägeri alltsammans. Hur han än krumbuktade sig och spelade teater och låtsade botgöring kunde han inte ändra ett jota av förtidens fakta. De följde efter honom vart han gick som en slammerkedja.

Hans kvinna? Aldrig! Det var så gott han tog farväl av den drömmen här och nu.

Helst skulle han kastat om sin häst och ridit tillbaka för att undkomma frestelsen, som bara gjorde avsägelsens och förödmjukelsens smärta så mycket värre. Han var inte van att tänka eller känna tragiskt, och instinktligt längtade han till ensamheten. Men i ett skrammel av järn, som växte öronbedövande, kom hon redan så nära, att hon kände igen honom. Överraskad saktade hon farten och drog in tyglarna till stopp, när hon var jämsides.

— You, of all people! ropade hon. Ni var då den sista jag väntade träffa här ute igen. How-d'-you-do?

— Tack, fint, sade han med ett försök att falla in i den glada tonen. Och ni ser ju ut att må utmärkt också, gudskelov. Hur är det med skörden jag smet ifrån? Fått in alla de gula bollarna i källarn än?

— Å ni skolkare — vad jag var ond på er! Jag som behövde er så förfärligt nödvändigt och just fått er frisk och arbetsför med uppoffrande av min dyrbara tid. Det var fult gjort, mister Carling — att lämna mig i sticket så där! Jag riktigt grät en skvätt — ja, ni kan gå och fråga Rover, som vaktar kon som vanligt.

— Minsann tror jag inte ni är den första flicka som fällt en tår, när jag rest!

— Å, sitt inte där och inbilla er någonting! Det var ils-kans tårar, förstår ni väl, ackompanjerade med foten i gol-vet, så hela bungalow'n skakade i grundvalarna. Fråga Rover!

— Blev ni inte mildare stämd sedan?

— När brevet kom? Åjo, då förstod jag ju en hel hop tack ska ni ha! Men herregud — hon gjorde en hjälplös gest — vad ska en fattig flicka med en ohävdad claim att göra? Jag har ju händerna fulla med farmen — *hur* fulla kan ni inte tänka er! — så en vacker dag blir jag jumpad från clai-men av någon, som har tid och pengar att peta i jorden efter tvivelaktiga rikedomar. Så ni ser, jag står på samma punkt i alla fall.

— Så Plumhill betyder för er bara en sten till på bördan? — Hans ton skvallrade om hans stora misräkning.

— Å, tro inte jag inte uppskattar vad ni gjort! utbrast hon ivrigt. Det gläder mig alldeles särskilt för stackars Svens skull — nu blir han ju rehabiliterad i folks goda tanke, och det är mig kärare än allt annat! Och — litet tveksamt — så var jag ju glad också för er skull, mister Carling.

Han förstod vad hon menade och kände att han rod-nade, gamla karlen. — Det var det enda där var att göra, stammade han obestämt.

— Det tror jag inte. Men det enda *rätta*. Å, tro inte att jag inte är tacksam! Men som sagt: vad skall en fattig flicka, och så vidare? Köp Plumhill av mig, är ni snäll!

Han ryckte till. Där bjöd hon honom just vad han åtrått, vad han kommit hit att övertala henne till! Köpa Plumhill — då var radiumbolaget och alla de små delägarna i Chicago räddade! Då var åtminstone den fläcken utrade-rad från hans orlovssedel, raderad så fint att knappast nå- gon skulle märka, att den någonsin funnits!

Varför bar det då plötsligt honom emot? Han betrak-tade henne oseende, medan han sökte komma till klarhet. Fast hans ögon häftade vid hennes ansikte, märkte han inte det spända uttrycket däri. Han tänkte bara på, att om han nu köpte claimen av henne till det pris den kunde be-

tinga i sitt ohävdade skick, bedrog han henne på framtidens rikedomar.

— Nej, köpa den kan jag inte, förklarade han, och märkte inte heller nu hur det spända uttrycket i hennes ansikte upplöstes i lättnad och det kom någonting vekt och fuktigt i hennes ögon. Han hade ingen aning om att hon ställt honom på ett prov, som han bestått med heder. — Men jag kan erbjuda er kompanjonskap. Hälften var mot det att jag sätter in kapitalet?

Nu var spänningen på hans sida. Hon kunde inte neka sig tillfredsställelsen att låtsas en liten tvekan.

— Och då lyfter ni hela bekymret från mina skuldror, inte sant? Sköter det hela fullt självständigt?

— Ja, om ni så vill. Annars sätter jag stort värde på ert råd i kvistiga frågor. Ni förstår — ibland — —

Han ville ändå preservera ett svepskäl att träffa henne då och då.

— Näja, ibland — kan så vara, nickade hon fogligt. Då är det avgjort! Se här, skaka hand på det! — Han red närmare och tog hennes sträva, hårda arbetshand i sin, lycklig som en valp över den flyktiga beröringen. — Men nu måste ni hjälpa mig med rören först. Man måste vara två om att passa in dem, och när jag såg er komma på långt håll svor jag på att pressa er till arbete för mig för i dag, om ni så var självaste Teddy Roosevelt. Rid ni till farmen och skaffa er frukost själv — jag har inte tid att följa med tillbaka och för resten vet ni var maten finns. Kaffet står färdigkokat på spisen, bara att värma opp. Men raska på! Ni finner nog rätt på mig vid floden — so long!

Och hon gav hästen en maning och fortsatte sin väg. Järnrören skallrade så han inte kunde göra sig hörd. Han ville säga henne, att han inte brydde sig om någon annan frukost än den han hade i sadelpåsen, och att han gärna trälade en hel dag för henne utan en bit, om det gällde. Men hur det nu var, så lydde han ändå och styrde mot farmen. På något odefinierbart sätt smickrade honom hennes familjära frukostbjudning i alla fall.

— Ett tusan så praktiskt fruntimmer! sade han sig.

XIII.

PROVOKATÖREN.

— Det är för att skaffa mer orders på folk, förstår ni, sade en röst, som Carling tyckte sig ha hört förr. Vi har inte sålt så mycket som en kvadrattum land på över ett kvartal nu, bara vräkt ut pengar på en ruinerande reklam, som inte längre drar ens imbeciler. Om det fortsätter så här, är vi bankrutt innan nyåret, det vet ni lika väl som jag. Därför måste vi arbeta upp arbetsförmedlingen, sätta in all vår kraft på denna försummade underavdelning.

— Men kan det löna sig? Kan det ensamt dra upp firman ur plurret? — Det var en ny röst, en grov en, som måste tillhöra en enkel man.

— Tror ni jag ödslar tid på saker som inte lönar sig? Tror ni jag ligger i detta förbannade hål och simulerar sjuk för mitt nöjes skull? Nej, jag har studerat hur landet ligger, har i tysthet hjälpt utvecklingen på rätt gir, och nu är jag färdig för kuppen.

— Men är risken värd en tia per huvud?

— Räkna i tusental huvud, så får ni nätta summor! Jag planerar alltid i stort, det vet ni. Och nu har jag hela kopparområdet här som i en liten ask. Det blir människoimport *en gros!* Det lönar sig, var så säker på det, Ham Bray!

— Tyst, hörde ni något? Är svensken hemma här intill?

— Å nej, var bara lugn. Jag har styrt om att jag får bud, när han kommer hem. Svensken — rösten blev giftig

— skall nog få sitt han också, den hunden. Men inga avbrott, om jag får be. Öppna dörren och se efter, om någon är i korridoren, Ham. Inte? All right, då fortsätter vi!

Carling höll andan i mörkret. Han hade kommit hem efter ett styvt dagsverke i Lyckodalen, sjudande av verksamhetsbegär och nya förhoppningar. Det var mitt i natten, och med en ovanlig hänsynsfullhet hade han gått upp på sitt rum så tyst som möjligt. I grannrummet brann ljus, och han hörde utan att lyssna röster där inifrån. Det hade redan tidigare förvånat honom, att en sjukling kunde ta emot så många besök: grannens dörr gick alla tider på dygnet, och där var ett tissel och mummel av dämpade röster så gott som jämnt. Ett par gånger hade han överraskat sköterskan ute i korridoren — ja, överraskat var just rätta ordet, så skrämnd hade hon blivit. Varför, var mer än han kunde begripa.

Han ämnade just skruva upp ljuset på sin sida, då han hörde den där rösten i rummet bredvid, som han inte kunde placera. De hade inte hört honom komma och talade ivrigt. Genom den stängda dörren mellan rummen kunde han höra vartenda ord. Trots sin trötthet blev han intresserad. Tydligt var något sattyt i görningen.

— Jo, som sagt, jag har inte legat på latsidan. Vår första lilla sändning till Culebra utföll utmärkt och var en bra reklam för firman. Mina karlar började samtidigt agitera för strejk kors och tvärs i distriktet — de gjorde det sannerligen bättre än själva I. W. W.! Jag säger ju inte att hela arbetsinställelsen i gruvområdet är vår förtjänst, men vi hjälpte till och blåste under och göra det än — nu på båda hållen, både bland strejkbrytarna och de gamla. Vi retar upp dem mot varann, båda lägren. Ni var nere på Monahans krog i kväll och såg mina gossar sköta viskyn? De har order att inte knussla; det är kostsamt, men ändå god politik, ty det är det enda som hjälper med de här trögmånsarna. Vetenskapligt administrerad med några tändande ord kommer viskyn dem att se rätt. De är vanligen nyktert och skötsamt folk, de här gamla bergtrollen, men den ovana lättjan irriterar dem och gör att de flockar sig kring spri-

ten för att få tiden att gå. Baldwinvakternas blodiga förföljelse gör resten. Ni vet ju att de strejkande fått befallning att utrymma sina bostäder? Nåväl, mina gossar arbetar som bäst på att få dem att sätta sig till motvärn mot vräkningen. Det kommer att lyckas, tro mig! Vi får uppleva riktiga bataljer här i bergen ännu, vad det lider.

— Ni förefaller riktigt upprymd över utsikterna? För min del tycker jag, att i en strid, där ena parten slåss för hem och härd, sympatierna bara kan vara på deras sida. Det är klart att de gamla arbetarna på platsen med de hyror bolagen hållit inne på lönen betalt för sina ruckel till bostäder flere gånger om.

— Kanhända. Men bolagen är ändå de facto och de jure ägare till de där rucklen och har rätt att avhysa sina hyresgäster när det behagar dem. Intet sentiment i affärer, om jag får bel! Jo, som jag höll på att säga, är stämningen bland de gamla nu så uppjagad, att man kan tro dem om vilka våldsamheter som helst. Bravo, just vad vår firma behöver: ett utbrott, ett attentat mot bolagens egendom — ett nidingdsdåd, om ni så vill!

Paus. På sin sida om dörren knöt Carling händerna — han började förstå.

— Ni har läst anslaget på husväggarna, Bray? fortfar den lätt läsande, släpiga överklassrösten. Vid första våldsdåd av de strejkande blir de lockoutade över hela distriktet. Well, det är vår chans! Då kommer vi och offererar nytt blod i ersättning, tar hela anskaffningen på entreprenad — några tiotusental huvud å så mycket per styck. Ni nämnde tio dollar; när det gäller strejkbrytare är taxan högre. Det blir ju schaber, som ni ser — tillräckligt att hjälpa oss över den slacka tiden, tills folk börjar köpa jord igen.

— Hm! Var ska vi ta så mycket folk ifrån?

— Vi flyttar hit hela New Yorks slums, om det behövs! Det hastar, därför har jag kallat er hit. Bray, börja ögonblickligen rekryteringen, sätt Broderick att starta en reklamkampanj i alla främmandspråkiga tidningar öster om Rocky Mountains, och gjut i allmänhet litet ruff och energi i vårt sovande folk. Själv kan jag inte komma ifrån ännu

på några dagar. Res tillbaka med första tåg i morgon, och kom ihåg att den här kuppen är räddningen för både ert skinn och mitt!

— Ni tycks vid gud vara säker på er sak!

— Absolut! Hemligheten med den saken är att man själv leder utvecklingen dit man vill ha den.

— Men om nu de här gamla bergtrollen inte förgår sig?

— Har dragit försorg om det också, var bara lugn! I morgon precis klockan sex e. m. smäller det. Inte något vanligt sprängskott, utan en explosion — en upprörande skadegörelse på Culebrabolagets egendom. Det kommer att se ut som ett nidingsdåd av de strejkande, och lockouten blir oundviklig. Som jag nyss sade: hemligheten är att man själv leder utvecklingen. Jag tror ni förstår mig, Bray? Nåväl, god natt och lycklig resa!

Carling höll andan, tills den andre gått. Så drog han ridstövlarna av sig, öppnade ljudlöst sin dörr och smög ut i korridoren. Utanför grannrummets dörr hörde han plötsligt åter den släpiga rösten där inne, nu med häftig otålig-
het kalla på någon: — Är ni där, miss? Sover ni? Skynda att ge mig kloralen:

Där inne knarrade en dörr. — Så, tänkte han, besynnerligt att inte clerken talat om, att sköterskan bebor rummet på andra sidan! Nå, hon har kunnat flytta in under min frånvaro. . .

Han gick sakta utanför trappan, stannade halvvägs och drog på sig stövlarna igen. Så klampade han ostentativt tillbaka till sitt rum och tände ljuset. Hela tiden ringde det i hans öron: »I morgon precis klockan sex e. m. — Culebra.» Han var fast besluten att hindra det. Om något sattyg var i görningen mot de strejkande, så var han helt och fullt solidarisk med dem. Och hade där inte dessutom framställts ett hot mot honom personligen? Han var inte på det klara med om den simulerande skurken där bredvid menat honom som individ eller bara som en av de strejkande. Han tycktes ju ha reda på allt, så det kunde ju hända han visste, att Carling arbetat i Culebragruvan också.

Hans tankar fingo för några timmar en annan riktning. Han glömde komplotten han kommit på spåren för en ingående inventering och uppgörelse med sig själv. Ty på bordet låg post — post, som han inte haft på länge, längel — och däribland ett brev från häradshövding Nils Bratt, godman i den carlingska konkursen. På borgenärernas vägnar informerade han kort och affärsmässigt om att man numera var böjd att låta konkursförfarandet återgå, sedan massans ställning efter de senaste värdestegringarna uppvisade ett tillräckligt överskott i aktiva, och i stället ombilda verken till aktiebolag med de nuvarande fordringsägarna som förnämsta delägare. Då verken på senaste tid mottagit synnerligen omfattande krigsbeställningar för utländsk makt, vilka ställde stora krav på produktionsförmågan och verkens sakkunniga ledning, hade man enats om att kalla den för uppgiften bäst skickade, konsul Karl Carling, till bolagets verkställande direktör med löneförmaner och tantiem efter överenskommelse.

Carling blev sittande i skrivstolen som paralyserad. Han var häpen och rörd i sitt innersta. Han var rehabiliterad, fullständigt återupprättad; den sista fläcken på hans orlovssedel var avlägsnad som genom ett mirakel! Det var onaturligt, förnuftsvidrigt, tvärtemot all föregående praxis. Det kunde inte vara sant! Ödet visade ju aldrig barmhärtighet!

— Den illa gör, han illa far, mumlade han. Det var rent av orättfärdigt annat!

Han vände och vred på brevet. Det var utan tvivel äkta, intet blodigt aprilskämt iscensatt vid toddybordet där hemma. Han kände Nils Bratts namnteckning, och brevets sakliga fraser kunde inte missförstås. Till yttermera visso fanns ett förklarande privatbrev från Bratt i högen. Han hälsade honom välkommen åter till den gamla kretsen, som saknat honom. Det var vännernas förtjänst att det gått som det gått. De hade kämpat tappert för honom, upprätthållit fiktionen om affärsresan och kapitalanskaffningen mot sitt eget bättre vetande och all sannolikhet och alla tecken. Krigsbeställningarna hade slutligen

gjort slag i saken. Det rörde sig om miljonprofiter, som kommit det att vattnas i munnen på bankdirektörerna. De hade naturligtvis helst korpåt åt sig alltsammans, men vännerna hade räddat åt honom vad räddas kunde, och nu var det bara att komma hem och ta i med friska tag igen. De saknade sin styva viraspelare och oförbrännelige broder i glädjen på Statt och på klubben. Han skulle genast telegrafera svar och ta första båt över. Minorerna generade nog inte honom, Karl Lyckopär Carling. . . .

Seså, satt han inte och lipade som en gammal käring! Eller var det bara svetten som rann honom i ögonen?

Han slog med all kraft näven i bordet.

Varför i, alla små hurrande djävlar's namn, hade inte det där brevet kommit för en vecka, ja bara några dagar sedan? Då hade det ännu varit någon mening med att locka honom hem.

Nu — ja, nu var det för sent. Nu ville han inte längre.

Det klarnade för honom som om han vaknat ur en dröm, att han blivit en annan. Det här landet, som han i förstone förbannat med en blandning av förbittring och fruktan, hade format om honom inte bara kroppsligt utan psykiskt också. Det hade givit honom nya ideal och gjutit nytt innehåll i ett liv, som han redan börjat betrakta som förfelat. Han hade fått principer, han hade fått allvar, han hade fått moral. Ja, just moral! Han fattade nu vad mr Fairbanks i Harvester menat med »affärsetik». Det hade format sig hos honom ett rättfärdighetskrav, som inte bara gick ut över andra. Han ville själv leva »straight», hederligt, och handla rätt och juste. Han hade lärt sig tänka och — känna. Han hade blivit eller var åtminstone på väg att bli en hel människa.

Förr hade han varit på livet som en glupsk larv på ett grönt blad: ätit och ätit, ött sina exkrementer och tjocknat till av egoism — ett skadedjur! Nu var han inte längre nöjd med sin gamla hedersplats i soffan på Statt, urholkad under oräkneliga timmar av tanklöst vegeterande och intighet; nu sjöd ett rikare, rödare liv i hans förkalkade ådror, han begärde handlingens och mödans glädje och till-

varons renaste lycka. Det var gammalt, och dock ungdom mot förr!

Men var det inte förräderi detta? Där vinkade hemlandet, hans livsverk, vännerna. Allt det var med ens så likgiltigt! Han hade växt ifrån det och hade ingen lust att krympa ihop för att passa in i den gamla miljön, förutsatt att något sådant var möjligt. Själva arbetet som bjöds honom var ett hån. Krigsbeställningar för främmande makt — schrapnellhylsor kanhända! Skulle han börja det gamla livet på nytt med att tillverka dödar? Hans »affärsetik» tillät det inte!

Men bakom alla resonemang och alla argument låg känslan och dikterade dem. Elsie Elverson, som nu ändå kunde bli hans kvinna! Ty nu var han ju återupprättad, var och en skulle få sitt intill sista centen, nu kunde han gå till henne och fråga. Blev det nej — han darrade av en plötslig köld mitt i den subtropiska natten — kunde han ändå inte leva utan att då och då se henne, veta att hon trampade samma mark som han. Och blev det ja, skedde ännu ett mirakel — det största — och hon blev hans, då vore han väl galen, om han ryckte henne ur den miljö, som hon så intimt hörde samman med! Den lyckan var till för att konserveras; den skulle ju räcka livet igenom. Och blotta tanken på Elsie Elverson, den praktfulla, olympiska, tvungen att som direktörsfru göra les honneur för små stadsmänniskor i ett instängt norrländskt industrisamhälle, var ju omöjlig, tragikomisk. De där människorna uppe i Norrland — var det bara avståndet, som gjorde dem så små? — voro ju minst av allt naturalister!

Morgonen bragte honom en ny överraskning. Han satt vid sin frukost i hotellets matsal, tidigt, med alla fönster vidöppna åt Mainstreet, då hans öra där utifrån träffades av en bekant melodi. Ja, melodi är kanske för mycket sagt, för det var bara ett klagande, käringvibrerande falskt gnäll till de odödliga orden:

»Sal, Sal!

I would give creation to be walking with my gal,
Walking down through Laramie with Snagtooth Sal!»

Carling var ute på gatan som en virvelvind. Där kom gubben ridande livslevande med de skinntorra benen dinglande under hästbuken och två packhästar tjudrade bakom i tandemfason. Kanske krakarna voro ett grand magrare, annars var det precis samma syn som i Gila.

— Good old Skinny-Sims! — Carling önskade han varit ryss och fått falla den gamle trailern om halsen i sin glädje.

— Hello, boss! — Kavalkaden gjorde halt vid hotellporten. — Tänkte jag skulle ta in hästarna och lyfta min dagspeng.

Det var så enkelt som de skilts i går.

— Sitt av och kom in. En bit frukost skall säkert smaka?

— Bostonböror, irländsk stuvning, flott och bröd — eh? härmade Sims en inbjudning vid ett annat tillfälle, och hela hans brunbarkade fågelansikte grinade belåtet. Med ett sving var han ur sadeln och gjorde an hästarna vid verandaräcket. — Det är min själ välgörande för svidande gamla ögon att se er igen, gov'nor! Det var allt en tid jag trodde de attans mejicanos hade tagit er med hull och hår. Ja, vad kunde jag annat tänka, när ni inte lät höra av er? Hästarna har jag skött som en groom vid Femte avenyn, men som ni ser har det blivit en *minus*. Rådde inte för det, den skälmen Jack Berman hade rätten på sin sida, eftersom ni for av med hans pinto, men — han böjde sig fram i en konfidentiell viskning — jag pressade hundra dollar av honom som mellanpenning i betraktande av den högre kvaliteten han fick i utbyte, justsom! Är ni nöjd, boss? Kunde ha fått dubbelt, om jag tagit till bössan igen. Jack Berman har i evig tid härefter en hälsosam respekt för min bössa och går gärna undan, när jag kommer.

Han skrattade sitt kacklande gubbskratt och gjorde sig hemma vid bordet, med denna beundransvärda amerikanska ogenerthet, som trots yttre familjaritet aldrig låter underlingen glömma sin ställning. Carling var förtjust:

— Ni kommer som på beställning, Sims. Just när jag behöver er och utrustningen igen. Ni följer väl med?

— Vart då?

— Gaviliska kullarna, sydändan, Sven Elversons claim!

Gubben betraktade honom ett ögonblick med sina kloka, skarpa ögon:

— Om ni tror Duncan Dunn inte har någonting att invända?

— Nej, det tror jag inte — den här gången! sade Carling, mötte hans blick och skrattade.

— All right då, gov'nor.

Medan han åt och drack, berättade han hur äventyret i Gila avlöpt för hans del. Han hade uppehållit Berman och Rough-house Jim med sin revolver ända tills sheriff Dunn och hans posse skymtat i ett moln av dam över kullarna i norr. Då hade han tyckt synd om dem och velat låta dem löpa — men de kommo inte längre än tills hästarnas gömställe vid källan, då Berman stämde upp en vild jämmer över sin stulna pinto. Nå, sheriffen hade nått fram och fått höra alltsammans — det hade förstas inte varit värt att söka slingra sig ifrån sanningen, då den var känd av tre, som inte höllo ihop. Dunn hade på ridande fot tilldömt Berman Carlings passgångare och pressat alla tre in i posen, förtjust att nu ha en faktisk anklagelse att komma med mot flyktingen. Det såg svart ut för Carling, ty häststöld sonas med hängning utan ceremonier i Arizona; så Sims hade gjort vad han kunnat för att föra dem på villospår. Han hade bara lyckats alltför väl! De hade slutligen kommit till den tron, att Carling omkommit och som en hund, som skall dö, gömt sig undan någonstans. Vid återkomsten till Redpeak hade fredsdomaren, som var Mayer Benavides, tilldömt Berman hästen; de där hundra dollarna emellan hade gjorts upp strikt privat mellan käranden och Sims. Den sistnämnde hade ändå inte uppgivit allt hopp, så han hade efter bästa förstånd förvaltat Carlings egendom, tills bud kommit från silverbellsheriffen att den försvunne fanns här och att allting var på rätt.

— Jag är glad ni är vän med sheriffen här, för han smäller högre än Duncan Dunn, som bara är biträde, slöt Sims. Höga överheten kan ställa till mer trassel för en än dom själva kan reda opp ibland. I sure am glad!

Carling hade blivit tankfull. Hans närmaste uppgift tryckte honom.

— Hör på, Sims — endera dagen ger vi oss i väg till Gavi-
lan med en fullständig gruvutrustning, folk, hästar, red-
skap och allt. Men det får vi ställa med senare. I dag ska
ni hjälpa mig avvärja inbördeskrig i Silverbell. Är glad ni
kom just i dag, för jag tycker om ert sätt att skjuta och vet
att jag kan lita på er. Skaffa hästarna havre och tak över
huvudet och var ledig till fram på eftermiddagen, då ni ska
komma tillbaka hit till hotellet, ifall jag skulle behöva er.
Sabe?

— Seguro, excellenza! En liten scrap, eh? — Sims ögon
lyste. — Då kan ni lita på mig.

Ännu hade Carling inte uppgjort någon bestämd plan.
Han var fast besluten att avvärja attentatet, men de an-
tydningar han hade att hålla sig till voro så pass svävande,
att han inte förstod hur det skulle gå till, om han inte slog
allmänt alarm — och det kunde just bli signalen till öppna
våldsamheter och fick följaktligen inte riskeras. Gick han
till sheriffen och anmälde saken, skulle denne slå en kor-
dong kring Culebra-området och sannolikt vara i stånd att
för stunden hindra attentatet; men Carling var säker på att
den intriganta furnissören av billig arbetskraft i rummet
nummer fyrtinio inte skulle låta sin aktivitet stäckas av
ett tillfälligt nederlag. Därför var det nödvändigt att göra
honom oskadlig på samma gång som Culebra skyddades.
Men hur? Han kunde inte gärna häktas för några avlyss-
nade frasers skull.

Då han passerade lobbyn, vinkade clerken honom till
disken.

— Ett brev till er, mister Carling. Lämnades alldeles
nyss.

Carling tog det förstrött — han följde sin egen tanke-
gång.

— Hör nu, sade han barskt, er feberpatient på fyrtinian
vill inte störas, men i stället tror han sig ha privilegium på
att störa andra så mycket han behagar. Vad heter den där
herrn?

Clerken var ivrigt beklagande, men antydde tillika ett försonande mysterium:

— Tecknar sig George B. Hines från San Francisco, sir. Men jag har min lilla privata tro, att det är en järnvägs-magnat eller annan nabob, som reser inkognito. Det är deras vana, när de någon gång lyckliggör småsamhällen i egen hög person. Skada, om ni blivit störd, sir, men jag kan i förtroende säga er, att pinan inte blir långvarig. Mister Hines är på bättringsvägen nu och har beställt en täckvagn till klockan sex. Strikt oss emellan, sir?

Så-å, tänkte Carling på väg ut på verandan, tänker schappa efter utfört skurkstreck! Bra att jag fick veta det.

Han slog sig ner i en korgstol och ägnade sig åt brevet. Redan utanskriften slog honom som ominös: »H. Herr Cånsuln Karl Carling, tillhanda.» På svenska och med fruntimmersstil! Ett ögonblick tänkte han med plötslig hjärtklappning på miss Elverson. Men det skulle gjort honom hjärtligt ont, om inte hans älskade kunnat skriva en mer kultiverad stil — den här var av omisskännlig svensk jungfrusort — och hur skulle hon för övrigt ha reda på hans gamla titel? Nej, när han slet upp kuvertet, läste han med en viss lättnad allra först underskriften: »*The Nurse Next Door*».

Vad ville mr Hines' sköterska honom?

»Ja kenneer Cånsuln from andra sidan å will er wel mins ni Hilda Johanson sam steda åt Cånsuln i många år en stor fara hotar Cånsuln män ja can redda er åm Cånsuln möter mej clockan 6 precist ve South Tunnell på Cullebra Mountain so ingen sir, come sekert, Important!»

Han skrattade högt. Vad världen ändå var för en liten apelsin! Hilda Johanson — han hade ett dunkelt minne av en slarvig slav på en sjutton, aderton år med uppnäsa och fräknar. Amerika var ändå ett förunderligt land att sätta pli på folk! Han hade inte kunnat ana en svensk flicka från bondvischen under den stärkta, koketta sköterskedräkten, som han någon gång strukit förbi i korridoren. Un-

der ett grand ändrade omständigheter skulle han sålunda t. o. m. här, i Silverbell, Arizona, kunnat höra det där överraskande: »Minsann — är det inte konsul Carling!»

Och nu ville flickan rädda honom ur en stor fara. Romantiskt som i en detektivroman! Men — hans ögon krympte ihop till små tvivlande springor — nu råkade han veta en smula mer om vad som var avsett att hända »clockan 6 precis». Vid den tidpunkten skulle mr Hines, med all sannolikhet åtföljd av sin outhärliga lilla sköterska, skudda Silverbells stoft av sina fötter, samtidigt med att han, Karl Carling, grep en av hans hyrda hejdukar i nackskinnets och omintetgjorde ett svart attentat mot Culebrabolagets egendom. Det sistnämnda var mycket önskvärt, men det förra måste samtidigt förhindras.

Hela brevet såg misstänkligt ut som en fälla. Hade inte mr Hines sagt, att han, Carling, skulle få sitt han också? Den lilla svenska sköterskan var nog bara ett redskap till den ändan!

När han läste igenom brevet på nytt, slog honom mötesplatsen såsom ytterst egendomligt vald. Hur kom hon att tänka på just Sydtunneln i Culebra, den gapande mynningen till den dräneringskanal bolaget lämnat halvfärdig? Männe därför att ett helt kompani angräpare kunde gömmas i gången? Där var folktomt och ensligt; vid sextiden var för resten hela gruvan utrymd, då intet nattskift numera arbetade där, och närmaste hus var strejkbrytarebohunkernas folkök, där ingen hjälp var att vänta för en beträngd strejkare.

Om han skulle skicka bud på Hilda och tvinga henne bekänna spader? Han gjorde ett försök och lät genom clerken kalla henne i telefonen nere på kontoret. Budet kom tillbaka med beskedet, att miss Johanson inte var inne. Naturligtvis! För slug att riskera ett sammanträffande, kanske förbjuden att gå ner.

Han tyckte alls inte om att bli förrådd av en landsmaninna. Hon fick väl bra betalt? Vilket sammanträffande, att den där mr Hines just skulle råka ha hans f. d. städerska i sin sold! Egentligen var det onödigt väl tillrättalagt av

ödet — vilken annan flicka som helst skulle gjort tjänst lika bra.

Han stod villrådig vid verandaräcket och tittade över till sheriffens. Det var väl bäst ändå, att han gick och lämnade ansvaret ifrån sig? Vilket vitalt intresse hade han egentligen av att skurken där uppe kom fast? Huvudsaken var ju att få attentatet med dess blodiga följder avvärvat.

Just då kom gamle sheriffen uppför Mainstreet i sällskap med en kvinna och en karl. En hund, inte olik en Aire-dale, nosade nervöst på höga överhetens sporrar. Kvinnan gick mellan de båda männen; hon var klädd med en sjaskig elegans, karakteristisk för den billiga gatnymfen och gick med sänkt huvud. Han fick det intrycket att hon inte följde med godvilligt utan på grund av maktspråk. När gruppen närmade sig, slog honom en hågkomst:

— Felix icil ropade han. Come here, Felix, my boy!

Hunden lystrade ögonblickligen och kom sättande som en pil till verandaräcket, som han förgäves med vilda glädjehopp sökte komma över. Men kvinnan hade överraskad sett upp vid hans rop, och han hade i detsamma känt igen miss Kenyon, trots smink och puder. Mannen till vänster om henne visade sig vara Oscar Anderson, gruvkamraten.

Carling lyfte med ironisk artighet på hatten. Anderson var den siste att gå in på sheriffkontoret, så han fick tillfälle att ropa över till honom:

— Hey, old top, glad att se dig frisk igen! Har någonting att säga dig, sedan du blivit färdig där inne.

Väntan utfylldes av Felix, som äntligen funnit rätt på trappan och nu på verandagolvet utförde de vildaste gyrationer med sin kropp, omväxlande med handslickningar och glädjetjut. Han var utan halsband nu och var skälvande villig att bli smekt. Då och där försvann sista resten av Carlings aversion för hundar.

Oscar Anderson kom upp och berättade, att den där flickan de häktat blivit avslöjad som en durkdriven provokatrix. Hon hade hållit till på Monahans krog allt sedan strejkens utbrott och eggat strejkarna till våldsamheter.

När Anderson i förrgår kväll kommit för att fira sin utskrivning från sjukhuset, hade hon t. o. m. bjudit honom pengar — — — en hel hop — — — för ett smutsigt jobb han inte ville nämna.

— Ja si, jag smakar aldrig annars, är godtemplare, you know, urskuldade han sig; men det där sakramenskade ludret söp mej pinfull. I morse, när jag nyktrat till lite grand och kom ihåg alltsammans, blev jag arg och gick till sheriffen. Nu får hon kvittra! Tänker där finns gott om boys utom mej, som kan vittna mot henne.

Carling ringde på en sifon.

— Du Oskar, hade det där smutsiga jobbet du nämnde någonting att göra med Sydtunneln på Culebra? undrade han.

— Va fæn — har hon varit ihop med dej också? Tänkte just det, när jag såg hunden kila. Hur mycket bjöd hon dej då?

— Ingenting, jag har bara hört om det. Det smäller i kväll klockan sex!

— Så låt det, i Jessu namn! Önskar det gjorde småsmulor av hela Culebra, det förbannade rätthålet. Det säger jag då, att aldrig går jag ner i det schaktet mer, så länge gamla gruvan är otappad. Det är vi för resten alla överens om.

— All right, låt det smälla då! sade Carling. Men vi måste ovillkorligen ha fast karlen som gör det, för det är annars meningen att skjuta skulden på oss strejkare, och då släpps helvetet löst i Silverbell, ska jag säga. Bohunkerna har i hemlighet beväpnats och hållas beredda att överfalla oss i kväll strax efter explosionen. Sedan är det meningen att låta statsmilisen rycka in och klara upp resten.

— Milisen — oh hell!

— Följ med mig vid sextiden, så griper vi skurken på bar gärning.

— Men låt det smälla först! Jag har åtskilligt otalt med Culebra.

— Som du vill. Nu går jag och ger sheriffen en liten vink.

Han släntrade över till kontoret mitt emot, där miss Kenyon med tårstrimmor över sminket satt och undergick »tredje gradens» korsförhör. Sheriffen var varm och irriterad.

— Den markattan vill inte ro fram med vem som är huvudman i den här söta lilla konspirationen mot samhällets lugn, ropade han och hötte åt henne med näven. Det är ju klart att här finns »the man higher up» nånstans! Någon som betalar fiolerna.

Carling såg det blixtra till som av en förnuftets stråle i miss Kenyons förgråtna ögon, som han en gång beundrat.

— Jag kan så gott säga det nu! ropade hon och pekade på Carling. *Där* har ni honom!

Felix stötte upp dörren med nosen och kom och gned sig mot hans ben med tillbedjan i ögonen. Sheriffen såg på hunden med ett förbryllat uttryck: var inte djuret ett indirekt bevis?

— Nå, vad har ni att säga till det här? frågade han Carling i barsk ämbetston. Det bar honom emot att stöta sig med denne man, vars tystnad i en annan affär han behövde, men i kvinnans närvaro måste han visa sig som den opartiska, stränga överheten.

Carling stod förbryllad och sökte utgrunda hennes motiv för den oerhörda anklagelsen. Var det bara för att skydda sin huvudman hon ljög, eller var hon hätskt stämd mot *honom* — och i så fall varför? Hennes ögon borrhade sig ljungande i hans. Hatade hon honom för den där gången, då han använt henne? Herregud, men det hade ju varit han, som fallit offer för ett knep av henne och hennes liga. Ja, kvinnorna voro gåtor!

Han tog sheriffen avsides ett ögonblick:

— Hon pratar nonsens, förstår ni ju. Men låt henne vara i fred — jag garanterar, att om ni bevakar vägarna ut ur staden klockan sex i kväll, skall ni få inte bara hennes huvudman utan en av Staternas värsta förbrytare i era händer. Se opp för en täckt vagn, sirl!

XIV

PER ANGUSTA AD AUGUSTA.

Strax bortom stadens yttersta gata sköt kopparberget sin långa rygg i en buktande linje åt norr, förenades med andra åsar, skickade ut grenar åt alla håll och kastade här och där en enstaka kulle oförmedlat rakt ut i sandöknen. Hela bergkomplexen var kal och skoglös som efter en förhärjande brand. Den förhärskande färgen var brungrått med här och där ett ljusgrått inslag av avfallsmalm vid hyttorna, spritt solfjäderformigt ned över bergsidorna, och talrika svarta punkter, schakthålen in i berget. Där emellan lågo de olika gruvbolagens byggnader gruppvis tillsammans — maskinhuset av rött tegel, administrationsbyggnader med en vag ansats till arkitektur, fula ostrukna längor arbetarbaracker, boardinghus och marketenterier samt ett och annat uselt litet enfamiljshybble i en cirkel kring gruvhissens mäktiga galge av stålbalkar. Från gruva till gruva och ner till den tunna järnvägssträngen löpte vägar i vita band djupt i bergets sidor.

Culebragruvan låg längst åt söder, närmast staden, och var den förnämsta i Silverbell-gruppen. Mainstreet mynnade ut just under bergets resning i bolagets privata väg, som i sicksack sökte sig uppåt. Här nere låg en långsträckt barack, upplåten åt de främmande strejkbrytarna till marketenteri. Hela vägen upp till krönet var berget sargat av övergivna körvägar, stup och raviner med öppningarna efter gamla schakt och försöksborrningar som gloende svarta ögon emellan. Några hundra fot uppåt gapade den gamla

gruvans schakt förnämligare än de andra med en kolossal avfallshög som en stelnad lavin nedåt bergsidan. Spanjorerna och mejicanos hade lyft betydande skatter ur Culebra på den tiden, då Silverbell inte ens var påtänkt, utan El Jornada del Muerto, »den döde mannens väg», löpte i en hundramila sträckning tvärs över öknen in i Mexico. Nu låg gamla gruvan under vatten, och amerikanerna hade föredragit att börja urholkningen av berget från motsatt håll, helt nära krönet, sjuhundra fot över det gamla schaktet. Som ett minne av fåfänga förhoppningar och bortkastat kapital låg mynningen till Södra tunneln, det övergivna dräneringsprojektet, och glodde med en relativt färsk liten solfjäder av krossad sten och några rostiga skenor nedanför. Öppningen var något mer än manshög och regelbundet välvd som ett slottsfnster.

Strax efter fem, då berget tömts på mänskligt liv och de sista dämpade explosionerna av sprängskotten kommit schaktmynningen högst upp att ryka som en levande vulkankrater, sågo de tre männen från sitt gömställe vid ändan av Mainstreet en liten karl med en kappsäck klättra uppför berget. Han vände sig ofta om som jagad av ett sjukt samvete och stod en lång stund utanför tunnelmynningen och betraktade staden nedanför, innan han gick in och slukades av mörkret. De tre togo saken lugnt. Medan Oskar Anderson, som numera åter var övertygad godtemplare, lämnades kvar på vakt, gingo Carling och Sims till Monahans och hade en visky eller ett par. Den gamle trailern förklarade, att om han skulle skjuta riktigt smart, kunde en sup innanför västen inte skada.

Fem minuter i tre kommo de ut igen, och Carling gav sig ensam uppför berget. Han gick långsamt och blaffade på en cigarr; berget kastade skugga så här dags, och det underlättade klättringen. Han kände en kittling i nerverna, men konstaterade att han inte var rädd, inte den här gången. — Du utvecklas fortfarande, gamle gosse! sade han, helt belåten med sig själv. Han vandrade bokstavligen på en mina, men rökte helt lugnt sin cigarr.

Högre upp blev han ändå litet tveksam. Tänk om Ander-

son inte hållit skarp utkik hela tiden? Eller om attentatorn där inne var en självmordskandidat, som tänkte spränga sig själv på samma gång som berget? Det *var* litet otäckt ändå, när det kom till kritan. Varför hade han inte låtit Oscar eller Sims gå upp i stället?

Några steg från tunnelmynningen kommer karlen ändå rusande ut ur mörkret, vettskrämd och bländad av dagern, och törnar ihop med Carling så kraftigt, att båda så när förlorat balansen. Men Carling lyckas få honom i kragen; den lille djävulen slåss vilt för att komma lös och ropar hela tiden i gällaste diskant:

— Fire! Fire! Fire!

Det är en mörkhyad italiano av camorratyp med vilda svarta ögon och en styrka i sin satta kropp för två, tre man. Carling kunde ha släppt honom — de andra där nere skulle i så fall tagit hand om honom — men den sprattlande, skrikande uslingen retar honom, så han så när glömmer faran för ett primitivt begär att kväsa, att besegra. Det kändes härligt, befriande att slåss för en god sak! Med snigelfart kommo de längre ifrån det farliga grannskapet till tunneln, mest tack vare italienarens frenetiska bemödanden.

— Fire! Fire!

— Vill du tiga, ditt förbannade kräk! — Carling fick honom om strupen nu, och skriket dog bort i rosslingar. — Jag skall lära dej att tuta på folks lagliga egendom jag! Ser du här — och här — och här!

Men italienaren var seg i sin dödsångest. Han vred sig som en hal ål ur strupgreppet och skrek med ögonen halvt ur sina hålor:

— Fire! Fuego! Stor, stor fuego komma snart: Kristus Maria, släpp mig, signor, släpp mig! Förstår ni inte, signor, stor, stor fire! Fire, fire, fire!

Carling gav honom en storsmocka på hans skrikande mun. Han hostade halvkvävd och spottade ut tänder och blod, men tog vid igen, med krampaktigt utspärrade fingrar värjande sig för hotet från tunneln bakom dem:

— Fire! Fire!

Carling begävades i denna stund med en bättre förstå-

else för italiensk emotionell opera än alla resor kunnat bi-bringa. I den lilla uslingens dödsdans lågo gömda alla elementen till en stor tragedi.

Carling skakade honom som en våt katt och skrek i hans öra:

— Ja, jag vet allt om din stora eld, du smutsiga dago. *Jag vet*, förstår du! Men jag tänker inte därför låta dig löpa ifrån mig. Ta det lugnt, så, följs vi åt!

Äntligen begrep den mörkhyade att han varit under observation och gripits på bar gärning. Han hade att välja mellan döden och fängelset och tvekade inte en sekund. Han blev ögonblickligen foglig, hans muskler slappades. — Jag gå med dig, signor! tiggde han ömkligt. Kom bara bort — fort, fort!

Nu var det han, som drog Carling med sig. — Sakta i backarna! förmanade denne. De hasade sig ner utför den stiglösa bergväggen, hade inte tid att följa vägarna, hamnade i buskar och stenrösen och rullade ibland om varann över utsprången. Tempot och konsekvenserna voro alls inte i Carlings smak — han for också sämre vid stötarna än den lätta banditen. Han fick tag i dennes rockskört och bromsade av alla krafter.

— Vad tror du jag är — en fotboll kanske? domderade han. Nu är du så god och fogar dig i *min* fart, tempo di marcia, förstår du, om du inte önskar dig några fler svenska sitt-opps.

Nu fick han tid att se sig för en smula. Den riktning de tagit skulle föra dem rakt till böhunkernas barack, sannolikt vid den här tiden smäckfull av supperätande strejk-brytare med knivar och revolverar dolda lite varstans på sig. Tog de miste, kunde det hända att de lynchade Karl Carling innan vännerna hunnit röra ett finger. I ändan av Mainstreet hade Oscar och Sims samlat en hel klunga med folk omkring sig, som alla ropade och fäktade med armarna och vinkade åt dem där uppe. Från husen i staden kommo andra människor utstörtande och sågo förskrämda upp mot berget som väntade de ett vulkanutbrott. Och det var en vulkanartad explosion som nu följde. Med mäktigt dån och

brak skalv berget till under Carlings och hans fånges fötter. Det sträckte på sig, det riste sig som ämnade det resa sig och försvinna. De båda kastades handlöst i en skreva, där italianon blev liggande med ansiktet mot marken mumlande heta böner. Ett tjockt moln av rök och damm bolmade ut ur tunnelmynningen. Högre upp hävde sig en stor fläck i bergmassan upp med en häftig stöt och föll tillbaka igen i yrande damm. Lösbrutna klippblock rullade med buller och brak ner i arroyon; det lät som kanonsalvor och åskdunder, när ekot ynglade och gav skall från alla håll samtidigt. Uppe vid hyttan stod ett långt sätt malmfyllda kippvagnar på spåret. Osynliga jättehänder sköto på, det tog fart, spårade ur och splittrades i kopplingarna, så vagnarna slogo underliga kullerbyttor mot utsprången på sin svindlande, hoppande färd mot stadens yttersta plank, vilka trasades sönder med krasch och brak, som de varit tandpetare. Men ett under skedde för allas ögon: Södra tunneln började plötsligt spy en katarakt av vatten över bergsidan! Det spred sig som en vit brudslöja från utsprång till utsprång, sopade med sig grus och stenar och styrde rakt på bohunkernas barack, som nu liknade en myllrande bikupa med skrikande och fäktande karlar löpande omkring villrådiga, rädda, hämndlystna. Någon ordnade dem, eggade dem, stack gevär i deras händer och befallde dem att mörda. Och de drogo ut, vadade genom vattnet och sågo sig om efter offer.

Carling och hans fånge hade slungats rakt i kataraktens väg utför. Svensken märkte faran i tid, men han ville ha den andre med sig. Italienaren svor mellan bönerna över hans ruskningar och maningar och vaknade inte till verkligheten förrän störtsjön var över dem. Carling hade gott fotfäste och stod emot, men hans fånge sveptes med som en vrakspillra, slogs obarmhärtigt mot utsprången och dunkade hårt mot barackväggen där nere. Bohunkerna fiskade upp honom. Det var en av dem, som blivit mördad av dessa förbannade amerikaner! De blevo vilda av iver att hämnas.

Explosionen hade bragt hela Silverbell på fötter. Bland

massan av stadsbor, handlande, hantverkare, kvinnor, syntes allt talrikare strejkande gruvarbetare med läpparna bistert slutna och ett hårt grepp om geväret. Från barackerna på nordisidan kommo hela rotar av gamla bergtroll i språngmarsch ordnade nästan på militäriskt vis, beslutsamma och hårda ansikten och väldiga muskler, som värkte efter utlopp för den långa spänningen. De ordnade sig i konstlös skyttekedja väster om Mainstreets mynning uppåt berget, som här bildade en naturlig glaci. Mitt emot dem, på tjugu fots håll, trängdes och svuro bohunkerna. Det artade sig till storbatalj. Baldwinvakterna voro så gott som försvunna nu, då det gällde — och väl var det! Åsynen av den hatade uniformen skulle oundvikligt framkallat ett utbrott av raseri från mobben.

— Don't shoot! ropade Carling med sina lungors fulla kraft, där han genomdränkt och ivrig kom klättrande utför berget. Skjut inte, pojkar — håll er i skinnet!

Maningen gällde båda lägren. Kamraterna kände igen honom och väntade; men bohunkerna följde honom med giftiga ögon, för dem var det tydligt, att just han var deras kamrats mördare. Bak stenarna siktade gevärspipor på honom, väntande på säkert skotthåll. Själv klättrade han på i en feber av spänning. Skulle det nu ändå komma till utbrott, inbördeskriget som han sökt undvika?

— Don't shoot! skrek han. Han visste att vid första skott skulle det braka löst och olyckan bli omöjlig att reparera. Men för strejkbrytarna, skälvande av otålighet i sina bakhåll, var det bara tydligt att han tiggde om sitt eget liv.

En djup tystnad föll över massan. Där hördes bara Carlings rop och bruset av den frigjorda vattenfloden, som rann och rann oförminskad. Då smällde plötsligt ett revolverskott från gathörnet; bakom en sten sprang en dago upp och skrek över sin sårade arm. Carling såg i en blink, att det var Sims som skjutit, och han svor över den gamle stridslustne trailern, då han kastade sig ner i en skreva och smattret av gevären tog vid över hans huvud. Kulor visslade och sjöngo över skrevan. Han låg mitt i eldlinjen.

— Anamma! domderade Carling för sig själv. Nu börjas det — nu är eländet över dem ändå! Å Sims, din oförfädderliga stridstupp — vi gjorde du mig detta?

Men salvorna dogo bort helt hastigt, med ett par enstaka skott som eftersats.

Vad nu då? Carling stack upp huvudet.

Uppför Mainstreet hade kommit i pinkarriär en mager häst med en sköldmö, en valkyria i sadeln. Det var Elsie Elverson, som kommit till staden för att klara upp sitt arrende. Hon störtade in mellan linjerna, orädd, obetänksam, ledd av sin fridstiftande instinkt, som var en del av hennes djupa moderlighet. Halvvägs uppför glaciern gjorde hon halt; reste sig i sadeln och frågade vad det här hade att betyda. Det var som ett under att ingen kula träffade henne — »men änglarna är osårbara», kom man överens om efteråt, samtidigt med att flere karlar svor på att de skulle begått självmord av sorg, om hon kommit till skada till liv eller lem.

Det skulle vara en kvinna, som klarade upp den bataljen i en handvändning! Sheriffen, som varit upptagen på annat håll och tagit en berömd fånge, kom fram först när fredsunderhandlingarna voro i full gång i city hall mellan delegerade för båda lägren och Carling just höll på med sin historia. Hans berättelse klarlade ju alltsammans, tog skulden från både bohunker och old-timare och placerade den på rätt person. Sheriffen behövde bara bekräfta, att han hade huvudprovokatören bak lås och bom. Men han kunde inte neka sig nöjet att se sina kära valmäns överraskning, när han lade till något, som strängt taget inte alls hörde hit:

— Och det är samma usling, som tog livet av Sven Elverson i tiden! Jag skall nog få honom att bekänna jag!

Tre hurra och en »tiger» för gamle sheriffen voro valmännens tacksamma kvitto på denna förbluffande nyhet. Sheriffen kunde anse sitt återval säkerställt.

Elsie begagnade sig av avbrottet i förhandlingarna för att få närmare besked. Sheriffen hänvisade henne ridderligt till Carling, som hade hela äran av brottets och brotts-

lingens uppdragande. Det var de första ord Carling blivit i tillfälle att växla med henne, och de blevo många, många. Deras ögon lyste mot varann med en alldeles särskild glans i dag; de voro stolta över varann. Men inte bara stolta! De voro dagens hjälte och hjältninna; den ena hade fullbordat vad den andre föresatt sig. Den gemensamma uppgiften blev till ett band emellan dem, och det behövdes bara det för att inge Carling mod och tillförsikt. En lång stund efteråt var han förströdd; hjärtat sjöng för vart slag himmelshögt:

— Min — min — min!

Sims och Oscar verifierade till alla delar Carlings vittnesmål i vad som rörde attentatet på Culebra. Det var ett lyckat attentat, ett välsignat attentat! Den tappade ur dödsfällan i gamla gruvan.

— Och min tro är, att den lämnade stollarna i nya Culebra oskadda, förklarade svensken tvärsäkert. Jag höll ögonen på schaktmynningen vid explosionen, men såg inte den minsta puff till rök stiga den vägen.

Sims ställdes strängt till svars för sitt ödesdigra skott.

— Oträngt mål — sa' han oträngt mål? frågade han förörtnad sheriffen, som intagit ordförandeplatsen och ledde utredningen. Jag ska säga er, folks, att jag inte tänker låta en damn, dirty bohunk skjuta min boss, om jag så kom i fängelse för livet för det. Jag såg hanen spännas, och då knäppte jag honom. Bara i armen, förstår sej, och om herrarna vill veta min mening om saken, så var det ett mästerskott på så långt håll — ett mästerskott, se!

— Good old Skinny-Sims! — Carling gick och lade tillgivet armen om den gamles skuldror. — Det var andra gången. Du är, — ja, du är en obotlig gammal hederspascha, Sims!

Det var någonting fuktigt, som skimrade i miss Elversons ögon, när hans blick mötte hennes. Sims var en av hennes stora favoriter åt Redpeak-hållet.

Nu infann sig superintendenten vid Culebra-gruvan, mr Keenan, barsk och myndig. En förstämning föll över församlingen. Han fordrade omedelbar häktning av alla deltagare i upploppet, ingen undantagen. Han hade telegra-

fiskt anhållit hos guvernören om milistrupper till skydd för bolagets egendom, och det var så gott de lokala myndigheterna fullgjorde sin plikt före deras ankomst, ty distriktet komme sannolikt att förklaras i krigstillstånd.

— Huh? sade Carling.

— Not on your life! sade gamle sheriffen och slog näven i bordet. Det var första gången han vågade trotsa den mäktige Culebra-chefen. — Det kommer inte att ske, om ni har en gnista sunt förnuft i ert huvud, sir!

Mr Keenan tog ett steg tillbaka och sade, efter att ha hämtat sig från chocken, med värdighet:

— Jag tror guvernören är ense med mig om åtgärdens nödvändighet.

— Då är de uppgifter om ställningen ni lämnat färglagda och vilseledande! — Karl Carling steg fram; där var en stålblå glimt i hans ögon, och hakan sköt fram som på en boxare. — Här har vi redan överskridit den kritiska punkten och är på god väg att komma frid och försoning åstad, sedan helt och hållet utomstående personer — han bugade för miss Elverson — inte tvekat att ställa sitt liv i bräschen för arbetsfreden vid er gruva, mister Keenan; och då kommer ni och hotar med en ny kris, vida vägnar värre än den nyss överständna! Det förefaller mig, sheriff, som om provokatören i ert häkte bör få sällskap av en yrkesbroder, som tar vid där han slutat!

Bloden sköt långsamt upp i mr Keenans ansikte och kom tinningådrorna att svälla. Under sina tätt sammandragna, buskiga vita ögonbryn fixerade han bistert sin anklagare, som han säkert aldrig sett förut.

— Vem är ni? röt han.

— En ex-mucker för tre dagar i er dödsfälla till gruva, mister Keenan, sade Carling med en lätt bugning.

— Och ni — ni understår er —

Carling bugade sig på nytt och log helt lätt:

— Mitt namn är Carling, Karl Carling — ex-kunglig holländsk vicekonsul och ägare till industrier bärande mitt namn och sysselsättande fem gånger så många arbetare som ert gruvföretag under normalförhållanden; president i Ame-

rikanska radiumbolaget, med mera, etcetera, och så vidare. — Han rätade ovillkorligen på sina sex fot två och sköt fram sin breda front, som numera, sedan den förlorat sin häpnadsväckande kullrighet, verkligen kunde kallas imponerande. De närvarande stirrade på honom som på ett fenomen. — Både med stöd av den vana jag har att handskas med och bedöma arbetare som på grund av särskilda kriminella oegentligheter jag upptäckt i er gruva, mister Keenan, råder jag er att omedelbart i allas vår närvaro återkalla er nyssnämnda anhängan om milishandräckning!

— Aldrig, sir! Ni är galen — jag förbjuder — —

Carlings ansikte blev allvarligt, nästan hotande, och han talade med en stark tonvikt på varje ord, som kom londonaccenten att framträda mer än eljes. Alla ögon i rummet, inte minst miss Elversons, hängde hypnotiserade vid hans läppar.

— Då ser jag mig tvungen att *pro primo* telegrafiskt i era lockoutade arbetares namn hos guvernören yrka på skyndsamt hitsändande av en officiell kommission för opartisk och grundlig undersökning av arbetsförhållandena och säkerhetsanordningarna vid Culebragruvan — —

— Hör, hör — bravo! ropade någon.

— *Pro secundo* öppna en kamparj i tidningspressen mot det brottsliga negligierandet av arbetarnas billigaste krav på säkerhet till liv och lem i distriktets gruvor, därvid särskilt framhävande förhållandena vid Culebra såsom avskräckande och belysande exempel. Jag skall samtidigt ingalunda försumma att påvisa det mystiska samband, som påtagligen existerar mellan vissa fluktuationer i ert bolags aktiekurser och den periodiska bearbetningen av exempelvis åttonde bottnen syd i förening med falska lokationsuppgifter vid malmens analys och — —

Men det sista var övernog för Keenan.

— Tig, människa! röt han och rusade rasande på Carlings, som tog och höll honom på armlängd ifrån sig och smålog medlidsamt:

— Våldsamheter är ett dåligt argument, som ofelbart

dömer sin man. Var god och låt mig fortsätta; jag är inte färdig ännu på långt när!

Keenan blev utom sig.

— Sheriff — polis — vakt åhøj! Hitåt, vakt! skrek han så mycket han orkade. Men en blick omkring på arbetarna, som beslutsamt trängde sig närmare, kom honom att tystna igen. Han hade inslagit fel taktik; det här ledde till ohjälpligt nederlag.

— Mister sheriff, var god och lugna massan! bad han hövligt och for med näsduken över pannan.

— Massan är lugn, sir.

— Jag är beredd att förhandla, förklarade nu mr Keenan och kom fram till bordet; men inte med den där! — Han pekade på Carling. — Var är arbetarnas delegerade, strejkledningen, deras befullmäktigade ombud? *Den där* har ju ingenting med saken att göra!

— Jag tänker vi väljer *den där* till vår taleman, va' boys? steg en ur högen och motionerade.

— Aye, aye! Hurra! — Entusiasmen var stormande. Miss Elversons ögon glänste.

— Jag protesterar — jag vill det inte! envisades Keenan.

— Förslaget antaget med acklamation! förklarade sheriffen med näven i bordet. Hans ögon glimmade av undertryckt munterhet. — Ni har intet val, mister Keenan.

Carling viskade ivrigt med gossarna: — Om nu gamla gruvan är läns, vad fordrar ni annars för att återgå? — Åt helvete med baldwinerna och alla bohunkerna! Aye, aye! Och en dollar påökt! — Räcker inte en halv? — All right, kör för en halv, you are boss! — Alla med? — Yes, yes, go on!

— Tre hurra för vår taleman! ropade någon, och karlarna hurrade rungande och svängande sina hattar.

— Tack, gossar, sade Carling. Men låt det vara nog nu! Denna gentleman och jag och sheriffen ska nu ha en konferens på tre man hand. Om jag behöver er, så kallar jag på er. Just stick around!

De hade helst stannat och hört på förstås, men han mo-

tade ut dem med sina långa armar och sitt bredaste leende. Han fick tid att växla en förstulen blick med miss Elsie. Han var stolt och lycklig och svor att han skulle övervinna allt motstånd.

Det blev i alla fall sena kvällen innan han nått sitt resultat. Stadens krogar, speciellt »The Miner's Rest», Monahans bar, gjorde briljanta affärer under väntetiden. Men utanför city hall stod troget en väldig folkmassa och vändade, stirrande upp mot två upplysta fönster i fasaden. Förtroendet höll på att svika ibland, och de otåligaste yrkade på att man skulle tränga sig in igen och ge eftertryck åt sina fordringar. Men där var alltid någon, som fick det avstyrt, alltid någon som ingöt förtröstan hos de tvivlande.

Det var en hård dust han hade att kämpa ut, Karl Carling. Sheriffen hade efteråt mycket att berätta om hur han timme efter timme fått stå i och diskutera och argumentera, överbevisa, besvara och — hota. Keenan hade varit hård som flinta; men svensken gav sig inte, hamrade och hamrade tills han brutit flisa efter flisa ur motståndaren och drivit igenom punkt efter punkt av arbetarnas fordringar. — Och aldrig har väl en hop gamla bergtroll haft en bättre förespråkare! var gamle sheriffens allvarliga slutomdöme.

Äntligen syntes då deras talmans resliga figur på trappan. Han vinkade med några papper i handen. Mängden sög sig ivrigt närmare, förväntansfull, gravtyst. Från Monahans kom en flock i fullt språng; andra grupper skyndade till, tills den lilla skvären framför stadshuset var proppfull och översvämmade i tvärgatorna. Några överförfriskade ungdomar blevo otåliga:

— Now break it gently, boss! Spit it — spit it out!

— Well boys, kom det med Carlings mäktiga bas, vi har vunnit över hela linjen! Jag har det allt här i svart på vitt, med mister Keenans namn bevittnat av sheriffen. Hör nu noga på!

Och medan han läste upp protokollet, greps massan av undran och beundran. De hade ställt upp fordringar, som de själva ansett hopplösa — som det där om strejkbrytar-

nas och baldwinvakternas avlägsnande. Och nu stod där i alla fall, att de skulle bort; boss Keenan lovade det med sitt behörigen bevittnade namn! Deras överraskning och lättnad sökte sig spontant uttryck i ett vilt tjutande och hurrande och visslande, som aldrig ville ta slut. Inte ens paragrafen om avlöningens förhöjning med en halvdollar per dag gjorde tillnärmelsevis samma intryck, utom på hustrurna. Då var det deras tur att hurra!

— Och nu, fortfor Carling: tre av er gossar, starka, pålitliga karlar, går ner till järnvägsstationen, väcker stinsen och kontrollerar med egna ögon, att det här telegrammet blir avsänt med detsamma. Bara tre, sade jag — det räcker. Och låt ingen fan rycka papperet ifrån er! — Han höjde rösten. — Det är ett telegram från mister Keenan till statens guvernör med bud att ingen milis är behövlig här, sedan arbetskonflikten numera bilagts!

— Tree cheers and a Tiger! Hurray for our Spokesman!

Det där var som socker i botten: entusiasmen svälde över alla gränser. Man trängde sig fram mot trappan för att trycka den mans händer, som avvärjt blodsfaran och skräcken och eländet från samhället. Man drog ner honom och hissade honom gång på gång. Så bars han i gullstol genom mängden ut på Mainstreet. Det var ett oväsen värre än någon Fjärde juli.

I utkanten av folkmassan stod Elsie Elverson med sinnet i ett underligt uppror. Hon hade haft händerna fulla de sista timmarna med att se till de sårade. Det var sjutton strejkbrytare som blivit pepprade under upploppet, mot tre från det motsatta lägret. Bohunkerna hade dokumenterat sig som usla skyttar och fått vidkännas de största förlustelserna, trots det att de haft betäckning. Lyckligtvis föreföll ingen att vara livsfarligt sårad; t. o. m. den italienske attentatorn troddes komma sig, och det var för väl, ty egentligen hade hans svarta dåd, vänts i välsignelse. Hela bataljen skulle sålunda möjligen kunna tystas ner. Men hon, som gått från sårad till sårad, hade dock sett tillräckligt för att djupare än de andra uppskatta vad det egent-

ligen var Carling gjort för dem. Hon följde hans triumftåg med våta ögon och hjärtat överfullt.

När de satte ner honom på gångbanan utanför hotellet, var det någon som ropade:

— Hey boys, hatten av för Silverbells nästa mayor!
Nya ovationer.

— Sorry! invände Carling. Jag är inte medborgare.

— Raska på med papperen då!

Hans sökande blick hade äntligen upptäckt henne, utan vilken denna upphöjelsens stund var utan värde. Han sällade sig till henne, så snart han blivit fri från de entusiastiska demonstranterna.

— Följ med på en månskenspromenad nedåt stationen, bad han. Nattåget skall vara inne snart, och jag vill gärna kontrollera, att telegrammet verkligen avgått. Guvernören måste ha det i god tid i morgon.

Hon nickade. De gingo länge tysta genom de nattliga gatorna i utkanterna, medan han kände hur hans exalterade stämning ebbade. I sitt övermod hade han tänkt att det skulle gå som en dans att fråga henne nu. Men han blev bara blyg som en halv vuxen pojke inför det avgörande kastet. Hur kunde han tro hon brydde sig det bittersta om honom? Han hade ju inte det ringaste att hålla sig till!

Nattåget visslade i kurvan mellan bergen.

Elsie Elverson hade gått och kämpat emot känslan av att hans och hennes tystnad talade. Och för att komma ifrån oron i hjärtrakten började hon prata; men det blev inte om vad som låg närmast till hands, om vad som skett i dag, för det var henne liksom för stort och heligt.

— Vet ni, jag har tänkt på att sälja allting här och ge mig av hem till gamla Sverige.

Han studsade. — Huh? sade han bara.

— Ja, nu har ju allt rätt upp sig här ute. Farmen är betald och Svens minne rehabiliterat. Garcia Hernandez skall väl också få sitt straff nu. Så jag börjar tycka att jag inte har någonting vidare här att göra. Skall försöka komma över ett stycke jord där hemma i stället — kanske gamla hemgården.

Det var något i hennes ord — eller rättare i den hemlängtan de röjde — som gav ett smärtsamt eko hos honom. Just denna morgon hade han bränt sin brygga hemöver — och det för hennes skull! Han hade kablat till Bratt, att han inte kom. Men hela tiden vetat att om inte hon funnits — —

Trots allt hade han där innerst känt sig som en förrädare.

— Kan ni inte vänta litet?

— Varför? På vad?

— På mig, Elsie! — I sin ångest för att förlora henne stannade han och grep henne hårt i skuldrorna. — Jag måste ha er, kan inte leva utan er! Vänta tills jag har det här radiumjobbet klart, så resa vi tillsammans och skaffa oss en stor, stor gård.

Hennes skifferblåa ögon, i jämnhöjd med hans, lyste klara som två skinande, lugna ljuskällor. Hon såg tvärs igenom honom, läste i hans själ som i en bok. Hans hjärta slog himmelshögt av glädje över att han ingenting hade att dölja. Han väntade tåligt, med en växande känsla av visshet.

— Ni *kan* således resa hem! sade hon lågt och jublande. Det var ingen fråga, bara sagt som bekräftelse. Men han nickade ändå ett par gånger energiskt jakande.

— Gudskelov! — Hennes bröst hävdes av en befriande suck. Han stirrade betagen på hennes läppar, som glänste daggigt röda i skumrasket.

— Ja, då väntar jag! sade hon enkelt.

— Elsie, älskade — *min kvinna!*

Han smalt hän i rusig hänryckning och visste han hade funnit *sin* gud, när han nästan med andakt slöt henne hårt intill sig.

Nattåget bragte en ensam resande till Silverbell: pastor Sophus Lindquist vid Sionskyrkan i Chicago, som av de ängsligvordna små aktionärerna i American Radium skickats ut för att ta reda på deras pengar. Han hade varit i Red-peak och fått hela den sidan av historien till livs; nu återstod bara att ställa bedragaren till svars.

Borta i gatan såg han en skugga, som vid hans annal-

kande klövs itu. Han tänkte med en suck på sedefördärvet, som inte lämnar något samhälle, vore det aldrig så litet och världsförgätet, oberört. Men så tilltalades han oväntat av den ene syndaren med en röst, som kom honom att hastigt justera sina hornbågade glasögon.

— Pastor Lindquist tror jag, min själ — tjänare, välkommen! — Den sökte bedragaren räcker kordialt fram sin hand. — Ni kommer då precis som efterskickad! Ni får minsann viga oss i morgon! Se här min fästmö, miss Elsie Elverson.

— Miss Elv — Elverson? — Han hade minsann ofta hört det namnet på sista tiden.

— Jaha! — Carling skrattade bullrande. — Och efter utförd förrättning följer ni kanske med på expeditionen till Plumhill och gräver opp miljonerna?

GABRIEL SANDEN:

„M O N E Y“

En amerikansk roman.

Tredje upplagan. Två delar à 5: 75.

R. F. von Willebrand skriver i *Finsk Tidskrift*:

Enligt min uppfattning hör denna bok till *säsongens mest betydande nyheter*. Och icke bara för omfångets skull utan även på grund av enbart estetiska värden.

Själva skildringen är så *härpnadsväckande livfull och briljant*.

Gabriel Sandens litterära förtjänst ligger emellertid ingalunda blott i sättet att berätta; också *vad* han förtäljer, bär vittne om en skapande fantasi av anmärkningsvärd styrka, ställvis *rent av betagande i sin flykt*. Alltsammans är så man nästan tvingas hålla andan vid läsningen; och i trots av händelsernas virvlande tempo behåller man dem dock inetsade i sitt medvetande.

Stilen är *alltigenom så medryckande livfull*, konsekvent avpassad visserligen efter ämnets långt ifrån ideella karaktär men tillika företeende en så obruten bild av berättarens personliga begåvning, att det enkla och summariska rådet: *„läs boken!“* egentligen låge närmast till hands. Jag funne med visshet hos publikens flertal gensvar för mitt omdöme. Gabriel Sandens *„Money“* är *en mycket stark bok*. Går författaren framåt med lika stora steg i det följande, så tillförsäkrar han sig *en förgrundsplats bland nutida svenska prosaister*.

Fr. skönl. l.
Sanden

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 0671

B850

x

